

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
İKTİSAT TARİHİ BİLİM DALI

**TEMETTÜAT KAYITLARINA GÖRE 19. YÜZYILIN
ORTALARINDA NİŞ KAZASINDA NÜFUS, YERLEŞİM VE
EKONOMİ**

Yüksek Lisans Tezi

MUHAMMED EMİN OKHAN

İSTANBUL, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
İKTİSAT TARİHİ BİLİM DALI

**TEMETTÜAT KAYITLARINA GÖRE 19. YÜZYILIN
ORTALARINDA NİŞ KAZASINDA NÜFUS, YERLEŞİM VE
EKONOMİ**

Yüksek Lisans Tezi

MUHAMMED EMİN OKHAN
DANIŞMAN: DR. ÖĞRETİM ÜYESİ GÖKÇEN COŞKUN ALBAYRAK

İSTANBUL, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

İKTİSAT Anabilim Dalı İKTİSAT TARİHİ Bilim Dalı TEZLİ YÜKSEK LİSANS öğrencisi MUHAMMED EMİN OKHAN'ın TEMETTÜAT KAYITLARINA GÖRE 19. YÜZYILIN ORTALARINDA NIŞ KAZASINDA NÜFUS, YERLEŞİM VE EKONOMİ adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 20.06.2019 tarih ve 2019-18/17 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi 11.07.2019

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

1.	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi GÖKÇEN COŞKUN ALBAYRAK	
2.	Jüri Üyesi	Prof. Dr. HAMDİ GENÇ	
3.	Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi SAİM ÇAĞRI KOCAKAPLAN	

GENEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Muhammed Emin Okhan
Anabilim Dalı : İktisat
Programı : İktisat Tarihi
Tez Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Gökçen Coşkun Albayrak
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans- Haziran 2019
Anahtar Kelimeler : Temettüat Kayıtları, Niş, Niş Tarihi, Osmanlı Ekonomisi

ÖZET

TEMETTÜAT KAYITLARINA GÖRE 19. YÜZYILIN ORTALARINDA NİŞ KAZASINDA NÜFUS, YERLEŞİM VE EKONOMİ

Merkezi iktidarı sağlamlaştırmak ve pratik gayelerle iktisadi-idari ve askeri sistemi modernleştirmek maksadıyla 1839 yılında Tanzimat Fermanı ilan edilmiştir. Tanzimat'ın ilanından sonra 1844-1845 senelerinde iktisadi ve siyasi nedenlerden dolayı yapılan sayımlar temettüat defterleri adı altında kaydedilmişlerdir. Temettüat defterleri 19. yüzyıl Osmanlı sosyal ve iktisat tarihi için çok ehemmiyetli kaynaklardan biridir. Bu defterlerde hane reislerinin dini durumları, senelik ödedikleri vergi türleri, elde ettikleri gelir çeşitleri, hayvan ve mal varlıkları gibi ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Bu çalışmada Balkan coğrafyasında yer alan Niş kazasının sosyal ve iktisadi yapısı temettüat kayıtları çerçevesinde incelenmiştir. Bölge halkının nüfusu, dini yapısı ve bölgenin yerleşim özellikleri gibi sosyal konular incelenirken, yerleşim birimleri bazında ve toplam olarak senelik vergi yükü, vergi bileşenleri, elde edilen gelir, gelir türleri, vergilerin gelirlere oranları, gelir dağılımı, tarımsal faaliyetlere ait detaylı bilgiler, ürün çeşitleri, arazi büyüklükleri, kazada icra edilen meslekler, kiraya verilmiş ve sahibi tarafından işletilen mülk ve arazilerin gelirleri gibi kazanın ekonomik yapısı üzerinde de durulmuştur.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Muhammed Emin Okhan
Fields : Economics
Programme : History of Economics
Supervisor : Asist. Prof. Dr. Gökçen Coşkun Albayrak
Degree Awarded and Date : Master- June 2019
Keywords : Temettuat Registers, Nish, History of Nish, Ottoman Economy

ABSTARCT

ACCORDING TO TEMETTUAT REGISTERS DEMOGRAPHY, SETTLEMENT AND ECONOMY IN NISH COUNTY IN THE MIDDLE OF THE 19th CENTURY

The Recript of Gülhane was proclaimed in 1839 in order to consolidate central power and modernize the economic-administrative and military system for practical purposes. After the declaration of the recript, the censuses made for economic and political reasons in 1844-1845 were written down as temettuat registers. Temettuat registers are one of the most important sources for 19th century Ottoman social and economic history. These registers contain detailed information such as the religious status of the household heads, the types of taxes they pay annually, the types of income they receive, and the animal and property assets. In this study, the social and economic structure of Nish district in the Balkan region is examined within the framework of temettuat registers. While examining social issues such as population, religious structure and settlement characteristics of the region, the annual tax burden on the basis of settlement units in total, tax components, income obtained, types of income, tax burden, income distribution, detailed information on agricultural activities, product types, land sizes, occupations performed in district, incomes of the properties and lands rented and operated by owner as well as the economic structure of the district have been emphasized.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TABLO LİSTESİ.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	viii
EKLER.....	ix
KISALTMALAR.....	x
GİRİŞ.....	1

1.TEMETTÜAT DEFTERLERİ

1.1. Osmanlı İmparatorluğu'nda Sayımlar.....	4
1.2. Temettüat Sayımları'nın Önemi, Kapsamı ve Uygulanması.....	6
1.3. Temettüat Defterleri'nin Sosyal ve İktisadi Tarih Açısından Önemi.....	9
1.4. Temettüat Defterleri'nin Şekli Özellikleri.....	14
1.5. Niş Temettüat Defterleri'nin Özellikleri.....	15

2.NİŞ'İN TARİHİ, SİYASİ VE COĞRAFİ YAPISININ İNCELENMESİ

2.1. Niş Bölgesinin Coğrafi Yapısı.....	19
2.2. Niş İsminin Kaynağı ve Yazılışları.....	19
2.3. Osmanlı İdaresi Öncesi Niş.....	20
2.4. Niş'in Osmanlı Hakimiyetine Girişi ve Elden Çıkışı.....	21

3.TEMETTÜAT DEFTERLERİNE GÖRE NİŞ'İN İDARİ VE SOSYAL YAPISI

3.1. Niş Temettüat Kayıtlarında İdari Birimler ve Yer İsimleri.....	25
3.2. Yerleşme ve Nüfus.....	28
3.3. Dini Yapı.....	35

4.TEMETTÜAT DEFTERLERİNE GÖRE NİŞ'İN İKTİSADİ YAPISI

4.1. Tanzimat Dönemi Osmanlı Mali Sistemi ve Düşüncesinde Değişim.....	38
4.2. İltizamın Kaldırılması ve Muhassıllık Sistemi.....	40
4.3. Niş Bölgesinde Yaşanan Hadiseler ve İsyanlar.....	41
4.4. Niş Kazası Temettüat Defterlerinde Vergi Çeşitleri.....	44
4.5. Niş Kazasının Toplam Vergi Yükünün İncelenmesi.....	46
4.6. Niş Kazasına Ait Gelirler.....	88
4.6.1. Hububat Üretimi.....	107

4.6.1.1. Hububat Üretimi Yapılan Toprak Büyüklükleri.....	121
4.6.1.2. Mezru Tarlaların Kullanım Çeşitliliği.....	131
4.6.2. Diğer Ürünlerin Yetiştirildiği Tarla ve Bahçelerden Elde Edilen Gelir.....	137
4.6.3. Kiraya Verilen Arazilerden Elde Edilen Gelir.....	146
4.6.4. Çayır, Bağ ve Kuru Odundan Sağlanan Gelir.....	147
4.6.5. Değirmen Sayısı ve Değirmencilikten Elde Edilen Gelir.....	152
4.6.6. Hayvancılık.....	154
4.6.7. Kiraya Verilmiş Hane ve Dükkanlardan Elde Edilen Gelir.....	182
4.6.8. Zanaat, Ticaret ve Hizmet.....	188
4.7. Niş Kazası Gelir Dağılımının Gini Katsayısı Yöntemi ile Hesaplanması.....	192
4.7.1. Niş Kazasının Kaza Merkezi Gelir Dağılımının Gini Katsayısı Yöntemi ile Hesaplanması.....	195
4.7.1.1. Kaza Merkezinde Müslüman Nüfus ile Gayrimüslim Nüfusunun Gelir Yapılarının Karşılaştırılması ve Gelir Dağılımlarının Gini Katsayısı Yöntemi ile Hesaplanması.....	198
4.7.2. Niş Kazasının Kırsal Bölgelerinin Gelir Dağılımının Gini Katsayısı Yöntemi ile Hesaplanması.....	200
SONUÇ	203
EKLER	206
KAYNAKÇA	211

TABLO LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1 : Niş Kazasında Bulunan Yerleşim Birimlerinin İsimleri 1844-1845.....	26
Tablo 2 : Niş Kazasında Bulunan Köy, Mahalle ve Varoşa Tabi Çiftliklerin İsimleri, Hane Sayıları ve Dini Dağılımları, 1844-1845.....	29
Tablo 3 : Niş Kazasının İdari Birimlerindeki Hane Sayıları ve Nüfus Tahminleri 1844-1845.....	34
Tablo 4 : Niş Kazasındaki Yerleşim Birimlerin Dini Yapısı.....	36
Tablo 5 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerin Vergi Bileşenleri, (Kuruş), 1844-1845.....	47
Tablo 6 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerin Vergi Bileşenleri, (Yüzde), 1844-1845.....	55
Tablo 7 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Hane Başına Düşen Vergi Miktarı, (Kuruş), 1844-1845.....	63
Tablo 8 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Toplam Verginin Toplam Gelirdeki Payı, (Yüzde) 1844-1845.....	68
Tablo 9 : Niş Kazasında Köy ve Mahalleler Bazında Toplanan Aşarın Ürün Çeşitlerine Göre Ayni Değerleri, (Kile), 1844-1845....	73
Tablo 10 : Niş Kazasında Köy ve Mahalleler Bazında Toplanan Aşarın Ürün Çeşitlerine Göre Nakdi Değerleri, (Kuruş), 1844-1845.....	81
Tablo 11 : Niş Kazasındaki Köy ve Mahallelerde Toplam Gelir, Gelir Bileşenleri ve Gelirin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı, (Kuruş), 1844-1845.....	89
Tablo 12 : Niş Kazasındaki Köy ve Mahallelerde Toplam Gelir Bileşenlerinin Toplam Gelirdeki Payları, (Yüzde), 1844-1845.....	99
Tablo 13 : Niş Kazasında Köy ve Mahalleler Bazında Hububat Üretimi (Kile), 1844-1845.....	108
Tablo 14 : Niş Kazasında Köy ve Mahalleler Bazında Hububat Üretiminden Sağlanan Gelir, (Kuruş), 1844-1845.....	115

Tablo 15 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Hububat Üretimi Yapılan Mezru-Gayri Mezru Toprak Büyüklükleri ve Çiftçi Hane Başına Düşen Toprak Miktarı (Dönüm), 1844-1845.....	122
Tablo 16 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Dönüm Başına Düşen Hasılat (Kuruş), 1844-1845.....	127
Tablo 17 : Niş Kazasında Köy ve Mahallelerde Hububat Üretimi Yapılan Tarlaların Kullanım Çeşitliliği (Dönüm ve Hasılatları), 1844-1845.....	132
Tablo 18 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Tarımı Yapılan Diğer Zirai Ürünlerinin Türleri ve Dönümleri 1844-1845...	138
Tablo 19 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Tarımı Yapılan Diğer Zirai Ürünlerinin Türleri ve Toplam Hasılatları (Kuruş) 1844-1845.....	142
Tablo 20 : Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Kiraya Verilen Tarım Arazilerinin Çeşitleri ve Hasılatları (Dönüm ve Kuruş) 1844-1845.....	146
Tablo 21 : Niş Kazasında Kuru Odun, Çayır ve Bağlık Arazilerin Büyüklükleri, (Dönüm), Toplam-Dönüm Başı Hasılatlar, (Kuruş), 1844-1845.....	148
Tablo 22 : Niş Kazasında Bulunan Değirmen Sayıları ve Hasılatları (Kuruş) 1844-1845.....	153
Tablo 23 : Niş Kazasındaki Hayvan Çeşitliliği, Sayıları ve Hasılatları (Kuruş), 1844-1845.....	155
Tablo 24 : Niş Kazasında Bulunan Yerleşim Birimlerindeki Küçükbaş Hayvan Türleri ve Sayıları (Adet), 1844-1845.....	157
Tablo 25 : Niş Kazasında Bulunan Yerleşim Birimlerindeki Küçükbaş Hayvan Türleri ve Hasılatı (Kuruş), 1844-1845.....	163
Tablo 26 : Niş Kazası Yerleşim Birimlerinde Bulunan Büyükbaş Hayvan Varlığı ve Hasılatı, (Kuruş), 1844-1845.....	170
Tablo 27 : Niş Kazası Yerleşim Birimlerinde Bulunan Diğer Hayvan Varlığı ve Hasılatı, (Kuruş), 1844-1845.....	176

Tablo 28 : Niş Kazasında Bulunan Kiraya Verilmiş Dükkan ve Hanelerin Sayısı ve Hasılatları, (Kuruş), 1844-1845.....	183
Tablo 29 : Niş Kazasındaki Kiraya Verilmemiş Dükkan, Hane ve Mal Varlığının Sayısı ve Hasılatları, (Kuruş), 1844-1845.....	186
Tablo 30a : Niş kazasında Bulunan Köy ve Mahallelere Ait Defterlerde Kaydedilmiş Hane Reislerinin Meslekleri, 1844-1845....	189
Tablo 30b : Niş kazasında Bulunan Köy ve Mahallelere Ait Defterlerde Kaydedilmiş Askeri Sınıf Mensupları, 1844-1845.....	190
Tablo 31 : Niş Kazasında Hanelerin Toplam Gelirden Aldıkları Paylar (Yüzde), 1844-1845.....	193
Tablo 32 : Niş Kazası Merkezi'nde Hanelerin Toplam Gelirden Aldıkları Paylar (Yüzde), 1844-1845.....	195
Tablo 33 : Niş Kazası Merkezinde Müslüman ve Gayrimüslim Hanelerin Toplam Gelirlerinden Aldıkları Paylar ve Bu Payların Karşılaştırılması (Yüzde), 1844-1845.....	198
Tablo 34 : Niş Kazasının Kırsal Bölgelerinde Hanelerin Toplam Gelirden Aldıkları Paylar (Yüzde), 1844-1845.....	201

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No
Grafik 1 : Niş Kazasında Kaza Merkezi, Kırsal ve Toplam Nüfusun Dini Dağılımı.....	36
Grafik 2: Toplam Gelire Göre Niş Kazası Lorenz Eğrisi.....	194
Grafik 3: Kullanılabilir Gelire Göre Niş Kazası Lorenz Eğrisi.....	194
Grafik 4: Toplam Gelire Göre Niş Kaza Merkezi Lorenz Eğrisi.....	196
Grafik 5: Kullanılabilir Gelire Göre Niş Kaza Merkezi Lorenz Eğrisi..	197
Grafik 6: Toplam Gelire Göre Niş Kaza Merkezi Müslüman Nüfusa Ait Lorenz Eğrisi.....	199
Grafik 7: Toplam Gelire Göre Niş Kaza Merkezi Gayrimüslim Nüfusa Ait Lorenz Eğrisi.....	200
Grafik 8: Toplam Gelire Göre Niş Kazası Kırsal Bölgelerine Ait Lorenz Eğrisi.....	202

EK LİSTESİ

Sayfa No

Ek 1 : Niş Kazası Temettüat Defteri Örnek Sayfa.....	206
Ek 2 : Niş Kazası Temettüat Defteri Örnek Sayfa.....	207
Ek 3 : Niş Kazası Temettüat Defteri Örnek Sayfa.....	208
Ek 4 : Sırbistan Haritasında Niş.....	209
Ek 5 : Gini Katsayısı Formülü	210

KISALTMALAR

a.g.e	: Adı Geçen Eser
b.	: Baskı
BOA. ML. VRD. TMT. d.	: Başbakanlık (T. C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı) Osmanlı Arşivi Maliye Varidat Temettuat Defteri
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Dön.	: Dönüm
Ed.	: Editör
G.	: Gayrimüslim
Has.	: Hasılat
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
Ort.	: Ortalama
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
s. s.	: Sayfa Sayısı
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
T. C.	: Türkiye Cumhuriyeti
T.D.V.	: Türkiye Diyanet Vakfı
Top.	: Toplam

GİRİŞ

Tarih boyunca devletlerin en önemli gelir kaynağını vergiler oluşturmıştır. Bilhassa modern dönem öncesi devletler, kamu harcamalarını karşılamak ve tesis etmiş oldukları düzenin sağlıklı bir şekilde devam etmesini sağlamak amacıyla, idaresi altındaki halktan vergi toplamışlardır. Tahsil edilen vergilerden sağlanan gelirleri arttırmak ve asker ihtiyacı karşılamak amacıyla da emlak, arazi ve nüfus sayımı yapmışlardır. Osmanlı Devleti de ekonomik gücünü reayadan tahsil ettiği vergilere dayandırdığı için gelirlerini yükseltme ve harcamalarını kısma çabası içinde olarak fiskalist mantıkla iktisat politikaları uygulamıştır. 19. yüzyılın başlarında “klasik” olarak nitelenen Osmanlı iktisadi dünya görüşünde değişimler olsa dahi kamu gelirlerinin arttırılma cehdi devam etmiştir. Ancak doğru iktisadi kararların alınabilmesi için doğru verilerin elde edilmesi gerekmektedir. Eğer halktan toplanan vergiler halkın ödeme gücünü aşarsa, ülke içinde üretim düşüşü, iflaslar, ekonomik daralma ve bunun sonucunda toplumsal sorunlar ve isyanlar ortaya çıkması mümkündür. Böyle bir durum sistemin sağlıklı işleyişini ve devletin devamlılığını olumsuz yönde etkileyecektir. Tanzimat dönemi Osmanlı bürokrasisi, devletin varlığını sürdürebilmesi için merkezi idarenin güçlendirilmesini ve toplumsal birliğin sağlanmasını temel şart olarak görmüş ve bu amaçla idari reformların başarıya ulaşması için mali sorunların çözülmesi gerektiğini düşünmüştür. Mali problemlerin çözülmesi ise ancak devletin yeterli gelir kaynaklarına ulaşması ile mümkündür. Bundan dolayı Tanzimat idaresinin mali reformlarının en ehemmiyetli parçasını vergi düzenlemeleri oluşturmuştur. Halkın ödeme gücünü tespit etmek, reayanın iktisadi ve sosyal durumunu öğrenmek amacıyla 19. yüzyılda temettüat tahrirleri yapılmıştır. Sayımların yapıldığı yerlerden biri olan Niş kazası, Balkan yarımadasında yer almaktadır. Balkan yarımadası Osmanlı idaresi altına girdikten sonra bu coğrafyanın iktisadi, siyasi ve sosyal yapısında önemli değişimler yaşanmıştır. Osmanlı yönetimi feodal toprak rejimini ortadan kaldırarak, toprakları miri esaslar dahilinde işletmeye koymuştur. Bu yeni sistemde araziler, sipahi eliyle devlet kontrolü altında işletilmiş ve bu şekilde köylünün yükü hafifletilmiştir. Osmanlı yönetimi, Balkanlarda gerçek bir iktisadi ve sosyal inkılap meydana getirmiştir. Osmanlı idaresi tüm Balkan yarımadasına ticari ve siyasi bir bütünlük kazandırmış ve bu coğrafyada “Pax Ottomanica” (Osmanlı

barışı) olarak bilinen bir barış ortamı oluşturmuştur. Balkan coğrafyası XV-XVIII. yüzyıllarda iktisadi olarak gelişmiş, tarımsal üretimi artmış ve birçok yerleşim yeri kurulmuştur. 19. yüzyılda savaşların çoğalması, iktisadi ve sosyal yapının bozulması ve Osmanlı yönetiminin tarihi ve kültürel temellerinden ayrılmaya başlamasıyla Balkanlarda müslüman nüfusu azalmış, hristiyan nüfus artmaya başlamıştır. 1839 yılında Tanzimat fermanı ile gayrimüslim halka tanınan ayrıcalıklar, hristiyan halkın Batı himayesinde kuvvetlenmesine yol açmıştır. Sosyal, iktisadi ve kültürel imkanlardan yararlanan tüccar ve aydın sınıfları da milliyetçi akımlara öncülük etmişlerdir. Niş şehri ve civarı, Antik dönemden beri Balkanlar boyunca uzanan kuzey-güney karayolunun, biri güneydoğudan Sofya, Filibe ve İstanbul'a, diğeri güneyden Üsküp, Selanik ve Yunanistan'a gidecek şekilde iki kola ayrıldığı yerdir. Bu şehir, 1386'dan 1878 yılına kadar kesintilerle devam eden Osmanlı hakimiyeti altında stratejik ehemmiyete sahip askeri bir merkez özelliği kazanmıştır. Niş kalesi 18. ve 19. yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki en büyük ve en güçlü kalelerinden biri olmuştur. 19. yüzyılın başlarından itibaren ekonomik ve sosyal problemlerin artmaya başlamasıyla birlikte bu bölgede isyanlar meydana gelmiştir. Osmanlı idaresi, bu sorunları çözmek ve devlet hakimiyetini güçlendirmek amacıyla Tanzimat reformlarını bu coğrafya üzerinde uygulamaya çalışmıştır. Bu çalışmada Tanzimat reform hareketinin bir yansıması olan 1844-1845 yıllarına ait temettüat defterleri vasıtasıyla, Niş kazasının sosyal ve ekonomik yapısı incelenmiştir.

Niş kazasının iktisadi ve sosyal yapısının incelenmesi dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Osmanlı Devleti'nde sayım geleneği, temettüat sayımlarının önemi, uygulanması ve defterlerin şekli özellikleri ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır.

İkinci bölümde Niş isminin nereden geldiği ve ismin yazılış şekilleri, Osmanlı dönemi öncesi, Osmanlı dönemi ve Osmanlı dönemi sonrası siyasi olaylar hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu bölüm, Niş bölgesinin coğrafi bilgilerine yer verilerek sonlandırılmıştır.

Üçüncü bölümde temettüat defterlerinde yer alan bilgiler ışığında Niş kazasına ait idari birimler ve yerleşim birimlerinin isimleri, nüfus miktarı ve kaza nüfusunun dini yapısı hakkında bilgiler verilmiştir.

Dördüncü bölümde ise Niş temettuat defterlerinin iktisadi açıdan değerlendirilmesi yapılmıştır. Temettuat defterlerinin, Tanzimat'ın bir yan ürünü olmasından dolayı ilk olarak Tanzimat dönemi mali sistemi ve maliye siyaseti hakkında bilgiler verilmiştir. Buradan yola çıkarak Tanzimat bürokrasisinin iktisadi zihniyeti ele alınmış ve bu zihniyetin oluşturmuş olduğu kurumların bir kısmı incelenmiştir. Kurumların incelenmesinden sonra Niş bölgesinde vergi yükünden rahatsızlıkların yol açtığı hadiselerden bahsedilmiştir. Ardından vergi meselesine değinilmiş ve Niş kazasının vergi yükü, ödenen vergi türleri, miktarları ve verginin gelirdeki payı köy ve mahalleler bazında incelenmiştir. Vergilerden sonra Niş kazasına ait yıllık gelirler ele alınmıştır. Öncelikle gelirlerin kaynaklarına göre tarımsal üretim, bahçe, kira yoluyla sağlanan gelir, hayvan, çayır, bağ, kuru odun, değirmen, zanaat, ticaret, hizmet, harici gelirler olarak ayrılmış ve veriler tablolar halinde gösterilmiştir. Zirai üretim yapılan topraklar ayrıntılı bir biçimde incelenmiş ve bu arazilerin büyüklükleri, kullanım ve ürün çeşitliliği, bu topraklardan elde edilen hasılatlar, hakkında bilgi verilmiştir. Sahip olunan hayvan, değirmen, dükkan ve hanelerin kullanım çeşitliliği ve bunlardan sağlanan hasılatlar hakkındaki bilgiler bu bölümde incelenmiştir. Ayrıca kaza genelindeki meslekler, iş kolları ve bu mesleklerden elde edilen gelirler incelenerek, kaza genelinde elde edilen toplam hasılat hesaplanmıştır. Son olarak Niş kazası geneli, merkezi ve kırsal bölgelerine ait gelir dağılımları, toplam ve kullanılabilir gelir üzerinden Gini Katsayısı yöntemi ve Lorenz Eğrisiyle hesaplanmış ve kaza genelinin gelir dağılımı hakkında çıkarımlarda bulunulmuştur.

1. TEMETTÜAT DEFTERLERİ

1. 1. Osmanlı İmparatorluğu'nda Sayımlar

Modern dönem öncesi devletler giderlerini karşılayacak olan gelirlerini tespit etmek ve idare ettiği ülkenin mali, idari ve askeri yapısını düzenlemek veya var olan düzeni sağlıklı bir biçimde devam ettirmek amacıyla yönetimi altında bulunan halkın emlak, arazi ve servetlerini sayıma tabi tutmuşlardır.

Osmanlı Devleti de ekonomisinin tarıma dayalı olması ve gelirlerini halkının kazancından, toprağa dayalı üretiminden vergi alarak sağlamasından dolayı varlığını devam ettirebildiği asırlar içinde birçok kez vergi tabanının tespitine yönelik sayımlar yapmıştır. Ayrıca bu arazi ve toprak sayımları, hane esasına göre yapılmasından dolayı sayımı yapılan bölgenin nüfus yapısı hakkında istatistiksel analize uygun bilgiler sunmaktadır. 15. ve 16. yüzyıllarda yapılan Tapu tahrirleri Osmanlı Devleti'nin, klasik dönemde iktisadi, idari, askeri ve sosyal düzeni olan tımar sisteminin sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için vergi tespit etmek ve asker toplamak amacıyla tutulmuş olan defterlerdir. Bu defterler sayım yapılan yerin dini ve nüfus yapısı, yerleşim düzeni, toprağın kullanım şekli, vergi sistemi, üretilen ürün miktarı ve ürünün cinsi gibi bilgileri içermektedir¹.

Osmanlı'da en eski nüfus ve arazi tahrirlerinin ya Orhan Gazi ya da Sultan I. Murat devirlerinde yapıldığına dair çeşitli görüşler bulunmaktadır². Osmanlılar, devlet harcamalarını karşılayacak olan gelir kaynaklarındaki değişiklikleri tespit edebilmek için otuz yılda bir tapu tahrir sayımlarını yeniden gözden geçirmişlerdir. Özellikle 16. yüzyılda ülke genelinde yapılan bu sayımlar, birçok defterden meydana gelen üç seri oluşturmuştur. Fakat 17. yüzyılın sonlarından itibaren sadece elden çıktıktan sonra yeniden ele geçirilen veya yeni fethedilen yerlerin sayımları yapılmaya devam edilmiştir³.

¹ Oktay Özel, “Osmanlı Demografi Tarihi ve Osmanlı Arşivleri”, Uluslararası Türk Arşivleri Sempozyumu (Tebliğler-Tartışmalar), Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 2006, ss. 52-63.

² Enver Ziya Karal, **Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı**, 3. Basım, Ankara: T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, 2010, s.7.

³ Ahmet Tabakoğlu, **Türkiye İktisat Tarihi**, 11. Baskı, İstanbul: Dergah Yayınları, 2012, s.161.

17. ve 18. yüzyıllarda ise cizye ve avarız vergisinin düzenli olarak toplanmasıyla beraber cizye ve avarız defterleri oluşturulmuştur⁴. İlk başta ihtiyaç halinde, düzensiz bir şekilde ve hane başına toplanan avarız vergileri, 17. yüzyılın başlarından itibaren senelik düzenli bir yükümlülüğe dönüştürülmüş ve vergi birimi gerçek haneden, birden fazla haneyi içeren avarız-hanesine geçilmiştir. Tahrir, avarız ve cizye defterleri, sayım işleminin sistematığı ve maksadı olan merkez hazinesinin gelir kaynaklarının hepsinin tespit edilmesini amaçlayan aynı sayım geleneğinin ve bürokrasinin farklı dönemlerdeki farklı ürünleridir⁵.

19. yüzyıla gelindiğinde askeri, mali ve idari yapıdaki değişimler sayım işlemlerinin içeriklerini ve bu sayımların uygulanma biçimini de değiştirmiştir. Yeniçeri Ocağı, 15 Haziran 1826 tarihinde Vaka-i Hayriye diye adlandırılan bir kararla, Sultan II. Mahmud tarafından ortadan kaldırıldı. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra kurulacak olan ordunun asker ihtiyacını karşılamak için müslüman erkek nüfusunun sayısını belirlemek ve giderlerini karşılamak için vergi kaynaklarını tespit etmek amacıyla 1828/1829 yılında bir sayım yapılmış fakat bu sayım Rusya'yla yapılan savaştan dolayı ülke geneline yayılamayıp sonuçlandırılmamıştır⁶. Savaşın sona ermesinden sonra 1831 yılında bir önceki sayıma göre daha kapsamlı bir sayım girişimi gerçekleşmiş ve bu sayım girişimi başarıyla sonuçlanmıştır⁷. Bu sayımda da sadece erkekler sayılmıştır⁸. 19. yüzyılın ilk çeyreğinden sonra ivme kazanan modern merkezi devlet zihniyeti ve bu zihniyete yönelik reform süreci döneme damgasını vurmuş, Tanzimat'ın ilanından sonra, askerlik ve vergi düzenlemeleri ve 19. yüzyılın ikinci yarısına yakın bir zamanda hızla gelişen milliyetçilik ve bağımsızlık hareketlerinin içerdiği şiddetin yol açtığı kitlesel göçler ve iskan meselesi, sayımların yapılmasını zorunlu kılmıştır⁹.

⁴ Mehmet Güneş, “Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Bu Sayımları İçeren Kayıtların Tahlili”, Gazi Akademik Bakış Dergisi, 2014, C.8, No.15, s.223.

⁵ Oktay Özel, “Osmanlı Demografi Tarihi Açısından Avarız ve Cizye Defterleri”, Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik, Ankara: DİE Yayını, (Ed. Şevket Pamuk, Cem Behar), 2001, ss. 35-50.

⁶ Kemal Karpat, **Osmanlı Nüfusu (1830-1914)**, (Çev. Bahar Tırnakçı), 2. Basım, İstanbul: Timaş, 2010, s.62.

⁷ Karal, s.8.

⁸ Karpat, s.67.

⁹ Özel, “Osmanlı Demografi Tarihi ve Osmanlı Arşivleri”, ss. 52-63.

1839 yılında Tanzimat'ın ilanından sonra, Osmanlı Devleti'nin mali ve idari merkezileşme çabalarının sonucunda 1840 yılında temettüat sayımları yapılmaya başlanmıştır. Bu sayımları, Tanzimat'ın ilanından sonra iltizam sistemine alternatif olarak kurulan Muhassıllık İdaresi yapmıştır. Fakat 1840 yılında yapılan sayımlar, vazifeli olan muhassılların yolsuzluklarının yanında, aynı olarak alınan ürünlerin saklanması ve ulaşım ağının yetersiz olması sonucunda tamamlanamamış ve yarım kalmıştır¹⁰. Tanzimat'ın gerçekleştirmek istediği mali sistemin merkezileşmesi için ihtiyaç duyulan temettüat sayımlarının ikincisi 1845 yılında yapılmıştır. Bu sayımlardan istenilen sonuçlar alınamasa da bir önceki sayıma göre daha kapsamlı ve başarılı bir sayım yapılabilmiş ve o dönemin toplumsal ve ekonomik yapısı hakkında çok önemli bilgiler detaylı bir şekilde verilmiştir. Tahrir defterleri, 16. yüzyılda tarihsel kaynak olarak Osmanlı tarihinde mutlak monarşizmin tesis edilmeye çalışıldığı bir dönemi ve o dönemin zihniyetini yansıtırken, temettüat defterleri ise 19. yüzyılda tarihsel kaynak olarak Osmanlı tarihinde modern bürokratik merkeziyetçi idarenin tesis edilmeye çalışıldığı bir dönemi ve o dönemin zihniyetini yansıtmıştır¹¹.

1. 2. Temettüat Sayımları'nın Önemi, Kapsamı ve Uygulanması

Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılda yenileşme ve merkezileşme çabası olan Tanzimat Fermanı'nın üzerinde durduğu en mühim meselelerden birisi de mali konulardır. Bu mali konular içinde Tanzimat idarecilerinin de önem verdikleri mesele vergi reformuydu. Tanzimat'la birlikte mali sistemde yeni bir dönem başlamıştır¹². Bu dönemde Osmanlı geleneksel vergi toplama usulü olan iltizama son verilerek ve bütün gelirlerin hazine adına toplanması, bütün giderlerin hazine adına karşılanması için mali sisteminin merkezileştirilmesi istenmiştir. Çünkü iltizam sistemi, Osmanlı yönetimine göre halkı ezen ve bunaltan, halka ağır sorumluluklar yükleyen bir yapı haline gelmiştir. 1840 yılından itibaren Tanzimat'ın uygulandığı bölgelerde, iltizam sistemi ortadan kaldırılmıştır. Halkın refahının ve vergi gelirlerinin artacağı düşüncesiyle ortadan

¹⁰ Abdüllatif Şener, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi**, İstanbul: İşaret Yayınları, 1990, s.42.

¹¹ Özel, "Osmanlı Demografi Tarihi Açısından Avarız ve Cizye Defterleri", ss. 35-50.

¹² Sait Öztürk, "Türkiye'de Temettüat Çalışmaları", **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi: Türk İktisat Tarihi**, C. 1, S. 1, 2003, s.287.

kaldırılan iltizam sisteminin yerine Muhassıllık İdaresi kurulmuştur. Yeni kurulan bu sistem ile her türlü gelir, merkezden gönderilen maaşlı “muhassıl” veya “muhassıl-ı emval” denilen memurluklar aracılığıyla toplanmaya başlanmıştır¹³.

Tanzimat reformlarının sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için söz konusu muhassıllara, 1840 yılında görev, yetki ve sorumluluklarını belirten bir talimat verildi¹⁴. Muhassıllara, Tanzimat reformlarının gerçekleştirilmesi, bu reformlara uygun yeni kurumların oluşturulması, Tanzimat’ın tanıtılması ve duyurulması gibi birçok önemli vazifeler verilmişti. Eyalet idaresi dışında merkeze bağlı, ayrıcalıklı statü ve geniş yetkilere sahip ve İstanbul’dan Tanzimat reformlarının uygulanacağı bölgelere gönderilen muhassıllara yardımcı olmak için mal, emlak ve nüfus sayımı yapan iki katip görevlendirilmiştir. Geniş yetkilerle vazife yerlerine varan muhassıllar, vali ve ayanın yetkilerini kısıtlamış ve böylece vergi tahsili vali ve ayanın kontrolünden çıkarılmıştır. Muhassıllar, gittikleri yerlerdeki müslüman ve gayrimüslim ahalinin yönetime katılmalarını amaçlamış ve o bölgenin işleri hakkında istişare etmek için bir meclis kurmuşlardır¹⁵. Tanzimat’ın ilanından sonra idari birimlerde yaşayan halkın ödeme gücü tespit edilerek, örfi vergilerin yerine tek vergi tahsili başlatılmıştır. Bu verginin başlatılması için muhassıllar, merkezden yanlarına aldıkları katiplerle beraber köylerden başlayarak herkesin isim ve şöhretini, ne kadar emlak, arazi ve hayvanının bulunduğunu, senelik gelir ve kazançlarını ve gelir kaynaklarını tespit edip kaydetmişlerdir. Fakat muhassılların tahsil işleriyle uğraşmalarından dolayı, sayımın hızlı bir şekilde yapılabilmesi için bölgenin ileri gelenlerinden oluşan bir meclis tarafından, tahrir işlemi için kazalara bir yardımcı görevlendirilmiştir. Muhassıllar da fırsat buldukça tahrir nezarat edeceklerdi¹⁶. 1840 yılında yapılan birçok temettüat tahrir defterlerinin son sayfasında genellikle muhassıllık, müftü, mal ve emlak katipleri ve meclis azalarının mühürleriyle beraber naibin mührü de bulunuyordu¹⁷.

¹³ Şener, s.37.

¹⁴ Güneş, s.234.

¹⁵ Şener, s.40.

¹⁶ age, s.97.

¹⁷ Mübahat Küttükoğlu, “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, **Bellekten**, C. 59, s.225, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1995, s.397.

Ne var ki Tanzimat'ın ilk iki senesinde, mültezimlerin yerine vergi tahsil işini üstlenen muhassılların yolsuzlukları, becerisizlikleri, suiistimalleri, vergi gelirlerini arttırmak amacıyla eskisinden daha fazla tahsilat yapma çabasına girmeleri, mahsullerin saklanması ve satılması konusundaki yetersizlikleri sebebiyle halkın mağdur olmasından dolayı muhassıllık uygulamasından arzu edilen sonuç alınamamış ve sayım işlemi neticelenememiştir¹⁸. Bunun sonucunda Muhassıllık İdaresi kaldırılmış, yerine geleneksel vergi toplama usulü olan iltizam sistemi getirilmiştir.

Ülke genelinde vergi yükünün, nüfusun vergi ödeme gücüne göre belirlenmesi ve belirlenen verginin etkili ve verimli bir şekilde toplanabilmesi amacıyla 1845 yılında temettüat tahrirleri tekrar gündeme gelmiş ve bu tahrirlerin gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Bu sayımda 1840 yılında yapılan mali tahrirlerden farklı olarak, sayımları merkezden gönderilen memurlar yerine, sayımı yapılan köy ve mahallenin imamı (gayrimüslim köy ve mahallelerde papazı) ve muhtarı (gayrimüslim köy ve köylerde kocabaşısı) tarafından ziraat müdür ve vekilleri nezaretinde yapılmıştır¹⁹. Bu defterler ziraat müdür ve vekillerin mührüyle sona erdirilerek, kaza merkezine gönderilmiştir²⁰. 1840 (1256) ve 1845 (1261) yılında tutulan temettüat defterlerinin içerik ve tertip şekli bakımından farklılıkları olsa da her iki sayımda da tek bir kayıt tarzı olmamıştır²¹. 1845 yılındaki sayımlarda karşılaşılabilecek sorunlar ve bu sorunların çözümü için soru ve cevap tarzında hazırlanmış olan ve örnek yazım biçimini gösteren sayım örnekleri, sayımda vazifelendirilmiş olanlara gönderilmiştir²². Sayımı tamamlanan yerlere ait defterler, ilk önce kaza müdürlerine teslim edilmiş daha sonra vali ve defterdarlara iletilmiştir. Vali ve defterdarlara gönderilen bu kayıtlar temize çekilmemiş bir şekilde ait oldukları kazaların torbalarına konularak Maliye Hazinesi'ne ulaştırılmıştır²³. Temettüat sayımları sonucunda eşitsiz vergi yükünü ortadan kaldırmak için 1847 senesinde Biga, Viranşehir, Ankara, Kastamonu, Sinop, Çankırı, Bolu ve Amasya sancaklarında vergi indirimine gerek olduğu; Niş, Köstendil, Konya, Teke, Hamid, Vidin, Divriği, Bilecik,

¹⁸ Şener, s.42.

¹⁹ Tevfik Güran, **19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı**, İstanbul: Eren Yayıncılık, 1998, s.114.

²⁰ Ahmet Akgündüz ve Sait Öztürk, **Yozgat Temettüat Defterleri**, C. 1, Yozgat: Yimpaş Holding Yayınları, 2000, s.39.

²¹ Kütükoğlu, “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, s.398.

²² Tevfik Güran, **19. Yüzyılda Osmanlı Ekonomisi Üzerine Araştırmalar**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014, s.194.

²³ Ahmet Tabakoğlu, **Osmanlı Mali Tarihi**, İstanbul: Dergah Yayınları, 2016, s.683.

Tırnova, Manastır, Varna, Kesriye, Vize ve Silistre sancaklarında vergi artışına gerek olduğu; Sivas, Niğde, Bozok, Kayseri ve Samakov sancaklarında değişikliğe gidilmesi gerek olmadığı fikri oluşmuştur²⁴. 1845 yılında yapılan temettüat sayımları, ülkenin tamamında yapılamamış olmasına rağmen Osmanlı İmparatorluğu'nun pek çok bölgesinde yapılmış ve Osmanlı'nın bir yıllık iktisadi, idari ve sosyal durumunu günümüz Osmanlı araştırmacılarının dikkatine sunmuştur.

1. 3. Temettüat Defterleri'nin Sosyal ve İktisadi Tarih Açısından Önemi

Temettüat kayıtları idari birimlere göre düzenlenmiş, sayımlar eyalet, sancak, kaza, nahiye, mahalle ve köy şeklinde bir hiyerarşik düzenlemeyle mahalli idareciler tarafından yapılmıştır. 1840 senesinde yapılan sayımlarda muhassılların sorumlu olmasıyla birlikte, defterlerin son sayfasında muhassıllık, müftü, mal ve emlak katipleri ve meclis azalarının mühürleriyle beraber naibin mührü de bulunuyordu. 1845 yılında sayım sisteminde değişiklik yapılmış, muhassıllar yerine müslüman yerleşim birimlerinde muhtar-ı evvel ve sanilerle (muhtar ve muhtar yardımcısı) köy imamlarının sorumluluğunda, gayrimüslim yerleşim birimlerinde de kocabaşlarla papazların sorumluluğunda kayıt tutulmuştur. Müslüman yerleşim birimi olanlarda din belirtilmezken, gayrimüslim yerleşim birimlerinde din belirtilmiştir. Ayrıca müslim ve gayrimüslim nüfusun birlikte bulunduğu yerlerde müslüman ve gayrimüslim nüfus için ayrı ayrı defterler tutulmuştur. Kaydı tutulan bazı defterlerde mühürlerin yerine “bende” kelimesi yazılmış olduğu görülür ki bu da defterlerin merkezde çıkarılmış ve asıl olmayan suretler olduğu anlaşılmaktadır²⁵. Ayrıca sayımlara yerleşim biriminin önde gelen şahısların katılması, sayımların güvenilirliği ve sıhhati açısından önemli olmuştur.

Hane esası üzerine yapılan bu sayımlar, vergi ödemeleri, gelirler, taşınır ve taşınmaz servetler olmak üzere üç kısım halinde tutulmuştur. Vergilerde vergi-yi mahsusa, aynı bir şekilde ödenen aşarın miktarı ve parasal değeri, gayrimüslimler için cizye belirtilmiştir. Servetlerde hanenin tasarrufunda olan ekili ve nadasa bırakılmış

²⁴ Yoichi Takamatsu, “Ottoman Income Survey (1840-1846)”, **The Ottoman State and Societies in Change**, (edited by Hayashi Kayoko, Mahir Aydın), London: Kegan Paul, 2004, ss. 40-44 Aktaran: Saim Ç. Kocakaplan, **Temettüat Defterleri Çerçevesinde Silistre Kazası'nın İktisadi ve Sosyal Yapısı** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul, 2007, s.8.

²⁵ Kütükoğlu, ss. 397-398.

toprak, bağ, çayır ve bahçenin dönüm olarak miktarı, hayvanların cins ve sayıları, değirmen, dükkan, hane, han, araba, kışlak gibi gayrı-menkuller belirtilmiştir. Gelirler içerisinde ise taşınır ve taşınmaz servetin bir senelik hasılat ve kira gelirleri, servetin tamamından sağladığı toplam gelir, varsa ticaret ve zanaat gelirleri belirtilmiştir²⁶.

Temettüat defterlerinde kişiler, hane numaralarının altına baba adlarıyla ve lakaplarıyla birlikte yazıldıktan sonra satırın üstünde ilk olarak şahsın mesleği kaydedilmiştir. 1840 senesi sayımında imamlık ve muhtarlık gibi meslek çeşitleri dışındakiler yazılmamış olup, 1845 senesi sayımında yazılan hane reislerinin isimlerinin üstüne; “‘erbab-ı ziraatten idüğü”, “‘çiftçi”, “‘tüccar”, “‘demirci”, “‘hizmetkar”, “‘ırgat” gibi her hane reisinin hangi mesleği yaptığı kaydedilmiştir²⁷. 1845 yılı sayımında hane reislerinin mesleklerinin kaydedilmesi, sayımı yapılan bölgenin sosyal, iktisadi yaşamı hakkında bilgi edinilmesi açısından son derece faydalı olmuştur.

Hane reisinin meslek bilgisi verildikten sonra, bir yıl evvel nakdi olarak ödediği vergi-yi mahsusa isimli vergi kaydedilmiştir. Tanzimat’tan önce tekalif-i örfiyye adı altında olan vergi çeşitleri Tanzimat’ın ilanından sonra 1840 yılında vergi-yi mahsusa ismi altında birleştirilmiştir. Vergi-yi mahsusanın ayrı bir özelliği de matrahının köy olmasıdır. Devletin bir kazaya tarh ettiği vergi, kaza tarafından köyleri arasında dağıtılmakta ve her köy ödemekle yükümlü olduğu vergiyi haneleri arasında herkesin kazanç ve gelirine göre paylaştırılmaktadır. Ayrıca bu vergiye “‘an cemaaten tahsil olunan vergi” de denilmiştir²⁸.

İkinci olarak kaydedilen vergi çeşidi, cizyedir. Sadece gayrimüslim erkek nüfustan baş vergisi olarak, ekonomik gücüne göre ala (60 kuruş), evsat (30 kuruş) ve edna (15 kuruş) şeklinde üç grupta alınan vergi türüdür. Niş temettüat defterlerinde bu vergi çeşidine rastlanılmamaktadır. Temettüat defterleriyle ilgili çalışmalarda da bu

²⁶ Güran, 19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı, s.227.

²⁷ Kütükoğlu, s.402.

²⁸ Güran, 19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı, s.199.

meşale dile getirilmiştir²⁹. Büyük bir ihtimalle cizye vergisinde toplu tahsile gidildiğinden dolayı cizye kayıtları ayrı bir defterde tutulmuştur.

Üçüncü olarak kaydedilen vergi kalemi, aşar ve rüsumat vergisidir. Aynen alınan ve nakit olarak alınan bu iki vergi çeşidi doğrudan üretimden alınmıştır. Hububat üretiminden aşar, aynı olarak toplanmıştır. Bağ, bahçe, bostan, çayır, kovan ürünlerinden ve küçükbaş hayvanlardan alınan aşar vergisi, nakit olarak kuruş cinsinden toplanmıştır³⁰. Temettüat defterlerine yazılan vergiler 1844 yılına ait vergi meblağıdır. Çünkü aşar vergisi “sene-i sabıkada verdiği aşar ve rüsumat³¹” cümlesinin hemen altına yazılmıştır. Üretimi yapılmış olan ürün çeşidi (buğday, arpa, alef, çavdar, mısır) yazıldıktan sonra, aynı olarak yani kile ve şinik olarak aşar vergisinin tutarı yazılmış, aynı tutarın altına çizgi çekilip, aynı bedele karşılık gelen tutar kuruş olarak gösterilmiştir. Ayrı bir şekilde bedel-i aşar-ı sebze, bedel-i aşar-ı kendir, bedel-i aşar-ı kovan şeklinde sırayla yazılmışlardır. En sonunda parasal tutar toplanıp aşar vergisi kaydı bitirilmiştir³². Aşar vergisi, hububat üretiminin dışında kendir bahçesi, sebze bahçesi, bağ gibi üretim alanlarından da alınmıştır³³. Bağcılık yapıp geliri olan müslüman nüfustan bağ aşarı alınırken, bağcılık işiyle uğraşan gayrimüslim nüfustan zecriyye adında aşar vergisi alınmıştır³⁴. Aşar vergisi ürün üretiminden onda bir oranında alındığından, aynı ve nakit olarak aşar tutarını on ile çarparak hububat ziraatından elde edilen ürün miktarı ve sağladığı gelir hesaplanabilir. Bu hesaplama sonucunda deftere kaydedilen bölgenin toplam zirai üretimi hakkında bilgi elde edebilmek mümkündür.

Vergiden muaf tutulanların da “ba-berat Hızır İlyas Baba tekyesi şeyhi”, “ba-beratı Beyaz Camii imamı” veya “beratlı” ifadesiyle vergiden muaf olma nedenleri belirtilmiştir³⁵. Fakat Niş temettüat defterlerinde bazı yerlerde sadece imamların mesleği

²⁹ Güran, **19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı**, ss. 226-227; Svetla Ianeva, “Samakov: An Ottoman Balkan City in the Age of Reforms”, **The Ottoman State and Societies in Change**, (edited by Hayashi Kayoko, Mahir Aydın), London: Kegan Paul, 2004, s.53-56.

³⁰ Güran, **19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı**, s.200.

³¹ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11093.

³² BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11056.

³³ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11049.

³⁴ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11036, 11138.

³⁵ Kütükoğlu, s.405.

ve görev yaptığı camiler yazılırken, bazı yerlerde ise “ba-berat padişah-ı imamı” gibi ifadeler kullanılmıştır³⁶.

Hane reisinin isminin üst kısmında aynı ve kuruş cinsinden vergiler bulunurken, hane reisinin isminin bulunduğu satırın altında ise taşınır ve taşınmaz servetler ile bu servetlerden elde edilmiş olan “hasılat-ı senevisi” diye ifade edilen yıllık hasılatlar belirtilmiştir. Ekili tarlalar “mezru tarla”, ekili olmayan veya boş bırakılan tarlalar ise “gayr-i mezru tarla” şeklinde ifade edilmiş ve bu ifadelerin hemen altına 1844 ve 1845 senelerinde ekilmiş ise kaç dönümün ekildiği, nadasa bırakıldıysa kaç dönümün nadasa bırakıldığı yazılmıştır. Aşar vergisinden veya kira bedelinden düşülmemiş olan tarladan elde edilen hasılat toplamı, hane reisinin adının bulunduğu satırın üstünde yazılan aşarın, parasal değeri yani kuruş cinsi olarak on katına eşittir. Yani ekili araziden elde edilen senelik gelir, vergiden arındırılmış bir biçimde nakdi aşarın dokuz katı olarak kaydedilmiştir. Tarladan başka bahçe, bostan, çayır ve bağlar da varsa, kullanılan bu toprakların altına dönümleri ve yıllık getirdikleri gelirleri yazılmak suretiyle kaydedilmiştir. Temettuat defterlerindeki bu bilgiler ışığında sayımı yapılan bölgenin zirai üretimi yapısı, zirai toprak büyüklükleri ve zirai toprağın kullanım oranları, üretim miktarı, ürün cinsi ve zirai üretim verimliliği hesaplanabilmektedir³⁷.

Arazilerin kaydedilmesinin ardından hayvanlar yazılmıştır. Hayvanların cinsi ve miktarı belirtildikten sonra eğer hayvandan gelir elde ediliyorsa senelik hasılatı yazılmıştır. Hayvanların sayıları “re’s” şeklinde yani baş anlamında ifade edilmiştir. Hayvan sayılarından bölgede en çok hangi hayvanların beslendiği, yetiştirildiği, bu hayvanlardan elde edilen geliri ve bu hayvanların üretimdeki verimliliği tespit etmek mümkündür³⁸. Ayrıca hayvan sayıları, kapitalizm öncesi tarımda üretim teknolojisi olarak kabul edilen koşum hayvanlarının sayısı, üretim teknolojisi ve yapısı hakkında fikir edinmek mümkündür³⁹. Kişilerin ikamet ettiği haneden başka evleri, değirmenleri,

³⁶ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11082, 11036.

³⁷ Kütükoğlu, s.407.

³⁸ age, s.409.

³⁹ Kocakaplan, s.12.

dükkanları, hanları, arabaları da adedi ve varsa yıllık kazançlarıyla beraber kaydedilmiştir⁴⁰.

1840 ve 1845 senelerinde tutulan temettüat defterlerinde hane reislerinin bağ, bostan, bahçe, tarla gibi taşınmaz servetlerinin dökümleri yapılmıştır. Fakat bu iki tarihli defterler arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. 1840 sayımında gayrı menkullerin dönüm olarak yüzölçümü ve adedi ile altında “kıymetleri” yazılmıştır. 1845 sayımında ise “kıymet” hanesi çıkarılmış ve yerine “hasılat-ı senevisi” yani yıllık geliri konmuştur. Eğer 1845 yılında yapılan sayımlarda gayrı menkullerin “kıymet” hanesi çıkarılmayıp yıllık geliriyle birlikte yazılsaydı, defterlerin iktisat tarihine sunduğu malumat ve malzemenin kıymeti artmış olurdu⁴¹.

Temettüat defterleri tutuldukları dönemde 19. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu’nun sosyal ve iktisadi yapısı hakkında çok önemli bilgiler içermektedir. Ayrıca bu defterlerde sayımı yapılan bölgelerin nüfus miktarı ve yapısı, dini yapısı ve dağılımı, yıllık vergi ve gelirleri, hane başına düşen gelir ve vergiler, gelir vergi ilişkisi, hayvancılık, meslekler, işgücü ve işgücü dağılımı, zirai ürün çeşitliliği, zirai, sınai ve ticari yapısı ve gelir dağılımı hakkında birçok bilgiler bulunmaktadır. Bu sayımların köylüler tarafından yapılması, defterlerdeki bilgilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini arttırmakla beraber, hesaplamalarda hatalar ve yanlışlar da olabilmektedir. Dolayısıyla doğru ve daha yeterli sonuçlara ulaşmak için temettüat defterlerini incelenen döneme ait diğer kaynaklarla müzakereli ve mukayeseli okumak gerekmektedir.

⁴⁰ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11036, 11082, 11101.

⁴¹ Kütükoğlu, s.405.

1. 4. Temettuat Defterleri'nin Şekli Özellikleri

1845 yılındaki temettuat sayımları müslüman köylerde muhtar ve imam, gayrimüslim köylerde ise papaz ve kocabaşları tarafından yapılmış ve bu sayımları denetleyen ziraat müdür ve vekillerinin mühürleriyle sona erdirilmiştir. Sayım nihayete erdirildikten sonra oluşturulan defterler kaza müdürüne teslim edildikten sonra kaza meclisine gönderilmiştir. Kaza meclisine gönderilen defterler meclis tarafından incelenip, gözden geçirildikten sonra sırasıyla kaymakama, valiye ve defterdara gönderilmiştir. En sonunda bu defterler, torbalanarak İstanbul'a ulaştırılmıştır⁴².

Temettuat defterlerinde vergi yükümlüsü olan hane reisinin isimleri kayıtlıdır⁴³. Müslüman yerleşim birimlerinde hane reisinin ismi yazılırken genellikle “bin”, nadir de olsa “veled” kelimeleri kullanılmış olup, bu isimler “Hüseyin bin Mustafa” veya “Ali veled-i Ömer” şeklinde kaydedilmiştir. Gayrimüslim yerleşim birimlerinde ise hane reisinin ismi yazılırken “veled” kelimesi kullanılmış olup, bu isimler “Peter veled-i İvan” şeklinde kaydedilmiştir. Hane reisinin isminin üstünde hane ve numara yazılmış ve altlarına rakamlar yerleştirilmiştir. “Hane” kelimesinin altındaki rakam deftere yazılan kaçınıcı hane olduğunu, “Numara” kelimesinin altındaki rakam ise hane içinde kaçınıcı aile olduğunu göstermektedir. Hane reislerinin isimleri başında “yetim”, “hacı”, “şeyh”, “molla”, “hafız” gibi kelimeler verilirken, bazı isimlerin başlarına lakaplar ve sülale isimleri yazılmıştır⁴⁴.

Hane reisinin isminden sonra 1844 yılına ait olan vergiler, ismin bulunduğu satıra yatık ve ayrı ayrı yazılıp toplamaları verilmiş bir şekilde, kuruş olarak yazılmıştır. Hububat aşarı ürün cinsinin altına aynı olarak yazılmış ve aynı tutarın altı çizilerek nakdi tutar belirtilmiştir. Hane reisi isminin hemen altına ilk olarak şahsa ait gayri menkuller ve bu gayri menkullerin miktarı, yıllık gelirleri yazılmıştır. Şahsın ekili ve nadasa bıraktığı arazisi, tarlası, bahçesi, bağı, çayırı gibi birçok arazi çeşidi, bu arazilerin dönümü ve 1844 senesi gerçek olan geliri ile 1845 senesi tahmini geliri alt alta kaydedilmiştir. Daha sonra kişinin sahip olduğu hayvanlar ve bu hayvanların cinsleri, adetleri, yıllık hayvanlardan

⁴² Akgündüz ve Öztürk, s.39.

⁴³ Kütükoğlu, s.398.

⁴⁴ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11059, 11082, 11024, 11025.

elde edilen gerçek ve tahmini gelirleri yazılmıştır. Son olarak kişinin varsa sahip olduğu dükkan, han, değirmen gibi varlıklar da temettüat defterlerine kaydedilmiştir⁴⁵.

Bazı defterlere birden fazla köyün ve varoş mahallenin birlikte kaydedildiği olmuştur⁴⁶. Defterler en sonunda temettüat ve vergi-yi mahsusa tutarları toplanıp kaydedilerek, mühürlenmiş ve sona erdirilmiştir.

1. 5. Niş Temettüat Defterleri'nin Özellikleri

1844-1845 seneleri arasında idari taksimat esas kabul edilerek alfabetik olarak eyaletlere ayrılan, 17.747 adet defterden oluşan ve dokuz katalogda toplanmış olan temettüat defterleri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Maliye Nezareti defterleri dahilinde tasnif edilmiştir⁴⁷. Dokuz katalogda toplanmış olan temettüat defterleri ML.VRD.TMT. harfleriyle kodlanmıştır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde ML.VRD.TMT. harfleriyle kodlanmış olan temettüat defterlerinin bölgesel dağılımını gösteren ve Niş'in de yer aldığı 513 numaralı Arşiv katalogunda Niş Eyaleti'nin kazaları şu şekilde gösterilmiştir; Niş, Samakov, Şehirköy, Ürgüp⁴⁸. Niş Eyaleti'nin merkezi olan Niş Kazası'nın 167 adet kayıtlı defteri bulunmuştur. Bu defterlerin yedi tanesi 1260 (1844) tarihli kayıtlardır. Bu çalışmada 1261 (1845) tarihli kayıtların incelenmesi amaçlandığından dolayı 1260 (1844) tarihli kayıtlar inceleme alanının dışında kalmışlardır. Bu defterler şu şekilde gösterilmiştir; 11027 numaralı Radosin karyesi, 11070 numaralı Kokoviçe karyesi, 11088 numaralı Çirvena Yabuka karyesi, 11130 numaralı Zir-Kamran karyesi, 11148 numaralı Bala Komerle karyesi, 11166 numaralı Belibrek karyesi, 11178 numaralı Prekoca Kutna karyesi. Tamire muhtaç olup okunamayan dört defter bulunmaktadır. Bu defterler şu şekilde gösterilmiştir; 11033 numaralı Kula Çiftliği, Ene Türbesi, Muhammed Bey Çiftliği ve Hacı Memiş Çiftliği, 11160 numaralı Birislub karyesi, 11165 numaralı Leskovik karyesi, 11186 numaralı Topolniçe-i Bala Çiftliği. Ayrıca 11032 numaralı Çolak Ahmed Bey Çiftliği'nin defteri bulunamayıp, bu çiftliğin kayıtları 11170 numaralı Varoş'a tabi Yağudin mahallesi defterinde bulunmuştur. Bu defterlerin büyük bir kısmı

⁴⁵ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11113, 11109, 11172, 11170.

⁴⁶ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 10714, 11104, 11020, 11032.

⁴⁷ T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, **Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi**, 3. Baskı, İstanbul, 2010, s.248.

⁴⁸ Öztürk, ss. 292-296.

tek bir idari birimin (köy, mahalle, varoşa tabi çiftlik veya varoş mahallesi) kayıtlarını içerirken, bazı defterlerde birden fazla idari birim kaydı bulunmuştur⁴⁹. Aynı deftere kaydedilen idari birimler için idari taksimatı açıklayan ifadeler kullanılmayıp, sadece sayım başlangıcında idari birimin ismi yazılmıştır. Aynı defterde olmalarına rağmen bu çalışmada idari birimlerin verileri ayrı defterler halinde hesaplamaya katılmıştır.

Niş Kazası temettuat defterlerinin eni 18 cm. boyu 49 cm. dir. Genellikle defterlerin ilk sayfasında “Niş Kazası’nın, ... Karyesi/ Mahallesi/ Varoş’a tabi mahalle çiftlikleri” şeklinde ifadeler bulunmaktadır. Ayrıca bazı defterlerin ilk sayfasında, müslim veya gayrimüslim ahalinin diye bir ifade bulunsun da genellikle böyle bir kayda rastlanmamıştır. Bir sonraki sayfada önce kaza adı, yanına da karye/ mahalle/ varoşa tabi çiftlik mahalle adı yazılmış ve hanelerin altına numara yazılarak, kayıtlar yapılmaya başlanmıştır. Müslüman mahallelerde ilk başta imam ve imam-hatip haneleri kaydedilirken, bir müslüman mahallesinde “hane” kelimesi altındaki satırda ise “*Mahalle-i mezkurede mir-i miran kiramdan Mahmud Paşa bin Hafız Paşa’nın emlakı*” yazılmış ve hane numarası eklenmeden kayıt yapılmıştır. Ayrıca bu satırın altındaki emlak ve arazi kayıtlarından sonra ise “*Mahmud Paşa ve biraderi Ali Bey’in iştiraken emlakı*” ifadesiyle yeni bir satır daha yazılmıştır⁵⁰. Türk-İslam devletlerinde değişik isimlendirmeler yapılmış, Osmanlı taşra teşkilatında ve kaynaklarında en büyük idari birim olan eyaletin idari ve askeri amiri olarak mir-i miran, beylerbeyi, emirü’l ümera ve vali isimleriyle de ifade edilmiştir⁵¹. Gayrimüslim köylerde ise genellikle ilk başta “erbab-ı ziraat” ifadesiyle çiftçi haneleri kaydedilmiştir. Müslüman nüfusun kayıtları genellikle “Hafız Yahya Efendi bin Ali” (Ali’nin oğlu Hafız Yahya Efendi) şeklinde yazılırken, gayrimüslim nüfusun kayıtları genellikle “Karesto veled-i Marko” (Marko’nun oğlu Karesto) şeklinde yazılmıştır. Fakat bazı müslümanlar için de “veled-i” kelimesinin kullanıldığı görülmüştür⁵². Bazı kayıtlarda hane reisinin ve babasının isminin yanında kardeşlerinin isimleri de yazılmıştır. Ayrıca bazı kayıtlarda hane reisinin mesleği yazılmazken, bazılarında ise “Fırar”, “Kötürüm”, “Fukara”, “Dilenci”, “Dilsiz”, “Sabi”, “Muhtaç”, “Yetim”, “Mecnun”, “Sail” (dilenci), “Alil” (hasta),

⁴⁹ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11170, 11074, 11117, 11102, 10714, 11094.

⁵⁰ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11101.

⁵¹ Mehmet İpşirli, “Beylerbeyi”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 6, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992, ss. 69-74.

⁵² BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11172.

“Topal”, “İhtiyar” ve “Nisa taifesinden” gibi ifadeler meslek kısmında yazılmıştır⁵³. Bazı gayrimüslim köylerin kayıtlarında hane kısmına numara verilmemiştir⁵⁴. Etnik aidiyetler sadece Kıpti ve Yahudilerin defterlerinde ifade edilmiştir⁵⁵. Temettüat kayıtlarına göre Niş kazasında köy ve varoş mahallelerin tamamı gayrimüslim nüfustan oluşmuştur. Mahalleler ise dini yapıya göre ayrılmış olup, müslüman ve gayrimüslim nüfusun birlikte yaşadığı bir yerleşim birimi bulunmamaktadır. Hane reisinin isimlerinin yazılı olduğu satırın üst kısmına, kişilerin meslekleri; “‘erbab-ı ziraatten idüğü”, “‘hizmetkar idüğü”, “‘erbab-ı çiftlikat idüğü”, “‘ırgat idüğü”, “‘bahçevan idüğü”, “‘dülger idüğü”, “‘erbab-ı ticaretten idüğü” şeklinde kaydedilmiştir⁵⁶.

Mesleklerden sonra “‘sene-i sabıkada vergisi” şeklinde yazılan vergi-yi mahsusa kaydedilmiştir⁵⁷. Bu vergiyi vermeyenler de “‘mahalle-i mezbure cami-i şerifinin ba-berat padişah-ı imamı” şeklinde veya “‘sene-i sabıkada vergisi” ifadesinin hemen üstüne “‘muaf” yazılarak belirtilmiştir. Vergi-yi mahsusadan sonra ziraat ile uğraşanlardan “‘sene-i sabıkada verdiği aşar ve rüsümü” şeklinde yazılıp, bu ibarenin altına hububatın çeşidi (buğday, çavdar, arpa, mısır), hububatın altına aynı değeri ve onun altına da kuruş olarak nakdi tutarı ve nakdi tutarın toplamı alınarak aşar vergisi kaydedilmiştir⁵⁸. Aşar vergisinin ardından kaydedilen hane reisi bağcılıkla uğraşıyorsa, müslüman nüfustan bağ aşarı, gayrimüslim nüfustan zecriyye adında ve nakdi olarak kuruş cinsinden tahsili yapılan vergi kaydedilmiştir. Eğer hane reisi kovancılıkla uğraşıyorsa, kovan aşarı adında ve nakdi olarak kuruş cinsinden tahsili yapılan vergi kaydedilmiştir. Hane reisinin küçükbaş hayvanları varsa, hayvan başına alınan adet-i ağnam vergisi de kaydedilmiştir. Vergilerin en sonunda ise resm-i asiyab vergisi kaydedilmiştir. Fakat bu vergi türü sadece bir mahalle defterinde görülmüştür⁵⁹. Pek çok temettüat çalışmalarında kayıtlarda cizye vergisinin de yazıldığı ifade edilmiştir. Ancak incelenen kayıtlarda, bölge nüfusunun büyük bir çoğunluğu gayrimüslim olmasına rağmen, defterlerde cizye vergisine rastlanılmamıştır. Büyük ihtimalle bu bölgenin gayrimüslim nüfusunun cizyeleri,

⁵³ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11103, 11109, 11141, 11067, 11028, 11051, 11107, 11069, 11153, 11105, 11138, 11025, 11170.

⁵⁴ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11072, 11169, 11140.

⁵⁵ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11153, 11170.

⁵⁶ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11188, 11073, 11134, 11066, 11062, 11127, 11170.

⁵⁷ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11155.

⁵⁸ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11022.

⁵⁹ BOA. ML. VRD. TMT. Nu: 11036.

Tanzimat'ın ilanından sonra cizyenin toplu tahsil yoluna gidildiğinden ayrı bir defterde tutulmuştur⁶⁰.

Hane reisinin isminin altında, şahısların sahip oldukları tarla, bahçe, çayır, bağ, dükkan, değirmen, hane ve han gibi mal varlıkları ve bunlardan elde ettikleri senelik hasılatlar kaydedilmiştir. Tarlalarda ekilen ve nadasa bırakılan alanların dönümleri, araziye kullanan kişi kiracı ise aşar ve kira bedeli, kiracı değilse sadece aşar bedeli düşülerek toplam hasılat yazılmıştır. Toplam hasılat ise 1844 ve 1845 seneleri için ayrı ayrı yazılmış ve 1844 yılı için gerçek, 1845 yılı için tahmini tutar yazılmıştır. Bahçelerde dönüm yazıldıktan sonra ekimi yapılmışsa kendir ve sebze aşarı toplam hasılatтан düşürölüp, gerçek ve tahmini hasılat yazılmıştır. Çayırılarda dönüm, gerçek ve tahmini yıllık hasılat yazılmıştır. Arazilerden sonra hayvanlar sayıları belirtilerek yazılmış ve sayıların altına varsa yıllık hasılatı yazılmıştır. Hayvanlardan sonra varsa dükkan, hane, değirmen, arak kazanı (rakı kazanı), han ve at arabası gibi gayrı menkuller yıllık hasılatları ile birlikte kaydedilmiştir.

Bütün haneler yukarıda belirtilen şekilde kaydedildikten sonra, kaydedilen defterin sonunda temettüat, vergiyi mahsusa, aşar vergisi toplamı yapılmış, toplam temettüat ve vergi yazılarak sayım sonlandırılmıştır.

⁶⁰ Kocakaplan, s.17.

2. NİŞ'İN TARİHİ, SİYASİ VE COĞRAFİ YAPISININ İNCELENMESİ

2.1. Niş Bölgesinin Coğrafi Yapısı

Niş bugün Sırbistan'da Belgrad ve Novi Sad şehirlerinden sonra üçüncü büyük şehirdir. Ülkenin güney ve güney doğusunda, Bulgaristan'ın batısında, Kosova'nın kuzey doğusunda bulunan bir şehirdir. Morova nehrinin bir kolu olan Nišava'nın kıyısında, deniz seviyesinden 214m. yükseklikte ve geniş olan Niş ovasının güney doğu kenarında yer alır⁶¹. Pirot, Leskovac, Prokuplje ve Knjazevac kazaya yakın komşulardır. Genellikle ılıman ve yağışlı bir iklime sahiptir. En kurak aylarda bile yağış almaktadır. Yıllık ortalama sıcaklık miktarı: 11°C, yıllık ortalama yağış miktarı: 604 mm'dir⁶².

2.2. Niş İsminin Kaynağı ve Yazılışları

Niş adının menşei ve nereden geldiği meselesinde farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre Niş'in ismi, "Nišava" nehrinden gelmektedir. Bu nehir bahsedilen şehrin içerisinden geçmektedir⁶³. Diğer bir görüşe göre Niş, Antikçağ'dan beri Arnavutluk'un ehemmiyetli limanı ve ülkenin en büyük kentlerinden birisi olan Draç şehrinde bulunmuş bir mezar taşının ismidir. Hırvat asıllı dilbilimci olan Peter Skok'a göre de Niş şehrinin isminin kökeni Draç şehrindeki mezar taşından gelmektedir. Niş kelimesini Bizans ve Romalılar "Naissus", Arnavutlar "Nais", "Nish", Sırlar "Nis", "Huw", İngilizler, Almanlar ve Fransızlar "Nisch", "Niš", "Niş", "Nissa" şeklinde yazmışlardır. Bazı kaynaklarda ise bu kelimenin "Navissus", "Naissus", "urbs Naisitana", "Naessus" şeklinde yazıldığı görülmüştür. Osmanlı arşiv belgeleri olan tahrir ve temettuat

⁶¹ Kiel, s.147.

⁶² <https://en.climate-data.org/europe/serbia/nis/nis-1268/> (22.02.2019)

⁶³ Vidosav Petrovic, *Niş u Delima Putopisaca od IV do XX Veka*, 2. b., Niş, 2001, s.5 Aktaran: Mead Osmani, *XIX. Yüzyılda Niş Sancağı* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2011, s.8.

defterlerinde, Evliya Çelebi Seyahatnamesi ve Kamusu'l-Alam gibi eserlerde Arap alfabesiyle “نیش”, Latin alfabesiyle ise “Nich” ve “Nissa” şeklinde yazılmıştır⁶⁴.

2.3. Osmanlı İdaresi Öncesi Niş

Niş şehrinin ilk ortaya çıkışı M.Ö. 1000 ve hatta Neolitik döneme (M.Ö. 8000-5500) kadar geri götürülen, Yunanlılar'ın yüce, soylu ve asil anlamına gelen “Keltai” ifadesiyle belirttikleri, Romalılar'ın ise güçlü ve kudretli anlamına gelen “Galli” kelimesiyle tasvir ettikleri, sınırları batıda İrlanda ve Britanya'ya, doğuda Balkanlara ve Anadolu'ya, kuzeyde Kuzey Avrupa'ya, güneyde İtalya ve İber yarımadasına kadar ulaşan ve Avrupa'nın neredeyse tamamında yaşamış olan Kelt ve Dardanelliler'in eski bir yerleşim alanı üzerinde Roma'ya ait Naissus Kalesi olarak tarih sahnesine çıktığı belirtilmiştir⁶⁵. Romalılar, M.Ö. 75-73 tarihinde yapılan Dardania savaşları esnasında askeri ve stratejik öneminden dolayı Niş bölgesine yerleşmişlerdir. Roma imparatoru Tiberios tarafından ehemmiyetli bir merkez haline getirilmiş ve birçok bina ile süslenmiş olan bu şehir, İstanbul'un kurucusu İmparator Konstantin'in de doğduğu yerdir. Sonraki senelerde Romalılar Niş şehrine belediye işlerinde imtiyazlar vermiştir⁶⁶. Naissus şehri Hun İmparatorluğu'nun 441 senesinde Attila komutasında Bizans'a karşı yaptığı seferde Hunlar tarafından yıkılmıştır⁶⁷.

İmparator Iustinianes şehri ve kaleyi yeniden tamir etmiş, dayanıklı ve güçlü duruma yani muhkem hale getirmiş olmasına rağmen 641'de Slavlar Niş'i tamamen tahrip etmişlerdir. Tarihi Naissus şehri, Nišava nehrinin güney kıyısında yer alıyordu. VIII. ve IX. asırlarda bugünkü Niş'in bulunduğu ve yer aldığı bölge ilk Bulgar İmparatorluğu'nun sınırları içerisinde bulunmuştur. Bu yerleşim birimi 971 senesinden sonra Bizans İmparatorluğu'nun idaresi ve hakimiyeti alanına girmiştir. XI. yüzyılda Bizans imparatorları Belgrad, Semlin (Zemun) ve Niş'i tahkim etmişlerdir⁶⁸.

⁶⁴ Mead Osmani, **Arşiv Belgelerine Göre Niş Sancağı (1839-1878)** (Basılmamış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2018, s.12.

⁶⁵ Bill Price, **Kelt Mitolojisi**, (Çev. Cumhur Atay), İstanbul: Kalkedon Yayıncılık, 2011, ss. 23-30.

⁶⁶ A. Cevdet Eren, “Niş”, **İslam Ansiklopedisi**, C. IX, M.E.B. Yayınları, İstanbul, 1964, s.293 Aktaran: Mead Osmani, **XIX. Yüzyılda Niş Sancağı** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2011, s.9.

⁶⁷ Şerif Baştav, “Avrupa Hunları”, **Türkler**, C. I, yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s.868 ss. Aktaran: Mead Osmani, **XIX. Yüzyılda Niş Sancağı** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2011, s.10.

⁶⁸ Machiel Kiel, “Niş”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 33, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007, s. 147.

Osmanlı şehrinin çekirdeğini teşkil edecek olan yeni Niş Kalesi bu defa Nişava nehrinin kuzey (sağ) yakasında kurulmuştur. 1096'da ilk Haçlı seferi tarihçisi Tyreli William kalenin sağlam kule ve duvarlarla büyük bir garnizona sahip olduğundan bahsetmiştir. Machiel Kiel, 1153'te coğrafyacı Şerif el-İdrisi'nin bu bölgenin özellikle meyve, sebze, balık, et ve sütüyle zengin, gelişmiş bir yer olarak andığını belirtir⁶⁹. Ancak 1183'te Macar Kralı III. Bela idaresindeki Macar ve Sırp orduları Sofya, Belgrad ve Niş'i tahrip edip yıkmışlardır. Aynı sene III. Haçlı Seferi tarihçisi Ansbert bu bölgeyi yarı yıkılmış ve tahrip edilmiş bir yer olarak tasvir etmiştir. Ardından 1197'de Bulgarlar Niş şehrini tekrar zapt etmişlerdir. Ancak bu şehir 1241 yılından sonra Sırp Devleti'ne dahil edilmiştir. Türklerin Niş bölgesini fethine kadar, bu yerleşim yeri daha fazla Sırpların hakimiyeti altında kalmıştır⁷⁰.

2.4. Niş'in Osmanlı Hakimiyetine Girişi ve Elden Çıkışı

Niş'in tarihte, beş asır boyunca en uzun süre hakimiyeti altında kalmış olduğu devlet Osmanlılar olmuştur. 1350'lerde Osmanlı Devleti'nin Balkanlara ayak basmasından 1913 yılındaki sınırlarına çekilmesine kadar 555 senelik bir zaman dilimini iki ehemmiyetli döneme ayırmak mümkündür. Siyasi ve askeri genişlemelerin sürekli olduğu, 1683 yılındaki İkinci Viyana Kuşatması'na kadar olan 325 senelik bir süre bu tarihi dönemlerin birincisini teşkil etmiştir. Devamlı bir geri çekilme ve toprak kayıplarının olduğu, 1683 tarihinden 1913 yılına kadar olan 230 yıllık bir süre de bahsedilen tarihi dönemlerin ikincisini oluşturmuştur. Balkanlara hakimiyet kurmayı denemiş olan Roma, Bizans, Sırp ve Bulgarlar'dan farklı olarak Osmanlı Devleti, bu coğrafyayı daha geniş bir alanda daha uzun süre hakimiyeti altında tutmuştur⁷¹.

Osmanlı Devleti, Bulgaristan'da hakimiyetinin devam edebilmesini sağlamak ve Balkanlardaki durumunu sağlamlaştırmak için Manastır, Sofya ve Niş'i fethetmek amacıyla Rumeli'de geçici bir zaman için ara verdiği askeri harekate 1380 tarihinde yeniden başlamıştır⁷². Osmanlılar Sırbistan coğrafyasına girmek için ilk başta Niş'i almak

⁶⁹ age, 147.

⁷⁰ Kiel, s. 147.

⁷¹ Eren, s.294 Aktaran: Mead Osmani, **XIX. Yüzyılda Niş Sancağı** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2011, s.11.

⁷² İsmail H. Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. I, 4. b., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1982, s.175.

istemişlerdir. Çünkü Niş şehri Sırbistan bölgesinin anahtarı konumundaydı⁷³. Sofya, 1385 yılında Balaban Bey komutasındaki Türk kuvvetleri tarafından kuşatılmış ve fethedilmiştir⁷⁴.

Sultan I. Murat komutasındaki Osmanlı kuvvetleri 1386 senesinde yirmi beş gün süren ağır bir kuşatmanın ardından şehri ele geçirdi ve daha sonra burada ilk cami inşa edildi. Fetihden sonra şehre ve civarına Anadolu'dan gelen Türk aileleri yerleşmeye başlamıştır. Niş'in fethedilmesi üzerine zor bir duruma düşen Sırp despotu Lazar, önceden yapılan bir anlaşma gereği Osmanlı'ya vermeyi kabul ettiği vergi miktarını ve asker sayısını arttırmıştır. Niş şehri, Osmanlı Devleti'nin hakimiyetine girdikten sonra Balkanlarda önemli askeri, iktisadi ve idari merkezlerden birisi haline gelmiştir. 1413 yılında Çelebi Sultan Mehmed, Niş'i I. Kosova Savaşı'nda esir alınıp, öldürülen Lazar Hrebeljanovic'in oğlu olan vasalı konumundaki Stephan Lazarevic'e vermiştir. Daha sonra Niş şehri 1428 tarihinde Osmanlı kuvvetleri tarafından geri alınmıştır. 1433 yılında seyyah Bertrandon de la Broquiere, Niş'in harabeye dönmüş halinden ve kanlı bir şekilde geri alınışından bahsetmiştir. Şehir yeniden inşa edilmesine rağmen 1443 yılında Üsküplü İshak Bey ve Kasım Bey'in kumandasındaki Osmanlı ordusu Janos Hunyadi (Yanko), Djordje Brankovic ve Polonya-Macaristan Kralı Vladislav'ın kuvvetleri tarafından yenilince Niş şehrinin üs olarak kullanılmasını engellemek amacıyla şehri ve çevresini yıkmışlardır. Ağustos 1444 tarihinde yapılan Segedin Antlaşması'ndan sonra Niş Sırlar'a iade edilmiştir. Bu şehir 1456 senesinde Djordje Brankovic'in ölümünden sonra kesin olarak Osmanlı hakimiyetine girmiştir. 1521 yılında Belgrad'ın fethinden sonra Niş'in askeri önemi azalmıştır. Fakat Niş şehri Avusturya ve Macaristan seferleri için Osmanlı kuvvetlerinin önemli bir üssü olarak kalmıştır⁷⁵. Niş, Osmanlı ordularının batıya doğru yaptıkları büyük ve mühim seferlerde Sofya'dan sonra Rumeli'nden orduya katılan askerlerin toplanma merkezi olmuştur. Ayrıca 1532 yılında Almanya'ya yapılan seferde Osmanlı ordusunun konaklama mekanı, siyasi müzakerelerin ve anlaşmaların gerçekleştiği bir merkez olmuştur⁷⁶. Örneğin 1541 yılında, Kanuni Sultan Süleyman'ın

⁷³ Herbert A. Gibbons, **Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu**, 21. Yüzyıl Yayınları, Ankara, 1998, s.131 Aktaran: Mead Osmani, **XIX. Yüzyılda Niş Sancağı** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2011, s.12.

⁷⁴ age, ss. 12-13.

⁷⁵ Kiel, s.148.

⁷⁶ Osmani, s.13.

kumandanlığındaki Ferdinand'a karşı olan seferde, Sultan Süleyman Niş'de kendisine takdim edilen Floransa elçileriyle görüşüp, Cumhurbaşkanı Kozmo dö Mecidi'ye dostluğunu ifade eden bir mektup göndermiştir⁷⁷.

İkinci Viyana kuşatmasının ardından hristiyan birliğiyle yapılan savaş sonucunda 24 Eylül 1688'de Niş, Margrave Ludwig von Baden'in birlikleri tarafından ele geçirilmiştir. Ancak Veziriazam Köprülüzade Fazıl Mustafa Paşa üç hafta boyunca şehri kuşatma altına aldıktan sonra Avusturyalılar, on dört günlük erzak ve üzerlerindeki silahlar ile Niş'i terk etmek zorunda kalmışlar ve şehir tekrardan Osmanlı'nın hakimiyetine girmiştir (Zilhicce 1101/Eylül 1690). Tekrardan ele geçirilen şehrin zarar gören cami, mescit ve evleri onarılmıştır. 1716 yılında Niş defterdarlığına İbrahim Efendi tayin edilip, İstanbul'dan Belgrad'a kadar olan zahirenin hazırlanması, köprülerin onarımı, ordu hazırlık kontrolü ve Vidin'den Niş'e top ve cephanenin sevki gibi işler de kendisine verilmiştir⁷⁸. 1715-1718 savaşıyla birlikte Osmanlı Devleti Belgrad ile Kuzey ve Orta Sırbistan'ın büyük bir kısmını kaybetmiştir. Serhat şehirleri olan Vidin ve Niş'i kuvvetlendirerek, bu bölgede geniş çaplı bir inşa çalışması başlatılmıştır. Şehrin eski kuzey kısmı Avrupalı tarzda güçlendirilmiş surlarla çevrilmiştir. Bu imar ve inşa çalışması 1719'dan 1723'e kadar sürmüştür. Aynı yıllarda Nişava nehrinin güneyinde, yıkılan eski Roma kale-şehrinin bulunduğu yerde kurulmuş olan kenar mahalle de toprak bir istihkamla çevrilmiştir. Temmuz 1737 tarihinde Avusturya İmparatorluğu Niş'i ele geçirmiştir. Ancak şehir ekim 1737 tarihinde Rumeli Beylerbeyi Köprülüzade Hafız Ahmed Paşa tarafından geri alınmıştır. Mayıs 1809 tarihinde Niş bölgesinde Osmanlı Devleti'ne karşı ilk Sırp isyanı Stephan Sindjelic liderliğinde başlamıştır. Bu ayaklanma hadisesi kuvvet kullanılarak bastırılmıştır. Hatta dokuz yüz isyancının kafatasından oluşan "Kelle Kulesi", ayaklanma hadisesini ve bu isyanın bastırılmasını sembolize etmiştir⁷⁹.

1834 yılında iktisadi-idari alanda yapılan düzenlemelerle, Rumeli eyaletlerinde yerel idarenin yapısı ve yönetim tarzında değişikliklere başlanmıştır. Önceleri Semendire'ye bağlı kaza durumunda olan Niş, 1839 yılında vilayet haline getirilmiştir.

⁷⁷ Uzunçarşılı, **Büyük Osmanlı Tarihi**, C. II, 7. b., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1998, s.465.

⁷⁸ Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. IV, 2. b., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1983, s.312.

⁷⁹ Kiel, s.148.

Bölgedeki bazı yerlerin eklenmesiyle birlikte bir eyalete dönüştürölüp, eyaletin başına Ferik Vasıf Paşa atanmıştır. Ardından Köstendil, Samakov ve Sofya Niş eyaletine bağlanmıştır⁸⁰. Tanzimat'ın ilanından sonra çıkarılan yeni vergi ve toprak kanunlarının tatbiki sırasında Bulgar meselesi ortaya çıkmış, isyan hareketleri Niş ve civarına yayılmıştır. 1841'de Niş mahalle ve köylerinde toplu isyan hareketi başlamıştır. 1840 ve 1850'lerde meydana gelen Niş ayaklanması ve isyan hareketi, Balkanlarda yükselen milliyetçilik meselesinin önemini, azınlıkların Tanzimat reformlarından memnun olmadıklarını ortaya koymuştur⁸¹. Niş ayaklanmasının esas nedeni, Tanzimat ile birlikte getirilen yeni vergi düzenlemelerine karşı bölge halkının hoşnutsuzluğu olmuştur.

Niş bölgesinde ayaklanma ve isyan hareketleri sebebiyle idari yapıda değişikliğe gidilmiş ve 1861'de Midhat Paşa şehrin valiliğine getirilmiştir. Midhat Paşa'nın valiliği döneminde Niş ve çevresinde zirai tedbirlerin alınması, ulaşım imkanlarının arttırılması, sulama kanallarının yapımı, yeni mektepler ve ıslahhaneler kurulması gibi ehemmiyetli ıslahatlar gerçekleştirilmiştir. 1864 Vilayet Nizamnamesi ile Niş, Vidin ve Silistre ile birleştirilerek, Tuna vilayeti oluşturulmuştur. İdari teşkilat, 1876'da Bulgar isyanı esnasında yeniden gözden geçirilip Niş'in Üsküp ile Sofya'ya bağlanması öngöröldüyse de çıkan savaş yüzünden bu idari tasarruf gerçekleşmemiştir⁸².

1877 tarihinde Sırp lar Şehri ele geçirmeye çalışsalar da başarılı olamamışlardır. Fakat Ocak 1878 tarihinde Osmanlı ordusunun büyük bir kısmı Plevne savunması ile meşgul olduğundan Sırp lar şehri kuşatarak, ele geçirmişlerdir. Savaşın hemen akabinde bütün müslüman nüfus sınır dışı edilmiş, birçok müslümana ait mal varlıkları yağmalanmıştır⁸³.

Niş'in 1878 tarihinde Sırbistan'a verilmesi üzerine bölge, bu sefer Bulgarlar ile Sırp lar arasında mücadele konusu olmuştur⁸⁴.

⁸⁰ Kiel, s.149.

⁸¹ Mehmet Çelik, **Balkanlar'da Tanzimat: Midhat Paşa'nın Tuna Vilayeti Valiliği 1864-1868**, Libra Kitapçılık Yayınları, İstanbul, 2010, s.84.

⁸² Kiel, s.149.

⁸³ Kiel, s.149.

⁸⁴ Osmani, s.18.

3. TEMETTÜAT DEFTERLERİNE GÖRE NİŞ'İN İDARİ VE SOSYAL YAPISI

3.1. Niş Temettüat Kayıtlarında İdari Birimler ve Yer İsimleri

Tanzimat'ın ilanından önce Niş, Osmanlı idaresi altında önceleri Semendire'nin kazası durumundayken, Tanzimat döneminde 1839 yılında yeni bir idari yapılanmanın gereği olarak eyalet haline getirilmiş ve yeni oluşturulan eyaletin başına Vasıf Paşa tayin edilmiştir. 1847 yılında ise Sofya, Samakov ve Köstendil de Niş eyaletine bağlanmıştır⁸⁵.

Osmanlı eyalet yönetiminin ehemmiyetli bir birimi olan kaza, yakın zamana kadar idari teşkilatta ilçenin karşılığı olarak kullanılmıştır. Ayrıca hem kadının idare bölgesini hem de bu bölgeyi tanımlayan coğrafi bir terim özelliği göstermiştir. Kazalar Osmanlılara has bir idari yapılanmadır⁸⁶.

Osmanlı Devlet idaresinin en alt idari birimi mahalle ve köy olmuştur. Her iki mülki birimde de aynı dinden ve dilden insanlar bir arada yaşamışlardır. Bundan dolayı genellikle mahalle ve köyler sakinlerinin diniyle belirlenmiştir. Osmanlı Devleti'nde ilk başlarda mahalle ve köylerde vergi yükünün bölüşümü, verginin tahsili, ölüm, doğum ve evlenme kayıtları gibi işlerin sorumluluğu din adamlarındaydı. II. Mahmud döneminde 1829-1830 senesinde İstanbul'da muhtarlık kurumu oluşturulmuş ve birkaç sene içinde taşra bölgelerine de yayılmaya başlamıştır. Böylece mahalle ve köylerde muhtarlarla din adamlarının ikili sorumlu yönetici olduğu görülmüştür⁸⁷.

Niş kazasının 1844 senesinde tutulmuş olan temettüat defterlerinde ifade edilen idari birimleri ve yapılanması dönemin Osmanlı Devleti klasik idari yapılanmasıyla uygunluk içerisindedir. Niş kazası idari olarak Niş eyaletine bağlı merkez kaza şeklinde tespit edilmiş, kazaya ait mahalleler “Niş kazası, ...mahallesi reayalarının temettuat defteri”, varoş mahalleler “Niş kazasının Varoş'a tabi çiftliği gayr-ı müslim

⁸⁵ Kiel, s.149.

⁸⁶ Tuncer Baykara, “Kaza”, T. D. V. *İslam Ansiklopedisi*, C. 25, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2002, s.119.

⁸⁷ İlber Ortaylı, *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2011, ss. 106-107 Aktaran: Mead Osmani, *Arşiv Belgelerine Göre Niş Sancağı (1839-1878)* (Basılmamış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2018, s.35.

ahalisinin temettuat defteri”, köylerde ise “Niş kazası, ...karyesi gayr-ı müslimlerinin temettuat defteri” şeklinde kayıt altına alınmışlardır.

Niş temettuat defterlerinde ifade edilen idari birimler şunlardır: Mahalle, varoş mahallesi veya varoşa tabi çiftlik, karye veya köylerdir. Bu çalışmada Niş kazasına ait 151 defter içinde Tablo 1’de 140 köy, 48 varoşa tabi çiftlik veya varoş mahallesi, 12 mahalle incelenmiştir.

Tablo 1
Niş Kazasında Bulunan Yerleşim Birimlerinin İsimleri
1844-1845

Temettuat Defterlerindeki Köy İsimleri			
Balatırnova	Çirnepare	Kırkına	Radinçe
Bala Barbaşı	Çokut	Kilisora	Rahon
Bala Dokat	Çökelnik	Kobrunca	Rakodol
Bala Doşnik	Darkofça	Komariçe	Rosna
Bala Estode	Diraşkova Kotına	Kosmofoça	Runik
Bala İvrajine	Doğupolan	Kovanlık	Sahra İvralla
Bala Kırçemir	Drajefoçe	Kroşoyça	Simaniçe
Bala Kroyçe	Duhan	Laskoyek	Simçe
Bala Mekurve	Eflak Ebulasa	Lazar	Siredar
Bala Nevasil	Emin Kotna	Lehçe	Spotniçe
Bala Viragola	Gare	Leskovik	Tartuşunca
Baladıragola	Garinçar	Linova	Tavirdiş
Bala-i Matafca	Geliye	Lipoyça	Tehorşince
Bala-Peragola	Gibrofça	Malçe	Trupale
Bala-Virtop	Gorine Gara	Malkofça	Usviz Gılava
Balinofca	Gosnençe	Maluşta	Velepöl
Barbat	Görkafca	Marine Kutine	Voçidil
Basnodol	Haldineraka	Melkofça	Vukaman
Bayna	Hom	Merşofça	Yağlıç
Belinzor	Homince	Mezgaraya	Yasnevik
Bella Kuruyiçe	Istroşka	Modorişte	Yaylak-ı Estudan
Belotanca	İmamçiftliği	Naşoşkoyçe	Yaylak-İvrela
Beloven	İstadofça	Novasil	Zır-Diragole
Bercince	İsterelce	Oşefçe	Zır-Dokat
Berdava	İstopnice	Öfsinçe	Zır-Eyvejine
Berutona	İsvorki	Paligvad	Zır-i Dravla
Berziburt	İvlaca	Palne	Zır-i İstovdinye
Boyiçe	İvlase	Pancirekara	Zır-i Mekrevara
Cernok	Kalandiriçe	Pasyapolaya	Zır-i Tırnava
Çaçarodil	Kaltançe	Peresniçe	Zır-Kırçimir
Çağrofça	Kamaniçe	Perinçe	Zır-Korica
Çeçene	Karayokofça	Persiyon	Zır-Matafça
Çernevis	Karstafça	Popofça	Zır-Partes
Çeroniberk	Kensel	Praska	Zirkondence

Çerye	Kıraviya	Radikne Kortinak	Zirvirtop
Temettüat Defterlerindeki Mahallelerin İsimleri			
Cedid	Hünkar	Papas Kosto	Şişman Arif Çiftliği
Defterdar	Kebir-Kıbtıyan	Papaz Gorki	Taşköprü
Hacı Bekir	Papasyone	Papaz İstanko	Yağudin
Temettüat Defterlerindeki Varoş Mahallelerin İsimleri			
Ağuş Ağa	Hacı Ali Ağa	Karabacak Bahçesi	Mustafa Bey ve Hacı Hafız
Ahmed Ağa	Hacı Davud	Karabacak ve Softa	Palilola
Ahmed Bey	Hacı Hüseyin	Kazık Ahmed	Raşid Ağa
Ali Ağa	Hacı Miras	Kirkesto	Sadık Ağa Dışarlığı
Ali Ağa Dışarlığı	Hacı Nebi	Kostadin	Salih Ağa
Alim Efendi	Hacı Ömer	Kosto	Şagir-Kıbtıyan ve Abdülkerim
Ami Ağa	Hafız Ağa	Köseoğlu Şerif Ağa	Şakir Ağa
Bala Garad	Halil Ağa	Kurt Paşa	Terzi Ali Ağa
Balgad Mahallesi	Hakim Efendi	Mahmud Paşa	Tuzcu Hasan Ağa
Cedid İbrahim Bey	Haşim Efendi	Maslu Mehmed Ağa	Varoş'a tabi Korişka
Çolak Ahmet Bey	İbrahim Bey	Mehmed Burcu	Varoş'a tabi Şakir Ağa Yusuf Ağa
Eğridereli, Kara İbrahim	Kara İsmail	Molla Ömer	Yusuf Ağa

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

3.2. Yerleşme ve Nüfus

Osmanlılarda vergi hanesi, vergi matrahı ve aile kelimelerinin karşılığı olarak kullanılmış, bir nüfus ve vergi birimi olan hane ifadesi Niş temettüat kayıtlarında da yer almıştır. Bu kayıtlarda tek tek kişilerin değil, hane üzerinden sayımın yapılması, sayımı yapılan bölgenin nüfus yapısına ve miktarına ait kesin olmamakla birlikte çok önemli bilgiler sunmaktadır. Hane kelimesinin Osmanlılarda kaç kişiden oluşan bir topluluğu ifade ettiği konusunda kesinleşmiş bir sonuç yoktur. Ömer Lütfi Barkan haneyi oluşturan kişilerin sayısını 5 olarak belirlemiş ve bu sayı nüfus tahmini yapan pek çok tarihçi tarafından benimsenmiştir. Bernard Lewis bu katsayıyı 5-8, Faruk Sümer 7, Halil İnalcık XIX. yüzyılda İstanbul'da 3-4 olarak hesaplamıştır⁸⁸. Suraiya Faroqhi ise haklarında yeterli bilgi bulunan yerlerde hristiyanların veya sabit olan askeri birliklerin çok olduğu yerlerde manastırlar gibi organizasyonların olması sebebiyle hesaba katılmayacak şahıslar veya insanlar olduğundan hane sayısını 3 ile çarparak en düşük, 4 ile çarparak en yüksek sayıya ulaşılacağını belirtmiştir⁸⁹. Tablo 2'de Niş kazasında bulunan köy ve mahalle isimleri, bu idari birimlerdeki hane sayıları ve nüfusun dini yapısı detaylı bir şekilde gösterilmiştir.

⁸⁸ Nejat Göyünç, "hane", T. D. V. **İslam Ansiklopedisi**, C. 15, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, ss. 552-553.

⁸⁹ Suraiya Faroqhi, **Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir?**, 3. Basım, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2010, s.97-98
Aktaran: Ali Aslan, **Temettüat Kayıtlarına Göre 19. Yüzyılın Ortalarında Kumanova Kazasında Nüfus, Yerleşim ve Ekonomi** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul, 2016, s.29.

Tablo 2
Niş Kazasında Bulunan Köy, Mahalle ve Varoşa Tabi  iftliklerin İsimleri, Hane Sayıları ve Dini Dağılımları, 1844-1845

	Köy, Mahalle ve Varoşa Tabi Mahallelerin İsimleri	Hane Sayısı	Dini Durumu
	Köylerin İsimleri		
1	Balatırnova	13	Gayrimüslim
2	Palne	12	Gayrimüslim
3	Bercince	11	Gayrimüslim
4	Melkofça	17	Gayrimüslim
5	Homince	25	Gayrimüslim
6	Persiyon	35	Gayrimüslim
7	Pasyapolaya	30	Gayrimüslim
8	�a�rof�a	19	Gayrimüslim
9	�a�arodil	14	Gayrimüslim
10	Geliye	24	Gayrimüslim
11	Peresniçe	29	Gayrimüslim
12	Gare	11	Gayrimüslim
13	Gibrofça	17	Gayrimüslim
14	Kovanlık	6	Gayrimüslim
15	Bala Kroyçe	10	Gayrimüslim
16	Komariçe	15	Gayrimüslim
17	Kosmofça	15	Gayrimüslim
18	Kobrunca	6	Gayrimüslim
19	Kilisora	9	Gayrimüslim
20	Kırkına	5	Gayrimüslim
21	Mal�e	6	Gayrimüslim
22	Malkofça	9	Gayrimüslim
23	Diraşkova Kotna	25	Gayrimüslim
24	Maluşta	9	Gayrimüslim
25	Do�upolan	16	Gayrimüslim
26	Duhan	4	Gayrimüslim
27	Eflak Ebulasa	22	Gayrimüslim
28	Emin Kotna	34	Gayrimüslim
29	Gari�ar	34	Gayrimüslim
30	Boyi�e	10	Gayrimüslim
31	Darkofça	8	Gayrimüslim
32	Bella Kuruyiçe	30	Gayrimüslim
33	Rakodol	35	Gayrimüslim
34	Rosna	27	Gayrimüslim
35	Usviz Gılava	12	Gayrimüslim
36	�fsi�e	2	Gayrimüslim
37	Oşefçe	16	Gayrimüslim
38	Vukaman	15	Gayrimüslim

	Köy, Mahalle ve Varoşa Tabi Mahallelerin İsimleri	Hane Sayısı	Dini Durumu
	Köylerin İsimleri		
39	Voçidil	21	Gayrimüslim
40	Baladıragola	39	Gayrimüslim
41	Bayna	36	Gayrimüslim
42	Belinzor	28	Gayrimüslim
43	Merşofça	30	Gayrimüslim
44	İstadofça	25	Gayrimüslim
45	Cernok	9	Gayrimüslim
46	İsterelce	16	Gayrimüslim
47	İvlase	36	Gayrimüslim
48	İstopnice	29	Gayrimüslim
49	Çeroniberk	15	Gayrimüslim
50	İmamçiftliği	16	Gayrimüslim
51	İvlaca	31	Gayrimüslim
52	Zır-i İstovdinye	12	Gayrimüslim
53	Zır-i Dravla	6	Gayrimüslim
54	Zır-i Mekrevara	25	Gayrimüslim
55	Çokut	29	Gayrimüslim
56	İsvorki	13	Gayrimüslim
57	Drajefçe	5	Gayrimüslim
58	Çökelnik	19	Gayrimüslim
59	Çerye	22	Gayrimüslim
60	Runik	14	Gayrimüslim
61	Laskoyek	10	Gayrimüslim
62	Trupale	6	Gayrimüslim
63	Siredar	26	Gayrimüslim
64	Bala Nevasil	15	Gayrimüslim
65	Çirnepare	43	Gayrimüslim
66	Bala-i Matafca	14	Gayrimüslim
67	Tartuşunca	27	Gayrimüslim
68	Belotanca	19	Gayrimüslim
69	Görkafca	8	Gayrimüslim
70	Barbat	26	Gayrimüslim
71	Balinofca	7	Gayrimüslim
72	Bala Kırçemir	15	Gayrimüslim
73	Simaniçe	38	Gayrimüslim
74	Bala İvrajine	40	Gayrimüslim
75	Bala Dokat	68	Gayrimüslim
76	Berutona	11	Gayrimüslim
77	Berziburt	17	Gayrimüslim
78	Berdava	21	Gayrimüslim
79	Bala Barbaşı	35	Gayrimüslim
80	Rahon	16	Gayrimüslim

	Köy, Mahalle ve Varoşa Tabi Mahallelerin İsimleri	Hane Sayısı	Dini Durumu
	Köylerin İsimleri		
81	Radinçe	37	Gayrimüslim
82	Radikne Kortinak	16	Gayrimüslim
83	Marine Kutine	19	Gayrimüslim
84	Zır-Partes	20	Gayrimüslim
85	Zır-Matafça	16	Gayrimüslim
86	Yaylak-İvrela	28	Gayrimüslim
87	Zır-i Tırnava	41	Gayrimüslim
88	Praska	6	Gayrimüslim
89	Yaylak-ı Estudan	7	Gayrimüslim
90	Tavirdiş	34	Gayrimüslim
91	Tehorşince	10	Gayrimüslim
92	Zır-Eyvejine	35	Gayrimüslim
93	Zırvirtop	20	Gayrimüslim
94	Zır-Dokat	15	Gayrimüslim
95	Popofça	18	Gayrimüslim
96	Çeçene	31	Gayrimüslim
97	Çernevis	8	Gayrimüslim
98	Istroška	30	Gayrimüslim
99	Pancirekara	23	Gayrimüslim
100	Naşoşkoyçe	16	Gayrimüslim
101	Bala Viragola	38	Gayrimüslim
102	Simçe	30	Gayrimüslim
103	Novasil	38	Gayrimüslim
104	Bala-Peragola	10	Gayrimüslim
105	Bala-Virtop	33	Gayrimüslim
106	Leskovik	12	Gayrimüslim
107	Sahra Ivrala	31	Gayrimüslim
108	Spotniçe	34	Gayrimüslim
109	Kroşoyça	10	Gayrimüslim
110	Kensel	7	Gayrimüslim
111	Karstafça	16	Gayrimüslim
112	Kaltançe	23	Gayrimüslim
113	Kamaniçe	12	Gayrimüslim
114	Karayokofça	8	Gayrimüslim
115	Zır-Diragole	32	Gayrimüslim
116	Zır-Kırçimir	13	Gayrimüslim
117	Hom	34	Gayrimüslim
118	Lipoyça	33	Gayrimüslim
119	Modorişte	29	Gayrimüslim
120	Mezgaraya	9	Gayrimüslim
121	Kıraviya	40	Gayrimüslim
122	Paligvad	14	Gayrimüslim

	Köy, Mahalle ve Varoşa Tabi Mahallelerin İsimleri	Hane Sayısı	Dini Durumu
	Köylerin İsimleri		
123	Velepöl	25	Gayrimüslim
124	Lehçe	47	Gayrimüslim
125	Bala Mekurve	25	Gayrimüslim
126	Haldineraka	21	Gayrimüslim
127	Zır-Korica	20	Gayrimüslim
128	Kalandiriçe	11	Gayrimüslim
129	Yasnevik	21	Gayrimüslim
130	Linova	18	Gayrimüslim
131	Yağlıç	31	Gayrimüslim
132	Bala Estode	23	Gayrimüslim
133	Gorine Gara	6	Gayrimüslim
134	Basnodol	25	Gayrimüslim
135	Perinçe	31	Gayrimüslim
136	Beloven	5	Gayrimüslim
137	Gosnençe	2	Gayrimüslim
138	Zirkondençe	4	Gayrimüslim
139	Bala Doşnik	20	Gayrimüslim
140	Lazar	5	Gayrimüslim
	Mahallelerin İsimleri		
141	Papaz İstanko	83	Gayrimüslim
142	Papaz Gorki	49	Gayrimüslim
143	Defterdar	101	Müslüman
144	Cedid	38	Müslüman
145	Hünkar	82	Müslüman
146	Taşköprü	80	Müslüman
147	Şişman Arif Çiftliği	55	Gayrimüslim
148	Papasyone	3	Gayrimüslim
149	Papas Kosto	41	Gayrimüslim
150	Kebir-Kıbtıyan	87	Gayrimüslim
151	Yağudin	26	Gayrimüslim
152	Hacı Bekir	103	Müslüman
	Varoşa Tabi Çiftliklerin İsimleri		
153	Çolak Ahmed Bey	14	Gayrimüslim
154	Hacı Ali Ağa	5	Gayrimüslim
155	Halil Ağa	3	Gayrimüslim
156	Kostadin	3	Gayrimüslim
157	Mahmud Paşa	11	Gayrimüslim
158	Varoş'a tabi Korişka	30	Gayrimüslim
159	Ahmed Bey	4	Gayrimüslim
160	Ali Ağa	30	Gayrimüslim
161	Hacı Nebi	13	Gayrimüslim
162	Kirkesto	4	Gayrimüslim

	Köy, Mahalle ve Varoşa Tabi Mahallelerin İsimleri	Hane Sayısı	Dini Durumu
163	Köseoğlu Şerif Ağa	8	Gayrimüslim
164	Maslu Mehmed Ağa	5	Gayrimüslim
165	Mehmed Burcu	7	Gayrimüslim
166	Şakir Ağa	9	Gayrimüslim
167	Terzi Ali Ağa	3	Gayrimüslim
168	Tuzcu Hasan Ağa	6	Gayrimüslim
169	Eğridereli, Kara İbrahim	12	Gayrimüslim
170	Karabacak ve Softa	10	Gayrimüslim
171	Raşid Ağa	13	Gayrimüslim
172	Ağuş Ağa	6	Gayrimüslim
173	Molla Ömer	7	Gayrimüslim
174	Ali Ağa Dışarlığı	9	Gayrimüslim
175	Sadık Ağa Dışarlığı	6	Gayrimüslim
176	İbrahim Bey	35	Gayrimüslim
177	Kara İsmail	5	Gayrimüslim
178	Ahmed Ağa	7	Gayrimüslim
179	Cedid İbrahim Bey	30	Gayrimüslim
180	Ami Ağa	3	Gayrimüslim
181	Hafız Ağa	10	Gayrimüslim
182	Kosto	8	Gayrimüslim
183	Palilola	38	Gayrimüslim
184	Yusuf Ağa	10	Gayrimüslim
185	Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim	14	Gayrimüslim
186	Hacı Ömer	14	Gayrimüslim
187	Karabacak Bahçesi	22	Gayrimüslim
188	Kurt Paşa	12	Gayrimüslim
189	Salih Ağa	17	Gayrimüslim
190	Varoş'a tabi Şakir Ağa	14	Gayrimüslim
191	Hacı Miras	36	Gayrimüslim
192	Hacı Davud	12	Gayrimüslim
193	Mustafa Bey ve Hacı Hafız	7	Gayrimüslim
194	Kazık Ahmed	13	Gayrimüslim
195	Hacı Hüseyin	5	Gayrimüslim
196	Haşim Efendi	11	Gayrimüslim
197	Hakim Efendi	3	Gayrimüslim
198	Alim Efendi	6	Gayrimüslim
199	Balgad Mahallesi	1	Gayrimüslim
200	Bala Garad	18	Gayrimüslim
	Toplam	4.168	

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179,

11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 3'te Niş kazasına bağlı köy, mahalle ve varoşa tabi çiftliklerde bulunan hane sayılarına bakıldığında, hane numarası verilmiş toplam 4.168 hane reisinin kaydedilmiş olduğu görülmektedir. Kaydedilen bu sayı farklı görüşlere göre, 3 ile çarpıldığında 12.504; 4 ile çarpıldığında 16.672 ve 5 ile çarpıldığında 20.840 olarak Niş kazasının toplam nüfus miktarı tahmin edilebilmektedir. Tablo 3'teki hesaplamalara göre toplam nüfusun en az 12.504 ve en çok 20.840 kişi olabileceği söylenebilir. Hane sayılarına bakıldığında en kalabalık köy 68 haneye sahip olan Bala Dokat köyü, en kalabalık merkez mahallesi 103 haneye sahip olan Hacı Bekir mahallesi, en kalabalık varoş mahallesi 38 haneye sahip olan varoşa tabi Palilola çiftliğidir. Toplamda köylerde 2.851, merkez mahallelerinde 748, varoşa tabi çiftlik veya mahallelerinde 569 hane bulunmaktadır. Yani yaklaşık olarak nüfusun %31'i şehirde, %69'u köylerde bulunmaktadır. Kaza merkezi ve mahallelerde ikamet edenlerin büyük bir kısmı esnaf, tüccar ve hizmetkar iken köylerde ve çiftliklerde oturanların çoğunluğu çiftçidir. Az da olsa kaza merkezi ve varoş mahallelerinde de ziraat ile geçinenler mevcuttur. Bundan dolayı Niş kazasının toplam nüfusunun tahminen %75'inin ziraat ile %25'inin ise zanaat ve ticaret ile meşgul olduğu söylenebilir. Osmanlı sosyal ve iktisadi zihniyeti köylünün yani zirai faaliyet gösteren üreticilerin mümkün olduğu kadar fazla, askeri zümrenin ise az olmasını hedeflemiştir⁹⁰. Bundan dolayı Osmanlı sosyal yapısının ve bu yapı içerisinde tesis olunan ilişkilerinin temel dayanağı tarımsal faaliyetlerdir. Yukarıda verilen, Niş kazasına ait olan bu oranlar Osmanlı nüfus yapısına, sosyal ve ekonomik sistemine uygun bir hal arz etmektedir.

Tablo 3
Niş Kazasının İdari Birimlerindeki Hane Sayıları ve Nüfus Tahminleri
1844-1845

İdari Birimler	Hane Sayısı	x3	x4	x5
Mahalleler	748	2.244	2.992	3.740
Varoşa tabi Mahalleler	569	1.707	2.276	2.845
Köyler	2.851	8.553	11.404	14.255
Toplam	4.168	12.504	16.672	20.840

⁹⁰ Tabakoğlu, *Türkiye İktisat Tarihi*, s.220.

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

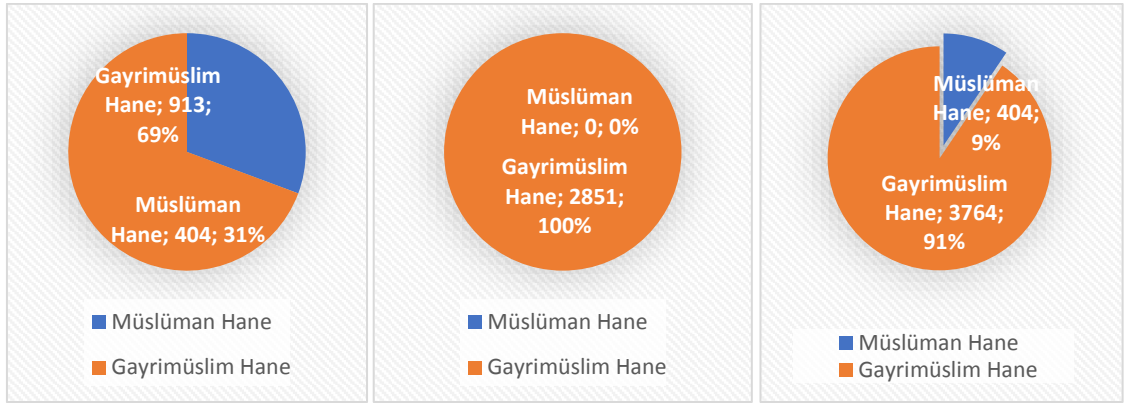
3.3. Dini Yapı

Osmanlı yönetiminden önce VI. yüzyıldan itibaren Türkler Balkan Yarımadasına yerleşmeye başlamışlardır. Türk boyları geldikleri bu coğrafyada yerli halk ile karışarak, ya Kuzeydoğu Balkanlarda güçlü devletler kurmuşlar ya da varlıklarını devam ettirememişlerdir. XIV. yüzyılda müslüman Türk olan Aydınoğulları Beyliği İzmir'den Yunanistan, Makedonya ve Trakya kıyılarına fetihler düzenlemiş ve böylece Osmanlıların Balkanlardaki fetih hareketlerinin önünü açmışlardır. Osmanlıların Balkanlara 1350'lerde ayak basmasıyla birlikte bu coğrafyadaki durumlarını sağlamlaştırmak amacıyla Sofya, Manastır ve Niş'i ele geçirmeleri gerekmektedir. Müslüman Türk kuvvetleri 1385'de Sofya'yı, 1386'da ise Niş'i ele geçirip, buradaki ilk camiye inşa etmişlerdir. Osmanlı kuvvetlerinin fetihleriyle birlikte Niş ve civarına sistemli bir iskan siyasetiyle Anadolu'dan müslüman Türk nüfusu yerleştirilmiştir. İslam için, İslam adına yapılan fetihler anlamına gelen gaza anlayışı ve düşüncesi sayesinde Rumeli ve Balkanlarda yaşanan İslamlaşma ve Türkleşme süreci, Niş ve çevresinde de yaşanmıştır. Ancak Niş şehrinin devamlı bir şekilde el değiştirmesi, bu bölgenin İslamlaşma ve Türkleşme sürecini zorlaştırmıştır. Niş kazasına ait temettuat kayıtları incelendiğinde gayrimüslim nüfusun çoğunlukta olduğu göze çarpmaktadır. Tablo 4'te Niş kazasında bulunan yerleşim birimlerinin dini dağılımı verilmiştir. Kayıtlara göre bu bölgedeki yerleşim dini yapıya göre şekillenmiştir. Niş'in sadece beş merkez mahallesinde müslüman nüfus, diğer yerleşim yerlerinde ise gayrimüslim nüfus bulunmaktadır. Kırsal nüfusun tamamı gayrimüslimdir. Gayrimüslim olan mahallelerde ise birisinde sadece Yahudiler bulunurken, iki mahallede ise gayrimüslim Kiptiler ikamet etmektedirler.

Tablo 4
Niş Kazasındaki Yerleşim Birimlerinin Dini Yapısı
1844-1845

	Müslüman (Hane)	Gayrimüslim (Hane)	Toplam (Hane)
Merkez ve Varoşa tabi Mahalleler (Kaza Merkezi)	404	913	1.317
Köyler	0	2.851	2.851
Toplam	404	3.764	4.168

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Grafik 1, Niş Kazasında Kaza Merkezi, Kırsal ve Toplam Nüfusun Dini Dağılımı,
1844-1845

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Grafik 1'e bakıldığında Niş kazasındaki mahallelerde (merkez mahalleleri ve varoşa tabi çiftlikler) müslüman nüfusu toplam nüfusun %31'ini, gayrimüslim nüfus ise %69'unu oluşturduğu görülmektedir. Kırsal nüfusun tamamı gayrimüslim nüfus olduğu görülmektedir. Ayrıca Niş kazasında toplam nüfusun %9'unu müslümanlar, %91'ini gayrimüslimler oluşturduğu görülmektedir.

4. TEMETTÜAT DEFTERLERİNE GÖRE NİŞ'İN İKTİSADİ YAPISI

4.1. Tanzimat Dönemi Osmanlı Mali Sistemi ve Düşüncesinde Değişim

Osmanlı Devleti, 16. yüzyıla kadar güçlü ve dinamik bir iktisadi yapıya, belirli bir tutarlılık gösteren sosyal düzene ve kuvvetli bir devlet otoritesine sahipti. Bu yüzyılın ikinci yarısından itibaren hem Osmanlı Devleti için hem de Avrupalı devletler için ehemmiyetli değişiklikler meydana gelmiştir. Coğrafi keşifler sonrasında dünya ve Avrupa ticaretinin eksenini Akdeniz Havzası'ndan Atlantik Okyanusu'na kaymış ve dünya ekonomisinin merkezi Kuzey-Batı Avrupa olmaya başlamıştır. Osmanlı toplumsal yapısının ve bu yapı içerisinde tesis olunan ilişkilerin temel dayanağı zirai faaliyetlerdir. Bu faaliyetlerin teşkilatlanmış bir şekli olan tımar sistemindeki bozulma eğilimleri 16. yüzyılın sonlarına doğru gittikçe artmış, ülkenin iktisadi, idari ve askeri düzenini sarsmaya başlamıştır⁹¹. Tımarlı sipahilerin askeri fonksiyonlarını yerine getirememesi, çekilen nakit sıkıntıları, artan devlet harcamaları tımar sisteminin yıkılışına ve tımarların iltizama verilmesine neden olmuştur. 17. yüzyılda Osmanlı Devleti mali buhranla ve iç sorunlarla uğraşırken, Avrupa ve Batı'da feodalizm sona ermiş, feodal sistem yerini kapitalizme bırakmıştır. 18. yüzyılda ise Avrupa'daki üretim teknolojisinin gelişmesi, Osmanlı Devleti'nin iç dengesini sarsmıştır. Artık Osmanlı'nın karşısında gerileyen feodalizmin yerine güçlenen kapitalizm yer almıştır. Bu dönemde mali bunalımın aşılmasına yönelik çabalar arasında vergilerin arttırılması, vergi tahsili usulünde değişikliğe gidilmesi gibi maliye siyaseti düzenlenmeye çalışılmıştır⁹².

19. yüzyılda Osmanlı bürokrasisi ve idaresi modernleşme ve yenileşme çabası içindeydi. Modernleşmenin amacı ise devletin merkezi otoritesini güçlendirmek ve merkezi otoritenin üstünlüğünü sağlamak olmuştur. Böylece padişaha tamamen bağlı yeni bir ordu sayesinde devlet, iktisadi kaynaklar ve ayanlar üzerinde denetim kurmuş

⁹¹ Coşkun Çakır, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, İstanbul: Küre Yayınları, 2001, ss. 217-222.

⁹² Şener, ss. 197-199.

olacaktı. Osmanlı Devleti'nin denetim kurmak istemesinin esas maksadı, imparatorluk bürokrasisinin iktisadi, sosyal ve siyasi üstünlüğünü güvence altına almaktır.

3 Kasım 1839 Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun ilanından 1876 tarihine kadar olan döneme Tanzimat Dönemi denir. Düzenleme ve yapılanma anlamına gelen Tanzimat, Türk iktisadi, idari, sosyal ve siyasi yapısında külli bir değişimi ve yeniden yapılanmayı ifade etmiştir. Bu yapılanma esas olarak Osmanlı İmparatorluğu'nun Batılılaşma kararını yansıtmakla beraber bir merkezileşme çabası olmuştur. Fakat Osmanlı Devleti'ndeki Batılılaşma çaba ve girişimlerinin nedenleri ile Avrupa'da kapitalizmi ortaya çıkaran nedenler birbirlerinden farklıdır. Özellikle Osmanlı bürokrasisi, kapitalist sistemin düzenleyici bir alt mekanizması olmaktan ziyade sistemi yöneten ve yönlendiren bir konumda olmak istemiştir. Yani Osmanlı Devleti'nin Tanzimat döneminde güttüğü iktisadi siyasetin hedefi, sadece kapitalist Avrupa ekonomisinin üretim sistemini yüzeysel olarak ödünç alma çabası denilebilir. Merkezileşme çabası, ülkedeki buhranlara bir çözüm arayan Tanzimatı uygulayan devlet adamları tarafından pratik amaçlarla benimsenmiştir⁹³.

Tanzimat'ın ilanıyla birlikte mali alanda yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönem Osmanlı'nın batılılaşma gayretlerine sahne olurken, Avrupa devletlerinin vergi sisteminde eşitlik ve adalet vurgusu önemli olmuştur. Ayrıca bu devletler vergilemede eşitlik, vergi yükümlerinin belirliliği, iktisadilik ve uygunluk olan ve klasik kapitalist iktisatçılarından Adam Smith'in ortaya koymuş olduğu dört vergileme ilkesini benimsemişlerdir. Avrupa'daki klasik kapitalist ekonomi düşüncesi Tanzimat bürokrasisini de önemli ölçüde etkilemiştir. Ancak bütün bu modernleşme çabaları pratik gayelerle gösterilmiştir. Mali sistemde merkezileşme çabalarının sonucunda örfi vergiler kaldırılmış, vergi tahsil biçimi değişmiş, iltizam sistemi kötülenmiş, toplam vergi yükü halkın ödeme gücüne göre hesaplanmış ve adil bir vergileme konusu dikkate alınmıştır. Tanzimat, klasik Osmanlı vergi sisteminin değişime uğradığı ve Batı vergi sistemine benzer bir yenileşme sürecinin olduğu ehemmiyetli bir dönem olmuştur. Bu mali merkezileşme reformu sürecinde ülke genelinin iktisadi ve sosyal yapısının elverdiği

⁹³ Kemal H. Karpat, **Osmanlı Modernleşmesi**, (Çev. Ceren Elitez), 4. Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları, 2019, ss. 79-93.

ölçüde istenilen sonuçların pek çoğu elde edilmiş olmasına rağmen bazı reform çabaları istenilen düzeyde gerçekleştirilememiştir⁹⁴.

4.2. İltizamın Kaldırılması ve Muhassıllık Sistemi

İltizam sistemi, bedelleri devlete taksitler şeklinde ödenip, kefil göstermek koşuluyla devlete ait vergi gelirlerinin mültezim adı verilen kişiler tarafından toplanması ve idare edilmesidir. Fatih devri sadrazamlarından Rum Mehmed Paşanın uygulamaları iltizam usulünün başlangıcı kabul edilmiştir. Devlete ait gelirlerin özel kişilere toplattırılması iltizam usulünün temelini oluşturmuştur. Ödediği iltizam bedelini karşılamak, karını azami noktaya ulaştırmak ve devlet tahsildarlarına denk yetkilerle daha fazla vergi tahsili yapmak isteyen mültezimlerin halkı ezen, bunaltan tutum ve davranışları nedeniyle, iltizam sistemi Tanzimat bürokrasisi tarafından pratik gayelerle ortadan kaldırılmıştır⁹⁵.

İltizam sisteminin kaldırılmasının ardından mültezimlerin görevlerini yerine getirmek ve Tanzimat reformlarının uygulanabilmesi maksadıyla, 1840 senesinde, Tanzimat'ın uygulandığı tüm bölgelere “Muhassıl” adıyla yeni memurlar tayin edilmiştir. Muhassıllar vazife yaptıkları bölgelerdeki valilerin geniş yetkilerini kısıtlamış ve mülki amirlerine karşı sorumlu tutulmamışlardır. Yanlarına iki mal, emlak ve nüfus katipleri verilen muhassıllara gittikleri yerlerde Tanzimat'ı tanıtmak ve anlatmak, yeni reformları halka benimsetmek, memleket meselelerinin istişare edilmesi için bir meclis oluşturmak, vergilerin tahsil işlemini yapmak, halkın ödeme gücünü tespit etmek ve örfi vergilerin yerine tek bir vergi tahsiline başlamak gibi ehemmiyetli vazifeler verilmiştir. Muhassıllara yardımcı olmak maksadıyla kurulan meclislere “Memleket Meclisi”, “Meclis-i Muhassılın” veya “Müzakere Meclisi” denmiştir. Bu meclislerin üyeleri şunlardır: Kadı, müftü, muhassıl, zaptiye memuru ve gayrimüslim nüfusun ikamet ettiği yerlerdeki tabi üyelerle halkın seçtiği dört veya altı kişidir. Meclis başkanı eyaletlerde müşir, sancak ve kazalarda ferik, ferik olmayan yerlerde ise kadı olmuştur. Meclislerin

⁹⁴ Şener, ss. 191-206.

⁹⁵ Çakır, ss. 41-42.

Çalışma düzen ve şekilleriyle alakalı olarak yayınlanan nizamnameye göre, üyeler haksızlık yapmamak ve devletin çıkarlarını muhafaza etmek için yemin edecekler, konuşmalar dikkatle dinlenecek ve ilkelere muhalif hareket edenler kanunlara uygun bir şekilde cezalandırılacaklardır. Ayrıca muhassıllık merkezlerinde görev yapan memurların yer değiştirdikleri de grlmřtr⁹⁶.

Tanzimat reformlarının yürüyebilmesi muhassıllık idaresinin başarısına bağlıydı. Ancak yaklaşık iki sene süren muhassıllık uygulaması, görevlilerin yolsuzlukları, ayni olarak alınan ürünlerin saklanması ve satılması meselesindeki sorunlar, yeni reformlardan memnun olmayan mültezim ve sarrafların reformlara karşı direnmesi, yeterli ulaşım ağının olmaması ve uygulamada eleman sıkıntısı çekilmesi gibi nedenlerden ötürü 1842 senesinde, iki yıllık bir uygulamadan sonra kaldırılmış, muhassılların yetki ve görevleri o bölgenin mülki idaresine devredilmiştir. Fakat geçen süre zarfında yeniden iltizam usulüne dnlmřtr⁹⁷.

4.3. Niş Bölgesinde Yaşanan Hadiseler ve İşyanlar

Halkın büyük çoğunluğunun gayrimüslim olduğu Niş kazasında Tanzimat reformları bazı hususi fermanlarla uygulanmaya çalışılmıştır. Bu zel fermanlara göre angarya ve iltizam uygulamaları kaldırılmıştır. Niş ve civarında yaşayan halkın tamamından kuruş cinsinden %3 oranında vergi tahsil edilecek ve bunun haricinde görevli olan memurların başka talep ve istekleri olmayacaktır⁹⁸.

Fakat alınan yeni kararların uygulanması istenilen şekilde ve beklendiği kadar kolay değildi. Sayım işlemlerinde halkın servetleri fazla yazılmasından dolayı hem müslüman hem de gayrimüslim ahali yeni düzenlemeden rahatsızlık duymaya başladı. Önceleri şikayet ederek tepkilerini ortaya koymaya çalışırlarken, sonraları bir araya gelerek, gösteri yürüyüşleri yapmışlardır. Nişli İştasyon Marinkovik ve Leskofçalı Nikola etkovik halkın tepkilerini ve şikayetlerini beş madde altında toplayıp yetkililerle görüşmüşlerdir. Bu maddeler:

⁹⁶ şener, ss. 36-57.

⁹⁷ akır, s. 47.

⁹⁸ Halil İnalçık, ‘‘Tanzimat’ın Uygulanması ve Sosyal Tepkileri’’, **Belleten**, c. XXVII, Ankara 1964, ss.641-642
Aktaran: Coşkun akır, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi**, İstanbul: Küre Yayınları, 2001, s. 137.

- Fermanda beyan edilenin aksine halkın gelir ve servetinden alınacak olan vergi %3 oranında değil, %8 oranında tahsil edilmek istenmektedir.
- Zecriyye vergisinin tahsilatına eskiden olduğu gibi devam edilmektedir.
- Rakı ve şaraptan alınan verginin padişahın affetmesine rağmen tahsil edilmesine devam edilmiştir.
- müslümanlar gayrimüslim nisaları müslüman olmaya zorlamaktadırlar.
- Görevli memurlar vazifelerini yerine getirirken bazı ahlaksızlıklar yapmaktadırlar⁹⁹.

Yetkililer yapılan şikayetleri değerlendirmiş ve ilk üç madde ile alakalı olarak gerekenin yapılacağını, fakat son iki maddede iddia edilenlerin yalan olduğunu açıklamışlardır. Ancak yetkililerin yaptığı açıklamalar yetersiz kalmış ve halk tahsildarlık yapan memurlara vergi ödememeye başlamıştır. Niş kalesi etrafında mühim bir kalabalık toplanmış ve bu kalabalık içinden yetkililerle görüşmek amacıyla temsilciler görevlendirilmiştir. Fakat bir mutabakat sağlanamamış ve temsilciler tevkif edilmiştir. Bu gelişmeler tepkilerin çoğalmasına ve toplumsal şiddetin ortaya çıkmasına neden olmuştur¹⁰⁰. Milyo isminde etkili bir kocabaşı iki defa reayayı ayaklandırmaya teşebbüs etmiştir.

Diğer taraftan Tanzimat fermanının esaslarına rağmen vazifeli memurların suiistimalleri devam etmiştir. Bir yandan Sırbistan'ın isyan hareketlerine teşviği diğer yandan Niş kazasında yaşanan çatışmalar, bölgeyi kaotik bir ortama sokmuştur. Nihayet 1841 senesi başlarında Milyo'nun tahrikiyle Şehirköyü, Leskofca ve Niş kazaları birlikte isyan etmişlerdir. İsyancılar Kotine boğazını ele geçirip, Niş'ten İstanbul'a giden yolu kesmiş ve değirmenleri zapt edip, müslüman ahaliyi katletmeye başlamışlardır. Niş valisi Sabri Paşa Kosova, Prokuple ve Yegovitsa havalisinden, yağmaya can atan 1.500 civarındaki Arnavut askerleriyle birlikte olayları yatıştırmış ve isyancılara öncülük eden Milyo öldürülmüştür¹⁰¹.

⁹⁹ Çakır, ss. 137-138.

¹⁰⁰ age, ss.137-138.

¹⁰¹ Halil İnalçık, **Tanzimat ve Bulgar Meselesi**, İstanbul: Kronik Kitap, 2017, ss.55-57.

Yaşanılan hadiseleri bahane eden Rusya Babıali'yi protesto etmiş ve Kont Nesselrode'yi incelemeler yapmak için bölgeye göndermiştir. Ardından Fransa Babıali'ye bir nota çekmiş ve M. Blanqui'yi müfettiş olarak görevlendirmiştir. Bunları Avusturya prensi Metternich'in notası izlemiştir. Hadiselerin durulmasının ardından Osmanlı Devleti meselenin milletlerarası bir krize yol açmaması için Ahmet Tevfik Bey ve Arif Hikmet Beyi bölgeye göndermiştir. Arif Hikmet Beyin açıklamalarına göre birçok yerleşim biriminin yakılıp yıkılmış ve çok sayıda insanın yaşamını yitirmiştir. Buna ek olarak birçok kimse de Sırbistan'a kaçmıştır. Arif Hikmet Beyin raporları doğrultusunda Niş'e Yakup Paşa kumandasında asker sevk edilmiş ve bölge halkına 150.000 kuruş dağıtılmıştır¹⁰².

Niş bölgesinde yaşanan hadiselerin temel sebebi halkın vergi yükünden hoşnutsuzluğu olmuştur. Ayrıca bölgedeki vazifeli memurların yolsuzlukları, görevi kötüye kullanmaları ve suiistimalleri tepkilerin isyana dönüşmesine neden olmuştur.

¹⁰² Çakır, ss. 138-139.

4.4. Niş Kazası Temettüat Defterlerinde Vergi Çeşitleri

Niş temettüat defterlerinde vergiler; vergi-yi mahsusa, sebze aşarı, zecriyye/bağ aşarı, kovan aşarı, adet-i ağnam, resm-i asiyab olarak kaydedilmiştir. Osmanlı Devleti harcamalarını normal gelirlerle karşılayamadığı olağanüstü dönemlerde örfi vergilere başvurmuştur. Toprak kayıplarının yaşanması ve fetihlerin durmasından dolayı olağanüstü dönemlerde alınan ve sürekli olmayan bu örfi vergiler süreklilik kazanmıştır. Halkın ödeme gücü hesaba katılmaksızın alınan, tekalif-i örfiye adı altındaki muhtelif olan vergiler kaldırılarak, örfi vergiler yerine tek bir isim altında toplanan ve “ancemaatin vergi” diye adlandırılan vergi-yi mahsusa getirilmiştir¹⁰³. Örfi vergilerin kaldırılmasıyla birlikte bu yeni verginin miktarı, Maliye Nezareti tarafından liva düzeyinde belirlenmiştir. Vilayet düzeyinde belirlenen miktarlar, önce kazalar daha sonra mahalle ve köyler arasında paylaştırılmıştır. Paylaştırılan verginin miktarı, en sonunda mahalle ve köyler düzeyinde hane reislerinin ödeme gücüne göre ödeyeceği miktar belirlenmiştir¹⁰⁴. Böylece ödeme gücüne göre olmayıp, baş vergisi sayılabilecek pek çok örfi vergiden, hane reisinin servet ve geliri dikkate alınarak tevzi edilen oldukça genel bir vergiye geçilmiştir¹⁰⁵.

Aşar vergisi (öşürün çoğulu), Osmanlı Devleti’nde zirai ürünler üzerinden 1/3 ile 1/10 arasında değişen oranlarda alınan, şer’i bir vergi türüdür. Önceleri miri arazileri kullanan reaya tarafından tımar sahiplerine ödenen aşar vergisi, tımar sisteminin bozulmasıyla birlikte mültezimler, sonra muhassıllar ve en sonunda da devlet tarafından yetkilendirilmiş memurlar tarafından toplanmıştır. Aşar vergisi Tanzimat ile birlikte 1/10 nispetinde alınmaya başlamıştır¹⁰⁶. Niş temettüat defterleri incelendiğinde aşar vergisi hem ayni hem de nakdi olarak kaydedilmiştir. Ayrıca hububat aşarı ayni ve nakdi olarak, sebze aşarı, bağ aşarı/zecriyye, kovan aşarı ise sadece ayni olarak ayrı ayrı yazılmıştır.

¹⁰³ Şener, s.94.

¹⁰⁴ Tevfik Güran, **Osmanlı Mali İstatistikleri Bütçeler 1841-1918**, Tarihi İstatistikler Dizisi, C. 7, Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, 2003, s.4.

¹⁰⁵ Şener, s.96.

¹⁰⁶ age, s.s. 119-122.

Adet-i ağnam, Arapça koyun demek olan “ğanem” kelimesinden türetilmiş ve Osmanlı maliyesinde küçük baş hayvanlardan alınan şer’i bir vergi türüdür. Ağnam resmi koyun ve keçilerden farklı oranlarda alınmıştır¹⁰⁷. Bu vergi ordunun, sarayın, memurların ve tekkelerin et ihtiyacını karşılamak maksadıyla İstanbul’a yakın bölgelerden ayni olarak 1/10 oranında, İstanbul’a uzak bölgelerden nakdi olarak alınmıştır¹⁰⁸.

Tanzimat’ın ilanından sonra gayrimüslimlerden alınan cizye vergisi kaldırılmamış ve tahsilat şekli değişmiştir. Cizye vergisi toplama vazife ve yetkileri cemaat liderlerine verilmiş, toplu tahsil uygulamasına geçilmiştir¹⁰⁹. Büyük ihtimalle toplu tahsil uygulamasına geçildiğinden dolayı Niş kazası temettüat defterlerinde cizye kayıtlarına rastlanılmamıştır.

Resm-i asiyab, dirlik içerisinde işletilen değirmenlerden maktu olarak alınan vergi çeşitidir¹¹⁰.

¹⁰⁷ Şener, s.140.

¹⁰⁸ Güran, **Osmanlı Mali İstatistikleri Bütçeler 1841-1918**, s.5.

¹⁰⁹ Çakır, s.52.

¹¹⁰ Ahmet Tabakoğlu, “Resim”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 34, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2007, s.583.

4.5. Niş Kazasının Toplam Vergi Yükünün İncelenmesi

Niş kazası temettüat defterlerinin incelenmesi sonucunda ulaşılan Niş kazasında bulunan köy ve mahallelere ait vergi miktarı ve bileşenlerine ait veriler Tablo 5’te özetlenmiştir. Bu tabloya bakıldığında, 1844-1845 senesine ait toplam vergi miktarının 398.987,31 kuruş olduğu görülmektedir. Köy ve mahallelerin toplam vergi miktarları dikkate alındığında, Zır-i Tırnava köyü, toplam vergi yükünde en fazla payı alan yerleşim birimi olmuştur. Merkez ve varoşa tabi mahallelerde ise birinci sırayı Papaz İstanko mahallesi almıştır. Bu sıralamaya bakıldığında en çok vergi ödeyen yerleşim birimlerin en çok nüfusa sahip olmadıkları görülmektedir. Toplam vergi içerisinde en büyük pay 202.444,53 kuruş olan aşarın olmuştur. Bu vergiyi sırasıyla 140.920,98 kuruş olan vergi-yi mahsusa, 43.257,85 kuruş olan bağ aşarı/zecriyye, 6.296,77 kuruş olan sebze aşarı, 5.889,8 kuruş olan adet-i ağnam, 172,38 kuruş olan kovan aşarı ve en sonunda ise 5 kuruş olan resm-i asiyab takip etmiştir. Ayrıca mahallelerin pek çoğunda aşar vergisi tutarının diğer vergi tutarlarından düşük olduğu görülürken, köylerde ise aşar diğer vergi miktarlarını aşmıştır. Bu bilgiler ışığında kaza merkezinde tarım dışı faaliyetlerle iştigal olunurken, kırsal yerlerde veya köylerde ise zirai faaliyetlerin temel uğraş alanı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5
Niğ Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerin Vergi Bileşenleri, (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Kuruş)	Hububat Aşarı (Kuruş)	Sebze Aşarı (Kuruş)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Kuruş)	Kovan Aşarı (Kuruş)	Adet-i Ağnam (Kuruş)	Resm-i Asiyab (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Balatırnova Köyü	1.182	2.171,5	8,5	242,55		45,53		3.650,08
Palne Köyü	718	312,5	7	319		53,82		1.410,32
Bercince Köyü	821,5	956,5	3	273,3		16,2		2.070,5
Melkofça Köyü	870	1.165,9	8	293,32		16,38		2.353,6
Homince Köyü	935	784,74	16	430,3		8,98		2.175,02
Persiyon Köyü	1.441	1.832,2	24,5	171	6	53,76		3.528,46
Pasyapolaya Köyü	858,5	1.663,52	219,7	570,6		87,48		3.399,8
Çağrofça Köyü	1.370,5	1.530,44	137	270,6		90,72		3.399,26
Çaçarodil Köyü	563	505	20			21,06		1.109,06
Geliye Köyü	767	1.259,48	69,5	381		67,98		2.544,96
Peresniçe Köyü	895,5	1.783,92	108,95	410,2	8	58,44		3.265,01
Gare Köyü	510	649,5	19	404,6		35,4		1.618,5
Gibrofça Köyü	452	463,5	72	232,8		18,78		1.239,08
Kovanlık Köyü	158	144,5		13,5		2,46		318,46
Bala Kroyçe Köyü								
Komariçe Köyü	818	516,24	21,5		3,5	29,14		1.388,38
Kosmofça Köyü	719,1	1020,1		9,5		49,02		1.797,72
Kobrunca Köyü	284,5	377,5	45,5	186,3		42,98		936,78
Kilisora Köyü	132	560,6				4,32		696,92
Kırkına Köyü	121,5	358,68	25	103,5				608,68
Malçe Köyü	485	572,48	3	159,6		12,42		1.232,5
Malkofça Köyü	262	619,62	15,5	54		18,9		970,02
Diraşkova Kotına Köyü	690	2.304,9	69	415,7		28,58		3.508,18
Maluşta Köyü	242,5	819,62	40	37,8	33	3,3		1.176,22
Doğupolan Köyü	631	761,5	19	100,45		22,44		1.534,39
Duhan Köyü	137,5	320		18		19,46		494,96
Eflak Ebulasa Köyü	540,5	890,94	3,5	249,5		20,16		1.704,6
Emin Kotna Köyü	1.741	1.823,7	168,6	559,4		53,36		4.346,06
Garinçar Köyü	886,5	1.578,5	21			64,44		2.550,44
Boyınçe Köyü	353	697	3			7,68		1.060,68

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Kuruş)	Hububat Aşarı (Kuruş)	Sebze Aşarı (Kuruş)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Kuruş)	Kovan Aşarı (Kuruş)	Adet-i Ağnam (Kuruş)	Resm-i Asiyab (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Darkofça Köyü	411	580	30			33,18		1.054,18
Bella Kuruyiçe Köyü	1.904	3.780,58						5.684,58
Rakodol Köyü	1.043	2.316	65,5			64,68		3.489,18
Rosna Köyü	721,6	2.161	10	361,8		14,52		3.268,92
Usviz Gılava Köyü	476	680	18,5			65,74		1.240,24
Öfsinçe Köyü	180	253	22,5	27		16,8		499,3
Oşefçe Köyü	567,5	930,5	14			30,76		1.542,76
Vukaman Köyü	353	786,5	24,5	296,1		25,7		1.485,8
Voçidil Köyü	1.009	1.010,5				29,64		2.049,14
Baladragola Köyü	1.489	2.948	38	172,6		88,08		4.735,68
Bayna Köyü	943	2.335,5	64	450,5		37,62		3.830,62
Belinzor Köyü	765,18	1.325,5	50,5			42,8		2.183,98
Merşofça Köyü	2.188,5	3.293,7	2	461,6	8	100,9		6.054,7
İstadofça Köyü	891	1.332,7	7,5		8,3	44,68		2.284,18
Cernok Köyü	249,5	197	15,5			7,89		469,89
İsterelce Köyü	525	1.291	81			36,26		1.933,26
İvlase Köyü	1.105	2.123	57,5			46,48		3.331,98
İstopnice Köyü	881,5	1.208	23			31,5		2.144
Çeroniberk Köyü	629,5	1.482,5		239,1	3	62,42		2.416,52
İmamçiftliği Köyü	526,5	702,66		157,05		10,42		1.396,63
İvlaca Köyü	626	1.028,4	60,7	610,6		31,48		2.357,18
Zır-i İstovdinye Köyü	359,5	557,3	43,6	147,9		13,68		1.121,98
Zır-i Dravla Köyü	343	561,56						904,56
Zır-i Mekrevara Köyü	1.368	3.231,65		181,6		81,32		4.862,57
Çokut Köyü	980	3.829,6		174,05		57,22		5.040,87
İsvorki Köyü	391,5	802,5	48			37,56		1.279,56
Drajeffe Köyü	425	802,25	15	81		20,94		1.344,19
Çökelnik Köyü	561	1.185	18,5	285,4		20,74		2.070,64
Çerye Köyü	1.879	852,7	16,25	501,85		104,94		3.354,74
Runik Köyü	736	536	1	212,1		39,5		1.524,6
Laskovek Köyü	202	560,66		95,6		15,9		874,16
Trupale Köyü	573	482,5	13	90,7		17,1		1.176,3
Siredar Köyü	961	781,38	39,5	274,1		33,12		2.089,1
Bala Nevasil Köyü	302	1.292	3	77,4		18,24		1.692,64
Çirnepare Köyü	1.198,5	1.576,3	22	530,95		93,46		3.421,21

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Kuruş)	Hububat Aşarı (Kuruş)	Sebze Aşarı (Kuruş)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Kuruş)	Kovan Aşarı (Kuruş)	Adet-i Ağnam (Kuruş)	Resm-i Asiyab (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Bala-i Matafca Köyü	824	1.273,3	13	566,7		29,28		2.706,28
Tartuşunca Köyü	491,3	1.218,74	34,32			35,92		1.780,28
Belotanca Köyü	710	2.209,43		124,5		29,64		3.073,57
Görkafca Köyü	166	703,9		37,2		1,08		908,18
Barbat Köyü	673	1.338,9		366,6		22,98		2.401,48
Balinozca Köyü	528	361,58		22,5		11,44		923,52
Bala Kırçemir Köyü	724	726,56	5,1	40,5		46,68		1.542,84
Simanice Köyü	1.379,7	2.528,3	35	167,52		77,58		4.188,1
Bala İvrajine Köyü	3.116	3.092	17	1.645,9		87,43		7.958,33
Bala Dokat Köyü	2.142,5	1.453	10			124,88		3.730,38
Berutona Köyü	668	1.632,1		172,5		10,68		2.483,28
Berziburt Köyü	704	1.441,6		135,5		10,55		2.291,65
Berdava Köyü	728,1	1.345	55,5			84,4		2.213
Bala Barbaşı Köyü	1.097	2.064,16	87,12	645,6		44,42		3.938,3
Rahon Köyü	796,5	780,5	57	247,5		25,56		1.907,06
Radince Köyü	1.094,9	3.186,5	2			100,44		4.383,84
Radikne Kortinak Köyü	645	973,6	32,4	395,45		45,84		2.092,29
Marine Kutine Köyü	458,6	928,2	105,1	238,5		21,9		1.752,3
Zır-Partes Köyü	651,4	1.273,8	119,8	495,9		27,58		2.568,48
Zır-Matafca Köyü	1.016	1.459,96	79	576,4		100,26		3.231,62
Yaylak-İvrela Köyü	789	1.170	55,5	2,22		56,42		2.073,14
Zır-i Tırnava Köyü	3.535	4.860	71,55	571,2		121,22		9.158,97
Praska Köyü	145	275				2,82		422,82
Yaylak-ı Estudan Köyü	166,09	393	15			7,68		581,77
Tavirdiş Köyü	901,5	1.712	2			40,56		2.656,06
Tehorşince Köyü	178,5	378,5	12			42,18		611,18
Zır-Eyvejine Köyü	1.314	1.545,16	117	640,2		73,56		3.689,92
Zırvirtop Köyü	561	2.192,4	24,1	39,5	14,5	49,5		2.881
Zır-Dokat Köyü	502	1.372,5	9	189		13,9		2.086,4
Popofça Köyü	1.010,3	1.815		266,7	6	78,06		3.176,06
Çeçene Köyü	894	3.225	2	392,7		27,63		4.541,33
Çernevis Köyü	176	209				17,18		402,18
Istroşka Köyü	615	1.223	4			31,76		1.873,76
Pancirekara Köyü	1.195,3	1.389,06	36,64	272,2		42,34		2.935,54
Naşoşkoyçe Köyü	586,2	839,1				37,8		1.463,1

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Kuruş)	Hububat Aşarı (Kuruş)	Sebze Aşarı (Kuruş)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Kuruş)	Kovan Aşarı (Kuruş)	Adet-i Ağnam (Kuruş)	Resm-i Asiyab (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Bala Viragola Köyü	1.462	3.223,88						4.685,88
Simçe Köyü	1.135,4	6.075,5	5	121,5		83,44		7.420,84
Novasil Köyü	838,8	1.135,26				112,85		2.086,91
Bala-Peragola Köyü								
Bala-Virtop Köyü	1.481,8	4.389	194,4	315,45		140,96		6.521,61
Leskovik Köyü	190,9	300,12						491,02
Sahra İvralla Köyü	979,5	2.474,5	64,2	539,5		69,42		4.127,12
Spotniçe Köyü	1.751,6	2.757,66	7,5	549,4		107,28		5.173,44
Kroşoyça Köyü	247,5	582,5	10	53,75		3,08		896,83
Kensel Köyü	420	370,5	71,5	326,3		12,54		1.200,84
Karstafça Köyü	386	1.244	8	298,85		21,74		1.958,59
Kaltançe Köyü	1.710	1.441,34	16,6	143,4		83,4		3.394,74
Kamaniçe Köyü	1.000	861,32	70	574		33,24		2.538,56
Karayokofça Köyü	209	440		74,1		26,66		749,76
Zır-Diragole Köyü	1.098	2.207,5	27	108		41,64		3.482,14
Zır-Kirçimir Köyü	774,5	1.058,6	43,3	107,4		35,4		2.019,2
Hom Köyü	1.683,5	1.381	9	824,95		75,24		3.973,69
Lipoyça Köyü	971,5	1.457,9	63,5	332,1		38,04		2.863,04
Modorişte Köyü	824	1.866,5	109			86,8		2.886,3
Mezgaraya Köyü	901	1.409,5	12	199,5		61,38		2.583,38
Kırvaya Köyü	1.933,5	2.826,86	92	690,8		56,96		5.600,12
Paligvad Köyü	1.150	1.222	15	258,3		42,12		2.687,42
Velepöl Köyü	1.752	2.121	32,5	360		39,18		4.304,68
Lehçe Köyü	1.241,5	3.635	9	253,3		83,46		5.222,26
Bala Mekurve Köyü	801	2.248,5	238,5	242,6		49,4		3.580
Haldineraka Köyü	482,5	893,52	7,5			63,95		1.447,47
Zır-Korica Köyü	1.419	2.214,24	67,24	313,8		68,28		4.082,56
Kalandiriçe Köyü	387	769,5	21,5	201,1		24,52		1.403,62
Yasnevik Köyü	923	555,5	5,5	811,5		52,14		2.347,64
Linova Köyü	598	1.351	34			25,8		2.008,8
Yağlıç Köyü	1.816,4	1.904,3	122,5	824,7		103,38		4.771,28
Bala Estode Köyü	1.109,5	1.341,7	128,1	157,5	12	62,46		2.811,26
Gorine Gara Köyü	230,3	328,3	2			2,5		563,1
Basnodol Köyü	730	1.410	106			46,74		2.292,74
Perinçe Köyü	2.066	1.368,34	97,2	1.087,75		43,26		4.662,55

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Kuruş)	Hububat Aşarı (Kuruş)	Sebze Aşarı (Kuruş)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Kuruş)	Kovan Aşarı (Kuruş)	Adet-i Ağnam (Kuruş)	Resm-i Asiyab (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Beloven Köyü	242	137,1				0,1		379,2
Gosnençe Köyü	176	170,5			1,08	1,64		349,22
Zirkordençe Köyü	286	325		9		1,86		621,86
Bala Doşnik Köyü	1.138,5	1.526,06	21,5	195		62,88		2.943,94
Lazar Köyü	75	145,7		25,35		7,68		253,73
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	4.252	1.639,5		1.158,2		2,5		7.052,2
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	1.147	392,9	108	981,7		0,84		2.630,44
Defterdar Mahallesi (Müslim)	1.741,05	488,04		202,39	41,5		5	2.477,98
Cedid Mahallesi (Müslim)								
Hünkar Mahallesi (Müslim)	1.109			297				1.406
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	2.565	281		233,6	27,5			3.107,1
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	895	1.480,8	60	882,9				3.318,7
Papasyone Mahallesi (G.)	190	17		38				245
Papas Kosto Mahallesi (G.)	2.237	1.018,4		590,5		2,05		3.847,95
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	2.320	553,06	180	1.167,75				4.220,81
Yağudin Mahallesi (G.)	411	289,2		454,2		7,5		1.161,9
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	493	87,3	1	116				697,3
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	229	324,76		299,1		3,3		856,16
Hacı Ali Ağa Çiftliği	78	37,1	35	36,5				186,6
Halil Ağa Çiftliği	30,5	34		42,3				106,8
Kostadin Çiftliği	44	49		46				139
Mahmud Paşa Çiftliği	89,5	54		121,5		9		274
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	699	475,5	17	641,7				1.833,2
Ahmed Bey Çiftliği	25			21,5				46,5
Ali Ağa Çiftliği	527,66	684	110	503,1				1.824,76
Hacı Nebi Çiftliği	331	112,5	80	209				732,5
Kirkesto Çiftliği	65	100,5		11,1		6		182,6
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	148,5	117,8		121,2				387,5
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	58	38	31,3	69,1				196,4
Mehmed Burcu Çiftliği	136	122,5		174,5		1,5		434,5
Şakir Ağa Çiftliği	98,5	123	10	157,5				389
Terzi Ali Ağa Çiftliği	10	10		27				47
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	27,3	30,5		22,5				80,3
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	117	55,5		138				310,5
Karabacak ve Softa Çiftliği	152	3,3		102,6				257,9

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Kuruş)	Hububat Aşarı (Kuruş)	Sebze Aşarı (Kuruş)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Kuruş)	Kovan Aşarı (Kuruş)	Adet-i Ağnam (Kuruş)	Resm-i Asiyab (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Raşid Ağa Çiftliği	182	313,4	88	141,3				724,7
Ağuş Ağa Çiftliği	62	27,5	15	55,2				159,7
Molla Ömer Çiftliği	79,5	29	10	42,6				161,1
Ali Ağa Dışarlığı	76,5	79,1	30	100,3				285,9
Sadık Ağa Dışarlığı	56	44	10	36				146
İbrahim Bey Çiftliği	416	266	15	496,9				1.193,9
Kara İsmail Çiftliği	51	50,5		58,5				160
Ahmed Ağa Çiftliği	115	34		114,6				263,6
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	267	10		360,9				637,9
Ami Ağa Çiftliği	50	7,5	120	13,5		10		201
Hafız Ağa Çiftliği	151	125		141,3				417,3
Kosto Çiftliği	25	49		6,3				80,3
Palilola Çiftliği	825	269,3		702,7		23,58		1.820,58
Yusuf Ağa Çiftliği	268,5	133,6	120	153				675,1
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	71,5	34		54				159,5
Hacı Ömer Çiftliği	208	138		156				502
Karabacak Bahçesi	306	102		287,1				695,1
Kurtpaşa Çiftliği	112	7,5	20	122,9				262,4
Salih Ağa Çiftliği	177,5	14		251,4				442,9
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	182	23	17	156,9				378,9
Hacı Miras Çiftliği	779	156,8	90	405,6		25,5		1.456,9
Hacı Davud Çiftliği	277	284	75	248,2				884,2
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	45	166,3		45				256,3
Kazık Ahmed Çiftliği	60			108				168
Hacı Hüseyin Çiftliği	62	77	130	36				305
Haşim Efendi Çiftliği	63	98,8	120	94,5		8		384,3
Hakim Efendi Çiftliği	27,5	31		37,8		4,5		100,8
Alim Efendi Çiftliği	28,5			45		4,5		78
Balgad Mahallesi Çiftliği	16	10	20	18				64
Bala Garad Çiftliği	500	222,5	120	315				1.157,5
Toplam	140.920,98	202.444,53	6.296,77	43.257,85	172,38	5.889,8	5	398.987,31

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151,

11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 6’da Niş kazasında bulunan köy ve mahallelere ait vergi bileşenlerinin yüzdelik oranları ve toplam vergi yükü içindeki yüzdelik payları gösterilmiştir. Toplam vergi yükü içinde en büyük paya sahip vergi çeşidi %50,74 oranla hububat aşarı olmuştur. Hububat aşarını %35,32 payla vergi-yi mahsusa takip etmiştir. Bağ aşarı/zecriyye oranı %10,84, sebze aşarı %1,58, adet-i ağnam %1,47 iken, kovan aşarı %0,04’tür. En düşük oran ise %0,01 ile resm-i asiyyab olmuştur. Bununla birlikte Şişman Arif Çiftliği Mahallesi haricindeki kaza merkezinde bulunan mahalleler ve Palne, Homince, Çaçarodil, Kovanlık, Komariçe, Cernok, Runik, Trupale, Balinofca, Bala Dokat, Rahon, Kensel, Kaltançe, Kamaniçe, Hom, Yasnevik, Perinçe, Belovan, Gosnençe köylerinde kırsal nüfus fazla olmasına rağmen vergi-yi mahsusa payı hububat aşarı payından fazladır. Kaza merkezindeki mahallelerde vergi-yi mahsusa payının fazla olmasının sebebi tarım dışı faaliyetler olan zanaat ve ticaretin yoğun olmasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Köylerde ise hububat, sebze ve bağ aşarı payının fazla olmasının nedeni zirai faaliyetlerin yoğun olmasıdır. Varoş mahallelerin vergi yükü incelendiğinde vergi-yi mahsusanın 19, bağ aşarı/zecriyyenin 16, hububat aşarının 9, sebze aşarının ise 4 varoşa tabi çiftlikte en büyük paya sahip olduğu görülmektedir. Burada bağ aşarının ikinci sırada yer alması, bağcılığın Niş kazasında ehemmiyetli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Bunların haricinde bazı köy ve mahallelerde de oranlar birbirine çok yakındır. Ayrıca Cedid mahallesi, Bala-Peragola ve Bala Kroyçe köylerinin defterlerinde herhangi bir vergi bilgisine rastlanılmadığından dolayı vergi tutarı, vergi bileşenlerinin yüzdelik diliminde sıfır olarak kaydedilmiştir. Adet-i ağnam vergisi, Bala Kroyçe, Kırkına, Bella Kuruyiçe, Zır-i Dravla, Bala Viragola, Bala-Peragola ve Leskovik köyleri hariç bütün köylerde vergi geliri oluşturmuştur. Resm-i asiyyab sadece Defterdar mahallesine ait defterde kaydedilmiştir. Niş kazasının toplam vergi yükü oranında en yüksek pay %2,29 ile Zır-i Tırnava köyünün olurken, merkez ve varoşa tabi mahallelerde ise %1,76 ile Papaz İstanko mahallesinin olmuştur.

Tablo 6
Niğ Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerin Vergi Bileşenleri, (Yüzde),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Yüzde)	Hububat Aşarı (Yüzde)	Sebze Aşarı (Yüzde)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Yüzde)	Kovan Aşarı (Yüzde)	Adet-i Ağnam (Yüzde)	Resm-i Asiyab (Yüzde)	Köy ve Mahallelerin Toplam Vergide Payı (Yüzde)
Balatırnova Köyü	32,38	59,49	0,23	6,64		1,24		0,91
Palne Köyü	50,91	22,15	0,49	22,61		3,81		0,35
Bercince Köyü	39,67	46,19	0,14	13,19		0,78		0,51
Melkofça Köyü	36,96	49,53	0,33	12,46		0,69		0,58
Homince Köyü	42,98	36,07	0,73	19,78		0,41		0,54
Persiyon Köyü	40,83	51,92	0,69	4,84	0,17	1,52		0,88
Pasyapolaya Köyü	25,25	48,92	6,46	16,78		2,57		0,85
Çağrofça Köyü	40,31	45,02	4,03	7,96		2,66		0,85
Çaçarodil Köyü	50,76	45,53	1,80			1,89		0,27
Geliye Köyü	30,13	49,48	2,73	14,97		2,67		0,63
Peresniçe Köyü	27,42	54,63	3,33	12,56	0,24	1,78		0,81
Gare Köyü	31,51	40,12	1,17	24,99		2,18		0,40
Gibrofça Köyü	36,47	37,40	5,81	18,78		1,51		0,31
Kovanlık Köyü	49,61	45,37		4,23		0,77		0,07
Bala Kroyçe Köyü								
Komariçe Köyü	58,91	37,18	1,54		0,25	2,09		0,34
Kosmoğça Köyü	40	56,74		0,52		2,72		0,45
Kobrunca Köyü	30,36	40,29	4,85	19,88		4,58		0,09
Kilisora Köyü	18,93	80,43				0,61		0,17
Kırkına Köyü	19,96	58,92	4,10	17				0,15
Malçe Köyü	39,35	46,44	0,24	12,94		1		0,30
Malkofça Köyü	27	63,87	1,59	5,56		1,94		0,24
Dıraşkova Kotına Köyü	19,66	65,70	1,96	11,84		0,81		0,87
Maluşta Köyü	20,61	69,68	3,40	3,21	2,80	0,28		0,29
Doğupolan Köyü	41,12	49,62	1,23	6,54		1,46		0,38
Duhan Köyü	27,78	64,65		3,63		3,93		0,12
Eflak Ebulasa Köyü	31,70	52,26	0,20	14,63		1,18		0,42
Emin Kotna Köyü	40,05	41,96	3,87	12,87		1,22		1,08

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Yüzde)	Hububat Aşarı (Yüzde)	Sebze Aşarı (Yüzde)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Yüzde)	Kovan Aşarı (Yüzde)	Adet-i Ağnam (Yüzde)	Resm-i Asiyab (Yüzde)	Köy ve Mahallelerin Toplam Vergide Payı (Yüzde)
Gariñçar Köyü	0,22	0,39	0,01			0,01		0,63
Boyınçe Köyü	0,08	0,17	0,28			0,01		0,26
Darkofça Köyü	38,98	55,01	2,84			3,14		0,26
Bella Kuruyıçe Köyü	33,49	66,51						1,42
Rakodol Köyü	29,89	66,37	1,87			1,85		0,87
Rosna Köyü	22,07	66,10	0,30	11,06		0,44		0,81
Usviz Gılava Köyü	38,37	54,82	1,49			5,30		0,31
Öfsinçe Köyü	36,04	50,66	4,50	5,40		3,36		0,12
Oşefçe Köyü	36,78	60,31	0,90			1,99		0,38
Vukaman Köyü	23,75	52,93	1,64	19,92		1,72		0,37
Voçidil Köyü	49,24	49,31				1,44		0,51
Baladıragola Köyü	31,44	62,25	0,80	3,64		1,85		1,18
Bayna Köyü	24,61	60,96	1,67	11,76		0,98		0,96
Belinzor Köyü	35,03	60,69	2,31			1,95		0,54
Merşofça Köyü	36,14	54,39	0,03	7,62	0,13	1,66		1,51
İstadofça Köyü	39	58,34	0,32		0,36	1,95		0,57
Cernok Köyü	53,09	41,92	3,29			1,67		0,11
İsterelce Köyü	27,15	66,77	4,18			1,87		0,48
İvlase Köyü	33,16	63,71	1,72			1,39		0,83
İstopnice Köyü	41,11	56,34	1,07			1,46		0,53
Çeroniberk Köyü	26,04	61,34		9,89	0,12	2,58		0,60
İmamçiftliği Köyü	37,69	50,31		11,24		0,74		0,35
İvlaca Köyü	26,55	43,62	2,57	25,90		1,33		0,59
Zır-i İstovdinye Köyü	32,04	49,67	3,88	13,18		1,21		0,28
Zır-i Dravla Köyü	37,91	62,08						0,22
Zır-i Mekrevara Köyü	28,13	66,45		3,73		1,67		1,21
Çokut Köyü	19,44	75,97		3,45		1,13		1,26
İsvorki Köyü	30,59	62,71	3,75			2,93		0,32
Drajeçe Köyü	31,61	59,68	1,11	6,02		1,55		0,33
Çökelnik Köyü	27,09	57,22	0,89	13,78		1		0,51
Çerye Köyü	56,01	25,41	0,48	14,95		0,02		0,84
Runik Köyü	48,27	35,15	0,06	13,91		2,59		0,38
Laskovek Köyü	23,10	64,13		10,93		1,81		0,21
Trupale Köyü	48,71	41,01	1,10	7,71		1,45		0,29

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Yüzde)	Hububat Aşarı (Yüzde)	Sebze Aşarı (Yüzde)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Yüzde)	Kovan Aşarı (Yüzde)	Adet-i Ağnam (Yüzde)	Resm-i Asiyab (Yüzde)	Köy ve Mahallelerin Toplam Vergide Payı (Yüzde)
Siredar Köyü	46	37,40	1,89	13,12		1,58		0,52
Bala Nevasil Köyü	17,84	76,33	0,17	4,57		1,07		0,42
Çirnepare Köyü	35,03	46,07	0,64	15,51		2,73		0,85
Bala-i Matafca Köyü	30,44	47,04	0,48	20,94		1,08		0,67
Tartuşunca Köyü	27,59	68,45	1,92			2,01		0,44
Belotanca Köyü	23,10	71,88		4,05		0,96		0,77
Görkafca Köyü	18,27	77,50		4,09		0,11		0,22
Barbat Köyü	28,02	55,75		15,26		0,95		0,60
Balinofca Köyü	57,17	39,15		2,43		1,23		0,23
Bala Kırçemir Köyü	46,92	47,09	0,33	2,62		3,02		0,38
Simaniçe Köyü	32,94	60,36	0,83	3,99		1,85		1,04
Bala İvrajine Köyü	39,15	38,85	0,21	20,68		1,09		1,99
Bala Dokat Köyü	57,43	38,95	0,26			3,34		0,93
Berutona Köyü	26,89	65,72		6,94		0,43		0,62
Berziburt Köyü	30,72	62,90		5,91		0,46		0,57
Berdava Köyü	32,90	60,77	2,50			3,81		0,55
Bala Barbaşı Köyü	27,85	52,41	2,21	16,39		1,12		0,98
Rahon Köyü	41,76	40,92	2,98	12,97		1,34		0,47
Radinçe Köyü	24,97	72,68	0,04			2,29		1,09
Radikne Kortinak Köyü	30,82	46,53	1,54	18,90		2,19		0,52
Marine Kutine Köyü	26,17	52,97	5,99	13,61		1,24		0,43
Zır-Partes Köyü	25,36	49,59	4,66	19,30		1,07		0,64
Zır-Matafca Köyü	31,43	45,17	2,44	17,83		3,10		0,80
Yaylak-İvrela Köyü	38,05	56,43	2,67	0,10		2,72		0,51
Zır-i Tırnava Köyü	38,59	53,06	0,78	6,23		1,32		2,29
Praska Köyü	34,29	65,03				0,66		0,10
Yaylak-ı Estudan Köyü	28,54	67,55	2,57			1,32		0,14
Tavirdiş Köyü	33,94	64,45	0,07			1,52		0,66
Tehorşince Köyü	29,20	61,92	1,96			6,90		0,15
Zır-Eyvebine Köyü	35,61	41,87	3,17	17,34		1,99		0,92
Zırvırtop Köyü	19,47	76,09	0,83	1,37	0,50	1,71		0,72
Zır-Dokat Köyü	24,06	65,78	0,43	9,05		0,66		0,52
Popofça Köyü	31,80	57,14		8,39	0,18	2,45		0,79
Çeçene Köyü	19,68	71,01	0,04	8,64		0,60		1,13

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Yüzde)	Hububat Aşarı (Yüzde)	Sebze Aşarı (Yüzde)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Yüzde)	Kovan Aşarı (Yüzde)	Adet-i Ağnam (Yüzde)	Resm-i Asiyab (Yüzde)	Köy ve Mahallelerin Toplam Vergide Payı (Yüzde)
Çernevis Köyü	43,76	51,96				4,27		0,10
Istroška Köyü	32,82	65,26	0,21			1,69		0,46
Pancirekara Köyü	40,71	47,31	1,24	9,27		1,44		0,73
Naşoškoyçe Köyü	40,06	57,35				2,58		0,36
Bala Viragola Köyü	31,20	68,80						1,17
Simçe Köyü	15,30	81,87	0,06	1,63		1,12		1,85
Novasil Köyü	40,19	54,39				5,40		0,52
Bala-Peragola Köyü								
Bala-Virtop Köyü	22,72	67,29	2,98	4,83		2,16		1,63
Leskovik Köyü	38,87	61,13						0,12
Sahra Ivrala Köyü	23,73	59,95	1,55	13,07		1,68		1,03
Spotniçe Köyü	33,85	53,30	0,14	10,61		2,07		1,29
Kroşoyça Köyü	27,59	64,95	1,11	5,99		0,34		0,22
Kensel Köyü	34,97	30,85	5,95	27,17		1,04		0,30
Karstafça Köyü	19,70	63,51	0,40	15,25		1,10		0,49
Kaltançe Köyü	50,37	42,45	0,48	4,22		2,45		0,85
Kamaniçe Köyü	39,39	33,92	2,75	22,61		1,30		0,63
Karayokofça Köyü	27,87	58,68		9,88		3,55		0,18
Zır-Diragole Köyü	31,53	63,39	0,77	3,10		1,19		0,87
Zır-Kirçimir Köyü	38,35	52,42	2,14	5,31		1,75		0,50
Hom Köyü	42,36	34,75	0,22	20,76		1,89		0,99
Lipoyça Köyü	33,93	50,92	2,21	11,59		1,32		0,71
Modorişte Köyü	28,54	64,66	3,77			3,01		0,72
Mezgaraya Köyü	34,87	54,56	0,46	7,72		2,37		0,64
Kıraviya Köyü	34,52	50,47	1,64	12,33		1,01		1,40
Paligvad Köyü	42,79	45,47	0,55	9,61		1,56		0,67
Veļepol Köyü	40,69	49,27	0,75	8,36		0,91		1,07
Lehçe Köyü	23,77	69,60	0,17	4,85		1,59		1,30
Bala Mekurve Köyü	22,37	62,80	6,66	6,77		1,37		0,89
Haldineraka Köyü	33,33	61,72	0,51			4,41		0,36
Zır-Korica Köyü	34,75	54,23	1,64	7,68		1,67		1,02
Kalandiriçe Köyü	27,57	54,82	1,53	14,32		1,74		0,35
Yasnevik Köyü	39,31	23,66	0,23	34,56		2,22		0,58
Linova Köyü	29,76	67,25	1,69			1,28		0,50

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Yüzde)	Hububat Aşarı (Yüzde)	Sebze Aşarı (Yüzde)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Yüzde)	Kovan Aşarı (Yüzde)	Adet-i Ağnam (Yüzde)	Resm-i Asiyab (Yüzde)	Köy ve Mahallelerin Toplam Vergide Payı (Yüzde)
Yağlıç Köyü	38,06	39,91	2,56	17,28		2,16		1,19
Bala Estode Köyü	39,46	47,72	4,55	5,60	0,42	2,22		0,70
Gorine Gara Köyü	40,89	58,30	0,35			0,44		0,14
Basnodol Köyü	31,83	61,49	4,62			2,03		0,57
Perinçe Köyü	44,31	29,34	2,08	23,32		0,92		1,16
Beloven Köyü	63,81	36,15				0,02		0,09
Gosnençe Köyü	50,39	48,82			0,31	0,46		0,08
Zirkordençe Köyü	45,99	52,26		1,44		0,29		0,15
Bala Doşnik Köyü	38,67	51,83	0,73	6,62		2,13		0,73
Lazar Köyü	29,55	57,42		9,99		3,02		0,06
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	60,29	23,24		16,42		0,03		1,76
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	43,60	14,93	4,10	37,32		0,03		0,65
Defterdar Mahallesi (Müslim)	70,26	19,69		8,16	1,67		0,20	0,62
Cedid Mahallesi (Müslim)								
Hünkar Mahallesi (Müslim)	78,87			21,13				0,35
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	82,55	9,04		7,51	0,88			0,77
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	26,96	44,61	1,80	26,60				0,83
Papasyone Mahallesi (G.)	77,55	6,93		15,51				0,06
Papas Kosto Mahallesi (G.)	58,13	26,46		15,34		0,05		0,96
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	54,96	13,10	4,26	27,66				1,05
Yağudın Mahallesi (G.)	35,37	24,89		39,09		0,64		0,29
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	70,70	12,51	0,14	16,63				0,17
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	26,74	37,93		34,93		0,38		0,21
Hacı Ali Ağa Çiftliği	41,80	19,88	18,75	19,56				0,04
Halil Ağa Çiftliği	28,55	31,83		39,60				0,02
Kostadin Çiftliği	31,65	35,25		33,10				0,03
Mahmud Paşa Çiftliği	32,66	19,70		44,34		3,28		0,06
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	38,13	25,93	0,92	35,02				0,45
Ahmed Bey Çiftliği	53,76			46,23				0,01
Ali Ağa Çiftliği	28,91	37,48	6,02	27,57				0,45
Hacı Nebi Çiftliği	45,18	15,35	10,92	28,53				0,18
Kirkesto Çiftliği	35,59	55,03		6,07		3,28		0,04
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	38,32	30,40		31,27				0,09
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	29,53	19,34	15,93	35,18				0,05

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Yüzde)	Hububat Aşarı (Yüzde)	Sebze Aşarı (Yüzde)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Yüzde)	Kovan Aşarı (Yüzde)	Adet-i Ağnam (Yüzde)	Resm-i Asiyab (Yüzde)	Köy ve Mahallelerin Toplam Vergide Payı (Yüzde)
Mehmed Burcu Çiftliği	31,30	28,19		40,16		0,34		0,11
Şakir Ağa Çiftliği	25,32	31,61	2,57	40,48				0,10
Terzi Ali Ağa Çiftliği	21,27	21,27		57,44				0,01
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	34	38		28				0,02
Eğridereleli Kara İbrahim Çiftliği	37,68	17,87		44,44				0,07
Karabacak ve Softa Çiftliği	58,93	1,27		39,78				0,06
Raşid Ağa Çiftliği	25,11	43,24	12,14	19,49				0,18
Ağuş Ağa Çiftliği	38,82	17,21	9,39	34,56				0,04
Molla Ömer Çiftliği	49,34	18	6,20	26,44				0,04
Ali Ağa Dışarlığı	26,75	27,66	10,49	35,08				0,07
Sadık Ağa Dışarlığı	38,35	30,15	6,85	24,65				0,03
İbrahim Bey Çiftliği	34,84	22,27	1,25	41,61				0,29
Kara İsmail Çiftliği	31,87	31,56		36,56				0,04
Ahmed Ağa Çiftliği	43,62	12,89		43,47				0,06
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	41,85	1,56		56,57				0,16
Ami Ağa Çiftliği	24,87	3,73	59,70	6,71		4,97		0,05
Hafız Ağa Çiftliği	36,18	29,95		33,86				0,10
Kosto Çiftliği	31,13	61,02		7,85				0,02
Palilola Çiftliği	45,31	14,79		38,59		1,30		0,45
Yusuf Ağa Çiftliği	39,77	19,78	17,77	22,66				0,17
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	44,82	21,31		33,85				0,04
Hacı Ömer Çiftliği	41,43	27,49		31,07				0,12
Karabacak Bahçesi	44,02	14,67		41,30				0,17
Kurtpaşa Çiftliği	42,68	2,85	7,62	46,83				0,06
Salih Ağa Çiftliği	40,07	3,16		56,76				0,11
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	48,03	6,07	4,48	41,40				0,10
Hacı Miras Çiftliği	53,46	10,76	6,17	27,83		1,75		0,36
Hacı Davud Çiftliği	31,32	32,11	8,48	28,07				0,22
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	17,55	64,88		17,55				0,06
Kazık Ahmed Çiftliği	35,72			64,28				0,04
Hacı Hüseyin Çiftliği	20,32	25,24	42,62	11,80				0,07
Haşım Efendi Çiftliği	16,40	25,70	31,22	24,59		2,08		0,10
Hakim Efendi Çiftliği	27,28	30,75		37,50		4,47		0,02
Alim Efendi Çiftliği	36,53			57,69		5,78		0,02

Köy ve Mahalleler	Vergi-yi Mahsusa (Yüzde)	Hububat Aşarı (Yüzde)	Sebze Aşarı (Yüzde)	Bağ Aşarı/Zecriyye (Yüzde)	Kovan Aşarı (Yüzde)	Adet-i Ağnam (Yüzde)	Resm-i Asiyab (Yüzde)	Köy ve Mahallelerin Toplam Vergide Payı (Yüzde)
Balgad Mahallesi Çiftliği	25	15,62	31,25	28,12				0,02
Bala Garad Çiftliği	43,19	19,22	10,36	27,21				0,30
Toplam	35,32	50,74	1,58	10,84	0,04	1,47	0,01	100

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Niş kazasına ait bütün vergi çeşitlerinin toplanmasıyla elde edilen toplam vergi yükü, hane sayısına bölünerek hane başına düşen ortalama vergi tutarı hesaplanmıştır. Tablo 7’deki veriler detaylı olarak incelendiğinde hane başına düşen senelik ortalama vergi yükünün 95,72 kuruş olduğu görölmektedir. Buna ek olarak ayrı ayrı köy ve mahallelerin hane başına düşen ortalama vergi tutarı da tabloda verilmiştir. Köylerde hane başına düşen ortalama vergi yükü 121,47 kuruş iken mahallelerde ise ortalama vergi 39,99 kuruştur. Ayrıca kaza merkezindeki mahalle ve varoşa tabi çiftlikler incelendiğinde müslüman nüfusun ikamet ettiği merkez mahallelerinde ortalama vergi 19,03 kuruş, gayrimüslimlerin yaşadığı yerlerde ise ortalama vergi yükü 49,27 kuruş olarak hesaplanmıştır. Bu bilgiler ışığında köylerde hane başına düşen ortalama vergi tutarının mahallelere ait ortalama vergi yükünden fazla olmasının nedeni hububat aşarının toplam vergideki payının yüksek olması ve mahallelerde zirai faaliyetlerin yoğun olmamasıyla açıklanabilir. Hane başına düşen ortalama vergi tutarının en fazla olduğu köy 287,04 kuruşla Mezgaraya köyü olurken, mahallelerde ise 93,85 kuruşla Papaz Kosto mahallesi olmuştur. Merkez ve varoş mahallelerinin tamamına bakıldığında bütün yerleşim birimlerinde hane başına düşen ortalama vergi tutarı kaza toplam ortalama tutarının altında kalmıştır.

Tablo 7
Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Hane Başına Düşen Vergi Miktarı,
(Kuruş), 1844-1845

Köy ve Mahalleler	Toplam Vergi (Kuruş)	Hane Sayısı	Hane Başına Düşen Vergi (Kuruş)
Balatırnova Köyü	3.650,08	13	280,77
Palne Köyü	1.410,32	12	117,52
Bercince Köyü	2.070,50	11	188,22
Melkofça Köyü	2.353,60	17	138,44
Homince Köyü	2.175,02	25	87
Persiyon Köyü	3.528,46	35	100,81
Pasyapolaya Köyü	3.399,80	30	113,32
�a�ro�a Köyü	3.399,26	19	178,90
�a�arodil Köyü	1.109,06	14	79,21
Geliye Köyü	2.544,96	24	106,04
Peresniçe Köyü	3.265,01	29	112,58
Gare Köyü	1.618,50	11	147,13
Gibrofça Köyü	1.239,08	17	72,82
Kovanlık Köyü	318,46	6	53,07
Bala Kroyçe Köyü		10	
Komariçe Köyü	1.388,38	15	92,55
Kosmo�a Köyü	1.797,72	15	119,84
Kobrunca Köyü	936,78	6	156,13
Kilisora Köyü	696,92	9	77,43
Kırkına Köyü	608,68	5	121,73
Mal�e Köyü	1.232,50	6	205,41
Malkofça Köyü	970,02	9	107,78
Diraşkova Kotına Köyü	3.508,18	25	140,32
Maluşta Köyü	1.176,22	9	130,69
Do�upolan Köyü	1.534,39	16	95,89
Duhan Köyü	494,96	4	123,74
Eflak Ebulasa Köyü	1.704,60	22	77,48
Emin Kotna Köyü	4.346,06	34	127,82
Gari�ar Köyü	2.550,44	34	75,01
Boyi�e Köyü	1.060,68	10	106,06
Darkofça Köyü	1.054,18	8	131,77
Bella Kuruyiçe Köyü	5.684,58	30	189,48
Rakodol Köyü	3.489,18	35	99,69
Rosna Köyü	3.268,92	27	121,07
Usviz Gılava Köyü	1.240,24	12	103,35
�fsi�e Köyü	499,30	2	249,65
Oşefçe Köyü	1.542,76	16	96,42
Vukaman Köyü	1.485,80	15	99,05
Voçidil Köyü	2.049,14	21	97,57
Baladıragola Köyü	4.735,68	39	121,42
Bayna Köyü	3.830,62	36	106,40
Belinzor Köyü	2.183,98	28	77,99
Merşofça Köyü	6.054,70	30	201,82
�stadof�a Köyü	2.284,18	25	91,36
Cernok Köyü	469,89	9	52,21
�sterelce Köyü	1.933,26	16	120,82

Köy ve Mahalleler	Toplam Vergi (Kuruş)	Hane Sayısı	Hane Başına Düşen Vergi (Kuruş)
İvlase Köyü	3.331,98	36	92,55
İstopnice Köyü	2.144	29	112,84
Çeronibek Köyü	2.416,52	15	161,10
İmamçiftliği Köyü	1.396,63	16	87,28
İvlaca Köyü	2.357,18	31	76,03
Zır-i İstovdinye Köyü	1.121,98	12	93,49
Zır-i Dravla Köyü	904,56	6	150,76
Zır-i Mekrevara Köyü	4.862,57	25	194,50
Çokut Köyü	5.040,87	29	173,82
İsvorki Köyü	1.279,56	13	98,42
Drajefçe Köyü	1.344,19	5	268,83
Çokelnik Köyü	2.070,64	19	108,98
Çerye Köyü	3.354,74	22	152,48
Runik Köyü	1.524,60	14	108,9
Laskovek Köyü	874,16	10	87,41
Trupale Köyü	1.176,30	6	196,05
Siredar Köyü	2.089,10	26	80,35
Bala Nevasil Köyü	1.692,64	15	112,84
Çirnepare Köyü	3.421,21	43	79,56
Bala-i Matafca Köyü	2.706,28	14	193,30
Tartuşunca Köyü	1.780,28	27	65,93
Belotanca Köyü	3.073,57	19	161,76
Görkafca Köyü	908,18	8	113,52
Barbat Köyü	2.401,48	26	92,36
Balinofca Köyü	923,52	7	131,93
Bala Kırçemir Köyü	1.542,84	15	102,85
Simaniçe Köyü	4.188,10	38	110,21
Bala İvrajine Köyü	7.958,33	40	198,95
Bala Dokat Köyü	3.730,38	68	54,85
Berutona Köyü	2.483,28	11	225,75
Berziburt Köyü	2.291,65	17	134,80
Berdava Köyü	2.213	21	105,38
Bala Barbaşı Köyü	3.938,30	35	112,52
Rahon Köyü	1.907,06	16	119,19
Radinçe Köyü	4.383,84	37	118,48
Radikne Kortinak Köyü	2.092,29	16	130,76
Marine Kutine Köyü	1.752,30	19	92,22
Zır-Partes Köyü	2.568,48	20	128,42
Zır-Matafca Köyü	3.231,62	16	201,97
Yaylak-İvrela Köyü	2.073,14	28	74,04
Zır-i Tırnava Köyü	9.158,97	41	223,38
Praska Köyü	422,82	6	70,47
Yaylak-ı Estudan Köyü	581,77	7	83,11
Tavirdiş Köyü	2.656,06	34	78,11
Tehorşince Köyü	611,18	10	61,11
Zır-Eyveji Köyü	3.689,92	35	105,42
Zırvirtop Köyü	2.881	20	144,05
Zır-Dokat Köyü	2.086,40	15	139,09
Popofça Köyü	3.176,06	18	176,44
Çeçene Köyü	4.541,33	31	146,49
Çernevis Köyü	402,18	8	50,27
Istroşka Köyü	1.873,76	30	62,45

Köy ve Mahalleler	Toplam Vergi (Kuruş)	Hane Sayısı	Hane Başına Düşen Vergi (Kuruş)
Pancirekara Köyü	2.935,54	23	127,63
Naşoşkoyçe Köyü	1.463,10	16	91,44
Bala Viragola Köyü	4.685,88	38	44,36
Simçe Köyü	7.420,84	30	247,36
Novasil Köyü	2.086,91	38	54,91
Bala-Peragola Köyü		10	
Bala-Virtop Köyü	6.521,61	33	197,62
Leskovik Köyü	491,02	12	40,91
Sahra Ivrala Köyü	4.127,12	31	133,13
Spotniçe Köyü	5.173,44	34	152,16
Kroşoyça Köyü	896,83	10	89,68
Kensel Köyü	1.200,84	7	171,54
Karstafça Köyü	1.958,59	16	122,41
Kaltançe Köyü	3.394,74	23	147,59
Kamanıçe Köyü	2.538,56	12	211,54
Karayokofça Köyü	749,76	8	93,72
Zır-Diragole Köyü	3.482,14	32	108,81
Zır-Kırçimir Köyü	2.019,20	13	155,32
Hom Köyü	3.973,69	34	116,87
Lipoyça Köyü	2.863,04	33	86,75
Modorişte Köyü	2.886,30	29	99,52
Mezgaraya Köyü	2.583,38	9	287,04
Kıraviya Köyü	5.600,12	40	140
Paligvad Köyü	2.687,42	14	191,95
Velepöl Köyü	4.304,68	25	172,18
Lehçe Köyü	5.222,26	47	111,11
Bala Mekurve Köyü	3.580	25	143,20
Haldineraka Köyü	1.447,47	21	68,92
Zır-Korica Köyü	4.082,56	20	204,12
Kalandiriçe Köyü	1.403,62	11	127,60
Yasnevik Köyü	2.347,64	21	111,79
Linova Köyü	2.008,80	18	111,6
Yağlıç Köyü	4.771,28	31	153,91
Bala Estode Köyü	2.811,26	23	122,22
Gorine Gara Köyü	563,10	6	93,85
Basnodol Köyü	2.292,74	25	91,70
Perinçe Köyü	4.662,55	31	150,40
Beloven Köyü	379,20	5	75,84
Gosnençe Köyü	349,22	2	174,61
Zirkordençe Köyü	621,86	4	155,46
Bala Doşnik Köyü	2.943,94	20	147,19
Lazar Köyü	253,73	5	50,74
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	7.052,20	83	84,96
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	2.630,44	49	53,68
Defterdar Mahallesi (Müslim)	2.477,98	101	24,53
Cedid Mahallesi (Müslim)		38	
Hünkar Mahallesi (Müslim)	1.406	82	17,14
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	3.107,10	80	38,83
Şışman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	3.318,70	55	60,34
Papasyone Mahallesi (G.)	245	3	81,66
Papas Kosto Mahallesi (G.)	3.847,95	41	93,85
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	4.220,81	87	48,51
Yağudin Mahallesi (G.)	1.161,90	26	44,68
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	697,30	103	6,76
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	856,16	14	61,15
Hacı Ali Ağa Çiftliği	186,60	5	37,32

Köy ve Mahalleler	Toplam Vergi (Kuruş)	Hane Sayısı	Hane Başına Düşen Vergi (Kuruş)
Halil Ağa Çiftliği	106,80	3	35,60
Kostadin Çiftliği	139	3	46,33
Mahmud Paşa Çiftliği	274	11	24,90
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	1.833,20	30	61,10
Ahmed Bey Çiftliği	46,50	4	11,62
Ali Ağa Çiftliği	1.824,76	30	60,82
Hacı Nebi Çiftliği	732,50	13	56,34
Kirkesto Çiftliği	182,60	4	45,65
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	387,50	8	48,43
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	196,40	5	39,28
Mehmed Burcu Çiftliği	434,50	7	62,07
Şakir Ağa Çiftliği	389	9	43,22
Terzi Ali Ağa Çiftliği	47	3	15,66
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	80,30	6	13,38
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	310,50	12	25,87
Karabacak ve Softa Çiftliği	257,90	10	25,79
Raşid Ağa Çiftliği	724,70	13	55,74
Ağuş Ağa Çiftliği	159,70	6	26,61
Molla Ömer Çiftliği	161,10	7	23,01
Ali Ağa Dışarlığı	285,90	9	31,76
Sadık Ağa Dışarlığı	146	6	24,33
İbrahim Bey Çiftliği	1.193,90	35	34,11
Kara İsmail Çiftliği	160	5	32
Ahmed Ağa Çiftliği	263,60	7	37,65
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	637,90	30	21,26
Ami Ağa Çiftliği	201	3	67
Hafız Ağa Çiftliği	417,30	10	41,73
Kosto Çiftliği	80,30	8	10,03
Palilola Çiftliği	1.820,58	38	47,91
Yusuf Ağa Çiftliği	675,10	10	67,51
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	159,50	14	11,39
Hacı Ömer Çiftliği	502	14	35,85
Karabacak Bahçesi	695,10	22	31,59
Kurtpaşa Çiftliği	262,40	12	21,86
Salih Ağa Çiftliği	442,90	17	26,05
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	378,90	14	27,06
Hacı Miras Çiftliği	1.456,90	36	40,46
Hacı Davud Çiftliği	884,20	12	73,68
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	256,30	7	36,61
Kazık Ahmed Çiftliği	168	13	12,92
Hacı Hüseyin Çiftliği	305	5	61
Haşim Efendi Çiftliği	384,30	11	34,93
Hakim Efendi Çiftliği	100,80	3	33,60
Alim Efendi Çiftliği	78	6	13
Balgad Mahallesi Çiftliği	64	1	64
Bala Garad Çiftliği	1.157,50	18	64,30
Toplam	398.987,31	4168	95,72

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Niş kazasında ödenmiş olan toplam verginin toplam gelirdeki payı %11,58'dir. Tablo 8'de köy ve mahalleler ayrı ayrı incelenip, verginin gelire oranı hesaplanmıştır. Tablodaki köylere bakıldığında toplam verginin toplam gelire oranı yaklaşık olarak %12,22'dir. Köyler içinde en fazla oran %20,35 ile Beloven köyüne aittir. Kaza merkez mahalleleri ve varoşa tabi çiftlikler incelendiğinde gayrimüslim nüfusun ikamet ettiği mahallelerde toplam verginin toplam gelirdeki payı %11,68 iken müslüman nüfusun yaşadığı mahallelerde ise %3,74'tür. Ayrıca kaza merkezine ait toplam verginin toplam gelire oranı yaklaşık olarak %8,92 çıkmıştır. Sonuç olarak köylerle kaza merkezinin gelir vergi ilişkisine bakıldığında köylerde tarımsal faaliyetlerin yoğun olmasından dolayı köylerin toplam vergi yükünün, merkezde bulunan yerleşim birimlerinin vergi yükünden daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 8
Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Toplam Verginin Toplam Gelirdeki Payı, (Yüzde)
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Toplam Gelir (Kuruş)	Toplam Vergi (Kuruş)	Verginin Gelirdeki Payı (Yüzde)
Balatırnova Köyü	20.978,54	3.650,08	17,39
Palne Köyü	7.925	1.410,32	17,79
Bercince Köyü	11.008,88	2.070,50	18,80
Melkofça Köyü	15.246,9	2.353,60	15,43
Homince Köyü	16.783,32	2.175,02	12,95
Persiyon Köyü	27.940,24	3.528,46	12,62
Pasyapolaya Köyü	28.066,86	3.399,80	12,11
�a�rof�a Köyü	28.405,86	3.399,26	11,96
�a�arodil Köyü	10.448	1.109,06	10,61
Geliye Köyü	24.334,14	2.544,96	10,45
Peresniçe Köyü	30.797,51	3.265,01	10,60
Gare Köyü	11.578	1.618,50	13,97
Gibrofça Köyü	9.902	1.239,08	12,51
Kovanlık Köyü	2.128	318,46	15,03
Bala Kroyçe Köyü	17.463		
Komariçe Köyü	10.669,06	1.388,38	13,01
Kosmofça Köyü	15.530,7	1.797,72	11,57
Kobrunca Köyü	8.881,5	936,78	10,54
Kilisora Köyü	7.224	696,92	9,66
Kırkına Köyü	5.906,1	608,68	10,30
Mal�e Köyü	7.763,42	1.232,50	15,87
Malkofça Köyü	10.214,16	970,02	9,49
Diraşkova Kotına Köyü	30.587,5	3.508,18	11,46
Maluşta Köyü	8.097,5	1.176,22	14,52
Do�upolan Köyü	12.582	1.534,39	12,19
Duhan Köyü	6.035,5	494,96	8,20
Eflak Ebulasa Köyü	12.780,57	1.704,60	13,33
Emin Kotna Köyü	29.254,1	4.346,06	14,85
Gari�ar Köyü	23.922	2.550,44	10,66
Boyi�e Köyü	9.818	1.060,68	10,80
Darkofça Köyü	11.396,5	1.054,18	9,25
Bella Kuruyiçe Köyü	45.246	5.684,58	12,56
Rakodol Köyü	34.519	3.489,18	10,10
Rosna Köyü	26.017,5	3.268,92	12,56
Usviz Gılava Köyü	11.423	1.240,24	10,85
�fsi�e Köyü	4.099	499,30	12,18
Oşefçe Köyü	12.061	1.542,76	12,79
Vukaman Köyü	12.016,5	1.485,80	12,36
Voçidil Köyü	16.204	2.049,14	12,64
Baladıragola Köyü	42.081	4.735,68	11,25
Bayna Köyü	30.952	3.830,62	12,37
Belinzor Köyü	26.986,5	2.183,98	8,09
Merşofça Köyü	39.474,2	6.054,70	15,33
�stadof�a Köyü	20.604,52	2.284,18	11,08
Cernok Köyü	5.039,5	469,89	9,32
�sterelce Köyü	19.804,5	1.933,26	9,76
�vlase Köyü	27.827	3.331,98	11,97
�stopnice Köyü	18.995,5	2.144	11,28
�eroniberk Köyü	21.833	2.416,52	11,06
�mam�iftli�i Köyü	8.400,08	1.396,63	16,62

Köy ve Mahalleler	Toplam Gelir (Kuruş)	Toplam Vergi (Kuruş)	Verginin Gelirdeki Payı (Yüzde)
İvlaca Köyü	18.998,8	2.357,18	12,40
Zır-i İstovdinye Köyü	10.213,2	1.121,98	10,98
Zır-i Dravla Köyü	8.974,5	904,56	9,10
Zır-i Mekrevara Köyü	39.566,58	4.862,57	12,28
Çokut Köyü	41.240,9	5.040,87	12,22
İsvorki Köyü	15.305	1.279,56	8,36
Drajeŋçe Köyü	10.191,25	1.344,19	13,18
Çökelnik Köyü	14.582	2.070,64	14,19
Çerye Köyü	19.629,1	3.354,74	17,09
Runik Köyü	8.744,5	1.524,60	17,43
Laskovek Köyü	6.307,08	874,16	13,85
Trupale Köyü	6.291,5	1.176,30	18,69
Siredar Köyü	16.813,92	2.089,10	12,42
Bala Nevasil Köyü	14.786,5	1.692,64	11,44
Çirnepare Köyü	33.839,44	3.421,21	10,11
Bala-i Matafca Köyü	18.524,92	2.706,28	14,60
Tartuşunca Köyü	17.305,2	1.780,28	10,28
Belotanca Köyü	22.666,29	3.073,57	13,56
Görkafca Köyü	7.063,43	908,18	12,85
Barbat Köyü	17.157,5	2.401,48	13,99
Balınoŋca Köyü	5.678,5	923,52	16,26
Bala Kırçemir Köyü	11.666,18	1.542,84	13,22
Simaniçe Köyü	36.211,74	4.188,10	11,56
Bala İvrajine Köyü	47.487	7.958,33	16,75
Bala Dokat Köyü	38.390	3.730,38	9,71
Berutona Köyü	17.323,5	2.483,28	14,33
Berziburt Köyü	16.435,8	2.291,65	13,94
Berdava Köyü	23.900	2.213	9,25
Bala Barbaşı Köyü	32.273,66	3.938,30	12,20
Rahon Köyü	12.212,5	1.907,06	15,61
Radiŋçe Köyü	42.123	4.383,84	10,40
Radikne Kortinak Köyü	14.691,7	2.092,29	14,24
Marine Kutine Köyü	17.136,5	1.752,30	10,22
Zır-Partes Köyü	21.275,1	2.568,48	12,09
Zır-Matafca Köyü	18.971,8	3.231,62	17,03
Yaylak-İvrela Köyü	22.015	2.073,14	9,41
Zır-i Tırnava Köyü	65.267,55	9.158,97	14,03
Praska Köyü	4.725	422,82	8,94
Yaylak-ı Estudan Köyü	5.939	581,77	9,79
Tavirdiş Köyü	25.236	2.656,06	10,52
Tehorşince Köyü	9.503	611,18	6,43
Zır-Eyvejine Köyü	25.021	3.689,92	14,74
Zırvirtop Köyü	28.546,5	2.881	10,09
Zır-Dokat Köyü	16.933	2.086,40	12,32
Popofca Köyü	22.026,5	3.176,06	14,41
Çeçene Köyü	36.293	4.541,33	12,51
Çernevis Köyü	14.236,5	402,18	9,49
Istroška Köyü	13.608	1.873,76	13,76
Pancirekara Köyü	18.803,36	2.935,54	15,61
Naşoşkoŋçe Köyü	15.269,6	1.463,10	9,58
Bala Viragola Köyü	46.940,5	4.685,88	9,98
Simçe Köyü	71.260,5	7.420,84	10,41
Novasil Köyü	25.706,22	2.086,91	8,11
Bala-Peragola Köyü	16.287,5		
Bala-Virtop Köyü	57.081,38	6.521,61	11,42
Leskovik Köyü	12.569	491,02	3,90

Köy ve Mahalleler	Toplam Gelir (Kuruş)	Toplam Vergi (Kuruş)	Verginin Gelirdeki Payı (Yüzde)
Sahra İvralla Köyü	31.568,1	4.127,12	13,07
Spotniçe Köyü	43.948,9	5.173,44	11,77
Kroşoyça Köyü	9.256	896,83	9,68
Kensel Köyü	8.033,5	1.200,84	14,94
Karstafça Köyü	15.459	1.958,59	12,66
Kaltançe Köyü	20.996,82	3.394,74	16,16
Kamaniçe Köyü	13.737	2.538,56	18,47
Karayokofça Köyü	7.721,5	749,76	9,71
Zır-Diragole Köyü	32.296	3.482,14	10,78
Zır-Kırçimir Köyü	16.068,4	2.019,20	12,56
Hom Köyü	25.250,5	3.973,69	15,73
Lipoyça Köyü	28.197	2.863,04	10,15
Modorişte Köyü	28.455	2.886,30	10,14
Mezgaraya Köyü	20.537	2.583,38	12,57
Kıraviya Köyü	32.819,54	5.600,12	17,06
Paligvad Köyü	15.433	2.687,42	17,41
Velepöl Köyü	24.772,5	4.304,68	17,37
Lehçe Köyü	52.122,5	5.222,26	10,01
Bala Mekurve Köyü	28.843,6	3.580	12,41
Haldineraka Köyü	15.244,5	1.447,47	9,49
Zır-Korica Köyü	31.559,06	4.082,56	12,93
Kalandiriçe Köyü	11.287,5	1.403,62	12,43
Yasnevik Köyü	12.762	2.347,64	18,39
Linova Köyü	16.064	2.008,80	12,50
Yağlıç Köyü	38.658,32	4.771,28	12,34
Bala Estode Köyü	19.619	2.811,26	14,32
Gorine Gara Köyü	4.910	563,10	11,46
Basnodol Köyü	24.741,5	2.292,74	9,26
Perinçe Köyü	23.577,52	4.662,55	19,77
Beloven Köyü	1.863	379,20	20,35
Gosnençe Köyü	2.105,5	349,22	16,58
Zirkordençe Köyü	3.678	621,86	16,90
Bala Doşnik Köyü	24.566,58	2.943,94	11,98
Lazar Köyü	2.519,5	253,73	10,07
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	55.479,5	7.052,20	12,71
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	23.011	2.630,44	11,43
Defterdar Mahallesi (Müslim)	48.123,18	2.477,98	5,14
Cedid Mahallesi (Müslim)	16.264		
Hünkar Mahallesi (Müslim)	34.458	1.406	4,08
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	80.709,13	3.107,10	3,84
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	28.289,5	3.318,70	11,73
Papasyone Mahallesi (G.)	1.819	245	13,46
Papas Kosto Mahallesi (G.)	33.673,9	3.847,95	11,42
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	36.555,68	4.220,81	11,54
Yağudın Mahallesi (G.)	10.974	1.161,90	10,58
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	26.186,3	697,30	2,66
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	6.580,08	856,16	22,75
Hacı Ali Ağa Çiftliği	1.131	186,60	16,49
Halil Ağa Çiftliği	790	106,80	13,51
Kostadin Çiftliği	1.100,5	139	12,63
Mahmud Paşa Çiftliği	2.590	274	10,57
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	14.033,5	1.833,20	13,06
Ahmed Bey Çiftliği	531	46,50	8,75
Ali Ağa Çiftliği	16.593	1.824,76	10,99
Hacı Nebi Çiftliği	4.721	732,50	15,51
Kirkesto Çiftliği	2.049	182,60	8,91

Köy ve Mahalleler	Toplam Gelir (Kuruş)	Toplam Vergi (Kuruş)	Verginin Gelirdeki Payı (Yüzde)
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	2.363	387,50	16,39
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	2.293,5	196,40	8,56
Mehmed Burcu Çiftliği	3.079	434,50	14,11
Şakir Ağa Çiftliği	3.787	389	10,27
Terzi Ali Ağa Çiftliği	506	47	9,28
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	904	80,30	8,88
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	2.573	310,50	12,06
Karabacak ve Softa Çiftliği	2.289	257,90	11,26
Raşid Ağa Çiftliği	6.373	724,70	11,37
Ağuş Ağa Çiftliği	1.667	159,70	9,58
Molla Ömer Çiftliği	1.778	161,10	9,06
Ali Ağa Dışarlığı	2.676	285,90	10,68
Sadık Ağa Dışarlığı	1.620	146	9,01
İbrahim Bey Çiftliği	11.039	1.193,90	10,81
Kara İsmail Çiftliği	1.732	160	9,45
Ahmed Ağa Çiftliği	2.252	263,60	11,70
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	6.828	637,90	9,34
Ami Ağa Çiftliği	1.742	201	11,53
Hafız Ağa Çiftliği	3.694	417,30	11,29
Kosto Çiftliği	1.450	80,30	5,53
Palilola Çiftliği	15.079	1.820,58	12,07
Yusuf Ağa Çiftliği	4.016	675,10	13,45
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	1.892	159,50	8,43
Hacı Ömer Çiftliği	3.669	502	13,68
Karabacak Bahçesi	6.330	695,10	10,98
Kurtpaşa Çiftliği	2.112	262,40	12,42
Salih Ağa Çiftliği	3.336	442,90	13,27
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	2.949	378,90	12,84
Hacı Miras Çiftliği	16.807,5	1.456,90	8,66
Hacı Davud Çiftliği	7.243	884,20	12,20
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	1.964	256,30	13,04
Kazık Ahmed Çiftliği	2.261	168	7,43
Hacı Hüseyin Çiftliği	2.182	305	13,97
Haşim Efendi Çiftliği	4.235	384,30	9,07
Hakim Efendi Çiftliği	1.096	100,80	9,19
Alim Efendi Çiftliği	1.026	78	7,60
Balgad Mahallesi Çiftliği	448	64	14,28
Bala Garad Çiftliği	9.575	1.157,50	12,08
Toplam	3.444.668,34	398.987,31	11,58

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Toplam vergi yükü içerisinde en büyük paya sahip olan vergi çeşidi aşar olmuştur. Bu durumda Niş kazasında tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu ve hububat ziraatının en yaygın üretim faaliyeti olduğu görülmektedir. İncelenen kayıtlarda hububat aşarının aynı miktarları verilmiştir. Aşarın üretimin onda biri olmasından dolayı toplam üretim miktarı tahmin edilebilir. Tablo 9’da aşar vergisi olarak toplanan hububat ürün çeşitleri ve bu ürünlerin aynı değerleri köy ve mahalleler için ayrı ayrı gösterilmiştir. Kaza genelinde toplanan toplam hububat aşarının miktarı 882.446 kiledir. Elde edilen miktar 10 ile çarpıldığında, kazanın senelik hububat üretiminin 8.824.560 kile olduğu hesaplanmıştır. Kazada aynı olarak toplanmış aşarda en fazla paya sahip olan ürün türü %31,75 ile buğday (hınta) olmuştur. Ardından %22,96 ile mısır ikinci sırada yer almıştır. Mısıra %20,48 ile arpa (şair) izlemiştir. %14,71 oranıyla çavdar dördüncü olurken, mahlut %6,80 ile beşinci, yulaf %2,13 ile altıncı olmuştur. Diğer ürünler sırasıyla; %0,68 ile kabluca, %0,28 ile arpacık, %0,10 ile kendir, %0,04 ile tütün, %0,02 ile fasulye, mercimek, saman, sarımsak, %0,01 ile börülce, bakla, anason ve nohut olmuştur¹¹¹. Ayrıca bu tabloda köy ve mahallelerin toplam aşar vergisindeki paylarını gösteren oranlar da verilmiştir. Bu oranlarla köy ve mahallelerin tarımsal üretimdeki payları da kıyaslanabilir. Simçe köyünün %3,17 ile en fazla aşar ödeyen ve dolayısıyla en fazla hububat üretimi yapılan yerleşim birimi olduğu söylenebilir.

¹¹¹ Anason, tütün, kendir ve sarımsak hububat ürünü olmamalarına rağmen incelenen defterlerde hububat aşarına kaydedilmişlerdir.

Tablo 9
Niş Kazasında Köy ve Mahalleler Bazında Toplanan Aşarın Ürün Çeşitlerine Göre Aynı Değerleri, (Kile), 1844-1845

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Börtlüce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam Aynı Aşar (Kile)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Balatırmova Köyü	2.600	1.925	2.285	2.825					150										9.785	1,10
Palne Köyü	350		500	320	50	110			70										1.400	0,15
Bercince Köyü	1.470	160	840	1.865					20										4.355	0,49
Melkofça Köyü	1.687	190	1.225	1.656	80	80			210										5.128	0,58
Homince Köyü	1.050	810	620	798		530													3.808	0,43
Persiyon Köyü	3.610	665	1.310	1.585		1.208	32			5,5									8.415,5	0,95
Pasyapolaya Köyü	2.340	853	3.200	1.046		115			342				6						7.902	0,89
Çağroçça Köyü	2.230	505	995	1.748	1.145		46			28			8,5						6.705,5	0,75
Çaçarodil Köyü	300	900	950			400													2.550	0,28
Geliye Köyü	2.245	490	670	1.351	1.190		10			7									5.963	0,67
Peresniçe Köyü	3.217	1.101	2.215	1.321	125				70										8.049	0,91
Gare Köyü	987	545	540	510		360													2.942	0,33
Gibroçça Köyü	833	595	500	70		250													2.248	0,25
Kovanlık Köyü	346		220	52															618	0,07
Bala Kroyçe Köyü																				
Komariçe Köyü	515	555	210	889		410	12												2.591	0,29
Kosmoçça Köyü	1.465	775	710	610	455				125										4.140	0,46
Kobrunca Köyü	558	335	440	265	40	160													1.798	0,20
Kilisora Köyü	685	355	655	775	20														2.490	0,28
Kırkına Köyü	550	365	355	241	205														1.716	0,19
Malçe Köyü	818	495	575	289	166	100			75										2.518	0,28
Malkofça Köyü	1.080	285	460	609	320		5			3									2.762	0,31
Diraşkova Kotına Köyü	3.000	2.050	2.230	2.655	775	50													10.760	1,21
Maluşta Köyü	578	353	896	1.340	40	885							1						4.093	0,46
Doğupolan Köyü	660	585	685	1.240		470													3.640	0,41
Duham Köyü	280	350	250	330		300													1.510	0,17
Eflak Ebulusa Köyü	1.439	532	948	459	423	177													3.978	0,45

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Börülce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam Aynı Aşar (Kile)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Emin Kotna Köyü	2.715	1.195	2.295	1.900	385														8.490	0,96
Garinçar Köyü	2.870	500	600	2.490		750													7.210	0,81
Boyınçe Köyü	1.050	380	480	600		510													3.020	0,34
Darkofça Köyü	714	610	580			1.050													2.954	0,33
Bella Kuruyiçe Köyü																				
Rakodol Köyü	3.700	2.850	1.950	700		1.600	26												10.826	1,22
Rosna Köyü	2.420	1.290	2.470	3.610		400													10.190	1,15
Usviz Gılava Köyü		1.450	1.150			1.000													3.600	0,40
Öfsinçe Köyü	400	80	200	360		180													1.220	0,13
Oşefçe Köyü	780	1.440	870	930	270	420													4.710	0,53
Vukaman Köyü	790	440	810	1.545		95													3.680	0,41
Voçidil Köyü		2.130	1.520			1.090													4.740	0,53
Baladırägola Köyü	4.434	2.990	1.625	3.270		1.590													13.909	1,57
Bayna Köyü	3.630	2.010	3.270	1.310		720													10.940	1,23
Belinzor Köyü	2.240	930	1.370	130		1.550	37												6.257	0,70
Merşofça Köyü	4.392	1.388	3.226	4.746	750	281	23,5	29,5		3			13						14.852	1,68
İstadofça Köyü	3.000	960	830	515	210	450	23			5									5.993	0,67
Cernok Köyü		660	200		100	60													1.020	0,11
İsterelce Köyü	2.440	600	1.000	1.025	50	850			100										6.065	0,68
İvlase Köyü	1.890	1.440	2.653	2.313	1.150		205												9.651	1,09
İstopnice Köyü	1.478	1.440	740	1.380	100	490													5.628	0,63
Çeroniberk Köyü	1.562	1.280	2.130	1.335	60	300	37		240	4,5									6.948,5	0,78
İmamçiftliği Köyü	870		875	1.485			1												3.231	0,36
İvlaca Köyü	965	920	1.410	1.325	20	380													5.020	0,56
Zır-i İstovdinye Köyü	788	870	110	420	253				285										2.726	0,30
Zır-i Dravla Köyü																				
Zır-i Mekrevara Köyü	4.620	1.385	4.620	2.239	558														13.422	1,52
Çokut Köyü	3.344	3.050	7.098	2.752		300			240										16.784	1,90
İsvorki Köyü	890	750	650	1.050	700	100													4.140	0,46
Drajeçe Köyü	1.360	225	800	1.180	30		8												3.603	0,40
Çökelnik Köyü	1.480	940	1.780	492	450	250			100										5.492	0,62
Çerye Köyü	943	460	1.360	575	255	90			400										4.083	0,46
Runik Köyü	1.065	50	740	345	30				100										2.330	0,26
Laskovek Köyü	910	400	890	200		210			30										2.640	0,30

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Börülce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam Aynı Aşar (Kile)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Trupale Köyü	930	115	580	500															2.125	0,24
Siredar Köyü	1.030	625	550	1.211		330													3.746	0,42
Bala Nevasil Köyü	1.420	1.090	2.520	1.155															6.185	0,70
Çirnepare Köyü	2.600	1.455	720	1.936		735													7.446	0,84
Bala-i Matafca Köyü	2.540	316	720	1.070	50	40			222										4.958	0,56
Tartuşunca Köyü	1.503	1.480	1.370	764	249	100			10										5.476	0,62
Belotanca Köyü	2.345	790	2.995	2.169	295	195	71,5		150				30						9.040,5	1,02
Görkafca Köyü	696	406	940	710	229														2.981	0,33
Barbat Köyü	1.440	850	1.016	2.495	10	645													6.456	0,73
Balinofca Köyü	520	200	520	321		90	8				1		1						1.661	0,18
Bala Kırçemir Köyü	1.445	170	445	867		355	4												3.286	0,37
Simaniçe Köyü	2.081	4.425	2.660	2.000	385				60										11.611	1,31
Bala İvrajine Köyü	3.920	2.770	3.670	2.180	1.260				60										13.860	1,57
Bala Dokat Köyü		4.235	2.440			940													7.615	0,86
Berutona Köyü	1.189	1.505	2.040	2.020	653	220	29			2									7.658	0,86
Berziburt Köyü	1.421	1.465	1.385	1.480		718			10										6.479	0,73
Berdava Köyü	2.584	20	1.800	910	100	1.020													6.434	0,72
Bala Barbaşı Köyü	3.365	1.190	2.595	2.044		375													9.569	1,08
Rahon Köyü	1.442	515	440	930	110														3.437	0,38
Radinçe Köyü	5.170	1.400	1.650	3.090		3.140													14.450	1,63
Radikne Kortinak Köyü	1.540	1.105	1.065	460		335	16,5												4.521,5	0,51
Marine Kutine Köyü	1.085	800	1.045	1.241	60	285													4.516	0,51
Zır-Partes Köyü	1.430	695	1.665	1.713		550													6.053	0,68
Zır-Matafca Köyü	2.898	870	1.078	1.210		310			40										6.406	0,72
Yaylak-İvrela Köyü	1.410	1.550	750	1.250		950													5.910	0,67
Zır-i Tımava Köyü	7.480	90	5.590	8.760					420										22.340	2,53
Praska Köyü	500		270	130	100	250													1.250	0,14
Yaylak-ı Eştudan Köyü	900		300	195		400													1.795	0,20
Tavirdiş Köyü	1.850	2.500	1.000	1.640		900			100										7.990	0,90
Tehorşince Köyü	520	440	675	75		70													1.780	0,20
Zır-Eyvejjine Köyü	2.240	905	2.320	877	380	40			20										6.782	0,76
Zırvirtop Köyü	4.100	570	380	3.440		1.395	49			33									9.967	1,13
Zır-Dokat Köyü	1.830	1.200	2.018	620		600													6.268	0,71
Popofça Köyü	3.090	405	2.090	2.210			24,5		260	3,5			4						8.087	0,91

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Börülce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam Aynı Aşar (Kile)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Çeçene Köyü	4.484	1.890	3.480	4.340	50	530													14.774	1,67
Çernevis Köyü	388	50	300	72	30	153													993	0,11
Istroška Köyü	985	1.670	1.820	922	270	260													5.927	0,67
Pancirekara Köyü	2.702	830	1.740	495	132	100													5.999	0,68
Naşoškoyçe Köyü	1.200	770	950	220	490	150			100										3.880	0,44
Bala Viragola Köyü																				
Simçe Köyü	11.840	4.370	2.450	6.250		3.000	53			18,5									27.981,5	3,17
Novasil Köyü	1.200	987	980	1.881	200	190													5.438	0,61
Bala-Peragola Köyü																				
Bala-Virtop Köyü	7.540	2.720	3.680	3.265		3.640													20.845	2,36
Leskovik Köyü																				
Sahra İvralla Köyü	3.151	235	2.000	5.720	80	285			160										11.631	1,31
Spotniçe Köyü	4.320	1.365	1.050	2.445		2.285	52			52,5		1	18,5						11.589	1,31
Kroşoyça Köyü	810	600	50	700		600													2.760	0,31
Kensel Köyü	740	210	460	220		50													1.680	0,19
Karstafça Köyü	762	545	555	1.716		420													3.998	0,45
Kaltançe Köyü	1.760	685	485	1.763	20	1.350	21			15			7						6.106	0,69
Kamanıçe Köyü	1.924	120	624	815	40	410	5												3.938	0,44
Karayokofça Köyü	364	690	470	450															1.974	0,22
Zır-Diragole Köyü	3.104	1.560	940	3.275	20	990													9.889	1,12
Zır-Kırçimir Köyü	1.580	685	950	1.275		545													5.035	0,57
Hom Köyü	3.230	470	1.604	605		50	6												5.965	0,67
Lipoyça Köyü	1.980	1.085	875	2.405	60	575													6.980	0,79
Modorişte Köyü	600	3.400	1.500	2.040		1.500													9.040	1,02
Mezgaraya Köyü	1.860	650	1.360	2.215															6.085	0,69
Kıraviya Köyü	5.412	1.120	2.349	3.525		130			290										12.826	1,45
Paligvad Köyü	1.080	450	1.000	2.620	180	220			420										5.970	0,67
Velepöl Köyü	3.400	270	2.620	2.685	40				434										9.449	1,07
Lehçe Köyü	4.770	2.555	2.240	5.259	60	2.060													16.944	1,92
Bala Mekurve Köyü	3.002	2.400	2.980	1.440		870													10.692	1,21
Haldineraka Köyü	1.306	676	912	753	326														3.973	0,45
Zır-Korica Köyü	3.120	390	1.685	4.703	150	310			80										10.438	1,18
Kalandiriçe Köyü	1.235	920	360	805		300													3.620	0,41
Yasnevik Köyü	990	260	720	270		50			270										2.560	0,29

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Börülce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam Aynı Aşar (Kile)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Linova Köyü	1.880	790	160	720		900			350										4.800	0,54
Yağlıç Köyü	2.445	1.390	1.205	2.536	1.380		36			13		7,5	7						9.019,5	1,02
Bala Estode Köyü	2.004	1.835	1.495	345	330	380													6.389	0,72
Gorine Gara Köyü	230	450	415	360	20		4			5,5									1.484,5	0,16
Basnodol Köyü	2.350	970	1.620	430		1.490													6.860	0,77
Perinçe Köyü	2.878	115	1.540	1.278	40	70	10		40										5.971	0,67
Beloven Köyü	35	140	195	295							3								668	0,07
Gosnençe Köyü	240	95	190	230			7,5												762,5	0,08
Zirkordençe Köyü	540	180	320	440			2												1.482	0,16
Bala Doşnik Köyü	2.295	980	830	1.632	615	490	18			6,5		5							6.871,5	0,77
Lazar Köyü	255	135	100	125		45													660	0,07
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	4.030		690	2.450															7.170	0,81
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	425	100	170	935									5						1.635	0,18
Defterdar Mahallesi (Müslim)	868	150	480	678	30				10									5	2.221	0,25
Cedid Mahallesi (Müslim)																				
Hünkar Mahallesi (Müslim)																				
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	530	70	330	330														5	1.265	0,14
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	1.260	175	220	635			1	956									22,5		3.269,5	0,37
Papasyone Mahallesi (G.)	20			60															80	0,01
Papas Kosto Mahallesi (G.)	2.441		300	1.530		150													4.421	0,50
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	759	42	80	700				400											1.981	0,22
Yağudın Mahallesi (G.)	1.095			80															1.175	0,13
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	175	40	30			200													445	0,05
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	970		312	105															1.387	0,15
Hacı Ali Ağa Çiftliği	125			30															155	0,01
Halil Ağa Çiftliği	80			70															150	0,01
Kostadin Çiftliği	140			70															210	0,02
Mahmud Paşa Çiftliği	160			70															230	0,02
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	1.125	20	95	490				130			5								1.865	0,21
Ahmed Bey Çiftliği	0																			
Ali Ağa Çiftliği	1.145			345				659											2.149	0,24
Hacı Nebi Çiftliği	360		20	80															460	0,05
Kirkesto Çiftliği	160	50		140															350	0,03
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	225		90	230															545	0,06

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Börülce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam Aynı Aşar (Kile)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	95			70															165	0,01
Mehmed Burcu Çiftliği	335		5	64															404	0,04
Şakir Ağa Çiftliği	292			150				38											480	0,05
Terzi Ali Ağa Çiftliği	40																		40	0,01
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	50			90															140	0,01
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	110		15	80										9					214	0,02
Karabacak ve Softa Çiftliği	15																		15	0,01
Raşid Ağa Çiftliği	849	60		140				90											1.139	0,12
Ağuş Ağa Çiftliği	90																		90	0,01
Molla Ömer Çiftliği	105			20															125	0,01
Ali Ağa Dışarlığı	55	65	8	10				100											238	0,02
Sadık Ağa Dışarlığı	80			20				50											150	0,01
İbrahim Bey Çiftliği	450			435				5					115						1.005	0,11
Kara İsmail Çiftliği	50		40	150															240	0,02
Ahmed Ağa Çiftliği	93,5	5		50															148,5	0,01
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	40																		40	0,01
Ami Ağa Çiftliği																				
Hafız Ağa Çiftliği	240	50	80	180															550	0,06
Kosto Çiftliği	40	50	60	45												3			198	0,02
Palilola Çiftliği	725	30	60	459				20							20				1.314	0,14
Yusuf Ağa Çiftliği	145	50		200				50											445	0,05
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği				170															170	0,02
Hacı Ömer Çiftliği				190												40			230	0,02
Karabacak Bahçesi	240	60	50	100															450	0,05
Kurtpaşa Çiftliği				30															30	0,01
Salih Ağa Çiftliği				70															70	0,01
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	76			20															96	0,01
Hacı Miras Çiftliği	509			100						1									610	0,06
Hacı Davud Çiftliği	740	100	170	200				10											1.220	0,13
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	175		100	70															345	0,04
Kazık Ahmed Çiftliği																				
Hacı Hüseyin Çiftliği	100			80															180	0,02
Haşim Efendi Çiftliği	325			90															415	0,04
Hakim Efendi Çiftliği	100			30															130	0,01

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Börülce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam Aynı Aşar (Kile)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Alim Efendi Çiftliği																				
Balgad Mahallesi Çiftliği	40																		40	0,01
Bala Garad Çiftliği	770		15	45															830	0,09
Toplam	280.205,5	129.864	180.767	202.670	18.849	60.057	883,5	2537,5	6063	206,5	9	13,5	216	9	20	43	22,5	10	882.446	100
Ürün Çeşidinin Payı (Yüzde)	31,75	14,71	20,48	22,96	2,13	6,80	0,10	0,28	0,68	0,02	0,01	0,01	0,02	0,01	0,02	0,04	0,02	0,01		

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Niş kazasının köy ve mahallelerinde bir kileye karşılık gelen aşar tutarları kayıtlarda şu şekilde verilmiştir: buğday; 0,25, çavdar; 0,20, arpa (şair); 0,20, mısır; 0,20, yulaf; 0,15, mahlut; 0,15, kabluca¹¹²; 0,15, bõrölce, bakla, anason; 1, saman; 0,25, tütün; 2,50, sarımsak; 0,44 kuruş iken, kendir, arpacık, fasulye ve mercimek ise yerleşim birimlerinde farklı değerlere karşılık gelmektedir. Tablo 10’da köy ve mahallelerin aşar vergi yükünün ürün türlerine göre nakdi değerleri verilmiştir. Ürün çeşitlerinin toplam aşar vergisindeki payı içinde buğday %34,62 ile birinci sırada yer alırken, mısır %19,73 ile ikinci sıradadır. Üçüncü sırada %17,90 ile arpa (şair), dõrdüncü sırada %13,58 ile çavdar yer almıştır. %4,59 oranıyla mahlut beşinci olurken, kendir %2,32 ile altıncı, yulaf %1,61 ile yedinci olmuştur. Diğer ürünler sırasıyla; %0,92 ile arpacık, %0,43 ile kabluca¹¹³, %0,11 ile fasulye, %0,09 ile mercimek, %0,05 ile tütün, %0,01 ile bõrölce, bakla, anason, saman, sarımsak ve nohut olmuştur. Simçe köyü, %3,07 ile kaza genelinde en fazla aşar vergisi ödeyen köydür. Ayrıca kaza genelinde toplam aşar 197.481,63 kuruş olarak hesaplanmış ve bu sayı toplam hane sayısına bölündüğünde hane başına düşen ortalama aşar vergisinin 47,38 kuruş olduğu görölmüştür.

¹¹² Gökçen Coşkun Albayrak, **Dersaadet’in Kileri Tuna Nehrinde Ticaret ve Devlet**, İstanbul: Dergah Yayınları, 2017, s. 97.

¹¹³ Kabluca bir tür ufak taneli buğdaydır.

Tablo 10
Niğ Kazasında Köy ve Mahalleler Bazında Toplanan Aşarın Ürün Çeşitlerine Göre Nakdi Değerleri, (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kablucu (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Börülce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam Nakdi Aşar (Kuruş)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Balatırnova Köyü	650	385	457	619			38		22,50										2.171,50	1,1
Palne Köyü	87,50		100	64	7,50	23,50	19,50		10,50										312,50	0,15
Bercince Köyü	365	32	168	372,50			16		3										956,50	0,48
Melkofça Köyü	421,10	49	245	316,80	12	12	78,50		31,50										1.165,90	0,6
Homince Köyü	259,50	162	124	161,24		78													784,74	0,4
Persiyon Köyü	902,50	132	269	310		181,20	32,20			5,50									1.832,40	0,92
Pasyapolaya Köyü	583	169,60	632	209,10		17,10			49,72				3						1.663,52	0,84
Çağroçça Köyü	557,50	137	199	333,24	221,60		46			28									1.522,34	0,77
Çaçarodil Köyü	75	180	190			60													505	0,25
Geliye Köyü	566,10	98	134	260,48	183,90		10			7									1.259,48	0,63
Peresniçe Köyü	800,50	227,48	444	259,54	18,60		23,30		10,50										1.783,92	0,90
Gare Köyü	271,50	109	108	104		54	3												649,50	0,32
Gibroçça Köyü	193	119	100	14		37,50													463,50	0,23
Kovanlık Köyü	86,50		44	14															144,50	0,02
Bala Kroyçe Köyü																				
Komarıçe Köyü	128,30	101	36	178,04		60,90	12												516,24	0,26
Kosmoçça Köyü	365	227	142	122	93,50		52,60		18										1.020,10	0,51
Kobrunca Köyü	139,50	67	88	53	6	24													377,50	0,19
Kilisora Köyü	171,10	71	131	155	3		29,50												560,60	0,28
Kırkına Köyü	136,30	73	71	42,08	36,30														358,68	0,18
Malçe Köyü	203,50	97,80	115	62,32	24,36	15	43,50		11										572,48	0,29
Malkofça Köyü	269,40	57	92	119,32	47,40		31,50			3									619,62	0,31
Dıraşkova Kotına Köyü	772,10	410	446	533	111,30	7,5	25												2.304,90	1,16
Maluşta Köyü	142,50	70,50	179,12	234	6	115,50	52						20						819,62	0,41
Doğupolan Köyü	165	115	143	248		70,50	20												761,50	0,38
Duhan Köyü	70	70	50	58		55	17												320	0,16
Eflak Ebulasa Köyü	360,15	105,52	185,90	90,76	55,30	26,51	66,80												890,94	0,45
Emin Kotna Köyü	672,30	252,50	447	371	72,40		8,50												1.823,70	0,92
Garinçar Köyü	717,50	100	120	498		115	28												1.578,50	0,80

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kabluca (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Börülce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam Nakdi Aşar (Kuruş)	Köy ve Mahallerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Boyinçe Köyü	257,50	76	136	120		76,50	31												697	0,35
Darkofça Köyü	179,50	122	116			162,50													580	0,29
Bella Kuruyiçe Köyü																			3.780,58	1,91
Rakodol Köyü	905	570	390	140		240	71												2.316	1,17
Rosna Köyü	605	260	494	734		60	8												2.161	1,09
Usviz Gılava Köyü		290	230			150	10												680	0,34
Öfsinçe Köyü	100	16	40	66		31													253	0,12
Oşefçe Köyü	195	302	174	160	36,50	63													930,50	0,47
Vukaman Köyü	197,50	122	168	285		14													786,50	0,40
Voçidil Köyü		428,50	304			163,50	114,50												1.010,50	0,51
Baladragola Köyü	1.108,50	598	325	654		243	19												2.947,50	1,49
Bayna Köyü	907,50	408	654	253		113													2.335,50	1,18
Belinzor Köyü	560	186	280	26		232,50	41												1.325,50	0,67
Merşofça Köyü	1.098,60	259,24	663,80	949,80	112,50	41,76	23,50	61		3			25,50						3.238,70	1,64
İstadofça Köyü	745	192	166	103	31,50	64,20	26			5									1.332,70	0,67
Cernok Köyü		132	40		16	9													197	0,10
İsterelce Köyü	605	120	200	216	7,50	127,50			15										1.291	0,65
İvlase Köyü	472,50	287	530,50	468	159		206												2.123	1,07
İstopnice Köyü	369,50	288	148	276	15	75,50	36												1.208	0,61
Çeroniberk Köyü	400,50	256	420	267	16,50	45	37		36	4,5									1.482,50	0,75
İmamçiftliği Köyü	230		175	296,66			1												702,66	0,35
İvlaca Köyü	239	193	263	275	3	55,40													1.028,40	0,52
Zır-i İstovdinye Köyü	197	174	22	84	38				42,30										557,30	0,28
Zır-i Dravla Köyü																				
Zır-i Mekrevara Köyü	1.133,90	277	924	476,50	124,39		295,86												3.231,65	1,63
Çokut Köyü	834,20	610	1.379,24	532,16		45	393		36										3.829,60	1,94
İsvorki Köyü	192,50	150	130	210	105	15													802,50	0,40
Drajeçe Köyü	340	45	160	236	3		18,25												802,25	0,40
Çökelnik Köyü	420	180	364	102	67	34	3		15										1.185	0,60
Çerye Köyü	235,60	92	270	112	38	13,50	31,60		60										852,70	0,43
Runik Köyü	266	10	148	69	4,50		23,50		15										536	0,27
Laskovek Köyü	227,50	80	178	39,16		31,50			4,50										560,66	0,28
Trupale Köyü	242,50	23	110	107															482,50	0,24
Siredar Köyü	255,20	125	110	241,08		50,10													781,38	0,39
Bala Nevasil Köyü	355	118	504	231			84												1.292	0,65

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kabluca (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Börülce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam Nakdi Aşar (Kuruş)	Köy ve Mahallerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Çimnepar Köyü	647,30	291	144	387,50		106,50													1.576,30	0,79
Bala-i Matafca Köyü	635	133,80	144	214	7,50	6	97		36										1.273,30	0,64
Tartuşunca Köyü	391,10	325,16	274	153,30	36,18	8	29,50		1,50										1.218,74	0,61
Belotanca Köyü	585,20	158	599	432,08	43,80	28,80	325,05		22,50				15						2.209,43	1,11
Görkafca Köyü	173,70	80,44	188	136	39,81		85,95												703,90	0,35
Barbat Köyü	359,80	168	196	479,50	1,50	101,10													1.305,90	0,66
Balinofca Köyü	130	40,50	104	64,08		13,50	8				1		0,50						361,58	0,18
Bala Kırçemir Köyü	361,10	34	89	173,16		52,80	16,50												726,56	0,36
Simaniçe Köyü	519,80	859	532	416	77		115		9										2.527,80	1,28
Bala İvrajine Köyü	1.010	549	766	503,50	196,50		59		8										3.092	1,56
Bala Dokat Köyü		847	470			136													1.453	0,73
Berutona Köyü	297,10	318	448	404	101	33	29			2									1.632,10	0,82
Berziburt Köyü	367	285	295	307,40		107,95	77,75		1,50										1.441,60	0,73
Berdava Köyü	645	4	360	162	15	159													1.345	0,68
Bala Barbaşı Köyü	832,30	248,60	519	408,16		56,10													2.064,16	1,04
Rahon Köyü	373	122	88	181	16,50														780,50	0,40
Radiñce Köyü	1.242,50	460	335	638		458	53												3.186,50	1,61
Radikne Kortinak Köyü	378,20	221	203	92		48,90	30,50												973,60	0,49
Marine Kutine Köyü	269,40	160	209	233,50	3	53,30													928,20	0,47
Zır-Partes Köyü	353,40	140	335	337,30		108,10													1.273,80	0,64
Zır-Matafca Köyü	724,50	174	215,96	244		46,50	49		6										1.459,96	0,73
Yaylak-İvrela Köyü	317,50	310	150	250		142,50													1.170	0,59
Zır-i Tırnava Köyü																			561,56	0,28
Praska Köyü	124,50		58	26	15	37,50	14												275	0,14
Yaylak-ı Estudan Köyü	225		60	48		60													393	0,20
Tavirdiş Köyü	450	500	200	328		135	84		14										1.711	0,86
Tehorşince Köyü	130	88	135	15		10,50													378,50	0,19
Zır-Eyvejine Köyü	560	181	464	175,16	57	6	99		3										1.545,16	0,78
Zırvirtop Köyü	1.024,30	114	76	688		210,10	47			33									2.192,40	1,11
Zır-Dokat Köyü	465,50	240	454	123		90													1.372,50	0,70
Popofca Köyü	782,50	81	418	442			24,50		41	24			2						1.815	0,92
Çeçene Köyü	1.121	380	690	868	7,50	106,50	52												3.225	1,63
Çernevis Köyü	97	10	60	14,50	4,50	23													209	0,10
Istroşka Köyü	265	328	364	188	39	39													1.223	0,62
Pancirekara Köyü	713	166	348	99	48,06	15													1.389,06	0,70

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kabluca (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Börülce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam Nakdi Aşar (Kuruş)	Köy ve Mahallerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Naşoşkoççe Köyü	310	154	190	41,50	63,50	22,50	42,60		15										839,10	0,42
Bala Viragola Köyü																			3.223,88	1,63
Simçe Köyü	2.960	874	480	1.240		450	53			18,50									6.075,50	3,07
Novasil Köyü	292,30	194,16	195	398	29	26,80													1.135,26	0,57
Bala-Peragola Köyü																				
Bala-Virtop Köyü	1.910	544	736	663		536													4.389	2,22
Leskovik Köyü																			300,12	0,15
Sahra Ivrala Köyü	801	47	405	1.085	63	49,50			24										2.474,50	1,25
Spotniçe Köyü	1.058	273	210	473		342,36	340,80			52,50		1	7						2.757,66	1,40
Kroşoyça Köyü	202,50	120	10	145		90	15												582,50	0,29
Kensel Köyü	185	42	92	44		7,50													370,50	0,18
Karstafça Köyü	232,50	159	243	480,50	15	69	45												1.244	0,63
Kaltançe Köyü	471,20	137	105	342,24	3	202,50	124,90			13			42,50						1.441,34	0,73
Kamanıçe Köyü	477	24	124,32	163	6	62	5												861,32	0,43
Karayokofça Köyü	91	156	94	90			9												440	0,22
Zır-Diragole Köyü	776	312	188	641	30	162,50	98												2.207,50	1,11
Zır-Kirçimir Köyü	395	137	190	255		81,60													1.058,60	0,53
Hom Köyü	802,50	94	350	121		7,50	6												1.381	0,70
Lipoyça Köyü	490,40	217	175	479	9	87,50													1.457,90	0,73
Modorişte Köyü	145	760	300	416		227,50	18												1.866,50	0,94
Mezgaraya Köyü	477,50	130	272	515			15												1.409,50	0,71
Kıraviya Köyü	1.348	224	469,30	700,56		19,50	22		43,50										2.826,86	1,43
Paligvad Köyü	270	90	200	524	27	33	15		63										1.222	0,61
Velepöl Köyü	845	54	596	537	6		12,50		70,50										2.121	1,07
Lehçe Köyü	1.183,50	509	448	1.110,50	9	284,50	90,50												3.635	1,84
Bala Mekurve Köyü	766	470	594	269	20	129,50													2.248,50	1,13
Haldineraka Köyü	323,90	135,50	182,16	157,32	60,10		34,54												893,52	0,45
Zır-Korica Köyü	780	78	337	891,74	69	46,50			12										2.214,24	1,12
Kalandiriçe Köyü	308	184	72,50	161		44													769,50	0,39
Yasnevik Köyü	246,50	52	144	54		7,50			51,50										555,50	0,28
Linova Köyü	455	518	32	144		135	12		55										1.351	0,68
Yağlıç Köyü	611,10	278	243	490,80	221,40		36			13		7,5	3,5						1.904,30	0,96
Bala Estode Köyü	501	367	299	69	48,70	57													1.341,70	0,68
Gorine Gara Köyü	56	106	83	72	3		6			2,30									328,30	0,16
Basnodol Köyü	562,50	209	314	86		238,50													1.410	0,71

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kabluca (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Börülce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam Nakdi Aşar (Kuruş)	Köy ve Mahallerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Perinçe Köyü	726,10	30	283	255,24	6	10,50	51,50		6										1.368,34	0,69
Beloven Köyü	8,10	28	39	59							3								137,10	0,07
Gosnençe Köyü	60	19	38	46			7,50												170,50	0,08
Zirkordençe Köyü	135	36	64	88			2												325	0,16
Bala Doşnik Köyü	572,40	196	166	305,56	102,10	73,50	99			6,50		5							1.526,06	0,77
Lazar Köyü	63,60	27	20	25		6,60	3,50												145,70	0,07
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	1.007,50		138	494															1.639,50	0,83
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	106,10		54	205				25					2,80						392,90	0,20
Defterdar Mahallesi (Müslim)	216,30	30	96	135,24	4,50				1									5	488,04	0,24
Cedid Mahallesi (Müslim)																				
Hünkar Mahallesi (Müslim)																				
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	132,50	14	66	66														2,50	281	0,14
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	305,80	35	44	129			1	956									10		1.480,80	0,75
Papasyone Mahallesi (G.)	5			12															17	0,01
Papas Kosto Mahallesi (G.)	632,40		57,50	306		22,50													1.018,40	0,51
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	188,90	8,16	16	154				186											553,06	0,28
Yağudın Mahallesi (G.)	273,20			16															289,20	0,14
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	43,30	8	6			30													87,30	0,04
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	241,60		62,16	21															324,76	0,16
Hacı Ali Ağa Çiftliği	31,10			6															37,10	0,01
Halil Ağa Çiftliği	20			14															34	0,01
Kostadin Çiftliği	35			14															49	0,02
Mahmud Paşa Çiftliği	40			14															54	0,02
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	282,50	4	19	100				65			5								475,50	0,24
Ahmed Bey Çiftliği																				
Ali Ağa Çiftliği	285,50			69				329,50											684	0,34
Hacı Nebi Çiftliği	92,50		4	16															112,50	0,05
Kırkesto Çiftliği	62,50	10		28															100,50	0,05
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	55,80		18	44															117,80	0,05
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	24			14															38	0,02
Mehmed Burcu Çiftliği	83,50		10	29															122,50	0,06
Şakir Ağa Çiftliği	73			30				20											123	0,06
Terzi Ali Ağa Çiftliği	10																		10	0,01
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	12,50			18															30,50	0,01

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kabluca (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Börülce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam Nakdi Aşar (Kuruş)	Köy ve Mahallerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Eğridere Kara İbrahim Çiftliği	27,50		3	16										9					55,50	0,02
Karabacak ve Softa Çiftliği	3,30																		3,30	0,01
Raşid Ağa Çiftliği	210,40	12		46				45											313,40	0,15
Ağuş Ağa Çiftliği	22,50																		22,50	0,01
Molla Ömer Çiftliği	25			4															29	0,01
Ali Ağa Dışarlığı	12,10	13	2	2				50											79,10	0,04
Sadık Ağa Dışarlığı	20			4				20											44	0,02
İbrahim Bey Çiftliği	112,50			87				9					57,50						266	0,13
Kara İsmail Çiftliği	12,50		8	30															50,50	0,02
Ahmed Ağa Çiftliği	23	1		10															34	0,01
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	10																		10	0,01
Ami Ağa Çiftliği																			7,50	0,01
Hafız Ağa Çiftliği	60	9	16	40															125	0,06
Kosto Çiftliği	10	10	12	9												8			49	0,02
Palilola Çiftliği	170,30	6	12	74				2							5				269,30	0,13
Yusuf Ağa Çiftliği	36,10	10		40				47,50											133,60	0,06
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği				34															34	0,01
Hacı Ömer Çiftliği				38												100			138	0,07
Karabacak Bahçesi	60	12	10	20															102	0,05
Kurtpaşa Çiftliği				7,50															7,50	0,01
Salih Ağa Çiftliği				14															14	0,01
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	19			4															23	0,01
Hacı Miras Çiftliği	135,80			20					1										156,80	0,08
Hacı Davud Çiftliği	185	30	24	40				5											284	0,14
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	132,30		20	14															166,30	0,08
Kazık Ahmed Çiftliği																				
Hacı Hüseyin Çiftliği	25			52															77	0,03
Haşim Efendi Çiftliği	80,80			18															98,80	0,05
Hakim Efendi Çiftliği	25			6															31	0,01
Alim Efendi Çiftliği																				
Balgad Mahallesi Çiftliği	10																		10	0,01
Bala Garad Çiftliği	207,50		6	9															222,50	0,11
Toplam	68.371,75	26.820,46	35.354,46	38.973,62	3.180,7	9.071,18	4.587,2	1.826	865,52	220,8	9	13,5	179,3	9	5	108	10	7,5	197.481,63	100

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kabluca (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Börülce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam Nakdi Aşar (Kuruş)	Köy ve Mahallelerin Toplam Aşardan Aldığı Pay (Yüzde)
Ürün Çeşidinin Payı (Yüzde)	34,62	13,58	17,90	19,73	1,61	4,59	2,32	0,92	0,43	0,11	0,01	0,01	0,09	0,01	0,01	0,05	0,01	0,01		

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6. Niş Kazasına Ait Gelirler

Niş kazası temettuat kayıtlarına bakıldığında toplam gelir tarımsal üretim, bahçecilik, kira yoluyla sağlanan hasılat, hayvancılık, çayır, bağcılık, kuru odun, değirmen, zanaat, ticaret, hizmet ve harici gelirlerden oluşmaktadır. Gelir çeşitlerinin miktarları ve farklılıkları Tablo 11’de gösterilmiştir. Tablo 11 hazırlanırken gelir toplamaları kayıtlardaki bazı toplama hatalarından dolayı defterlerin sonunda bulunan toplam hasılatlar değil, bilgisayar toplamına göre yazılan sonuçlar aktarılmıştır. Defter toplamı ile bilgisayar toplamı arasında küçük bir sapma olduğundan bilgisayar toplamı esas alınmıştır. Hububat üretiminden elde edilen gelir aşar ve varsa kira bedeli düşüldükten sonra kalan safi hasılat şeklinde tabloya aktarılmıştır. Tablo 11 incelendiğinde, kaza genelinde en fazla paya sahip olan gelir türünün %49,02 ile hububat tarımından sağlanan gelir olduğu görülmüştür. İkinci sırada %23,41 ile zanaat, ticaret, hizmet gelirleri ve harici gelirler ikinci sırada yer almıştır. Hayvancılıktan sağlanan gelir %10,12 ile üçüncü sırada yer almakta, onu sırasıyla %5,93 ile bağcılıktan, %4,99 ile çayırdan, %2,64 ile bahçecilikten, %2,5 ile kiradan, %1,17 ile değirmencilikten ve %0,22 ile kuru odundan sağlanan gelir takip etmektedir. Toplam gelir içinde en fazla paya sahip olan yerleşim birimi %2,35 ile Taşköprü mahallesi olurken, ikinci sırada yer alan yerleşim birimi ise %2,07 ile Simçe köyü olmuştur. Taşköprü mahallesine ait gelir bileşenlerine bakıldığında zanaat, ticaret, hizmet ve harici gelirler en fazla paya sahiptir. Simçe köyünde ise hububat tarımı en fazla paya sahip olan gelir çeşidi olmuştur. Tablo 11 ayrıntılı incelendiğinde köylerde sağlanan gelirin çoğunluğunun zirai faaliyetlerden elde edildiği, mahallelerde sağlanan hasılatın çoğunluğunun ise zanaat, ticaret, hizmet ve harici gelirlerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 11
Niş Kazasındaki Köy ve Mahallelerde Toplam Gelir, Gelir Bileşenleri ve Gelirin Yerleşim Birimlerine Göre Dağılımı, (Kuruş), 1844-1845

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Kuruş)	Bahçe (Kuruş)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Kuruş)	Hayvan (Kuruş)	Çayır (Kuruş)	Bağ (Kuruş)	Kuru Odun (Kuruş)	Değirmen (Kuruş)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Kuruş)	Toplam (Kuruş)	Yerleşim Birimlerinin Toplam Gelirdeki Payı (Yüzde)
Balatırnova Köyü	14.469	532,04		2.883,5	700	844	200		1.350	20.978,54	0,61
Palne Köyü	2.268	214		2.279	760	894	50		1.460	7.925	0,23
Bercince Köyü	7.515	157,38		838	540	1.068	20		870,5	11.008,88	0,32
Melkofça Köyü	8.682	671,9		1.451	800	1.532		400	1.710	15.246,9	0,44
Homince Köyü	6.316,32	144		1.173	750	4.170			4.230	16.783,32	0,49
Persiyon Köyü	14.543,24		9	3.106	3.220	372		200	6.490	27.940,24	0,81
Pasyapolaya Köyü	13.496,16	2.035,2		4.334,5	1.220	1.631			5.350	28.066,86	0,81
Çağrofça Köyü	13.785,36	1.233		4.463,5	2.360	1.404		950	4.210	28.405,86	0,82
Çaçarodil Köyü	4.545	175,5		1.317,5	760				3.650	10.448	0,30
Geliye Köyü	10.070,64	625,5		4.093,5	1.400	1.724,5		1.100	5.320	24.334,14	0,71
Peresniçe Köyü	14.138,76	1.096,75		5.448	2.720	1.794			5.600	30.797,51	0,90
Gare Köyü	5.268,5	198		1.558,5	340	1.656			2.557	11.578	0,33
Gibrofça Köyü	3.628	648		892	1.020	964			2.750	9.902	0,29
Kovanlık Köyü	1.166			126		36			800	2.128	0,06
Bala Kroyçe Köyü	12.360	363		2.305	620	600	135		1.080	17.463	0,51
Komarice Köyü	4.171,56	144		1.823,5	2.140				2.390	10.669,06	0,31
Kosmofça Köyü	8.131,5	369		2.982	1.130	18,2			2.900	15.530,7	0,45
Kobrunca Köyü	3.397,5	414		1.558	420	762		550	1.780	8.881,5	0,26
Kilisora Köyü	4.410	265,5		323,5	225				2.000	7.224	0,21
Kırkina Köyü	3.136,1	81		269	580	720		180	940	5.906,1	0,17

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Kuruş)	Bahçe (Kuruş)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Kuruş)	Hayvan (Kuruş)	Çayır (Kuruş)	Bağ (Kuruş)	Kuru Odun (Kuruş)	Değirmen (Kuruş)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Kuruş)	Toplam (Kuruş)	Yerleşim Birimlerinin Toplam Gelirdeki Payı
Malçe Köyü	4.783,92	418,5		611	80	1.270			600	7.763,42	0,22
Malkofça Köyü	4.710,16	378	450	1.410	1.000	336			1.930	10.214,16	0,30
Diraşkova Kotina Köyü	18.274	859,5		2.464	1.510	1.280		450	5.750	30.587,5	0,89
Maluşta Köyü	5.000	886		665,5	380	196			970	8.097,5	0,23
Doğupolan Köyü	5.928	342		1.144	1.060	378		500	3.230	12.582	0,36
Duhan Köyü	2.727	126		1.137,5	360	100	185		1.400	6.035,5	0,17
Eflak Ebulasa Köyü	6.673,77	636,3		647,5	520	1.293			3.010	12.780,57	0,37
Emin Kotna Köyü	14.549	1.532,1	300	3.857	1.240	1.816			5.960	29.254,1	0,85
Garınçar Köyü	13.932	432		3.498	1.660				4.400	23.922	0,70
Boyinçe Köyü	5.444	306		708	366		130		2.864	9.818	0,28
Darkofça Köyü	5.280	270	240	1.386,5	1.040		280	350	2.550	11.396,5	0,33
Bella Kuruyiçe Köyü	31.990	1.055		5.398	1.870	1.788	135		3.010	45.246	1,31
Rakodol Köyü	20.439	864		3.508	1.460		10		8.238	34.519	1
Rosna Köyü	17.224	153		1.870,5	620	2.400			3.750	26.017,5	0,76
Usviz Gılava Köyü	6.030	261		2.592	940				1.600	11.423	0,33
Öfsinçe Köyü	2.040	202,5		752,5	460	144		100	400	4.099	0,12
Oşefçe Köyü	7.436	126		1.598	960			160	1.781	12.061	0,35
Vukaman Köyü	6.988,5	211		1.246	540	756			2.275	12.016,5	0,35
Voçidil Köyü	8.256,5	1.017		1.940,5	1.640				3.350	16.204	0,47
Baladıragola Köyü	23.432	615		4.916	2.980	472		330	9.336	42.081	1,22
Bayna Köyü	18.709	540		1.255	480	2.178			7.790	30.952	0,90
Belinzor Köyü	11.916	464		2.826,5	2.780			1.200	7.800	26.986,5	0,78
Merşofça Köyü	26.118,2			5.394	1.020	2.307			4.635	39.474,2	1,15
İstadofça Köyü	12.144,02			2.070,5	2.530				3.860	20.604,52	0,60
Cernok Köyü	1.780	139,5		630	540				1.950	5.039,5	0,15
İsterelce Köyü	11.664	730		2.410,5	960		110	280	3.650	19.804,5	0,57

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Kuruş)	Bahçe (Kuruş)	Kıra Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Kuruş)	Hayvan (Kuruş)	Çayır (Kuruş)	Bağ (Kuruş)	Kuru Odun (Kuruş)	Değirmen (Kuruş)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Kuruş)	Toplam (Kuruş)	Yerleşim Birimlerinin Toplam Gelirdeki Payı
İvlase Köyü	17.359	517,5		4.075,5	1.820			580	3.475	27.827	0,81
İstopnice Köyü	9.198	531		2.283,5	1.720				5.263	18.995,5	0,55
Çeroniberk Köyü	13.234,5		500	2.723,5	820	855		400	3.300	21.833	0,63
İmamçiftliği Köyü	5.615,08	9		858		648			1.270	8.400,08	0,24
İvlaca Köyü	7.621,9	544,9		1.488	1.670	1.574		1.400	4.700	18.998,8	0,55
Zır-i İstovdinye Köyü	4.919,6	371,1		705,5	140	382		100	3.595	10.213,2	0,30
Zır-i Dravla Köyü	4.575	350	250	471,5	840	172		600	1.716	8.974,5	0,26
Zır-i Mekrevara Köyü	23.483,32	2.544,76		6.628,5	1.040	390			5.480	39.566,58	1,15
Çokut Köyü	27.652,4	3.446		4.030,5	500	512			5.100	41.240,9	1,20
İsvorki Köyü	7.202,5	432	420	2.270,5	420		310		4.250	15.305	0,44
Drajefçe Köyü	6.272	230,25		1.593	480	516	150		950	10.191,25	0,30
Çökelnik Köyü	9.721	162		971	460	792		276	2.200	14.582	0,42
Çerye Köyü	6.548,5	524,1		4.626,5	1.360	1.690		2.100	2.780	19.629,1	0,57
Runik Köyü	4.102	220,5		1.470	380	942	90		1.540	8.744,5	0,25
Laskovek Köyü	4.407,08			640	300	170	40		750	6.307,08	0,18
Trupale Köyü	3.860,5	117		920	360	264			770	6.291,5	0,18
Siredar Köyü	7.058,92	346,5		1.887,5	180	2676		50	4.615	16.813,92	0,49
Bala Nevasil Köyü	9.664	783		1.433,5	235	326			2.345	14.786,5	0,43
Çirnepare Köyü	14.233,44	198		5.028	3.500	2.680			8.200	33.839,44	0,98
Bala-i Matafca Köyü	10.313,32	956		923,6	20	4.272			2.040	18.524,92	0,54
Tartuşunca Köyü	10.252,1	524,1		1.971,5	1.097,5				3.460	17.305,2	0,50
Belotanca Köyü	14.775,74	2.336,55		1.972	650	522			2.410	22.666,29	0,66
Görkafca Köyü	4.829,48	784,95		366		123			960	7.063,43	0,20
Barbat Köyü	10.624	301,5		1.236	700	1.186			3.110	17.157,5	0,50
Balinoſca Köyü	2.887			1.418,5	525	108		30	710	5.678,5	0,16
Bala Kırçemir Köyü	5.687,08	159,6		2.055,5	1.280	144			2.340	11.666,18	0,34
Simaniçe Köyü	19.294	1.368		5.318,5	1.980	1.321,24			6.930	36.211,74	1,05

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Kuruş)	Bahçe (Kuruş)	Kıra Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Kuruş)	Hayvan (Kuruş)	Çayır (Kuruş)	Bağ (Kuruş)	Kuru Odun (Kuruş)	Değirmen (Kuruş)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Kuruş)	Toplam (Kuruş)	Yerleşim Birimlerinin Toplam Gelirdeki Payı
Bala İvrajine Köyü	26.527	666		4.305	1.200	8.679			6.110	47.487	1,38
Bala Dokat Köyü	13.335	90		5.918,5	5.260		990	846,5	11.950	38.390	1,11
Berutona Köyü	12.978			1.029,5	440	816			2.060	17.323,5	0,50
Berziburt Köyü	10.770,5	498,3		1.182	260	1.320			2.405	16.435,8	0,48
Berdava Köyü	12.094	499,5		3.526,5	1.660		400	450	5.270	23.900	0,70
Bala Barbaşı Köyü	16.486,16	760,5		3.003	1.900	3.024		100	7.000	32.273,66	0,94
Rahon Köyü	6.841	377,5		1.922	250	1.042			1.780	12.212,5	0,35
Radınçe Köyü	26.536,5	468		5.078,5	2.480		900	700	5.960	42.123	1,22
Radikne Kortinak Köyü	7.689	422,7		1.729	295	1.506			3.050	14.691,7	0,42
Marine Kutine Köyü	7.425,5	953		1.584	1.100	774		950	4.350	17.136,5	0,5
Zır-Partes Köyü	10.193,5	1.264,6		2.187	1.180	1.850		500	4.100	21.275,1	0,62
Zır-Matafça Köyü	11.362,5	1.138		1.241,3	220	2.710		150	2.150	18.971,8	0,55
Yaylak-İvrela Köyü	10.525,5	499,5		3.040	360		240		7.350	22.015	0,64
Zır-i Tırnava Köyü	38.740	541,05		12.153,5	6.080	2.778			4.975	65.267,55	1,90
Praska Köyü	2.352,5	126		266,5	380				1.600	4.725	0,13
Yaylak-ı Estudan Köyü	3.537	130,5		441,5	340		40	200	1.250	5.939	0,17
Tavirdiş Köyü	14.472	771		2.373	1.680		640		5.300	25.236	0,73
Tehorşince Köyü	3.406,5	108		1.998,5	1.440				2.550	9.503	0,27
Zır-Eyvejine Köyü	12.155,5	1.926		3.485,5		3.524			3.930	25.021	0,73
Zırvirtop Köyü	19.738,9	228,1		2.969,5	1.940	120		330	3.220	28.546,5	0,83
Zır-Dokat Köyü	11.524	81		1.066	680	1.062			2.520	16.933	0,49
Popofça Köyü	14.290			3.620,5	680	1.196			2.240	22.026,5	0,64
Çeçene Köyü	25.706	486		2.873	1.260	1.168			4.800	36.293	1,05
Çernevis Köyü	1.1881,5			705	500				1.150	14.236,5	0,41
Istroška Köyü	9.775	36		1.509	1.360				928	13.608	0,39
Pancirekara Köyü	11.685,7	318,16		1.675,5	760	774			3.590	18.803,36	0,54
Naşoşkoyçe Köyü	7.078	384,6		2.337	1.220			200	4.050	15.269,6	0,44

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Kuruş)	Bahçe (Kuruş)	Kıra Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Kuruş)	Hayvan (Kuruş)	Çayır (Kuruş)	Bağ (Kuruş)	Kuru Odun (Kuruş)	Değirmen (Kuruş)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Kuruş)	Toplam (Kuruş)	Yerleşim Birimlerinin Toplam Gelirdeki Payı
Bala Viragola Köyü	29.130	550		4.182,5	3.040	472		330	9.236	46.940,5	1,36
Simçe Köyü	54.869,5	45		4.504	3.800	532			7.510	71.260,5	2,07
Novasil Köyü	10.087,72			4.918,5	3.240			80	7.380	25.706,22	0,75
Bala-Peragola Köyü	9.715	280		1.875,5	1.320	190			2.907	16.287,5	0,47
Bala-Virtop Köyü	35.284	1.751,4		7.221,5	2.740	1.014,48		230	8.840	57.081,38	1,66
Leskovik Köyü	6.890	530		2.359	540				2.250	12.569	0,36
Sahra Ivrala Köyü	19.786	571,1		3.229	1.860	2.562	40	480	3.040	31.568,1	0,96
Spotniçe Köyü	21.519,6	2.643,3		5.598	2.620	2.618		2.030	6.920	43.948,9	1,28
Kroşoyça Köyü	5.052,5	225		268,5	300	450	260		2.700	9.256	0,27
Kensel Köyü	3.334,5	643,5		603,5		2.052			1.400	8.033,5	0,23
Karstafça Köyü	6.524	432		1.827	1.260	1.366		900	3.150	15.459	0,45
Kaltançe Köyü	10.100,32	1.087,5		3.160	1.460	519		100	4.570	20.996,82	0,61
Kamaniçe Köyü	7.259,5	170		1.018,5		2.456		400	2.433	13.737	0,40
Karayokofça Köyü	3.448	81		1.416,5	740	496		90	1.450	7.721,5	0,22
Zır-Diragole Köyü	16.780	1.125	250	2.715	2.920	330		600	7.576	32.296	0,94
Zır-Kirçimir Köyü	8.470,1	438,3		2.278	1.780	462		300	2.340	16.068,4	0,46
Hom Köyü	11.042	81		3.285	880	5.562			4.400,5	25.250,5	0,73
Lipoyça Köyü	13.149	589,5		2.592,5	2.500	2.416			6.950	28.197	0,82
Modorişte Köyü	16.919	1.106,5		3.349,5	380				6.700	28.455	0,83
Mezgaraya Köyü	11.356	243		4.900	820	868			2.350	20.537	0,6
Kıraviya Köyü	21.956,44	999		2.609,1	1.160	1.685		400	4.010	32.819,54	1
Paligvad Köyü	9.656	261		2.004	940	892	360		1.320	15.433	0,45
Velepöl Köyü	16.282	405		2.061,5	1.700	1.294	470		2.560	24.772,5	0,72
Lehçe Köyü	28.170	801	150	5.445,5	4.180	960		500	11.916	52.122,5	1,51
Bala Mekurve Köyü	18.026	2.148,6		3.371	1.020	837			3.441	28.843,6	0,84
Haldineraka Köyü	7.777,7	351,3		2.745,5	920				3.450	15.244,5	0,44
Zır-Korica Köyü	17.731,32	567,74		4.084	2.560	2.608	1.370	400	2.238	31.559,06	0,92

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Kuruş)	Bahçe (Kuruş)	Kıra Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Kuruş)	Hayvan (Kuruş)	Çayır (Kuruş)	Bağ (Kuruş)	Kuru Odun (Kuruş)	Değirmen (Kuruş)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Kuruş)	Toplam (Kuruş)	Yerleşim Birimlerinin Toplam Gelirdeki Payı
Kalandırıçe Köyü	5.983	193,5		1.157	760	1.044			2.150	11.287,5	0,33
Yasnevik Köyü	4.424	31,5		1.716,5		3.310			3.280	12.762	0,37
Linova Köyü	8.901	414		1.918,5	760			400	3.670,5	16.064	0,48
Yağlıç Köyü	17.165,82	886,5	750	6.232	2.600	3.654		1.050	6.320	38.658,32	1,17
Bala Estode Köyü	11.580	1.148,5		2.312,5	840	318			3.420	19.619	0,67
Gorine Gara Köyü	2.971			479	210				1.250	4.910	0,14
Basnodol Köyü	12.565	954		2.362,5	1.460			400	7.000	24.741,5	0,72
Perinçe Köyü	10.740,32	1.196,7		1.446,5	280	5.784			4.130	23.577,52	0,68
Beloven Köyü	1.096			67	180				520	1.863	0,05
Gosneçe Köyü	1.362			268,5	225				250	2.105,5	0,06
Zirkordençe Köyü	2.602			354	210	12			500	3.678	0,11
Bala Doşnik Köyü	11.422,58	922,5		3.441,5	1.760	900		1.860	4.260	24.566,58	0,71
Lazar Köyü	1.420	31,5		256	80	102			630	2.519,5	0,07
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	14.759,5	470	100	395	280	9.105			30.370	55.479,5	1,71
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	3.324,5	1.280	1.290	76,5	120	5.936		150	10.834	23.011	0,67
Defterdar Mahallesi (Müslim)	4.532,06	570	15.785,3	506	3.760	1.144,32		2.325	19.500,5	48.123,18	1,40
Cedid Mahallesi (Müslim)	2.557		6.396	223	240	878		500	5.470	16.264	0,50
Hünkar Mahallesi (Müslim)	1.375	590	7.186	356	1.911	1.715		1.650	19.675	34.458	1
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	2.615	1.560	33.740,63	1.842	2.040	1.386		8.395	29.130,5	80.709,13	2,35
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	12.976,5	360	575			3.812			10.566	28.289,5	0,82
Papasyone Mahallesi (G.)	99					360			1.360	1.819	0,05
Papas Kosto Mahallesi (G.)	9.618,9	710		272	300	3.998			18.775	33.673,9	0,98
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	4.513,18	1.370	3.035	343,5		4.204			23.090	36.555,68	1,06
Yağudin Mahallesi (G.)	2.321		365	412		1.776			6.100	10.974	0,32
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	789,3	9	1.179	238	340	564		100	22.967	26.186,3	0,76
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	2.718,58			167,5		1.014			2.680	6.580,08	0,20
Hacı Ali Ağa Çiftliği	298	215				120			498	1.131	0,03

Köy ve Mahalleler	Tarimsal Üretim (Kuruş)	Bahçe (Kuruş)	Kıra Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Kuruş)	Hayvan (Kuruş)	Çayır (Kuruş)	Bağ (Kuruş)	Kuru Odun (Kuruş)	Değirmen (Kuruş)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Kuruş)	Toplam (Kuruş)	Yerleşim Birimlerinin Toplam Gelirdeki Payı
Halil Ağa Çiftliği	272					168			350	790	0,02
Kostadin Çiftliği	500,5					150			450	1.100,5	0,03
Mahmud Paşa Çiftliği	432			450		408			1.300	2.590	0,07
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	3.940,5	153	530			2.580			6.830	14.033,5	0,41
Ahmed Bey Çiftliği						51			480	531	0,01
Ali Ağa Çiftliği	5.943	720	630			2.100			7.200	16.593	0,48
Hacı Nebi Çiftliği	1.297	400				924			2.100	4.721	0,13
Kirkesto Çiftliği	814			425		60			750	2.049	0,06
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	957					406			1.000	2.363	0,07
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	304	560		7,5		462			960	2.293,5	0,07
Mehmed Burcu Çiftliği	917			450		532			1.180	3.079	0,09
Şakir Ağa Çiftliği	1.004	800				500			1.483	3.787	0,11
Terzi Ali Ağa Çiftliği	80					126			300	506	0,01
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	244					60			600	904	0,02
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	519					354			1.700	2.573	0,08
Karabacak ve Softa Çiftliği	30		210	80		309			1.660	2.289	0,06
Raşid Ağa Çiftliği	2.370	283		780		480			2.460	6.373	0,18
Ağuş Ağa Çiftliği	276	45				246			1.100	1.667	0,05
Molla Ömer Çiftliği	232	80				216			1.250	1.778	0,05
Ali Ağa Dışarlığı	634	240				312			1.490	2.676	0,08
Sadık Ağa Dışarlığı	382	80				48			1.110	1.620	0,05
İbrahim Bey Çiftliği	2.264	135				1.590			7.050	11.039	0,32
Kara İsmail Çiftliği	444					288			1.000	1.732	0,05
Ahmed Ağa Çiftliği	272					300			1.680	2.252	0,06
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	90		80			1.098			5.560	6.828	0,20
Ami Ağa Çiftliği		610		528		54			550	1.742	0,05
Hafız Ağa Çiftliği	990					554			2.150	3.694	0,11

Köy ve Mahalleler	Tarimsal Üretim (Kuruş)	Bahçe (Kuruş)	Kıra Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Kuruş)	Hayvan (Kuruş)	Çayır (Kuruş)	Bağ (Kuruş)	Kuru Odun (Kuruş)	Değirmen (Kuruş)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Kuruş)	Toplam (Kuruş)	Yerleşim Birimlerinin Toplam Gelirdeki Payı
Kosto Çiftliği	392					18			1.040	1.450	0,04
Palilola Çiftliği	2.351		203	1.247		2.683			8.595	15.079	0,44
Yusuf Ağa Çiftliği	1.070	320			720	576			1.330	4.016	0,12
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	272					180			1.440	1.892	0,05
Hacı Ömer Çiftliği	1.119					660			1.890	3.669	0,11
Karabacak Bahçesi	816		194			1.380			3.940	6.330	0,18
Kurtpaşa Çiftliği	60	160	80			402			1.410	2.112	0,06
Salih Ağa Çiftliği	112		130			1.014			2.080	3.336	0,1
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	184	153	90			642			1.880	2.949	0,08
Hacı Miras Çiftliği	1.820,5	680	575	1.620		1.872			10.240	16.807,5	0,49
Hacı Davud Çiftliği	2.288	711				924			3.320	7.243	0,21
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	812					132			1.020	1.964	0,05
Kazık Ahmed Çiftliği						321			1.940	2.261	0,06
Hacı Hüseyin Çiftliği	328	980				174			700	2.182	0,06
Haşim Efendi Çiftliği	1.294			575		676			1.690	4.235	0,12
Hakim Efendi Çiftliği	248			390		108			350	1.096	0,03
Alim Efendi Çiftliği				320		156			550	1.026	0,03
Balgad Mahallesi Çiftliği	80	160				48			160	448	0,01
Bala Garad Çiftliği	1.660		1.025			2.710			4.180	9.575	0,28
Toplam	1.688.626,87	90.773,93	86.208,8	348.564,5	171.859,5	204.341,74	7.555	40.382,5	806.355,5	3.444.668,34	
Gelir Kaynağı Türlerinin Toplam Gelirdeki Payı	49,02	2,64	2,5	10,12	4,99	5,93	0,22	1,17	23,41	100	

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025,

11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 12’de gelir türlerinin toplam gelir içindeki yüzdelik oranları yerleşim birimi esaslı verilmiştir. Tablo ayrıntılı incelendiğinde kaza genelinde hububat üretiminden elde edilen hasılatın payının %49,15; zanaat, ticaret, hizmet ve harici gelirlerin payının %23,47; hayvancılıktan sağlanan gelirin payının ise %10,16 olduğu görülmüştür. Kaza merkezinde bakıldığında müslüman nüfusun ikamet ettiği mahallelerde zanaat, ticaret ve hizmetten sağlanan gelirin yanında kiracılıktan elde edilen gelirin payı diğer gelir türlerine oranla daha fazladır. Gayrimüslim nüfusun yaşadığı mahallelerde ise zanaat, ticaret ve hizmetten sağlanan gelirden sonra bağcılıktan elde edilen gelirin payı daha fazladır. Niş kazasına ait köyler incelendiğinde tarımsal üretimden sağlanan gelirin payı diğer türlere göre daha fazladır. Bundan dolayı köylerde tarımsal faaliyetler önemli bir gelir kaynağı ve sosyal ilişkilerin temelini oluşturmuştur denilebilir.

Tablo 12
Niğ Kazasındaki Köy ve Mahallelerde Toplam Gelir Bileşenlerinin Toplam Gelirdeki Payları, (Yüzde), 1844-1845

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Yüzde)	Bahçe (Yüzde)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Yüzde)	Hayvan (Yüzde)	Çayır (Yüzde)	Bağ (Yüzde)	Kuru Odun (Yüzde)	Değirmen (Yüzde)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Yüzde)
Balatırnova Köyü	68,97	2,53		13,74	3,33	4,02	0,95		6,43
Palne Köyü	28,61	2,70		28,75	9,59	11,28	0,63		18,42
Bercince Köyü	68,26	1,43		7,61	4,90	9,70	0,18		7,91
Melkofça Köyü	56,94	4,40		9,51	5,24	10,04		2,62	11,21
Hominçe Köyü	37,63	0,85		6,99	4,46	24,84			25,20
Persiyon Köyü	52,05		0,03	11,11	11,52	1,33		0,71	23,23
Pasyapolaya Köyü	48,08	7,25		15,44	4,34	5,81			19,06
Çağrofça Köyü	48,53	4,34		15,71	8,31	4,94		3,34	14,82
Çaçarodil Köyü	43,50	1,68		12,61	7,27				34,93
Geliye Köyü	41,38	2,57		16,82	5,75	7,08		4,52	21,86
Peresniçe Köyü	45,91	3,56		17,69	8,83	5,82			18,18
Gare Köyü	45,50	1,71		13,46	2,93	14,30			22,08
Gibrofça Köyü	36,64	6,54		9	10,30	9,73			27,77
Kovanlık Köyü	54,79			5,92		1,70			37,60
Bala Kroyçe Köyü	70,78	2,07		13,20	3,55	3,43	0,77		6,18
Komariçe Köyü	39,10	1,35		17,09	20,06				22,40
Kosmofoça Köyü	52,36	2,37		19,20	7,27	0,11			18,67
Kobrunca Köyü	38,25	4,66		17,54	4,73	8,58		6,20	20,04
Kilisora Köyü	61,04	3,67		4,48	3,11				27,68
Kırkına Köyü	53,10	1,37		4,55	9,82	12,20		3,04	16
Malçe Köyü	61,62	5,40		7,87	1,03	16,36			7,73
Malkofça Köyü	46,11	3,70	4,40	13,80	9,80	3,29			18,90

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Yüzde)	Bahçe (Yüzde)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Yüzde)	Hayvan (Yüzde)	Çayır (Yüzde)	Bağ (Yüzde)	Kuru Odun (Yüzde)	Değirmen (Yüzde)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Yüzde)
Diraşkova Kotına Köyü	59,74	2,81		8,05	4,93	4,20		1,47	18,80
Maluşta Köyü	61,74	11		8,21	4,70	2,42			11,98
Doğupolan Köyü	47,11	2,72		9,10	8,42	3		3,97	25,67
Duhan Köyü	45,18	2,10		18,84	5,96	1,65	3,06		23,20
Eflak Ebulasa Köyü	52,22	4,98		5,06	4,07	10,11			23,55
Emin Kotna Köyü	49,73	5,23	1,02	13,20	4,24	6,20			20,37
Garinçar Köyü	58,24	1,80		14,62	6,94				18,39
Boyınçe Köyü	55,45	3,11		7,21	3,72		1,32		29,17
Darkofça Köyü	22,64	2,37	2,10	12,16	9,12		2,45	3,07	22,37
Bella Kuruyiçe Köyü	70,70	2,33		11,93	4,13	3,95	0,30		6,65
Rakodol Köyü	59,21	2,50		10,16	4,23		0,03		23,86
Rosna Köyü	66,20	0,58		7,19	2,38	9,22			14,41
Usviz Gılava Köyü	5,79	2,30		22,70	8,23				14
Öfsinçe Köyü	49,77	4,94		18,36	11,22	3,51		2,44	9,76
Oşefçe Köyü	61,65	1,04		13,25	7,96			1,32	14,76
Vukaman Köyü	58,15	1,75		10,37	4,50	6,30			18,93
Voçidil Köyü	50,95	6,27		11,97	10,12				20,67
Baladıragola Köyü	55,70	1,46		11,70	7,08	1,12		0,78	22,18
Bayna Köyü	60,44	1,74		4,05	1,55	7,03			25,16
Belinzor Köyü	44,15	1,72		10,47	10,30			4,44	28,90
Merşofça Köyü	66,16			13,66	2,58	5,84			11,74
İstadofça Köyü	58,94			10,04	12,28				18,73
Cernok Köyü	35,32	2,77		12,50	10,71				38,69
İsterelce Köyü	58,89	3,68		12,17	4,84		0,55	1,41	18,43
İvlase Köyü	62,38	1,86		14,64	6,54			2,08	12,48
İstopnice Köyü	48,42	2,79		12,02	9,05				27,70
Çeroniberk Köyü	60,61		2,29	12,47	3,75	3,91		1,83	15,11
İmamçiftliği Köyü	66,84	0,10		10,21		7,71			15,11

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Yüzde)	Bahçe (Yüzde)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Yüzde)	Hayvan (Yüzde)	Çayır (Yüzde)	Bağ (Yüzde)	Kuru Odun (Yüzde)	Değirmen (Yüzde)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Yüzde)
İvlaca Köyü	40,11	2,86		7,83	8,79	8,28		7,36	24,74
Zır-i İstovdinye Köyü	48,17	3,63		6,90	1,37	3,74		0,98	35,20
Zır-i Dravla Köyü	50,97	3,90	2,78	5,25	9,36	1,91		6,68	19,12
Zır-i Mekrevara Köyü	59,35	6,43		16,75	2,63	0,98			13,85
Çokut Köyü	67,05	8,35		9,77	1,21	1,24			12,36
İsvorki Köyü	47,05	2,82	2,74	14,83	2,74		2,02		27,77
Drajefçe Köyü	61,54	2,26		15,63	4,71	5,06	1,47		9,32
Çökelnik Köyü	66,66	1,11		6,66	3,15	5,43		1,89	15,08
Çerye Köyü	33,36	2,67		23,57	6,93	8,61		10,70	14,16
Runik Köyü	46,91	2,52		16,81	4,34	10,77	1,02		17,61
Laskovek Köyü	69,87			10,14	4,75	2,69	0,63		11,89
Trupale Köyü	61,36	1,86		14,62	5,72	4,19			12,24
Siredar Köyü	41,98	2,06		11,22	1,07	15,91		0,29	27,44
Bala Nevasil Köyü	65,35	5,29		9,69	1,59	2,20			15,86
Çirnepare Köyü	42,06	0,58		14,86	10,34	7,92			24,23
Bala-i Matafca Köyü	55,67	5,16		4,98	0,10	23,06			11,01
Tartuşunca Köyü	59,24	3,02		11,39	6,34				19,99
Belotanca Köyü	65,19	10,31		8,70	2,86	2,30			10,63
Görkafca Köyü	67,37	11,11		5,18		1,74			13,59
Barbat Köyü	61,92	1,75		7,20	4,08	6,91			18,12
Balinofca Köyü	50,84			24,98	9,24	1,90		0,53	12,50
Bala Kırçemir Köyü	48,75	1,37		17,62	10,97	1,23			20,05
Simaniçe Köyü	53,28	3,77		14,68	5,46	3,65			19,13
Bala İvrajine Köyü	55,86	1,40		9,06	2,52	18,27			12,86
Bala Dokat Köyü	34,73	0,23		15,41	13,70		2,58	2,20	31,12
Berutona Köyü	74,91			5,94	2,54	4,71			11,89
Berziburt Köyü	65,53	3,03		7,19	1,58	8,03			14,63
Berdava Köyü	50,60	2,09		14,75	6,94		1,67	1,88	22,05

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Yüzde)	Bahçe (Yüzde)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Yüzde)	Hayvan (Yüzde)	Çayır (Yüzde)	Bağ (Yüzde)	Kuru Odun (Yüzde)	Değirmen (Yüzde)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Yüzde)
Bala Barbaşı Köyü	51,08	2,35		9,30	5,88	9,37		0,31	21,69
Rahon Köyü	56,01	3,09		15,73	2,04	8,53			14,57
Radinçe Köyü	63	1,11		12,05	5,88		2,13	1,66	14,15
Radikne Kortinak Köyü	52,33	2,87		11,77	2	10,25			20,76
Marine Kutine Köyü	43,33	5,56		9,24	6,42	4,51		5,54	25,38
Zır-Partes Köyü	47,91	5,94		10,28	5,54	8,69		2,35	19,36
Zır-Matafça Köyü	59,90	6		6,54	1,16	14,28		0,79	11,33
Yaylak-İvrela Köyü	47,81	2,27		13,81	1,63		1,09		33,38
Zır-i Tırnava Köyü	59,35	0,83		18,62	9,31	4,25			7,74
Praska Köyü	49,79	2,66		5,64	8,04				33,86
Yaylak-ı Estudan Köyü	59,55	2,19		7,43	5,72		0,67	3,36	21,04
Tavirdiş Köyü	57,34	3,05		9,40	6,65		2,53		21
Tehorşince Köyü	35,84	1,13		21,03	15,15				26,83
Zır-Eyvejine Köyü	48,58	7,69		13,93		14,08			15,70
Zırvirtop Köyü	69,14	0,80		10,40	6,79	0,42		1,15	11,28
Zır-Dokat Köyü	68,05	0,48		6,29	4,01	6,27			14,88
Popofça Köyü	64,87			16,43	3,08	5,43			10,17
Çeçene Köyü	70,83	1,34		7,91	3,47	3,22			13,22
Çernevis Köyü	83,45			4,95	3,51				8,07
Istroška Köyü	71,83	0,26		11,09	9,99				6,82
Pancirekara Köyü	62,14	1,69		8,91	4,04	4,11			19,09
Naşoşkojçe Köyü	46,35	2,52		15,30	7,99			1,31	26,52
Bala Viragola Köyü	62,05	1,17		8,91	6,47	1		0,70	19,67
Simçe Köyü	77	0,06		6,32	5,33	0,74			10,54
Novasil Köyü	39,24			19,13	12,60			0,31	28,71
Bala-Peragola Köyü	59,64	1,72		11,51	8,10	1,16			17,85
Bala-Virtop Köyü	61,81	3,07		12,65	4,80	1,77		0,40	15,48
Leskovik Köyü	54,81	4,21		18,77	4,29				17,90

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Yüzde)	Bahçe (Yüzde)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Yüzde)	Hayvan (Yüzde)	Çayır (Yüzde)	Bağ (Yüzde)	Kuru Odun (Yüzde)	Değirmen (Yüzde)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Yüzde)
Sahra İvralla Köyü	62,67	1,81		10,23	5,89	8,11	0,12	1,52	9,63
Spotniçe Köyü	48,96	6,01		12,73	5,96	5,95		4,62	15,74
Kroşoyça Köyü	54,58	2,43		2,90	3,24	4,86	2,81		29,17
Kensel Köyü	41,50	8,01		7,51		25,54			17,42
Karstafça Köyü	42,20	2,79		11,82	8,15	8,83		5,82	20,37
Kaltançe Köyü	48,10	5,18		15,05	6,95	2,47		0,47	21,76
Kamaniçe Köyü	52,84	1,23		7,41		17,88		2,91	17,71
Karayokofça Köyü	44,65	1,05		18,34	9,58	6,42		1,16	18,78
Zır-Diragole Köyü	51,95	3,48	0,77	8,40	9,04	1,02		1,86	23,46
Zır-Kırçimir Köyü	52,71	2,72		14,17	11,07	2,87		1,86	5,08
Hom Köyü	43,73	0,32		13,01	3,48	22,02			17,42
Lipoyça Köyü	46,63	2,09		9,19	8,86	8,57			24,65
Modorişte Köyü	59,46	3,89		11,77	1,33				23,54
Mezgaraya Köyü	55,29	1,18		23,86	3,99	4,22			11,44
Kıraviya Köyü	66,90	3,04		7,95	3,53	5,13		1,22	12,22
Paligvad Köyü	62,56	1,69		12,98	6,09	5,78	2,33		8,55
Velepöl Köyü	65,72	1,63		8,32	6,86	5,22	1,89		10,33
Lehçe Köyü	54,04	1,53	0,28	10,45	8,02	1,84		0,96	22,86
Bala Mekurve Köyü	62,49	7,45		11,68	3,53	2,90			11,93
Haldineraka Köyü	51,02	2,30		18,01	6,03				22,63
Zır-Korica Köyü	56,18	1,80		12,94	8,11	8,26	4,34	1,27	7,09
Kalandiriçe Köyü	53	1,71		10,25	6,73	9,25			19,04
Yasnevik Köyü	34,66	0,24		13,45		25,93			25,70
Linova Köyü	55,41	2,58		11,94	4,73			2,49	22,85
Yağlıç Köyü	44,40	2,29	1,94	16,12	6,72	9,45		2,71	16,35
Bala Estode Köyü	59,02	5,45		11,78	4,28	1,62			17,43
Gorine Gara Köyü	60,51			9,75	4,28				25,46
Basnodol Köyü	50,78	3,85		9,55	5,90			1,61	28,29

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Yüzde)	Bahçe (Yüzde)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Yüzde)	Hayvan (Yüzde)	Çayır (Yüzde)	Bağ (Yüzde)	Kuru Odun (Yüzde)	Değirmen (Yüzde)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Yüzde)
Perinçe Köyü	45,55	5,07		6,13	1,19	24,53			17,52
Beloven Köyü	58,83			3,59	9,66				27,91
Gosnençe Köyü	64,69			12,75	10,68				11,87
Zirkordençe Köyü	70,74			9,62	5,71	0,32			13,60
Bala Doşnik Köyü	46,50	3,75		14,01	7,16	3,66		7,57	17,34
Lazar Köyü	56,36	1,25		10,16	3,17	4,05			25
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	26,60	0,85	0,18	0,71	0,50	16,41			54,74
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	14,45	5,56	5,60	0,33	0,52	25,79		0,65	47,08
Defterdar Mahallesi (Müslim)	9,42	1,18	32,80	1,05	7,81	2,38		4,83	40,52
Cedid Mahallesi (Müslim)	15,72		39,32	1,37	1,47	5,40		3,07	33,63
Hünkar Mahallesi (Müslim)	3,99	1,71	20,85	1,03	5,54	4,98		4,79	57,10
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	3,24	1,93	41,80	2,28	2,53	1,72		10,40	36,09
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	45,87	1,27	2,03			13,47			37,35
Papasyone Mahallesi (G.)	5,43					19,80			74,77
Papas Kosto Mahallesi (G.)	28,56	2,11		0,81	0,89	11,87			55,75
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	12,34	3,75	8,30	0,94		11,50			63,16
Yağudin Mahallesi (G.)	21,15		3,32	3,75		16,18			55,58
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	3,01	0,03	4,50	0,91	1,30	2,15		0,38	87,70
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	41,31			2,54		15,41			40,73
Hacı Ali Ağa Çiftliği	26,35	19,01				10,61			44,03
Halil Ağa Çiftliği	34,43					21,26			44,31
Kostadin Çiftliği	45,48					13,63			40,89
Mahmud Paşa Çiftliği	16,78			17,37		15,74			50,19
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	28,08	1,09	3,77			18,38			48,67
Ahmed Bey Çiftliği						9,61			90,39
Ali Ağa Çiftliği	35,81	4,34	3,80			12,65			43,39
Hacı Nebi Çiftliği	27,47	8,47				19,57			44,48
Kirkesto Çiftliği	39,73			20,74		2,93			36,60

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Yüzde)	Bahçe (Yüzde)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Yüzde)	Hayvan (Yüzde)	Çayır (Yüzde)	Bağ (Yüzde)	Kuru Odun (Yüzde)	Değirmen (Yüzde)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Yüzde)
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	40,50					17,18			42,32
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	13,25	24,41		0,33		20,14			41,86
Mehmed Burcu Çiftliği	29,78			14,61		17,28			38,32
Şakir Ağa Çiftliği	26,51	21,12				13,20			39,16
Terzi Ali Ağa Çiftliği	15,81					24,90			59,28
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	26,99					6,64			66,37
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	20,17					13,76			66,07
Karabacak ve Softa Çiftliği	1,31		9,17	3,49		13,50			72,52
Raşid Ağa Çiftliği	37,19	4,44		12,24		7,53			38,60
Ağuş Ağa Çiftliği	16,56	2,70				14,75			65,99
Molla Ömer Çiftliği	13,05	4,50				12,15			70,30
Ali Ağa Dışarlığı	23,69	8,97				11,66			55,68
Sadık Ağa Dışarlığı	23,58	4,94				2,96			68,52
İbrahim Bey Çiftliği	20,51	1,22				14,40			63,86
Kara İsmail Çiftliği	25,63					16,63			57,73
Ahmed Ağa Çiftliği	12,08					13,32			74,60
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	1,32		1,17			16,08			81,43
Ami Ağa Çiftliği		35,02		30,31		3,10			31,57
Hafız Ağa Çiftliği	26,80					15			58,20
Kosto Çiftliği	27,03					1,24			71,72
Palilola Çiftliği	15,59		1,35	8,27		17,79			57
Yusuf Ağa Çiftliği	26,64	7,97			17,93	14,34			33,12
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	14,37					9,51			76,11
Hacı Ömer Çiftliği	30,50					17,99			51,51
Karabacak Bahçesi	12,89		3,06			21,80			62,24
Kurtpaşa Çiftliği	2,84	7,57	3,79			19,03			66,76
Salih Ağa Çiftliği	3,36		3,89			30,39			62,35
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	6,24	5,19	3,05			21,77			63,75

Köy ve Mahalleler	Tarımsal Üretim (Yüzde)	Bahçe (Yüzde)	Kira Yoluyla Sağlanan Haslat (Tarla, Çayır, Bağ, Kiremithane, Hane, Dükkan, Çiftlik hane, Han) (Yüzde)	Hayvan (Yüzde)	Çayır (Yüzde)	Bağ (Yüzde)	Kuru Odun (Yüzde)	Değirmen (Yüzde)	Zanaat, Ticaret, Hizmet ve Harici Gelirler (Yüzde)
Hacı Miras Çiftliği	10,83	4,04	3,42	9,64		11,14			60,92
Hacı Davud Çiftliği	31,59	9,81				12,76			45,84
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	41,34					6,72			51,93
Kazık Ahmed Çiftliği						14,20			85,80
Hacı Hüseyin Çiftliği	15,03	44,91				7,97			32,08
Haşim Efendi Çiftliği	30,55			13,58		15,96			39,90
Hakim Efendi Çiftliği	22,63			35,58		9,85			31,93
Alim Efendi Çiftliği				31,19		15,20			53,60
Balgad Mahallesi Çiftliği	17,86	35,71				10,71			35,71
Bala Garad Çiftliği	17,34		10,70			28,30			43,65
Toplam	49,15	2,64	2,23	10,16	5	6	0,22	1,17	23,47

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.1. Hububat Üretimi

Osmanlı ekonomisi zirai faaliyetlere dayalı bir yapıya sahipti. İmparatorluk genelinde halkın temel geçim kaynağının tarımsal faaliyetler olduğu gerçeği Niş kazasında da açıkça görülmektedir. Bu coğrafyada tarımsal üretim hem büyük çiftlikler hem de küçük işletmeler tarafından yapılmıştır. Hububat üretimi, Osmanlı Devleti'nin en ehemmiyetli gelir kaynaklarından birisi ve hanelerin başlıca zirai faaliyeti olmuştur. Temettüat defterlerinde kaydedilen ayni ve nakdi aşar tutarları on ile çarpıldığında, Niş kazasına ait yerleşim birimlerindeki toplam hububat üretim miktarı hesaplanmıştır. Tablo 13'de yer alan tutarlar kile cinsinden verilen aşar miktarlarının on ile çarpılmasıyla elde edilmiştir. Tablodan da ayrıntılı incelendiğinde Niş kazasının bir senelik toplam hububat üretimi 8.824.460 kiledir. Toplam hububat üretiminin %31,75'i buğday (hınta), %22,97'si mısır, %20,48'i arpa (şair), %14,72'si çavdar, %6,8'i mahlut, %2,14'ü yulaf, %1'i kendir, %0,69'u kabluca, %0,29'u arpacık, %0,02'si fasulye ve mercimek, %0,01'i börülce, bakla, anason, saman, tütün, sarımsak ve nohuttan meydana gelmiştir. Toplam hububat üretimine en fazla katkı sağlayan yerleşim birimi ise 279.815 kile ile Simçe köyü olmuştur. Kaza geneline bakıldığında köylerin toplam üretimdeki payı varoşa tabi çiftlik ve merkez mahallelerinden oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bundan dolayı Osmanlı Devleti'nde üretim faaliyetlerinin şekillendirdiği toplumsal ilişkileri ve sosyal yapıyı kırsal yerleşim birimlerinin temel faaliyeti olan zirai üretimin belirlediği söylenebilir.

Tablo 13
Niş Kazasında Köy ve Mahalleler Bazında Hububat Üretimi (Kile),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Börülce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam (Kile)
Balatırmova Köyü	26.000	19.250	22.850	28.250					1.500										97.850
Palne Köyü	3.500		5.000	3.200	500	1.100			700										14.000
Bercince Köyü	14.700	1.600	8.400	18.650					200										43.550
Melkofça Köyü	16.870	1.900	12.250	16.560	800	800			2.100										51.280
Homince Köyü	10.500	8.100	6.200	7.980		5.300													38.080
Persiyon Köyü	36.100	6.650	13.100	15.850		12.080	320			55									84.155
Pasyapolaya Köyü	23.400	8.530	32.000	10.460		1.150		3.420				60							79.020
Çağrofça Köyü	22.300	5.050	9.950	17.480	11.450		460			280			85						67.055
Çaçarodil Köyü	3.000	9.000	9.500			4.000													25.500
Geliye Köyü	22.450	4.900	6.700	13.510	11.900		100			70									59.630
Peresniçe Köyü	32.170	11.010	22.150	13.210	1.250				700										80.490
Gare Köyü	9.870	5.450	5.400	5.100		3.600													29.420
Gibrofça Köyü	8.330	5.950	5.000	700		2.500													22.480
Kovanlık Köyü	3.460		2.200	520															6.180
Bala Kroyçe Köyü																			
Komariçe Köyü	5.150	5.550	2.100	8.890		4.100	120												25.910
Kosmoğça Köyü	14.650	7.750	7.100	6.100	4.550				1.250										41.400
Kobrunca Köyü	5.580	3.350	4.400	2.650	400	1.600													17.980
Kilisora Köyü	6.850	3.550	6.550	7.750	200														24.900
Kırkına Köyü	5.500	3.650	3.550	2.410	2.050														17.160
Malçe Köyü	8.180	4.950	5.750	2.890	1.660	1.000			750										25.180
Malkofça Köyü	10.800	2.850	4.600	6.090	3.200		50			300									27.620
Diraškova Kotna Köyü	30.000	20.500	22.300	26.550	7.750	500													107.600
Maluşta Köyü	5.780	3.530	8.960	13.400	400	8.850							10						40.930
Doğupolan Köyü	6.600	5.850	6.850	12.400		4.700													36.400
Duhan Köyü	2.800	3.500	2.500	3.300		3.000													15.100
Eflak Ebulasa Köyü	14.390	5.320	9.480	4.590	4.230	1.770													39.780
Emin Kotna Köyü	27.150	11.950	22.950	19.000	3.850														84.900
Gariñçar Köyü	28.700	5.000	6.000	24.900		7.500													72.100
Boyiñçe Köyü	10.500	3.800	4.800	6.000		5.100													30.200
Darkofça Köyü	7.140	6.100	5.800			10.500													29.540
Bella Kuruyiçe Köyü																			

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Böğürtlen (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam (Kile)
Rakodol Köyü	37.000	28.500	19.500	7.000		16.000	260												108.260
Rosna Köyü	24.200	12.900	24.100	36.100		4.000													101.900
Usviz Gılava Köyü		14.500	11.500			10.000													36.000
Öfsinçe Köyü	4.000	800	2.000	3.600		1.800													12.200
Öşefçe Köyü	7.800	14.400	8.700	9.300	2.700	4.200													47.100
Vukaman Köyü	7.900	4.400	8.100	15.450		950													36.800
Voçidil Köyü		21.300	15.200			10.900													47.400
Baladragola Köyü	44.340	29.900	16.250	32.700		15.900													139.090
Bayna Köyü	36.300	20.100	32.700	13.100		7.200													109.400
Belinzor Köyü	22.400	9.300	13.700	1.300		15.500	370												62.570
Merşofça Köyü	43.920	13.880	32.260	47.460	7.500	2.810	235	295		30			130						148.520
İstadofça Köyü	30.000	9.600	8.300	5.150	2.100	4.500	230			50									59.930
Cernok Köyü		6.600	2.000		1.000	600													10.200
İsterelce Köyü	24.400	6.000	10.000	10.250	500	8.500			1.000										60.650
İvlase Köyü	18.900	14.400	26.530	23.130	11.500		2.050												96.510
İstopnice Köyü	14.780	14.400	7.400	13.800	1.000	4.900													56.280
Çeroniberk Köyü	15.620	12.800	21.300	13.350	600	3.000	370		2.400	45									69.985
İmamçiftliği Köyü	8.700		8.750	14.850			10												32.310
İvlaca Köyü	9.650	9.200	14.100	13.250	200	3.800													50.200
Zır-i İstovdinye Köyü	7.880	8.700	1.100	4.200	2.530				2.850										27.260
Zır-i Dravla Köyü																			
Zır-i Mekrevara Köyü	46.200	13.850	46.200	23.290	5.580														134.220
Çokut Köyü	33.440	30.500	70.980	27.520		3.000			2.400										167.840
İsvorki Köyü	8.900	7.500	6.500	10.500	7.000	1.000													41.400
Drajeçe Köyü	13.600	2.250	8.000	11.800	300		80												36.030
Çökelnik Köyü	14.800	9.400	17.800	4.920	4.500	2.500			1.000										54.920
Çerye Köyü	9.430	4.600	13.600	5.750	2.550	900			4.000										40.830
Runik Köyü	10.650	500	7.400	3.450	300				1.000										23.300
Laskovek Köyü	9.100	4.000	8.900	2.000		2.100			300										26.400
Trupale Köyü	9.300	1.150	5.800	5.000															21.250
Siredar Köyü	10.300	6.250	5.500	12.110		3.300													37.460
Bala Nevasil Köyü	14.200	10.900	25.200	11.550															61.850
Çirnepare Köyü	26.000	14.550	7.200	19.360		7.350													74.460
Bala-i Matafca Köyü	25.400	3.160	7.200	10.700	500	400			2.220										49.580
Tartuşunca Köyü	15.030	14.800	13.700	7.640	2.490	1.000			100										54.760
Belotanca Köyü	23.450	7.900	29.950	21.690	2.950	1.950	715		1.500				300						90.405
Görkafca Köyü	6.960	4.060	9.400	7.100	2.290														29.810
Barbat Köyü	14.400	8.500	10.160	24.950	100	6.450													64.560
Balinofca Köyü	5.200	2.000	5.200	3.210		900	80				10		10						16.610

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Böğürtlen (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam (Kile)
Bala Kırçemir Köyü	14.450	1.700	4.450	8.670		3.550	40												32.860
Simançe Köyü	20.810	44.250	26.600	20.000	3.850				600										116.110
Bala İvrajine Köyü	39.200	27.700	36.700	21.800	12.600				600										138.600
Bala Dokat Köyü		42.350	24.400			9.400													76.150
Berutona Köyü	11.890	15.050	20.400	20.200	6.530	2.200	290			20									76.580
Berziburt Köyü	14.210	14.650	13.850	14.800		7.180			100										64.790
Berdava Köyü	25.840	200	18.000	9.100	1.000	10.200													64.340
Bala Barbaşı Köyü	33.650	11.900	25.950	20.440		3.750													95.690
Rahon Köyü	14.420	5.150	4.400	9.300	1.100														34.370
Radinçe Köyü	51.700	14.000	16.500	30.900		31.400													144.500
Radikne Kortinak Köyü	15.400	11.050	10.650	4.600		3.350	165												45.215
Marine Kutine Köyü	10.850	8.000	10.450	12.410	600	2.850													45.160
Zır-Partes Köyü	14.300	6.950	16.650	17.130		5.500													60.530
Zır-Matafça Köyü	28.980	8.700	10.780	12.100		3.100			400										64.060
Yaylak-İvrela Köyü	14.100	15.500	7.500	12.500		9.500													59.100
Zır-i Tırnava Köyü	74.800	900	55.900	87.600					4.200										223.400
Praska Köyü	5.000		2.700	1.300	1.000	2.500													12.500
Yaylak-ı Estudan Köyü	9.000		3.000	1.950		4.000													17.950
Tavirdiş Köyü	18.500	25.000	10.000	16.400		9.000			1.000										79.900
Tehorşince Köyü	5.200	4.400	6.750	750		700													17.800
Zır-Eyvejine Köyü	22.400	9.050	23.200	8.770	3.800	400			200										67.820
Zırvırtop Köyü	41.000	5.700	3.800	34.400		13.950	490			330									99.670
Zır-Dokat Köyü	18.300	12.000	20.180	6.200		6.000													62.680
Popofça Köyü	30.900	4.050	20.900	22.100			245		2.600	35			40						80.870
Çeçene Köyü	44.840	18.900	34.800	43.400	500	5.300													147.740
Çernevis Köyü	3.880	500	3.000	720	300	1.530													9.930
İstroşka Köyü	9.850	16.700	18.200	9.220	2.700	2.600													59.270
Pancirekara Köyü	27.020	8.300	17.400	4.950	1.320	1.000													59.990
Naşoşkoyçe Köyü	12.000	7.700	9.500	2.200	4.900	1.500			1.000										38.800
Bala Viragola Köyü																			
Simçe Köyü	118.400	43.700	24.500	62.500		30.000	530			185									279.815
Novasil Köyü	12.000	9.870	9.800	18.810	2.000	1.900													54.380
Bala-Peragola Köyü																			
Bala-Virtop Köyü	75.400	27.200	36.800	32.650		36.400													208.450
Leskovik Köyü																			
Sahra İvrala Köyü	31.510	2.350	20.000	57.200	800	2.850			1.600										116.310
Spotniçe Köyü	43.200	13.650	10.500	24.450		22.850	520			525		10	185						115.890
Kroşoyça Köyü	8.100	6.000	500	7.000		6.000													27.600
Kensel Köyü	7.400	2.100	4.600	2.200		500													16.800

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Böğürtlen (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam (Kile)
Karstafta Köyü	7.620	5.450	5.550	17.160		4.200													39.980
Kaltançe Köyü	17.600	6.850	4.850	17.630	200	13.500	210			150			70						61.060
Kamanıçe Köyü	19.240	1.200	6.240	8.150	400	4.100	50												39.380
Karayokofça Köyü	3.640	6.900	4.700	4.500															19.740
Zır-Diragole Köyü	31.040	15.600	9.400	32.750	200	9.900													98.890
Zır-Kırçimir Köyü	15.800	6.850	9.500	12.750		5.450													50.350
Hom Köyü	32.300	4.700	16.040	6.050		500	60												59.650
Lipoyça Köyü	19.800	10.850	8.750	24.050	600	5.750													69.800
Modorişte Köyü	6.000	34.000	15.000	20.400		15.000													90.400
Mezgaraya Köyü	18.600	6.500	13.600	22.150															60.850
Kıraviya Köyü	54.120	11.200	23.490	35.250		1.300			2.900										128.260
Paligvad Köyü	10.800	4.500	10.000	26.200	1.800	2.200			4.200										59.700
Velepöl Köyü	34.000	2.700	26.200	26.850	400				4.340										94.490
Lehçe Köyü	47.700	25.550	22.400	52.590	600	20.600													169.440
Bala Mekurve Köyü	30.020	24.000	29.800	14.400		8.700													106.920
Haldineraka Köyü	13.060	6.760	9.120	7.530	3.260														39.730
Zır-Korica Köyü	31.200	3.900	16.850	47.030	1.500	3.100			800										104.380
Kalandiriçe Köyü	12.350	9.200	3.600	8.050		3.000													36.200
Yasnevik Köyü	9.900	2.600	7.200	2.700		500			2.700										25.600
Linova Köyü	18.800	7.900	1.600	7.200		9.000			3.500										48.000
Yağlıç Köyü	24.450	13.900	12.050	25.360	13.800		360			130		75	70						90.195
Bala Estode Köyü	20.040	18.350	14.950	3.450	3.300	3.800													63.890
Gorine Gara Köyü	2.300	4.500	4.150	3.600	200		40			55									148.450
Basnodol Köyü	23.500	9.700	16.200	4.300		14.900													68.600
Perinçe Köyü	28.780	1.150	15.400	12.780	400	700	100		400										59.710
Beloven Köyü	350	1.400	1.950	2.950							30								6.680
Gosneçe Köyü	2.400	950	1.900	2.300			75												76.250
Zirkordençe Köyü	5.400	1.800	3.200	4.400			20												14.820
Bala Doşnik Köyü	22.950	9.800	8.300	16.320	6.150	4.900	180			65		50							68.715
Lazar Köyü	2.550	1.350	1.000	1.250		450													6.600
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	40.300		6.900	24.500															71.700
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	4.250	1.000	1.700	9.350									50						16.350
Defterdar Mahallesi (Müslim)	6.680	1.500	4.800	6.780	300				100									50	22.210
Cedid Mahallesi (Müslim)																			
Hünkar Mahallesi (Müslim)																			
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	5.300	700	3.300	3.300														50	12.650
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	12.600	1.750	2.200	6.350			10	9.560									225		32.695
Papasyone Mahallesi (G.)	200			600															800

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Böğürtlen (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam (Kile)
Papas Kosto Mahallesi (G.)	24.410		3.000	15.300		1.500													44.210
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	7.590	420	800	7.000				4.000											19.810
Yağudın Mahallesi (G.)	10.950			800															11.750
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	1.750	400	300			2.000													4.450
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	9.700		3.120	1.050															13.870
Hacı Ali Ağa Çiftliği	1.250			300															1.550
Halil Ağa Çiftliği	800			700															1.500
Kostadin Çiftliği	1.400			700															2.100
Mahmud Paşa Çiftliği	1.600			700															2.300
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	11.250	200	950	4.900				1.300			50								18.650
Ahmed Bey Çiftliği																			
Ali Ağa Çiftliği	11.450			3.450				6.590											21.490
Hacı Nebi Çiftliği	3.600		200	800															4.600
Kirkesto Çiftliği	1.600	500		1.400															3.500
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	2.250		900	2.300															5.450
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	950			700															1.650
Mehmed Burcu Çiftliği	3.350		50	640															4.040
Şakir Ağa Çiftliği	2.920			1.500				380											4.800
Terzi Ali Ağa Çiftliği	400																		400
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	500			900															1.400
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	1.100		150	800										90					2.140
Karabacak ve Softa Çiftliği	150																		150
Raşid Ağa Çiftliği	8.490	600		1.400				900											11.390
Ağuş Ağa Çiftliği	900																		900
Molla Ömer Çiftliği	1.050			200															1.250
Ali Ağa Dışarlığı	550	650	80	100				1.000											2.380
Sadık Ağa Dışarlığı	800			200				500											1.500
İbrahim Bey Çiftliği	4.500			4.350				50					1.150						10.050
Kara İsmail Çiftliği	500		400	1.500															2.400
Ahmed Ağa Çiftliği	935	50		500															1.485
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	400																		400
Ami Ağa Çiftliği																			
Hafız Ağa Çiftliği	2.400	500	800	1.800															5.500
Kosto Çiftliği	400	500	600	450												30			1.980
Palilola Çiftliği	7.250	300	600	4.590				200							200				13.140
Yusuf Ağa Çiftliği	1.450	500		2.000				500											4.450
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği				1.700															1.700
Hacı Ömer Çiftliği				1.900												400			2.300

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kile)	Çavdar (Kile)	Arpa (Kile)	Mısır (Kile)	Yulaf (Kile)	Mahlut (Kile)	Kendir (Kile)	Arpacık (Kile)	Kabluca (Kile)	Fasulye (Kile)	Böğürtce (Kile)	Bakla (Kile)	Mercimek (Kile)	Anason (Kile)	Saman (Kile)	Tütün (Kile)	Sarımsak (Kile)	Nohut (Kile)	Toplam (Kile)
Karabacak Bahçesi	2.400	600	500	1.000															4.500
Kurtpaşa Çiftliği				300															300
Salih Ağa Çiftliği				700															700
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	760			200															960
Hacı Miras Çiftliği	5.090			1.000						10									6.100
Hacı Davud Çiftliği	7.400	1.000	1.700	2.000				100											12.200
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	1.750		1.000	700															3.450
Kazık Ahmed Çiftliği																			
Hacı Hüseyin Çiftliği	1.000			800															1.800
Haşim Efendi Çiftliği	3.250			900															4.150
Hakim Efendi Çiftliği	1.000			300															1.300
Alim Efendi Çiftliği																			
Balgad Mahallesi Çiftliği	400																		400
Bala Garad Çiftliği	7.700		150	450															8.300
Toplam	2.802.055	1.298.640	1.807.670	2.026.700	188.490	600.570	88.350	25.375	60.630	2.065	90	135	2.160	90	200	430	225	100	8.824.460
Ürün Çeşidinin Payı (Yüzde)	31,75	14,72	20,48	22,97	2,14	6,80	1	0,29	0,69	0,02	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	100

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 14’te Niş kazasındaki toplam hububat üretiminden alınan aynı aşar vergisinin nakdi karşılığı olan tutarın on ile çarpılmasıyla hububat üretiminden sağlanan gelir tahmin edilmiştir. Bu tablo ayrıntılı incelendiğinde, Niş kazasının senelik toplam hububat üretiminin karşılığı 1.974.816,3 kuruştur. Hububat türleri aşar vergisine göre incelendiğinde toplam hububat üretiminden sağlanan gelir içerisinde en fazla paya sahip olan ürün 683.717,5 kuruş ve %34,62 oranı ile buğdaydır. İkinci sırayı 389.736,2 kuruş ve %19,73 ile mısır alırken, 353.544,6 kuruş ve %17,90 ile arpa (şair) üçüncü sırada yer almıştır. Dördüncü sırada yer alan ürün ise 268.204,6 kuruş ve %13,58 ile çavdar olmuştur. Ardından sırasıyla; 90.711,8 kuruş ve %4,59 ile mahlut, 45.872 kuruş ve %2,33 ile kendir, 31.807 kuruş ve %1,61 ile yulaf, 18.260 kuruş ve %0,93 ile arpacık, 8.655,2 kuruş ve %0,44 ile kabluca, 2.208 kuruş ve %0,11 ile fasulye, 1.793 kuruş ve %0,09 ile mercimek, 1.080 kuruş ve %0,05 ile tütün, 135 kuruş ve %0,01 ile bakla, 100 kuruş ve %0,01 ile sarımsak, 90 kuruş ve %0,01 ile börülce ve anason, 75 kuruş ve %0,01 ile nohut, 50 kuruş ve %0,01 ile samandır. Yerleşim birimleri bazında incelendiğinde, en fazla hububat geliri olan köy 60.755 kuruşla Simçe köyü olmuştur. Kaza geneline bakıldığında köylerde hububat üretiminden sağlanan gelir mahallelere ait gelirden daha fazladır.

Tablo 14
Niğ Kazasında Köy ve Mahalleler Bazında Hububat Üretiminden Sağlanan Gelir, (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kablucu (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Böğürtce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Balatırnova Köyü	6.500	3.850	4.570	6.190			380		225										21.715
Palne Köyü	875		1.000	640	75	235	195		105										3.125
Bercince Köyü	3.650	320	1.680	3.725			160		30										9.565
Melkofça Köyü	4.211	490	2.450	3.168	120	120	785		315										11.659
Homince Köyü	2.595	1.620	1.240	1.612,4		780													7.847,4
Persiyon Köyü	9.025	1.320	2.690	3.100		1.812	320			55									18.324
Pasyapolaya Köyü	5.830	1.696	6.320	2.091		171			497,2				30						16.635,2
Çağroç Köyü	5.575	1.370	1.990	3.332,4	2.216		460			280									15.223,4
Çaçarodil Köyü	750	1.800	1.900		600														5.050
Geliye Köyü	5.661	980	1.340	2.604,8	1.839		100			70									12.594,8
Peresniçe Köyü	8.005	2.274,8	4.440	2.595,4	186		233		105										17.839,2
Gare Köyü	2.715	1.090	1.080	1.040		540	30												6.495
Gibroç Köyü	1.930	1.190	1.000	140		375													4.635
Kovanlık Köyü	865		440	140															1.445
Bala Kroyçe Köyü																			
Komarice Köyü	1.283	1.010	360	1.780,4		609	120												5.162,4
Kosmoç Köyü	3.650	2.270	1.420	1.220	935		526		180										10.201
Kobrunca Köyü	1.395	670	880	530	60	240													3.775
Kilisora Köyü	1.711	710	1.310	1.550	30		295												5.606
Kırkına Köyü	1.363	730	710	420,8	363														3.586,8
Malçe Köyü	2.035	978	1.150	623,2	243,6	150	435		110										5.724,8
Malkofça Köyü	2.694	570	920	1.193,2	474		315			30									6.196,2
Diraşkova Kotına Köyü	7.721	4.100	4.460	5.330	1.113	75	250												23.049
Maluşta Köyü	1.425	705	1.791,2	2.340	60	1.155	520						200						8.196,2
Doğupolan Köyü	1.650	1.150	1.430	2.480		705	200												7.615
Duhan Köyü	700	700	500	580		550	170												3.200
Eflak Ebulasa Köyü	3.601,5	1.055,2	1.859	907,6	553	265,1	668												8.909,4
Emin Kotna Köyü	6.723	2.525	4.470	3.710	724		85												18.237
Gariñçar Köyü	7.175	1.000	1.200	4.980		1.150	280												15.785
Boyinçe Köyü	2.575	760	1.360	1.200		765	310												6.970
Darkofça Köyü	1.795	1.220	1.160			1.625													5.800
Bella Kuruyiçe Köyü																			37.805,8

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kurus)	Çavdar (Kurus)	Arpa (Kurus)	Mısır (Kurus)	Yulaf (Kurus)	Mahlut (Kurus)	Kendir (Kurus)	Arpacık (Kurus)	Kablucu (Kurus)	Fasulye (Kurus)	Böğürtlen (Kurus)	Bakla (Kurus)	Mercimek (Kurus)	Anason (Kurus)	Saman (Kurus)	Tütün (Kurus)	Sarımsak (Kurus)	Nohut (Kurus)	Toplam (Kurus)
Rakodol Köyü	9.050	5.700	3.900	1.400		2.400	710												23.160
Rosna Köyü	6.050	2.600	4.940	7.340		600	80												21.610
Usviz Gılava Köyü		2.900	2.300			1.500	100												6.800
Öfşince Köyü	1.000	160	400	660		310													2.530
Oşefçe Köyü	1.950	3.020	1.740	1.600	365	630													9.305
Vukaman Köyü	1.975	1.220	1.680	2.850		140													7.865
Voçidil Köyü		4.285	3.040			1.645	1.135												10.105
Baladragola Köyü	11.085	5.980	3.250	6.540		2.430	190												29.475
Bayna Köyü	9.075	4.080	6.540	2.530		1.130													23.355
Belinzor Köyü	5.600	1.860	2.800	260		2.325	410												13.255
Merşofça Köyü	10.986	2.592,4	6.638	9.498	1.125	417,6	235	610		30			255						32.387
İstadofoça Köyü	7.450	1.920	1.660	1.030	315	642	260			50									13.327
Cernok Köyü		1.320	400		160	90													1.970
İsterelce Köyü	6.050	1.200	2.000	2.160	75	1.275			15										12.910
İvlase Köyü	4.725	2.870	5.305	4.680	1.590		2.060												21.230
İstopnice Köyü	3.695	2.880	1.480	2.760	150	755	360												12.080
Çeroniberk Köyü	4.005	2.560	4.200	2.670	165	450	370		360	45									14.825
İmamçiftliği Köyü	2.300		1.750	2.966,6			10												70.266
İvlaca Köyü	2.390	1.930	2.630	2.750	30	554													10.284
Zır-i İstovdinye Köyü	1.970	1.740	220	840	380				423										5.573
Zır-i Dravla Köyü																			
Zır-i Mekrevara Köyü	11.339	2.770	9.240	4.765	1.243,9		2.958,6												32.316,5
Çokut Köyü	8.342	6.100	13.792,4	5.321,6		450	3.930		360										38.296
İsvorki Köyü	1.925	1.500	1.300	2.100	1.050	150													8.025
Drajefçe Köyü	3.400	450	1.600	2.360	30		182,5												8.022,5
Çokelnik Köyü	4.200	1.800	3.640	1.020	670	340	30		150										11.850
Çerye Köyü	2.356	920	2.700	1.120	380	135	316		600										8.527
Runik Köyü	2.660	100	1.480	690	45		235		150										5.360
Laskovek Köyü	2.275	800	1.780	391,6		315			45										5.606,6
Trupale Köyü	2.425	230	1.100	1.070															4.825
Siredar Köyü	2.552	1.250	1.100	2.410,8		501													7.813,8
Bala Nevasil Köyü	3.550	1.180	5.040	2.310			840												12.920
Çirnepare Köyü	6.473	2.910	1.440	3.875		1.065													15.763
Bala-i Matafca Köyü	6.350	1.338	1.440	2.140	75	60	970		360										12.733
Tartuşunca Köyü	3.911	3.251,6	2.740	1.533	361,8	80	295		15										12.187,4
Belotanca Köyü	5.852	1.580	5.990	4.320,8	438	288	3.250,5		225				150						22.094,3
Görkafca Köyü	1.737	804,4	1.880	1.360	398,1		859,5												7.039
Barbat Köyü	3.598	1.680	1.960	4.795	15	1.011													13.059
Balinofca Köyü	1.300	405	1.040	640,8		135	80				10		5						3.615,8

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kabluca (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Böğürtlen (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Bala Kırçemir Köyü	3.611	340	890	1.731,6		528	165												7.265,6
Simançe Köyü	5.198	8.590	5.320	4.160	770		1.150		90										25.278
Bala İvrajine Köyü	10.100	5.490	7.660	5.035	1.965		590		80										30.920
Bala Dokat Köyü		8.470	4.700			1.360													14.530
Berutona Köyü	2.971	3.180	4.480	4.040	1.010	330	290			20									16.321
Berziburt Köyü	3.670	2.850	2.950	3.074		1.079,5	777,5		15										14.416
Berdava Köyü	6.450	40	3.600	1.620	150	1.590													13.450
Bala Barbaşı Köyü	8.323	2.486	5.190	4.081,6		561													20.641,6
Rahon Köyü	3.730	1.220	880	1.810	165														7.805
Radınçe Köyü	12.425	4.600	3.350	6.380		4.580	530												31.865
Radikne Kortinak Köyü	3.782	2.210	2.030	920		489	305												9.736
Marine Kutine Köyü	2.694	1.600	2.090	2.335	30	533													9.282
Zır-Partes Köyü	3.534	1.400	3.350	3.373		1.081													12.738
Zır-Matafça Köyü	7.245	1.740	2.159,6	2.440		465	490		60										14.599,6
Yaylak-İvrela Köyü	3.175	3.100	1.500	2.500		1.425													11.700
Zır-i Tınava Köyü																			5.615,6
Praska Köyü	1.245		580	260	150	375	140												2.750
Yaylak-ı Estudan Köyü	2.250		600	480		600													3.930
Tavirdiş Köyü	4.500	5.000	2.000	3.280		1.350	840		140										17.110
Tehorşince Köyü	1.300	880	1.350	150		105													3.785
Zır-Eyvejine Köyü	5.600	1.810	4.640	1.751,6	570	60	990		30										15.451,6
Zırvırtop Köyü	10.243	1.140	760	6.880		2.101	470			330									21.924
Zır-Dokat Köyü	4.655	2.400	4.540	1.230		900													13.725
Popofça Köyü	7.825	810	4.180	4.420			245		410	240			20						18.150
Çeçene Köyü	11.210	3.800	6.900	8.680	75	1.065	520												32.250
Çernevis Köyü	970	100	600	145	45	230													2.090
İstroška Köyü	2.650	3.280	3.640	1.880	390	390													12.230
Pancirekara Köyü	7.130	1.660	3.480	990	480,6	150													13.890,6
Naşoşkoççe Köyü	3.100	1.540	1.900	415	635	225	426		150										8.391
Bala Viragola Köyü																			32.238,8
Simçe Köyü	29.600	8.740	4.800	12.400		4.500	530			185									60.755
Novasil Köyü	2.923	1.941,6	1.950	3.980	290	268													11.352,6
Bala-Peragola Köyü																			
Bala-Vırtop Köyü	19.100	5.440	7.360	6.630		5.360													43.890
Leskovik Köyü																			3.001,2
Sahra İvralla Köyü	8.010	470	4.050	10.850	630	495			240										24.745
Spotniçe Köyü	10.580	2.730	2.100	4.730		3.423,6	3.408			525		10	70						27.576,6
Kroşoyça Köyü	2.025	1.200	100	1.450		900	150												5.825
Kensel Köyü	1.850	420	920	440		75													3.705

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kablucu (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Böğürtlen (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Karstafta Köyü	2.325	1.590	2.430	4.805	150	690	450												12.440
Kaltançe Köyü	4.712	1.370	1.050	3.422,4	30	2.025	1.249			130			425						14.413,4
Kamanıçe Köyü	4.770	240	1.243,2	1.630	60	620	50												8.613,2
Karayokofça Köyü	910	1.560	940	900			90												4.400
Zır-Diragole Köyü	7.760	3.120	1.880	6.410	300	1.625	980												22.075
Zır-Kirçimir Köyü	3.950	1.370	1.900	2.550		816													10.586
Hom Köyü	8.025	940	3.500	1.210		75	60												13.810
Lipoyça Köyü	4.904	2.170	1.750	4.790	90	875													14.579
Modorişte Köyü	1.450	7.600	3.000	4.160		2.275	180												18.665
Mezgaraya Köyü	4.775	1.300	2.720	5.150			150												14.095
Kıranıya Köyü	13.480	2.240	4.693	7.005,6		195	220		435										28.268,6
Paligvad Köyü	2.700	900	2.000	5.240	270	330	150		630										12.220
Velepöl Köyü	8.450	540	5.960	5.370	60		125		705										21.210
Lehçe Köyü	11.835	5.090	4.480	11.105	90	2.845	905												36.350
Bala Mekurve Köyü	7.660	4.700	5.940	2.690	200	1.295													22.485
Haldineraka Köyü	3.239	1.355	1.821,6	1.573,2	601		345,4												8.935,2
Zır-Korica Köyü	7.800	780	3.370	8.917,4	690	465			120										22.142,4
Kalandırıçe Köyü	3.080	1.840	725	1.610		440													7.695
Yasnevik Köyü	2.465	520	1.440	540		75			515										5.555
Linova Köyü	4.550	5.180	320	1.440		1.350	120		550										13.510
Yağlıç Köyü	6.111	2.780	2.430	4.908	2.214		360			130		75	35						19.043
Bala Estode Köyü	5.010	3.670	2.990	690	487	570													13.417
Gorine Gara Köyü	560	1.060	830	720	30		60			23									3.283
Basnodol Köyü	5.625	2.090	3.140	860		2.385													14.100
Perinçe Köyü	7.261	300	2.830	2.552,4	60	105	515		60										13.683,4
Beloven Köyü	81	280	390	590							30								1.371
Gosnençe Köyü	600	190	380	460			75												1.705
Zirkordençe Köyü	1.350	360	640	880			20												3.250
Bala Doşnik Köyü	5.724	1.960	1.660	3.055,6	1.021	735	990			65		50							15.260,6
Lazar Köyü	636	270	200	250		66	35												1.457
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	10.075		1.380	4.940															16.395
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	1.061		540	2.050				250					28						3.929
Defterdar Mahallesi (Müslim)	2.163	300	960	1.352,4	45				10									50	4.880,4
Cedid Mahallesi (Müslim)																			
Hünkar Mahallesi (Müslim)																			
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	1.325	140	660	660														25	2.810
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	3.058	350	440	1.290			10	9.560									100		14.808
Papasyone Mahallesi (G.)	50			120															170

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kabluka (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Börülce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Papas Kosto Mahallesi (G.)	6.324		575	3.060		225													10.184
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	1.889	81,6	160	1.540				1.860											5.530,6
Yağudın Mahallesi (G.)	2.732			160															2.892
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	433	80	60			300													873
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	2.416		621,6	210															3.247,6
Hacı Ali Ağa Çiftliği	311			60															371
Halil Ağa Çiftliği	200			140															340
Kostadin Çiftliği	350			140															490
Mahmud Paşa Çiftliği	400			140															540
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	2.825	40	190	1.000				650			50								4.755
Ahmed Bey Çiftliği																			
Ali Ağa Çiftliği	2.855			690				3.295											6.840
Hacı Nebi Çiftliği	925		40	160															1.125
Kirkesto Çiftliği	625	100		280															1.005
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	558		180	440															1.178
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	240			140															380
Mehmed Burcu Çiftliği	835		100	290															1.225
Şakir Ağa Çiftliği	730			300				200											1.230
Terzi Ali Ağa Çiftliği	100																		100
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	125			180															305
Eğridereleli Kara İbrahim Çiftliği	275		30	160									90						555
Karabacak ve Softa Çiftliği	33																		33
Raşid Ağa Çiftliği	2.104	120		460				450											3.134
Ağuş Ağa Çiftliği	225																		225
Molla Ömer Çiftliği	250			40															290
Ali Ağa Dışarlığı	121	130	20	20				500											791
Sadık Ağa Dışarlığı	200			40				200											440
İbrahim Bey Çiftliği	1.125			870				90					575						2.660
Kara İsmail Çiftliği	125		80	300															505
Ahmed Ağa Çiftliği	230	10		100															340
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	100																		100
Ami Ağa Çiftliği																			75
Hafız Ağa Çiftliği	600	90	160	400															1.250
Kosto Çiftliği	100	100	120	90												80			490
Palilola Çiftliği	1.703	60	120	740				20							50				2.693
Yusuf Ağa Çiftliği	361	100		400				475											1.336
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği				340															340
Hacı Ömer Çiftliği				380												1.000			1.380

Köy ve Mahalleler	Buğday (Kuruş)	Çavdar (Kuruş)	Arpa (Kuruş)	Mısır (Kuruş)	Yulaf (Kuruş)	Mahlut (Kuruş)	Kendir (Kuruş)	Arpacık (Kuruş)	Kablucu (Kuruş)	Fasulye (Kuruş)	Böğürtce (Kuruş)	Bakla (Kuruş)	Mercimek (Kuruş)	Anason (Kuruş)	Saman (Kuruş)	Tütün (Kuruş)	Sarımsak (Kuruş)	Nohut (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Karabacak Bahçesi	600	120	100	200															1.020
Kurtpaşa Çiftliği				75															75
Salih Ağa Çiftliği				140															140
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	190			40															230
Hacı Miras Çiftliği	1.358			200					10										1.568
Hacı Davud Çiftliği	1.850	300	240	400				50											2.840
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	1.323		200	140															1.663
Kazık Ahmed Çiftliği																			
Hacı Hüseyin Çiftliği	250			520															770
Haşim Efendi Çiftliği	808			180															988
Hakim Efendi Çiftliği	250			60															310
Alim Efendi Çiftliği																			
Balgad Mahallesi Çiftliği	100																		100
Bala Garad Çiftliği	2.075		60	90															2.225
Toplam	683.717,5	268.204,6	353.544,6	389.736,2	31.807	90.711,8	45.872	18.260	8.655,2	2.208	90	135	1.793	90	50	1.080	100	75	1.974.816,3
Ürün Çeşidinin Payı (Yüzde)	34,62	13,58	17,90	19,73	1,61	4,59	2,33	0,93	0,44	0,11	0,01	0,01	0,09	0,01	0,01	0,05	0,01	0,01	

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.1.1 Hububat Üretimi Yapılan Toprak Büyüklükleri

Osmanlı Devleti'nin ekonomik yapısı incelendiğinde zirai faaliyetlerin çok ehemmiyetli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Halkın, ordunun ve şehirlerin iâşesi arpa ve buğday gibi hububat ürünlerine bağlı olduğundan Osmanlı Devleti hububat üretimini kontrol altında tutma zorunluluğu hissetmiş ve üretimin devamlılığını sağlamak amacıyla çeşitli kanunlar çıkarmıştır. Bu sistemde çiftçilikle uğraşan herkes toprak sahibidir ve bir çift öküzü olan aile bir işletme ünitesini oluşturmuştur. Bu türden hayvani enerji ünitesiyle oluşturulan yapıya çift-hane sistemi adı verilmiştir¹¹⁴. Tablo 15'te Niş kazasına ait köy ve mahalleler bazında mezru ve gayr-i mezru toprak büyüklükleri, nadas yüzdesi ve hane başına düşen toprak miktarları verilmiştir. Tablo incelendiğinde toplam arazi içerisinde nadasa bırakılan arazinin oranının %4,95 olduğu görülmektedir. Kaza geneline bakıldığında hane başına en çok arazi düşen köy 36,93 dönüm ile Merşofça köyü olmuştur. Mahallelerde hane başına düşen arazi miktarı köylerle kıyaslandığı zaman bu miktar çok düşüktür. Bunun en önemli sebebi merkezi yerleşim birimlerinde zanaat, ticaret ve hizmet faaliyetlerinin tarımsal faaliyetlerden daha fazla yoğun olmasıdır.

¹¹⁴ Halil İnalcık, *Devlet-i Aliye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar I, Klasik Dönem (1302-1606), Siyasal Kurumsal ve Ekonomik Gelişim*, 22. Baskı, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul: 2009, s.247.

Tablo 15
Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Hububat  retimi Yapılan Mezru-
Gayri Mezru Toprak Büyüklükleri ve  ift i Hane Başına Düşen Toprak Miktarı
(Dönüm),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Mezru Toprak (Dönüm)	Gayri Mezru Toprak (Dönüm)	Toplam Dönüm	Nadas Yüzdesi	Hane Başı Dönüm
Balatırnova Köyü	264		264		20,31
Palne Köyü	100		100		8,33
Bercince Köyü	127		127		11,54
Melkofça Köyü	231		231		13,59
Homince Köyü	255		255		10,20
Persiyon Köyü	326	3	329	0,91	9,40
Pasyapolaya Köyü	572		572		19,06
�a�rof�a Köyü	584	62	646	9,60	34
�a�arodil Köyü	125	5	130	3,84	9,28
Geliye Köyü	401		401		16,71
Peresniçe Köyü	479		479		16,52
Gare Köyü	107		107		9,73
Gibrofça Köyü	165		165		9,70
Kovanlık Köyü	30		30		5
Bala Kroyçe Köyü	170		170		17
Komariçe Köyü	227		227		15,13
Kosmo��a Köyü	139	2	141	1,42	9,40
Kobrunca Köyü	87		87		14,50
Kilisora Köyü	134		134		14,89
Kırkına Köyü	84	17	101	16,83	20,20
Mal�e Köyü	106		106		17,67
Malko��a Köyü	222	45	267	20,27	29,67
Diraşkova Kotına Köyü	481	4	485	0,82	19,40
Maluşta Köyü	169		169		18,78
Do�upolan Köyü	163		163		10,19
Duhan Köyü	95	27	122	22,13	30,50
Eflak Ebulasa Köyü	222	9	231	3,89	10,50
Emin Kotna Köyü	480		480		14,12
Gari��ar Köyü	638	73	711	10,27	20,91
Boyinçe Köyü	134	11	145	7,58	14,50
Darko��a Köyü	99	19	118	16,10	14,75
Bella Kuruyiçe Köyü	480		480		16
Rakodol Köyü	641	172	813	21,15	23,23
Rosna Köyü	531		531		19,67
Usviz Gılava Köyü	154		154		12,83
�şsin�e Köyü	54	12	66	18,18	33
Oşefçe Köyü	199		199		12,44
Vukaman Köyü	156	10	166	6,02	11,06
Voçidil Köyü	318	140	458	30,57	21,81
Baladragola Köyü	573		573		14,69
Bayna Köyü	594		594		16,50
Belinzor Köyü	352	175	527	33,20	18,82
Merşo��a Köyü	1.108		1.108		36,93
�stadof�a Köyü	275	7	282	2,48	11,28
Cernok Köyü	105	34	139	24,46	15,44
�sterelce Köyü	283	31	314	9,87	19,62
�vlase Köyü	364		364		10,11

Köy ve Mahalleler	Mezru Toprak (Dönüm)	Gayri Mezru Toprak (Dönüm)	Toplam Dönüm	Nadas Yüzdesi	Hane Başı Dönüm
İstopnice Köyü	227		227		7,83
Çeroniberk Köyü	273		273		18,20
İmamçiftliği Köyü	158		158		9,87
İvlaca Köyü	254	3	257	1,17	8,29
Zır-i İstovdinye Köyü	131		131		10,92
Zır-i Dravla Köyü	109		109		18,16
Zır-i Mekrevara Köyü	635		635		25,40
Çokut Köyü	942		942		32,48
İsvorki Köyü	280	49	329	14,89	25,31
Drajeçe Köyü	157		157		31,40
Çokelnik Köyü	338		338		17,79
Çerye Köyü	198		198		9
Runik Köyü	149		149		10,64
Laskovek Köyü	49,5		49,5		4,95
Trupale Köyü	105		105		17,50
Siredar Köyü	213		213		8,19
Bala Nevasil Köyü	223		223		14,87
Çirnepare Köyü	468		468		10,88
Bala-i Matafca Köyü	248	6	254	2,36	18,14
Tartuşunca Köyü	119		119		4,41
Belotanca Köyü	387	2	389	0,51	20,47
Görkafca Köyü	129		129		16,12
Barbat Köyü	185		185		7,11
Balinozca Köyü	143		143		20,43
Bala Kırçemir Köyü	219		219		14,60
Simaniçe Köyü	591		591		15,55
Bala İvrajine Köyü	906,5	92	998,5	9,21	24,96
Bala Dokat Köyü	380	311	691	45	10,16
Berutona Köyü	261		261		23,73
Berziburt Köyü	236		236		2,12
Berdava Köyü	370	12	382	3,14	18,19
Bala Barbaşı Köyü	551		551		15,74
Rahon Köyü	123		123		7,69
Radinçe Köyü	489	122	611	19,97	16,51
Radikne Kortinak Köyü	257		257		16,06
Marine Kutine Köyü	198		198		10,42
Zır-Partes Köyü	288		288		14,40
Zır-Matafca Köyü	307		307		19,19
Yaylak-İvrela Köyü	394	47	441	10,66	15,75
Zır-i Tırnava Köyü	954		954		23,27
Praska Köyü	62	13	75	17,33	12,50
Yaylak-ı Estudan Köyü	100		100		14,28
Tavirdiş Köyü	546	85	631	13,47	18,56
Tehorşince Köyü	79		79		7,9
Zır-Eyvejine Köyü	489		489		13,97
Zırvirtop Köyü	418	32,5	450,5	7,21	22,52
Zır-Dokat Köyü	352	52	404	12,87	26,93
Popofça Köyü	412		412		22,89
Çeçene Köyü	637		637		20,55
Çernevis Köyü	41	5	46	10,87	5,75
Istroška Köyü	227		227		7,56
Pancirekara Köyü	155		155		6,74
Naşoşkoyçe Köyü	175	27	202	13,36	12,62
Bala Viragola Köyü	567		567		14,92
Simçe Köyü	826	5,5	831,5	0,66	27,71

Köy ve Mahalleler	Mezru Toprak (Dönüm)	Gayri Mezru Toprak (Dönüm)	Toplam Dönüm	Nadas Yüzdesi	Hane Başı Dönüm
Novasil Köyü	262		262		6,89
Bala-Peragola Köyü	193		193		19,3
Bala-Virtop Köyü	800	5	805	0,62	24,39
Leskovik Köyü	202	43	245	17,55	20,41
Sahra Ivrala Köyü	434		434		14
Spotniçe Köyü	622	75	697	10,76	20,50
Kroşoyça Köyü	197	54	251	21,51	25,1
Kensel Köyü	109		109		15,57
Karstafça Köyü	216		216		13,50
Kaltançe Köyü	354	45	399	11,28	17,35
Kamanıçe Köyü	205		205		17,08
Karayokofça Köyü	116		116		14,50
Zır-Diragole Köyü	459		459		14,34
Zır-Kirçimir Köyü	299		299		23
Hom Köyü	409		409		12,03
Lipoyça Köyü	275	5	280	1,78	8,48
Modorişte Köyü	427	94	521	18,04	17,96
Mezgaraya Köyü	219		219		24,33
Kıraviya Köyü	295		295		7,37
Paligvad Köyü	206		206		14,71
Velepöl Köyü	267		267		10,68
Lehçe Köyü	619		619		13,17
Bala Mekurve Köyü	417		417		16,68
Haldineraka Köyü	147	9	156	5,77	7,43
Zır-Korica Köyü	410		410		20,50
Kalandiriçe Köyü	140		140		12,73
Yasnevik Köyü	185		185		8,81
Linova Köyü	196	43	239	17,99	13,27
Yağlıç Köyü	919	32	951	3,36	30,68
Bala Estode Köyü	201		201		8,74
Gorine Gara Köyü	34		34		5,66
Basnodol Köyü	366	35	401	8,73	16,04
Perinçe Köyü	358		358		11,55
Beloven Köyü	57		57		11,40
Gosnençe Köyü	66		66		33
Zirkordençe Köyü	114		114		28,50
Bala Doşnik Köyü	433	70	503	13,91	25,15
Lazar Köyü	35		35		7
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	259		259		3,12
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	112		112		2,28
Defterdar Mahallesi (Müslim)	1.810	30	1.840	1,63	18,22
Cedid Mahallesi (Müslim)	396		396		10,42
Hünkar Mahallesi (Müslim)	114,5	26	140,5	18,50	1,71
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	459,5	99	558,5	17,72	6,98
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	182		182		3,31
Papasyone Mahallesi (G.)	7		7		2,33
Papas Kosto Mahallesi (G.)	263		263		6,41
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	174		174		2
Yağudin Mahallesi (G.)	109		109		4,19
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	126,3	63	189,3	33,28	1,84
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	70		70		5
Hacı Ali Ağa Çiftliği	11		11		2,2
Halil Ağa Çiftliği	13		13		4,33
Kostadin Çiftliği	30		30		10
Mahmud Paşa Çiftliği	20		20		1,82

Köy ve Mahalleler	Mezru Toprak (Dönüm)	Gayri Mezru Toprak (Dönüm)	Toplam Dönüm	Nadas Yüzdesi	Hane Başı Dönüm
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	165		165		5,5
Ahmed Bey Çiftliği	0		0		0
Ali Ağa Çiftliği	99,5		99,5		3,32
Hacı Nebi Çiftliği	44,5	1,5	46	3,26	3,54
Kirkesto Çiftliği	18		18		4,5
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	35		35		4,37
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	15		15		3
Mehmed Burcu Çiftliği	30		30		4,28
Şakir Ağa Çiftliği	27,5		27,5		3,05
Terzi Ali Ağa Çiftliği	0,5		0,5		0,17
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	7,5		7,5		1,25
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	34		34		2,83
Karabacak ve Softa Çiftliği	4		4		0,40
Raşid Ağa Çiftliği	68		68		5,23
Ağuş Ağa Çiftliği	14,5		14,5		2,42
Molla Ömer Çiftliği	13		13		1,86
Ali Ağa Dışarlığı	22	1	23	4,35	2,55
Sadık Ağa Dışarlığı	12		12		2
İbrahim Bey Çiftliği	66		66		1,88
Kara İsmail Çiftliği	17		17		3,40
Ahmed Ağa Çiftliği	21,5		21,5		3,07
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	3		3		0,10
Ami Ağa Çiftliği	4		4		1,33
Hafız Ağa Çiftliği	49		49		4,90
Kosto Çiftliği	26		26		3,25
Palilola Çiftliği	155		155		4,08
Yusuf Ağa Çiftliği	29		29		2,9
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	9		9		0,64
Hacı Ömer Çiftliği	17,5		17,5		1,25
Karabacak Bahçesi	37,5		37,5		1,70
Kurtpaşa Çiftliği	3		3		0,25
Salih Ağa Çiftliği	11		11		0,65
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	31,5		31,5		2,25
Hacı Miras Çiftliği	38	6	44	13,63	1,22
Hacı Davud Çiftliği	19	45	64	70,31	5,33
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	26		26		3,71
Kazık Ahmed Çiftliği					
Hacı Hüseyin Çiftliği	12		12		2,40
Haşim Efendi Çiftliği	35		35		3,18
Hakim Efendi Çiftliği	11		11		3,67
Alim Efendi Çiftliği					
Balgad Mahallesi Çiftliği	4		4		4
Bala Garad Çiftliği	49		49		2,72
Toplam	48.037,3	2.503,5	50.540,8	4,95	15,32

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 16’da Niş kazasında bulunan köy ve mahalleler bazında ekilmiş arazi miktarı, aşar vergisi ve icare bedeli düşüldükten sonra, kalan net hasılat ve dönüm başı ortalama hasılat verilmiştir. Niş kazası genelinde dönüm başı ortalama hasılat 35,15 kuruş olarak hesaplanmıştır. En fazla dönüm başı gelir 120,42 kuruş ile varoşa tabi olan mahallelerden Hacı Davud Çiftliği’ne aittir. Ayrıca Ahmed Bey, Kazık Ahmed ve Alim Efendi varoş mahallelerinde ise mezru arazi ekimi yani hububat üretimi olmadığından hububat üretiminden elde edilen net hasılat yoktur. Tabloda yer alan net hasılat oranı aşar vergisinin kuruş değerinin on ile çarpılmasıyla elde edilen hasılat olmayıp, defterlerde mezru tarlanın altına yazılmış olan ‘‘hasılat-ı senevisidir’’. Bu nedenle arada 296.169,63 kuruşluk bir fark bulunmaktadır.

Tablo 16
Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Dönüm Başına Düşen Hasılat
(Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Mezru Toprak (Dönüm)	Toplam Net Hasılat (Kuruş)	Dönüm Başı Net Hasılat (Kuruş)
Balatırnova Köyü	264	14.469	54,80
Palne Köyü	100	2.268	22,68
Bercince Köyü	127	7.515	59,17
Melkofça Köyü	231	8.682	37,58
Homince Köyü	255	6.316,32	24,77
Persiyon Köyü	326	14.543,24	44,61
Pasyapolaya Köyü	572	13.496,16	23,59
�a�rof�a Köyü	584	13.785,36	23,60
�a�arodil Köyü	125	4.545	36,36
Geliye Köyü	401	10.070,64	25,11
Peresniçe Köyü	479	14.138,76	29,52
Gare Köyü	107	5.268,50	49,24
Gibrofça Köyü	165	3.628	21,99
Kovanlık Köyü	30	1.166	38,87
Bala Kroyçe Köyü	170	12.360	72,70
Komariçe Köyü	227	4.171,56	18,38
Kosmofça Köyü	139	8.131,50	58,50
Kobrun�a Köyü	87	3.397,50	39,05
Kilisora Köyü	134	4.410	32,91
Kırkına Köyü	84	3.136,10	37,33
Mal�e Köyü	106	4.783,92	45,13
Malkofça Köyü	222	4.710,16	21,22
Diraşkova Kotına Köyü	481	18.274	37,99
Maluşta Köyü	169	5.000	29,58
Do�upolan Köyü	163	5.928	36,37
Duhan Köyü	95	2.727	28,70
Eflak Ebulasa Köyü	222	6.673,77	30,06
Emin Kotna Köyü	480	14.549	30,31
Gari�ar Köyü	638	13.932	21,84
Boyince Köyü	134	5.444	40,62
Darkofça Köyü	99	5.280	53,33
Bella Kuruyiçe Köyü	480	31.990	66,64
Rakodol Köyü	641	20.439	31,88
Rosna Köyü	531	17.224	32,44
Usviz Gılava Köyü	154	6.030	39,15
�fsince Köyü	54	2.040	37,78
Oşefçe Köyü	199	7.436	37,36
Vukaman Köyü	156	6.988,50	44,80
Voçidil Köyü	318	8.256,50	25,96
Baladıragola Köyü	573	23.432	40,89
Bayna Köyü	594	18.709	31,49
Belinzor Köyü	352	11.916	33,85
Merşofça Köyü	1.108	26.118,20	23,57
�stadof�a Köyü	275	12.144,02	44,16
Cernok Köyü	105	1.780	16,95
�sterel�e Köyü	283	11.664	41,21
�vlase Köyü	364	17.359	47,69
�stopnice Köyü	227	9.198	40,52
�eroniberk Köyü	273	13.234,50	48,48
�mam�iftli�i Köyü	158	5.615,08	35,54

Köy ve Mahalleler	Mezru Toprak (Dönüm)	Toplam Net Hasılat (Kuruş)	Dönüm Başı Net Hasılat (Kuruş)
İvlaca Köyü	254	7.621,90	30
Zır-i İstovdinye Köyü	131	4.919,60	37,55
Zır-i Dravla Köyü	109	4.575	41,97
Zır-i Mekrevara Köyü	635	23.483,32	36,98
Çokut Köyü	942	27.652,40	29,35
İsvorki Köyü	280	7.202,50	25,72
Drajefçe Köyü	157	6.272	39,95
Çökelnik Köyü	338	9.721	28,76
Çerye Köyü	198	6.548,50	33,07
Runik Köyü	149	4.102	27,53
Laskovek Köyü	49,5	4.407,08	89,03
Trupale Köyü	105	3.860,50	36,76
Siredar Köyü	213	7.058,92	33,14
Bala Nevasil Köyü	223	9.664	43,33
Çirnepare Köyü	468	14.233,44	30,41
Bala-i Matafca Köyü	248	10.313,32	41,58
Tartuşunca Köyü	119	10.252,10	86,15
Belotanca Köyü	387	14.775,74	38,18
Görkafca Köyü	129	4.849,48	37,59
Barbat Köyü	185	10.624	57,43
Balinofca Köyü	143	2.887	20,19
Bala Kırçemir Köyü	219	5.687,08	25,97
Simaniçe Köyü	591	19.294	32,64
Bala İvrajine Köyü	906,5	26.527	29,26
Bala Dokat Köyü	380	13.335	35,09
Berutona Köyü	261	12.978	49,72
Berziburt Köyü	236	10.770,50	45,64
Berdava Köyü	370	12.094	32,68
Bala Barbaşı Köyü	551	16.486,16	29,92
Rahon Köyü	123	6.841	55,62
Radinçe Köyü	489	26.536,50	54,26
Radikne Kortinak Köyü	257	7.689	29,92
Marine Kutine Köyü	198	7.425,50	37,50
Zır-Partes Köyü	288	10.193,50	35,39
Zır-Matafca Köyü	307	11.362,50	37,01
Yaylak-İvrela Köyü	394	10.525,50	26,71
Zır-i Tırnava Köyü	954	38.740	40,61
Praska Köyü	62	2.352,50	37,94
Yaylak-ı Estudan Köyü	100	3.537	35,37
Tavirdiş Köyü	546	14.472	26,50
Tehorşince Köyü	79	3.406,50	43,12
Zır-Eyvejine Köyü	489	12.155,50	24,86
Zirvirtop Köyü	418	19.738,90	47,22
Zır-Dokat Köyü	352	11.524	32,74
Popofca Köyü	412	14.290	34,68
Çeçene Köyü	637	25.706	40,35
Çernevis Köyü	41	1.881,50	45,89
Istroška Köyü	227	9.775	43,06
Pancirekara Köyü	155	11.685,70	75,39
Naşoşkoyçe Köyü	175	7.078	40,44
Bala Viragola Köyü	567	29.130	51,37
Simçe Köyü	826	54.869,50	66,43
Novasil Köyü	262	10.087,72	38,50
Bala-Peragola Köyü	193	9.715	50,33
Bala-Virtop Köyü	800	35.284	44,10
Leskovik Köyü	202	6.890	34,11

Köy ve Mahalleler	Mezru Toprak (Dönüm)	Toplam Net Hasılat (Kuruş)	Dönüm Başı Net Hasılat (Kuruş)
Sahra Ivrala Köyü	434	19.786	45,59
Spotniçe Köyü	622	21.519,60	34,60
Kroşoyça Köyü	197	5.052,50	25,65
Kensel Köyü	109	3.334,50	30,59
Karstafça Köyü	216	6.524	30,20
Kaltançe Köyü	354	10.100,32	28,53
Kamaniçe Köyü	205	7.259,50	35,41
Karayokofça Köyü	116	3.448	29,72
Zır-Diragole Köyü	459	16.780	36,56
Zır-Kırçimir Köyü	299	8.470,10	28,33
Hom Köyü	409	11.042	27
Lipoyça Köyü	275	13.149	47,81
Modorişte Köyü	427	16.919	39,62
Mezgaraya Köyü	219	11.356	51,85
Kıraviya Köyü	295	21.956,44	74,43
Paligvad Köyü	206	9.656	46,87
Velepöl Köyü	267	16.282	60,98
Lehçe Köyü	619	28.170	45,51
Bala Mekurve Köyü	417	18.026	43,23
Haldineraka Köyü	147	7.777,70	52,91
Zır-Korica Köyü	410	17.731,32	43,25
Kalandiriçe Köyü	140	5.983	42,73
Yasnevik Köyü	185	4.424	23,91
Linova Köyü	196	8.901	45,41
Yağlıç Köyü	919	17.165,82	18,68
Bala Estode Köyü	201	11.580	57,61
Gorine Gara Köyü	34	2.971	87,38
Basnodol Köyü	366	12.565	34,33
Perinçe Köyü	358	10.740,32	30
Beloven Köyü	57	1.096	19,23
Gosnençe Köyü	66	1.362	20,63
Zirkordençe Köyü	114	2.602	22,82
Bala Doşnik Köyü	433	11.422,58	26,38
Lazar Köyü	35	1.420	40,57
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	259	14.759,50	56,98
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	112	3.324,50	29,68
Defterdar Mahallesi (Müslim)	1.810	4.532,06	2,52
Cedid Mahallesi (Müslim)	396	2.557	6,46
Hünkar Mahallesi (Müslim)	114,5	1.375	12,01
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	459,5	2.615	5,69
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	182	12.976,50	71,30
Papasyone Mahallesi (G.)	7	99	14,14
Papas Kosto Mahallesi (G.)	263	9.618,90	36,57
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	174	4.513,18	25,94
Yağudin Mahallesi (G.)	109	2.321	21,29
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	126,3	789,30	6,25
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	70	2.718,58	38,83
Hacı Ali Ağa Çiftliği	11	298	27,09
Halil Ağa Çiftliği	13	272	20,92
Kostadin Çiftliği	30	500,50	16,68
Mahmud Paşa Çiftliği	20	432	21,6
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	165	3.940,50	23,88
Ahmed Bey Çiftliği			
Ali Ağa Çiftliği	99,5	5.943	59,73
Hacı Nebi Çiftliği	44,5	1.297	29,14
Kirkesto Çiftliği	18	814	45,22

Köy ve Mahalleler	Mezru Toprak (Dönüm)	Toplam Net Hasılat (Kuruş)	Dönüm Başı Net Hasılat (Kuruş)
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	35	957	27,34
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	15	304	20,26
Mehmed Burcu Çiftliği	30	917	30,56
Şakir Ağa Çiftliği	27,5	1.004	36,51
Terzi Ali Ağa Çiftliği	0,5	80	160
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	7,5	244	32,53
Eğriderele Kara İbrahim Çiftliği	34	519	15,26
Karabacak ve Softa Çiftliği	4	30	7,5
Raşid Ağa Çiftliği	68	2.370	34,85
Ağuş Ağa Çiftliği	14,5	276	19,03
Molla Ömer Çiftliği	13	232	17,84
Ali Ağa Dışarlığı	22	634	28,82
Sadık Ağa Dışarlığı	12	382	31,83
İbrahim Bey Çiftliği	66	2.264	34,30
Kara İsmail Çiftliği	17	444	26,12
Ahmed Ağa Çiftliği	21,5	272	12,65
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	3	90	30
Ami Ağa Çiftliği	4		
Hafız Ağa Çiftliği	49	990	20,20
Kosto Çiftliği	26	392	15,07
Palilola Çiftliği	155	2.351	15,17
Yusuf Ağa Çiftliği	29	1.070	36,89
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	9	272	30,22
Hacı Ömer Çiftliği	17,5	1.119	63,94
Karabacak Bahçesi	37,5	816	21,76
Kurtpaşa Çiftliği	3	60	20
Salih Ağa Çiftliği	11	112	10,18
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	31,5	184	5,84
Hacı Miras Çiftliği	38	1.820,50	47,91
Hacı Davud Çiftliği	19	2.288	120,42
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	26	812	31,23
Kazık Ahmed Çiftliği			
Hacı Hüseyin Çiftliği	12	328	27,33
Haşim Efendi Çiftliği	35	1.294	36,97
Hakim Efendi Çiftliği	11	248	22,54
Alim Efendi Çiftliği			
Balgad Mahallesi Çiftliği	4	80	20
Bala Garad Çiftliği	49	1.660	33,88
Toplam	48.037,3	1.688.626,87	35,15

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.1.2. Mezru Tarlaların Kullanım Çeşitliliği

Tablo 17’de Niş kazasında hububat tarımında kullanılan arazilerin kullanım çeşitliliği verilmiştir. Bu tabloya bakıldığında Niş kazası genelinde hububat üretiminde kullanılmış toplam arazi miktarının 50.529,1 dönüm olduğu görülmüştür. Bu arazilerde yapılan zirai faaliyetlerden elde edilen toplam hasılat 1.698.178,67 kuruştur. Tablo ayrıntılı incelendiğinde hane sahibi tarafından ve kiralanarak işletilen tarlaların toplam arazisinin 48.037,3 dönüm ve bu tarlalardan elde edilen hasılat ise 1.688.626,87 kuruş olduğu tespit edilmektedir. Bu amaçla kullanılan arazinin toplam arazi içindeki payı %95,07’dir. Kiraya verilen tarlaların toplam arazi miktarı ise 2.506,8 dönüm ve bu tarlalardan sağlanan hasılat ise 9.551,8 kuruştur. Kiraya verilen araziler toplam arazinin %4,93’ü kadardır. Ayrıca hububat üretimi yapılan tarlalarda elde edilen hasılatın %99,44’ü hane sahibi ve kiralayan tarafından işletilen topraklardan sağlanırken, %0,56’sı ise kiraya verilen arazilerden sağlanmıştır.

Tablo 17
Niş Kazasında Köy ve Mahallelerde Hububat Üretimi Yapılan Tarlaların
Kullanım Çeşitliliği (Dönüm ve Hasılatları),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Hane Sahibi ve Kiralayan Tarafından İşletilen Tarla		Kiraya Verilen Tarla		Toplam	
	Dön.	Has.	Dön.	Has.	Dön.	Has.
Balatırnova Köyü	264	14.469			264	14.469
Palne Köyü	100	2.268			100	2.268
Bercince Köyü	127	7.515			127	7.515
Melkofça Köyü	231	8.682			231	8.682
Homince Köyü	255	6.316,32			255	6.316,32
Persiyon Köyü	326	14.543,24	4	9	330	14.552,24
Pasyapolaya Köyü	572	13.496,16			572	13.496,16
Çagrofça Köyü	584	13.785,36			584	13.785,36
Çaçarodil Köyü	125	4.545			125	4.545
Geliye Köyü	401	10.070,64			401	10.070,64
Peresniçe Köyü	479	14.138,76			479	14.138,76
Gare Köyü	107	5.268,50			107	5.268,50
Gibrofça Köyü	165	3.628			165	3.628
Kovanlık Köyü	30	1.166			30	1.166
Bala Kroyçe Köyü	170	12.360			170	12.360
Komariçe Köyü	227	4.171,56			227	4.171,56
Kosmoğça Köyü	139	8.131,50			139	8.131,50
Kobrunca Köyü	87	3.397,50			87	3.397,50
Kilisora Köyü	134	4.410			134	4.410
Kırkına Köyü	84	3.136,10			84	3.136,10
Malçe Köyü	106	4.783,92			106	4.783,92
Malkofça Köyü	222	4.710,16			222	4.710,16
Dıraşkova Kotına Köyü	481	18.274			481	18.274
Maluşta Köyü	169	5.000			169	5.000
Doğupolan Köyü	163	5.928			163	5.928
Duhan Köyü	95	2.727			95	2.727
Eflak Ebulasa Köyü	222	6.673,77			222	6.673,77
Emin Kotna Köyü	480	14.549	30	300	510	14.849
Gariñar Köyü	638	13.932			638	13.932
Boyınçe Köyü	134	5.444			134	5.444
Darkofça Köyü	99	5.280	15	240	99	5.520
Bella Kuruyiçe Köyü	480	31.990			480	31.990
Rakodol Köyü	641	20.439			641	20.439
Rosna Köyü	531	17.224			531	17.224
Usviz Gılava Köyü	154	6.030			154	6.030
Öfsinçe Köyü	54	2.040			54	2.040
Oşefçe Köyü	199	7.436			199	7.436
Vukaman Köyü	156	6.988,50			156	6.988,50
Voçidil Köyü	318	8.256,50			318	8.256,50
Baladıragola Köyü	573	23.432			573	23.432
Bayna Köyü	594	18.709			594	18.709
Belinzor Köyü	352	11.916			352	11.916
Merşofça Köyü	1.108	26.118,20			1.108	26.118,20
İstadofça Köyü	275	12.144,02			275	12.144,02
Cernok Köyü	105	1.780			105	1.780
İsterelce Köyü	283	11.664			283	11.664
İvlase Köyü	364	17.359			364	17.359

Köy ve Mahalleler	Hane Sahibi ve Kiralayan Tarafından İşletilen Tarla		Kiraya Verilen Tarla		Toplam	
	Dön.	Has.	Dön.	Has.	Dön.	Has.
İstopnice Köyü	227	9.198			227	9.198
Çeroniberk Köyü	273	13.234,50			273	13.234,50
İmamçiftliği Köyü	158	5.615,08			158	5.615,08
İvlaca Köyü	254	7.621,90			254	7.621,90
Zır-i İstovdinye Köyü	131	4.919,60			131	4.919,60
Zır-i Dravla Köyü	109	4.575			109	4.575
Zır-i Mekrevara Köyü	635	23.483,32			635	23.483,32
Çokut Köyü	942	27.652,40			942	27.652,40
İsvorki Köyü	280	7.202,50	3	120	283	7.322,50
Drajefçe Köyü	157	6.272			157	6.272
Çökelnik Köyü	338	9.721			338	9.721
Çerye Köyü	198	6.548,50			198	6.548,50
Runik Köyü	149	4.102			149	4.102
Laskovek Köyü	49,5	4.407,08			49,5	4.407,08
Trupale Köyü	105	3.860,50			105	3.860,50
Siredar Köyü	213	7.058,92			213	7.058,92
Bala Nevasil Köyü	223	9.664			223	9.664
Çirnepare Köyü	468	14.233,44			468	14.233,44
Bala-i Matafca Köyü	248	10.313,32			248	10.313,32
Tartuşunca Köyü	119	10.252,10			119	10.252,10
Belotanca Köyü	387	14.775,74			387	14.775,74
Görkafca Köyü	129	4.849,28			129	4.849,28
Barbat Köyü	185	10.624			185	10.624
Balinofca Köyü	143	2.887			143	2.887
Bala Kırçemir Köyü	219	5.687,08			219	5.687,08
Simaniçe Köyü	591	19.294			591	19.294
Bala İvrajine Köyü	906,5	26.527			906,5	26.527
Bala Dokat Köyü	380	13.335			380	13.335
Berutona Köyü	261	12.978			261	12.978
Berziburt Köyü	236	10.770,50			236	10.770,50
Berdava Köyü	370	12.094			370	12.094
Bala Barbaşı Köyü	551	16.486,16			551	16.486,16
Rahon Köyü	123	6.841			123	6.841
Radinçe Köyü	489	26.536,50			489	26.536,50
Radikne Kortinak Köyü	257	7.689			257	7.689
Marine Kutine Köyü	198	7.425,50			198	7.425,50
Zır-Partes Köyü	288	10.193,50			288	10.193,50
Zır-Matafca Köyü	307	11.362,50			307	11.362,50
Yaylak-İvrela Köyü	394	10.525,50			394	10.525,50
Zır-i Tırnava Köyü	954	38.740			954	38.740
Praska Köyü	62	2.352,50			62	2.352,50
Yaylak-ı Estudan Köyü	100	3.537			100	3.537
Tavirdiş Köyü	546	14.472			546	14.472
Tehorşince Köyü	79	3.406,50			79	3.406,50
Zır-Eyvejine Köyü	489	12.155,50			489	12.155,50
Zirvırtop Köyü	418	19.738,90			418	19.738,90
Zır-Dokat Köyü	352	11.524			352	11.524
Popofca Köyü	412	14.290			412	14.290
Çeçene Köyü	637	25.706			637	25.706
Çernevis Köyü	41	1.881,50			41	1.881,50
Istroška Köyü	227	9.775			227	9.775
Pancirekara Köyü	155	11.685,70			155	11.685,70
Naşoşkoyçe Köyü	175	7.078			175	7.078
Bala Viragola Köyü	567	29.130			567	29.130
Simçe Köyü	826	54.869,50			826	54.869,50

Köy ve Mahalleler	Hane Sahibi ve Kiralayan Tarafından İşletilen Tarla		Kiraya Verilen Tarla		Toplam	
	Dön.	Has.	Dön.	Has.	Dön.	Has.
Novasil Köyü	262	10.087,72			262	10.087,72
Bala-Peragola Köyü	193	9.715			193	9.715
Bala-Virtop Köyü	800	35.284			800	35.284
Leskovik Köyü	202	6.890			202	6.890
Sahra Ivrala Köyü	434	19.786			434	19.786
Spotniçe Köyü	622	21.519,60			622	21.519,60
Kroşoyça Köyü	197	5.052,50			197	5.052,50
Kensel Köyü	109	3.334,50			109	3.334,50
Karstafça Köyü	216	6.524			216	6.524
Kaltançe Köyü	354	10.100,32			354	10.100,32
Kamaniçe Köyü	205	7.259,50			205	7.259,50
Karayokofça Köyü	116	3.448			116	3.448
Zır-Diragole Köyü	459	16.780			459	16.780
Zır-Kırçimir Köyü	299	8.470,10			299	8.470,10
Hom Köyü	409	11.042			409	11.042
Lipoyça Köyü	275	13.149			275	13.149
Modorište Köyü	427	16.919			427	16.919
Mezgaraya Köyü	219	11.356			219	11.356
Kırayiya Köyü	295	21.956,44			295	21.956,44
Paligvad Köyü	206	9.656			206	9.656
Velepöl Köyü	267	16.282			267	16.282
Lehçe Köyü	619	28.170			619	28.170
Bala Mekurve Köyü	417	18.026			417	18.026
Haldineraka Köyü	147	7.777,70			147	7.777,70
Zır-Korica Köyü	410	17.731,32			410	17.731,32
Kalandiriçe Köyü	140	5.983			140	5.983
Yasnevik Köyü	185	4.424			185	4.424
Linova Köyü	196	8.901			196	8.901
Yağlıç Köyü	919	17.165,82	50	500	969	17.665,82
Bala Estode Köyü	201	11.580			201	11.580
Gorine Gara Köyü	34	2.971			34	2.971
Basnodol Köyü	366	12.565			366	12.565
Perinçe Köyü	358	10.740,32			358	10.740,32
Beloven Köyü	57	1.096			57	1.096
Gosnençe Köyü	66	1.362			66	1.362
Zirkordençe Köyü	114	2.602			114	2.602
Bala Doşnik Köyü	433	11.422,58			433	11.422,58
Lazar Köyü	35	1.420			35	1.420
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	259	14.759,50			259	14.759,50
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	112	3.324,50			112	3.324,50
Defterdar Mahallesi (Müslim)	1.810	4.532,06	1.587	2.945,80	3.397	7.477,86
Cedid Mahallesi (Müslim)	396	2.557	285	855	681	3.412
Hünkar Mahallesi (Müslim)	114,5	1.375	90,5	1.502	205	1.877
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	459,5	2.615	323	2.195	782,5	4.810
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	182	12.976,50	3	120	185	13.096,50
Papasyone Mahallesi (G.)	7	99			7	99
Papas Kosto Mahallesi (G.)	263	9.618,90			263	9.618,90
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	174	4.513,18	26	110	200	4.623,18
Yağudin Mahallesi (G.)	109	2.321			109	2.321
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	126,3	789,30	90,3	655	216,6	1.444,30
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	70	2.718,58			70	2.718,58
Hacı Ali Ağa Çiftliği	11	298			11	298
Halil Ağa Çiftliği	13	272			13	272
Kostadin Çiftliği	30	500,50			30	500,50

Köy ve Mahalleler	Hane Sahibi ve Kiralayan Tarafından İşletilen Tarla		Kiraya Verilen Tarla		Toplam	
	Dön.	Has.	Dön.	Has.	Dön.	Has.
Mahmud Paşa Çiftliği	20	432			20	432
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	165	3.940,50			165	3.940,50
Ahmed Bey Çiftliği						
Ali Ağa Çiftliği	99,5	5.943			99,5	5.943
Hacı Nebi Çiftliği	44,5	1.297			44,5	1.297
Kirkesto Çiftliği	18	814			18	814
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği	35	957			35	957
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	15	304			15	304
Mehmed Burcu Çiftliği	30	917			30	917
Şakir Ağa Çiftliği	27,5	1.004			27,5	1.004
Terzi Ali Ağa Çiftliği	0,5	80			0,5	80
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği	7,5	244			7,5	244
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği	34	519			34	519
Karabacak ve Softa Çiftliği	4	30			4	30
Raşid Ağa Çiftliği	68	2.370			68	2.370
Ağuş Ağa Çiftliği	14,5	276			14,5	276
Molla Ömer Çiftliği	13	232			13	232
Ali Ağa Dışarlığı	22	634			22	634
Sadık Ağa Dışarlığı	12	382			12	382
İbrahim Bey Çiftliği	66	2.264			66	2.264
Kara İsmail Çiftliği	17	444			17	444
Ahmed Ağa Çiftliği	21,5	272			21,5	272
Cedid İbrahim Bey Çiftliği	3	90			3	90
Ami Ağa Çiftliği	4				4	
Hafız Ağa Çiftliği	49	990			49	990
Kosto Çiftliği	26	392			26	392
Palilola Çiftliği	155	2.351			155	2.351
Yusuf Ağa Çiftliği	29	1.070			29	1.070
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği	9	272			9	272
Hacı Ömer Çiftliği	17,5	1.119			17,5	1.119
Karabacak Bahçesi	37,5	816			37,5	816
Kurtpaşa Çiftliği	3	60			3	60
Salih Ağa Çiftliği	11	112			11	112
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	31,5	184			31,5	184
Hacı Miras Çiftliği	38	1.820,50			38	1.820,50
Hacı Davud Çiftliği	19	2.288			19	2.288
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği	26	812			26	812
Kazık Ahmed Çiftliği						
Hacı Hüseyin Çiftliği	12	328			12	328
Haşim Efendi Çiftliği	35	1.294			35	1.294
Hakim Efendi Çiftliği	11	248			11	248
Alim Efendi Çiftliği						
Balgad Mahallesi Çiftliği	4	80			4	80
Bala Garad Çiftliği	49	1.660			49	1.660
Toplam	48.037,3	1.688.626,87	2.506,8	9.551,8	50.529,1	1.698.178,67
Toplam İçindeki Payı	95,07	99,44	4,93	0,56	100	100

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170,

11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.2. Diğer Ürünlerin Yetiştirildiği Tarla ve Bahçelerden Elde Edilen Gelir

Niş kazasında hububat tarımının dışında başka zirai faaliyetler de bulunmaktadır. Tablo 18’de Niş kazasına ait köy ve mahallelerde hububat üretiminin dışında sebze tarımına ve kendir üretimine ayrılmış arazilerin dönüm miktarları verilmiştir. Bu tabloda yer alan ürünlerin yetiştirildikleri arazilerin toplam büyüklükleri 2.400,5 dönümdür. Toplam arazi içerisinde en fazla paya sahip olan zirai faaliyet çeşidi 2.355 dönümlük alanda yapılan sebze tarımı olmuştur. Kendir üretimine ayrılan arazi büyüklüğü ise 45,5 dönümdür.

Tablo 19’da ise Niş kazasında tarımı yapılan diğer zirai ürünlerinin toplam hasılatları verilmiştir. Bu tabloda bulunan arazi türlerinin sağladığı toplam hasılat 90.773,43 kuruştur. Toplam hasılat içinde en fazla paya sahip olan zirai faaliyet türü 83.773,62 kuruş ile sebze tarımı olmuştur. Kendir üretiminden sağlanan hasılat ise 7.000,31 kuruştur. Toplam hasılatın %92,29’unu sebze tarımı oluştururken, %7,71’ini ise kendir tarımı oluşturmuştur.

Tablo 18
Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Tarımı Yapılan Diğer Zirai
 r nlerinin Türleri ve Dönümleri
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Sebze Bahçesi (Dönüm)	Kendir Tarlası (Dönüm)	Toplam (Dönüm)
Balatırnova Köyü	10		10
Palne Köyü	7,5		7,5
Bercince Köyü	5		5
Melkofça Köyü	11		11
Homince Köyü	7		7
Persiyon Köyü			
Pasyapolaya Köyü	87,5		87,5
�ağrof�a Köyü	44		44
�a�arodil Köyü	9		9
Geliye Köyü	21		21
Peresniçe Köyü	44,5		44,5
Gare Köyü	10		10
Gibrofça Köyü	18		18
Kovanlık Köyü			
Bala Kroyçe Köyü	9		9
Komariçe Köyü	3		3
Kosmo�a Köyü			
Kobrunca Köyü	8,5		8,5
Kilisora Köyü		9	9
Kırkına Köyü	2		2
Mal�e Köyü	6		6
Malkofça Köyü	9	3	12
Diraşkova Kotına Köyü	33,5	1	34,5
Maluşta Köyü	9		9
Doğupolan Köyü	12,5		12,5
Duhan Köyü	3		3
Eflak Ebulasa Köyü	3	22,5	25,5
Emin Kotna Köyü	27		27
Gari�ar Köyü	29		29
Boyi�e Köyü	9		9
Darkofça Köyü	8,5		8,5
Bella Kuruyiçe Köyü	20,5		20,5
Rakodol Köyü	25		25
Rosna Köyü	5		5
Usviz Gılava Köyü	27		27
�şsin�e Köyü	6		6
Oşefçe Köyü	9		9
Vukaman Köyü	8		8
Voçidil Köyü	31,5		31,5
Baladıragola Köyü	25		25
Bayna Köyü	18		18
Belinzor Köyü	22		22
Merşofça Köyü			
�stadof�a Köyü			
Cernok Köyü	7		7
�sterelce Köyü	17,5		17,5
�vlase Köyü	29		29
�stopnice Köyü	18		18
�eroniberk Köyü			
�mam�iftliği Köyü			
�vlaca Köyü	18		18

Köy ve Mahalleler	Sebze Bahçesi (Dönüm)	Kendir Tarlası (Dönüm)	Toplam (Dönüm)
Zır-i İstovdinye Köyü	13,5		13,5
Zır-i Dravla Köyü	5		5
Zır-i Mekrevara Köyü			
Çokut Köyü	124		124
İsvorki Köyü	9,5		9,5
Drajeşçe Köyü	4	3	7
Çökelnik Köyü	10		10
Çerye Köyü	11,5		11,5
Runik Köyü	6,5		6,5
Laskovek Köyü			
Trupale Köyü	4		4
Siredar Köyü	10,5		10,5
Bala Nevasil Köyü	0,5		0,5
Çirnepare Köyü	12		12
Bala-i Matafca Köyü	11,5	2,5	14
Tartuşunca Köyü	19		19
Belotanca Köyü	102		102
Görkafca Köyü	29		29
Barbat Köyü			
Balinofca Köyü			
Bala Kırçemir Köyü	6		6
Simaniçe Köyü	24,5		24,5
Bala İvrājine Köyü	7		7
Bala Dokat Köyü	1		1
Berutona Köyü			
Berziburt Köyü	12		12
Berdava Köyü	18,5		18,5
Bala Barbaşı Köyü	28,5		28,5
Rahon Köyü	17		17
Radinçe Köyü	29		29
Radikne Kortinak Köyü	13,5		13,5
Marine Kutine Köyü	15		15
Zır-Partes Köyü	36,5		36,5
Zır-Matafca Köyü	10,5		10,5
Yaylak-İvrela Köyü	13		13
Zır-i Tırnava Köyü	16		16
Praska Köyü	6		6
Yaylak-ı Estudan Köyü	7,5		7,5
Tavirdiş Köyü	44		44
Tehorşince Köyü	2		2
Zır-Eyvejine Köyü	37,5		37,5
Zırvirtop Köyü	7,5		7,5
Zır-Dokat Köyü	3		3
Popofça Köyü			
Çeçene Köyü	1		1
Çernevis Köyü			
Istroşka Köyü	4		4
Pancirekara Köyü	15,5		15,5
Naşoşkoyçe Köyü	15		15
Bala Viragola Köyü	19		19
Simçe Köyü	1		1
Novasil Köyü			
Bala-Peragola Köyü	8		8
Bala-Virtop Köyü	58		58
Leskovik Köyü	17		17
Sahra İvrala Köyü	16		16
Spotniçe Köyü	91,5		91,5

Köy ve Mahalleler	Sebze Bahçesi (Dönüm)	Kendir Tarlası (Dönüm)	Toplam (Dönüm)
Kroşoyça Köyü	8		8
Kensel Köyü	6		6
Karstafça Köyü	11		11
Kaltançe Köyü	37,5		37,5
Kamaniçe Köyü	2,5		2,5
Karayokofça Köyü	1	1	2
Zır-Diragole Köyü	24		24
Zır-Kırçimir Köyü	14		14
Hom Köyü	5		5
Lipoyça Köyü	27,5		27,5
Modorişte Köyü	30		30
Mezgaraya Köyü	8,5		8,5
Kırayıya Köyü	31		31
Paligvad Köyü	6		6
Velepöl Köyü	13		13
Lehçe Köyü	25		25
Bala Mekurve Köyü	26		26
Haldineraka Köyü	13		13
Zır-Korica Köyü	14		14
Kalandirice Köyü	4		4
Yasnevik Köyü	2		2
Linova Köyü	18		18
Yağlıç Köyü	28,5		28,5
Bala Estode Köyü	31		31
Gorine Gara Köyü			
Basnodol Köyü	39,5		39,5
Perinçe Köyü	25		25
Beloven Köyü			
Gosnençe Köyü			
Zirkordençe Köyü			
Bala Doşnik Köyü	28,5	3,5	32
Lazar Köyü	1		1
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	7		7
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	6,5		6,5
Defterdar Mahallesi (Müslim)	15		15
Cedid Mahallesi (Müslim)			
Hünkar Mahallesi (Müslim)	4		4
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	22		22
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	3		3
Papasyone Mahallesi (G.)			
Papas Kosto Mahallesi (G.)	8		8
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	6		6
Yağudin Mahallesi (G.)			
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	1		1
Çolak Ahmed Bey Çiftliği			
Hacı Ali Ağa Çiftliği	2		2
Halil Ağa Çiftliği			
Kostadin Çiftliği			
Mahmud Paşa Çiftliği			
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	4		4
Ahmed Bey Çiftliği			
Ali Ağa Çiftliği	12		12
Hacı Nebi Çiftliği	5		5
Kirkesto Çiftliği			
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği			
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	4		4
Mehmed Burcu Çiftliği			

Köy ve Mahalleler	Sebze Bahçesi (Dönüm)	Kendir Tarlası (Dönüm)	Toplam (Dönüm)
Şakir Ağa Çiftliği	4		4
Terzi Ali Ağa Çiftliği			
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği			
Eğridereli Kara İbrahim Çiftliği			
Karabacak ve Softa Çiftliği			
Raşid Ağa Çiftliği	7		7
Ağuş Ağa Çiftliği	1,5		1,5
Molla Ömer Çiftliği	2		2
Ali Ağa Dışarlığı	4		4
Sadık Ağa Dışarlığı	2		2
İbrahim Bey Çiftliği	1,5		1,5
Kara İsmail Çiftliği			
Ahmed Ağa Çiftliği			
Cedid İbrahim Bey Çiftliği			
Ami Ağa Çiftliği	5		5
Hafız Ağa Çiftliği			
Kosto Çiftliği			
Palilola Çiftliği			
Yusuf Ağa Çiftliği	6		6
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği			
Hacı Ömer Çiftliği			
Karabacak Bahçesi			
Kurtpaşa Çiftliği	1		1
Salih Ağa Çiftliği			
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	6		6
Hacı Miras Çiftliği	8		8
Hacı Davud Çiftliği	10		10
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği			
Kazık Ahmed Çiftliği			
Hacı Hüseyin Çiftliği	8		8
Haşim Efendi Çiftliği			
Hakim Efendi Çiftliği			
Alim Efendi Çiftliği			
Balgad Mahallesi Çiftliği	2		2
Bala Garad Çiftliği			
Toplam	2.355	45,5	2.400,5

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 19
Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Tarımı Yapılan Diğer Zirai
 r nlerinin Türleri ve Toplam Hasılatları (Kuruş)
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Sebze Bahçesi (Kuruş)	Kendir Tarlası (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Balatırnova Köyü	532,04		532,04
Palne Köyü	214		214
Bercince Köyü	157,38		157,38
Melkofça Köyü	671,90		671,90
Homince Köyü	144		144
Persiyon Köyü			
Pasyapolaya Köyü	2.035,20		2.035,20
ağrofa Köyü	1.233		1.233
aarodil Köyü	175,50		175,50
Geliye Köyü	625,50		625,50
Peresniçe Köyü	1.096,75		1.096,75
Gare Köyü	198		198
Gibrofça Köyü	648		648
Kovanlık Köyü			
Bala Kroyçe Köyü	363		363
Komariçe Köyü	144		144
Kosmoa Köyü		369	369
Kobrunca Köyü	414		414
Kilisora Köyü		265,50	265,50
Kırkına Köyü	81		81
Male Köyü	418,50		418,50
Malkofça Köyü	288	90	378
Diraşkova Kotına Köyü	832,50	27	859,50
Maluşta Köyü	816	70	886
Doğupolan Köyü	342		342
Duhan Köyü	126		126
Eflak Ebulasa Köyü	40,50	595,80	635,80
Emin Kotna Köyü	1.532,10		1.532,10
Gariņar Köyü	432		432
Boyınçe Köyü	306		306
Darkofça Köyü	270		270
Bella Kuruyiçe Köyü	1.055		1.055
Rakodol Köyü	864		864
Rosna Köyü	81	72	153
Usviz Gılava Köyü	261		261
�şsine Köyü	202,50		202,50
Oşefçe Köyü	126		126
Vukaman Köyü	211		211
Voçidil Köyü	1.017		1.017
Baladıragola Köyü	615		615
Bayna Köyü	540		540
Belinzor Köyü	464		464
Merşofça Köyü			
İstadofça Köyü			
Cernok Köyü	139,50		139,50
İsterelce Köyü	730		730
İvlase Köyü	517,50		517,50
İstopnice Köyü	531		531
eroniberk Köyü			
İmamçiftliği Köyü		9	9
İvlaca Köyü	544,90		544,90

Köy ve Mahalleler	Sebze Bahçesi (Kuruş)	Kendir Tarlası (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Zır-i İstovdinye Köyü	371,10		371,10
Zır-i Dravla Köyü	350		350
Zır-i Mekrevara Köyü		2.544,76	2.544,76
Çokut Köyü	3.446		3.446
İsvorki Köyü	432		432
Drajeşçe Köyü	135	95,25	230,25
Çökelnik Köyü	162		162
Çerye Köyü	524,10		524,10
Runik Köyü	220,50		220,50
Laskovek Köyü			
Trupale Köyü	117		117
Siredar Köyü	346,50		346,50
Bala Nevasil Köyü	27	756	783
Çirnepare Köyü	198		198
Bala-i Matafca Köyü	708,50	247,50	956
Tartuşunca Köyü	524,10		524,10
Belotanca Köyü	2.336,55		2.336,55
Görkafca Köyü	784,95		784,95
Barbat Köyü		301,50	301,50
Balinofca Köyü			
Bala Kırçemir Köyü	159,60		159,60
Simaniçe Köyü	1.368		1.368
Bala İvrājine Köyü	153	513	666
Bala Dokat Köyü	90		90
Berutona Köyü			
Berziburt Köyü	498,30		498,30
Berdava Köyü	499,50		499,50
Bala Barbaşı Köyü	760,50		760,50
Rahon Köyü	377,50		377,50
Radinçe Köyü	468		468
Radikne Kortinak Köyü	422,70		422,70
Marine Kutine Köyü	953		953
Zır-Partes Köyü	1.264,60		1.264,60
Zır-Matafça Köyü	1.138		1.138
Yaylak-İvrela Köyü	499,50		499,50
Zır-i Tırnava Köyü	541,05		541,05
Praska Köyü	126		126
Yaylak-ı Estudan Köyü	130,50		130,50
Tavirdiş Köyü	771		771
Tehorşince Köyü	108		108
Zır-Eyvejine Köyü	1.926		1.926
Zırvirtop Köyü	228,10		228,10
Zır-Dokat Köyü	81		81
Popofça Köyü			
Çeçene Köyü	36	450	486
Çernevis Köyü			
Istroşka Köyü	36		36
Pancirekara Köyü	318,16		318,16
Naşoşkoyçe Köyü	384,60		384,60
Bala Viragola Köyü	550		550
Simçe Köyü	45		45
Novasil Köyü			
Bala-Peragola Köyü	280		280
Bala-Virtop Köyü	1.751,40		1.751,40
Leskovik Köyü	530		530
Sahra İvrala Köyü	571,10		571,10
Spotniçe Köyü	2.643,30		2.643,30

Köy ve Mahalleler	Sebze Bahçesi (Kuruş)	Kendir Tarlası (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Kroşoyça Köyü	225		225
Kensel Köyü	643,50		643,50
Karstafça Köyü	432		432
Kaltançe Köyü	1.087,50		1.087,50
Kamaniçe Köyü	170		170
Karayokofça Köyü	45	36	81
Zır-Diragole Köyü	1.125		1.125
Zır-Kırçimir Köyü	438,30		438,30
Hom Köyü	81		81
Lipoyça Köyü	589,50		589,50
Modorişte Köyü	1.106,50		1.106,50
Mezgaraya Köyü	243		243
Kıraviya Köyü	828	171	999
Paligvad Köyü	126	135	261
Velepöl Köyü	292,50	112,50	405
Lehçe Köyü	801		801
Bala Mekurve Köyü	2.148,60		2.148,60
Haldineraka Köyü	351,30		351,30
Zır-Korica Köyü	567,74		567,74
Kalandirice Köyü	193,50		193,50
Yasnevik Köyü	31,50		31,50
Linova Köyü	414		414
Yağlıç Köyü	886,50		886,50
Bala Estode Köyü	1.148,50		1.148,50
Gorine Gara Köyü			
Basnodol Köyü	954		954
Perinçe Köyü	1.160,70	36	1.196,70
Beloven Köyü			
Gosnençe Köyü			
Zirkordençe Köyü			
Bala Doşnik Köyü	819	103,50	922,50
Lazar Köyü	31,50		31,50
Papaz İstanko Mahallesi (G.)	470		470
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	1.280		1.280
Defterdar Mahallesi (Müslim)	570		570
Cedid Mahallesi (Müslim)			
Hünkar Mahallesi (Müslim)	590		590
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	1.560		1.560
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)	360		360
Papasyone Mahallesi (G.)			
Papas Kosto Mahallesi (G.)	710		710
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)	1.370		1.370
Yağudin Mahallesi (G.)			
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	9		9
Çolak Ahmed Bey Çiftliği			
Hacı Ali Ağa Çiftliği	215		215
Halil Ağa Çiftliği			
Kostadin Çiftliği			
Mahmud Paşa Çiftliği			
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği	153		153
Ahmed Bey Çiftliği			
Ali Ağa Çiftliği	720		720
Hacı Nebi Çiftliği	400		400
Kırkesto Çiftliği			
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği			
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği	560		560
Mehmed Burcu Çiftliği			

Köy ve Mahalleler	Sebze Bahçesi (Kuruş)	Kendir Tarlası (Kuruş)	Toplam (Kuruş)
Şakir Ağa Çiftliği	800		800
Terzi Ali Ağa Çiftliği			
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği			
Egridereli Kara İbrahim Çiftliği			
Karabacak ve Softa Çiftliği			
Raşid Ağa Çiftliği	283		283
Ağuş Ağa Çiftliği	45		45
Molla Ömer Çiftliği	80		80
Ali Ağa Dışarlığı	240		240
Sadık Ağa Dışarlığı	80		80
İbrahim Bey Çiftliği	135		135
Kara İsmail Çiftliği			
Ahmed Ağa Çiftliği			
Cedid İbrahim Bey Çiftliği			
Ami Ağa Çiftliği	610		610
Hafız Ağa Çiftliği			
Kosto Çiftliği			
Palilola Çiftliği			
Yusuf Ağa Çiftliği	320		320
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği			
Hacı Ömer Çiftliği			
Karabacak Bahçesi			
Kurtpaşa Çiftliği	160		160
Salih Ağa Çiftliği			
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	153		153
Hacı Miras Çiftliği	680		680
Hacı Davud Çiftliği	711		711
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği			
Kazık Ahmed Çiftliği			
Hacı Hüseyin Çiftliği	980		980
Haşim Efendi Çiftliği			
Hakim Efendi Çiftliği			
Alim Efendi Çiftliği			
Balgad Mahallesi Çiftliği	160		160
Bala Garad Çiftliği			
Toplam	83.773,62	7.000,31	90.773,43
Toplam Gelirdeki Payı (Yüzde)	92,29	7,71	100

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.3. Kiraya Verilen Arazilerden Elde Edilen Gelir

Osmanlı Devleti'nde tarımsal arazilerin kullanımında insan gücünden yararlanmanın farklı yolları mevcuttu. Bazı tarımsal araziler hane sahiplerinin kendileri tarafından işlenirken, bazı topraklar ise sahipleri farklı bir meslekle uğraştıklarından veya şehirde ikamet ettiklerinden dolayı kiraya verilmiştir. Ayrıca büyük çiftliklere veya zirai faaliyet yapılan topraklara sahip olanlar da arazilerini kiraya vermişlerdir¹¹⁵.

Tablo 20'de Niş kazasında kiraya verilen tarım arazilerinin çeşitleri ve hasılatları verilmiştir. Tablo ayrıntılı incelendiğinde kiraya verilen çayırın toplam büyüklüğünün 177 dönüm ve buradan sağlanan toplam hasılat 15.020,87 kuruş olduğu görülmüştür. Kiraya verilen bağın toplam miktarı ise 8 dönümdür ve bu arazilerin kirasından elde edilen hasılat 432 kuruştur. Niş kazası genelinde ise toplam arazi büyüklüğü 185 dönüm ve toplam hasılat 15.452,87 kuruştur.

Tablo 20
Niş Kazasında Bulunan Köy ve Mahallelerde Kiraya Verilen Tarım Arazilerinin
Çeşitleri ve Hasılatları (Dönüm ve Kuruş)
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Kiraya Verilen Çayır		Kiraya Verilen Bağ		Toplam	
	Dönüm	Kuruş	Dönüm	Kuruş	Dönüm	Kuruş
Yağlıç Köyü	5	100	5	150	10	250
Defterdar Mahallesi (Müslim)	1	300			1	300
Cedid Mahallesi (Müslim)			2	200	2	200
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	150	14.620,87			150	14.620,87
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)			1	82	1	82
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	21				21	
Toplam	177	15.020,87	8	432	185	15.452,87

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

¹¹⁵ Ömer Lütfi Barkan, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak İşçiliğinin Organizasyonu Şekilleri (Devam)**, Osmanlı Devleti'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Tetkikler-Makaleler, C.1 (Yay. Hz. Hüseyin Özdeğer), İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2000, s.119-141.

4.6.4.Çayır, Bağ ve Kuru Odundan Sağlanan Gelir

Niş kazasında zirai faaliyetlerinin içinde bağcılık da bulunmaktadır. Kazanın hemen hemen bütün yerleşim birimlerinde ve özellikle mahallelerde bağcılık yapılmaktaydı. Gayrimüslimlerden zecriyye, müslümanlardan ise bağ aşarı olarak alınan vergi çeşidi üzüm üretiminden sağlanmaktaydı. Tablo 21, Niş kazasındaki bağ, çayır ve kuru odunların bulunmuş olduğu arazi miktarını, bu arazilerden elde edilen hasılatları ve dönüm başı gelirleri göstermektedir. Tablo dikkatle incelendiğinde kaza genelinde üzüm üretimine ayrılmış olan toplam arazinin 10.025,5 dönüm olduğu görülür. Bağcılıktan elde edilen toplam hasılat 204.341,74 kuruş, dönüm başı toplam hasılat ise 20,38 kuruştur. Üzüm üretimine en fazla toprak ayıran ve bu üretimden en fazla gelir elde eden yerleşim birimi 375,5 dönüm ve 8.679 kuruş ile Bala İvrajine köyü olmuştur.

Niş kazasında bağcılığın yanında çayırlardan da gelir elde edilmiştir. Tablo 21'e bakıldığında kaza genelinde çayır için ayrılmış olan toplam arazinin 8.620,5 dönüm ve bu çayırlardan sağlanan toplam gelirin ise 171.859,5 kuruş olduğu tespit edilmiştir. Dönüm başı toplam hasılat ise 19,93 kuruştur. Çayırlara en fazla toprak ayıran ve bu faaliyetten en fazla gelir sağlayan yerleşim birimi 299 dönüm ve 600 kuruş ile Zır-i Tırnava köyüdür.

Niş kazasında kuru odun olarak ayrılmış toplam arazi miktarı 789 dönümdür. Kuru odundan sağlanan toplam hasılat 7.555 kuruştur. Dönüm başına düşen toplam gelir ise 9,57 kuruş olarak hesaplanmıştır. Kuru oduna en fazla toprak ayıran ve buradan en fazla gelir elde eden yerleşim birimi 137 dönüm ve 1.370 kuruş ile Zır-Korıca köyüdür.

Tablo 21
Niğ Kazasında Kuru Odun, Çayır ve Bağlık Arazilerin Büyüklükleri, (Dönüm),
Toplam-Dönüm Başı Hasılatlar, (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Kuru Odun			Çayır			Bağ		
	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir
Balatırnova Köyü	20	200	10	36	700	19,44	52,5	844	16,07
Palne Köyü	5	50	10	38	760	20	77	894	11,61
Bercince Köyü	2	20	10	27	540	20	60,5	1.068	17,65
Melkofça Köyü				40	800	20	65,5	1.532	23,39
Homince Köyü				37,5	750	20	95,5	4.170	43,66
Persiyon Köyü				161	3.220	20	42	372	8,86
Pasyapolaya Köyü				48	1.220	25,42	131	1.631	12,45
Çağrofça Köyü				118	2.360	20	55	1.404	25,53
Çaçarodil Köyü				38	760	20			
Geliye Köyü				68	1.400	20,59	85,5	1.724,5	20,17
Peresniçe Köyü				113	2.720	24,07	92	1.794	19,5
Gare Köyü				17	340	20	87,5	1.656	18,92
Gibrofça Köyü				51	1.020	20	53	964	18,19
Kovanlık Köyü							3	36	12
Bala Kroyçe Köyü	12,5	135	10,8	31	620	20	28	600	21,43
Komarıçe Köyü				107	2.140	20			
Kosmofça Köyü				73	1.130	15,48	4	18,2	4,55
Kobrunca Köyü				21	420	20	41,5	762	18,36
Kilisora Köyü				12	225	18,75			
Kırkına Köyü				29	580	20	22	720	32,73
Malçe Köyü				4	80	20	35,5	1.270	35,77
Malkofça Köyü				50	1.000	20	12	336	28
Diraşkova Kotına Köyü				75,5	1.510	20	93,5	1.280	13,69
Maluşta Köyü				22,5	380	16,89	8,5	196	23,06
Doğupolan Köyü				53	1.060	20	24	378	15,75
Duhan Köyü	32	185	5,78	18	360	20	4	100	25
Eflak Ebulasa Köyü				27	520	19,26	56	1.293	23,09
Emin Kotna Köyü				62	1.240	20	120	1.816	15,13
Garinçar Köyü				83	1.660	20			
Boyınçe Köyü	8	130	16,25	21	366	17,43			
Darkofça Köyü	28	280	10	52	1.040	20			
Bella Kuruyiçe Köyü	13,5	135	10	92	1.870	20,32	80,5	1.788	22,21
Rakodol Köyü	6	10	1,67	73	1.460	20			
Rosna Köyü				30	620	20,67	80,5	2.400	29,81
Usviz Gılava Köyü				47	940	20			
Öfsinçe Köyü				23	460	20	6	144	24
Oşefçe Köyü				50	960	19,2			
Vukaman Köyü				27	540	20	67,5	756	11,2
Voçidil Köyü				82	1.640	20			
Baladragola Köyü				148	2.980	20,13	38,5	472	12,26
Bayna Köyü				24	480	20	103	2.178	21,14
Belinzor Köyü				139	2.780	20			
Merşofça Köyü				50	1.020	20,4	109	2.307	21,16
İstadofça Köyü				126	2.530	20,08			
Cernok Köyü	5			27	540	20			
İsterelce Köyü	11	110	10	50	960	19,2			
İvlase Köyü				92	1.820	19,78			
İstopnice Köyü				86	1.720	20			
Çeroniberk Köyü				41	820	20	51	855	16,76
İmamçiftliği Köyü							38	648	17,05
İvlaca Köyü				87,5	1.670	19,08	113	1.574	13,93
Zır-i İstovdinye Köyü				7	140	20	34	382	11,23
Zır-i Dravla Köyü				42	840	20	14	172	12,28
Zır-i Mekrevara Köyü				52	1.040	20	66,5	390	5,86
Çokut Köyü				26	500	19,23	32,5	512	15,75
İsvorki Köyü	31	310	10	21	420	20			

Köy ve Mahalleler	Kuru Odun			Çayır			Bağ		
	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir
Drajeçe Köyü	15	150	10	24	480	20	18	516	28,67
Çökelnik Köyü				42	460	10,95	62,5	792	12,67
Çerye Köyü				68	1.360	20	113	1.690	14,95
Runik Köyü	9	90	10	19	380	20	47	942	20,04
Laskovek Köyü	4	40	10	15	300	20	21,5	170	7,90
Trupale Köyü				18	360	20	11	264	24
Siredar Köyü				9	180	20	64,5	2.676	41,49
Bala Nevasil Köyü				15	235	15,67	17,5	326	18,63
Çirnepare Köyü				175	3.500	20	118	2.680	22,71
Bala-i Matafca Köyü				1	20	20	126	4.272	33,90
Tartuşunca Köyü				71,5	1.097,5	15,35			
Belotanca Köyü				27,5	650	23,64	29	522	18
Görkafca Köyü							9,5	123	12,95
Barbat Köyü				35	700	20	76	1.186	15,6
Balinoftca Köyü				35	525	15	5	108	21,6
Bala Kırçemir Köyü				61	1.280	20,98	6	144	24
Simanıçe Köyü				92	1.980	21,52	41,5	1.321,24	31,84
Bala İvraşine Köyü				60	1.200	20	375,5	8.679	23,11
Bala Dokat Köyü	97	990	10,20	285	5.260	18,45			
Berutona Köyü				22	440	20	38,5	816	21,19
Berziburt Köyü				13	260	20	43	1.320	30,7
Berdava Köyü	50	400	8	83	1.660	20			
Bala Barbaşı Köyü				95	1.900	20	147	3.024	20,57
Rahon Köyü				12,5	250	20	55	1.042	18,94
Radinçe Köyü	90	900	10	124	2.480	20			
Radikne Kortinak Köyü				29,5	295	10	79	1.506	19,06
Marine Kutine Köyü				55	1.100	20	43	774	18
Zır-Partes Köyü				54,5	1.180	21,65	112	1.850	16,52
Zır-Matafca Köyü				11	220	20	142	2.710	19,08
Yaylak-İvrela Köyü	23	240	10,43	18	360	20			
Zır-i Tırnava Köyü				299	6.080	20,33	127	2.778	21,87
Praska Köyü				19	380	20			
Yaylak-ı Estudan Köyü	2	40	20	17	340	20			
Tavirdiş Köyü	51	640	12,55	84	1.680	20			
Tehorşince Köyü				72	1.440	20			
Zır-Eyvejine Köyü							140	3.524	25,17
Zırvirtop Köyü				97	1.940	20	28	120	4,28
Zır-Dokat Köyü				34	680	20	44	1.062	24,14
Popofça Köyü				34	680	20	67	1.196	17,85
Çeçene Köyü				63	1.260	20	87,5	1.168	13,35
Çernevis Köyü				25	500	20			
Istroşka Köyü				68	1.360	20			
Pancirekara Köyü				38	760	20	58,5	774	13,23
Naşoşkoyçe Köyü				70	1.220	17,43			
Bala Viragola Köyü				152	3.040	20	38,5	472	12,26
Simçe Köyü				190	3.800	20	29	532	18,34
Novasil Köyü				162	3.240	20			
Bala-Peragola Köyü				65	1.320	20,31	16,5	190	11,51
Bala-Virtop Köyü				137	2.740	20	67,5	1.014,48	15,03
Leskovik Köyü	18			27	540	20			
Sahra İvrala Köyü	4	40	10	93	1.860	20	118	2.562	21,71
Spotniçe Köyü				131	2.620	20	124	2.618	21,11
Kroşoyça Köyü	26	260	10	15	300	20	10	450	45
Kensel Köyü							72,5	2.052	28,30
Karstafca Köyü				68	1.260	18,53	71	1.366	19,24
Kaltançe Köyü				73	1.460	20	32	519	16,22
Kamanıçe Köyü							122	2.456	20,13
Karayokofça Köyü				30	740	24,67	20,5	496	24,19
Zır-Diragole Köyü				122	2.920	23,93	24	330	13,75
Zır-Kırçimir Köyü				89	1.780	20	24	462	19,25
Hom Köyü				44	880	20	173	5.562	32,15
Lipoyça Köyü				125	2.500	20	74	2.416	32,65
Modorişte Köyü				20	380	19			

Köy ve Mahalleler	Kuru Odun			Çayır			Bağ		
	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir
Mezgaraya Köyü				47	820	17,45	44,5	868	19,5
Kıraviya Köyü				58	1.160	20	147	1.685	11,46
Paligvad Köyü	36	360	10	47	940	20	57,5	892	15,51
Velepöl Köyü	47	470	10	85	1.700	20	79	1.294	16,38
Lehçe Köyü				209	4.180	20	54,5	960	17,61
Bala Mekurve Köyü				51	1.020	20	55	837	15,22
Haldineraka Köyü				119	920	7,73			
Zır-Korica Köyü	137	1.370	10	128	2.560	20	72	2.608	36,22
Kalandiriçe Köyü				42	760	18,09	49	1.044	21,30
Yasnevik Köyü							181	3.310	18,29
Linova Köyü				38	760	20			
Yağlıç Köyü				130	2.600	20	184	3.654	19,86
Bala Estode Köyü				42	840	20	35	318	9,08
Gorine Gara Köyü				14	210	15			
Basnodol Köyü				72	1.460	20,28			
Perinçe Köyü				14	280	20	243	5.784	23,8
Beloven Köyü				12	180	15			
Gosnençe Köyü				15	225	15			
Zirkordençe Köyü				14	210	15	2	12	6
Bala Doşnik Köyü				88	1.760	20	45,5	900	19,78
Lazar Köyü				4	80	20	3	102	34
Papaz İstanko Mahallesi (G.)				14	280	20	145	9.105	62,79
Papaz Gorki Mahallesi (G.)				8	120	15	229	5.936	25,92
Defterdar Mahallesi (Müslim)				188	3.760	20	98,5	1.144,32	11,62
Cedid Mahallesi (Müslim)				12	240	20	64,5	878	13,61
Hünkar Mahallesi (Müslim)				6	1.911	318,5	141	1.715	12,16
Taşköprü Mahallesi (Müslim)				102	2.040	20	117,5	1.386	11,79
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)							197	3.812	19,35
Papasyone Mahallesi (G.)							6	360	20
Papas Kosto Mahallesi (G.)				15	300	20	82	3.998	48,75
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)				2			273	4.204	15,4
Yağudin Mahallesi (G.)							106	1.776	16,75
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)				17	340	20	65,5	564	8,61
Çolak Ahmed Bey Çiftliği							66,5	1.014	15,25
Hacı Ali Ağa Çiftliği							11	120	10,91
Halil Ağa Çiftliği							7,5	168	22,4
Kostadin Çiftliği							10	150	15
Mahmud Paşa Çiftliği							25	408	16,32
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği							144,5	2.580	17,85
Ahmed Bey Çiftliği							5	51	10,2
Ali Ağa Çiftliği							112	2.100	18,75
Hacı Nebi Çiftliği							46,5	924	19,87
Kirkesto Çiftliği							2,5	60	24
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği							21	406	19,33
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği							13	462	35,54
Mehmed Burcu Çiftliği							39	532	13,64
Şakir Ağa Çiftliği							35	500	14,28
Terzi Ali Ağa Çiftliği							6	126	21
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği							5	60	12
Eğriderele Kara İbrahim Çiftliği							28,5	354	12,42
Karabacak ve Softa Çiftliği							24	309	12,87
Raşid Ağa Çiftliği							34	480	14,12
Ağuş Ağa Çiftliği							14	246	17,57
Molla Ömer Çiftliği							9,5	216	22,73
Ali Ağa Dışarlığı							22,5	312	13,86
Sadık Ağa Dışarlığı							6	48	8
İbrahim Bey Çiftliği							111	1.590	14,32
Kara İsmail Çiftliği							13	288	22,15
Ahmed Ağa Çiftliği							25,5	300	11,76
Cedid İbrahim Bey Çiftliği							80,5	1.098	13,64
Ami Ağa Çiftliği							3	54	18
Hafız Ağa Çiftliği							31,5	554	17,59
Kosto Çiftliği							1,5	18	12

Köy ve Mahalleler	Kuru Odun			Çayır			Bağ		
	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir	Dön.	Gelir	Dönüm Başı Gelir
Palilola Çiftliği							158	2.683	16,98
Yusuf Ağa Çiftliği				6	720	20	35	576	16,46
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği							12	180	15
Hacı Ömer Çiftliği							35	660	18,86
Karabacak Bahçesi							64	1.380	21,56
Kurtpaşa Çiftliği							27,5	402	14,62
Salih Ağa Çiftliği							61	1.014	16,62
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği	6			12			35	642	18,34
Hacı Miras Çiftliği							90	1.872	20,8
Hacı Davud Çiftliği							54,5	924	16,95
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği							10	132	13,2
Kazık Ahmed Çiftliği							24	321	13,37
Hacı Hüseyin Çiftliği							8	174	21,75
Haşim Efendi Çiftliği							24	676	28,16
Hakim Efendi Çiftliği							8,5	108	12,7
Alim Efendi Çiftliği							10	156	15,6
Balgad Mahallesi Çiftliği							4	48	12
Bala Garad Çiftliği							77	2.710	35,19
Toplam	789	7.555	9,57	8.620,5	171.859,5	19,93	10.025,5	204.341,74	20,38

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.5. Değirmen Sayısı ve Değirmencilikten Elde Edilen Gelir

Hububat ziraati yapılan yerlerde tahıl tanelerinin öğütölüp un haline getirilerek tüketilmesi maksadıyla değirmenler kullanılmıştır. Bundan dolayı hububat tarımının ehemmiyetli olduğu Niş kazasında da değirmenler mevcuttu. Tablo 22’de görölceği üzere, Niş kazası genelinde toplam 295 adet değirmen bulunmaktadır. Bu değirmenlerin iki tanesinin hasılatları defterlere yazılmamıştır. Niş kazasına ait temettüat defterlerinde değirmenler asiyab (su/dere değirmeni) olarak kaydedilmişlerdir. En fazla değirmene sahip olan yerleşim birimleri 24 adet ile Sahra İvrala ve Spotniçe köyleri olurken, en fazla hasılatı elde eden yerleşim birimi ise 8.395 kuruş ile müslüman nüfusun yaşadığı Taşköprü mahallesi olmuştur.

Tablo 22
Niş Kazasında Bulunan Değirmen Sayıları ve Hasılatları (Kuruş)
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Adet	Hasılat (Kuruş)
Melkofça Köyü	2	400
Persiyon Köyü	2	200
Çağrofça Köyü	8	950
Geliye Köyü	3	1.100
Kosmofça Köyü	1	
Kobrunca Köyü	1	550
Kırkına Köyü	1	180
Diraşkova Kotına Köyü	4	450
Doğupolan Köyü	1	500
Darkofça Köyü	6	350
Rakodol Köyü	1	
Öfsinçe Köyü	1	100
Oşefçe Köyü	8	160
Baladıragola Köyü	4	330
Belinzor Köyü	6	1.200
İsterelce Köyü	7	280
İvlase Köyü	16	580
Çeroniberk Köyü	3	400
İvlaca Köyü	4	1.400
Zır-i İstovdinye Köyü	2	100
Zır-i Dravla Köyü	3	600
Çökelnik Köyü	4	276
Çerye Köyü	14	2.100
Siredar Köyü	1	50
Balinofca Köyü	1	30
Bala Dokat Köyü	15	846,50
Berdava Köyü	3	450
Bala Barbaşı Köyü	2	100
Radinçe Köyü	5	700
Marine Kutine Köyü	6	950
Zır-Partes Köyü	8	500
Zır-Matafça Köyü	2	150
Yaylak-ı Estudan Köyü	1	200
Zırvırtop Köyü	3	330
Naşoşkoyçe Köyü	1	200
Bala Viragola Köyü	4	330
Novasil Köyü	1	80
Bala-Vırtop Köyü	2	230
Sahra Ivrala Köyü	24	480
Spotniçe Köyü	24	2.030
Karstafça Köyü	3	900
Kaltançe Köyü	1	100
Kamaniçe Köyü	4	400
Karayokofça Köyü	1	90
Zır-Diragole Köyü	3	600
Zır-Kırçimir Köyü	1	300
Kıraviya Köyü	4	400
Lehçe Köyü	2	500

Köy ve Mahalleler	Adet	Hasılat (Kuruş)
Zır-Korıca Köyü	2	400
Linova Köyü	2	400
Yağlıç Köyü	6	1.050
Basnodol Köyü	2	400
Bala Doşnik Köyü	9	1.860
Papaz Gorki Mahallesi (G.)	1	150
Defterdar Mahallesi (Müslim)	8	2.325
Cedid Mahallesi (Müslim)	2	500
Hünkar Mahallesi (Müslim)	9	1.650
Taşköprü Mahallesi (Müslim)	24	8.395
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)	5	100
Toplam	295	40.382,5

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.6. Hayvancılık

Hayvancılık, tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu bölgelerde yaşayan köy topluluklarının gıda, giyim, ulaşım ve taşıma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yürütülen bir iktisadi faaliyettir. Niş kazasında da zirai faaliyetlerin önemli olduğu yerlerde hayvancılıkla da uğraşılmıştır. Niş kazasına ait gelir kaynağı türlerinin içinde hayvancılıktan elde edilen toplam gelirin payı %10,14'tür. Tablo 23'te Niş kazasındaki hayvan türleri, hayvan varlığı ve hayvandan sağlanan gelirler verilmiştir. Bu tablo ayrıntılı olarak incelendiğinde, Niş kazasında toplam 69.620 adet küçükbaş, 14.357 adet büyükbaş hayvan bulunduğu saptanmaktadır. Küçükbaş hayvanlardan sağlanan toplam gelir 246.502 kuruş iken, büyükbaş hayvanlardan elde edilen hasılat ise 96.091,5 kuruştur. Ayrıca Niş kazasında arıcılık da yapılmakta olup, toplam kovan miktarı 1.416 adet iken, buradan sağlanan gelir ise 5.971 kuruştur.

Tablo 23
Niş Kazasındaki Hayvan Çeşitliliği, Sayıları ve Hasılatları (Kuruş),
1844-1845

Küçükbaş Hayvan	Adet	Hasılat
Sağmal Ağnam	5.493	40.625,5
Sağmal Koyun	22.705	141.288,5
Erkek Koyun	463	1.616
Erkek Keçi	217	476,5
Kuzu	18.675	2.820
Koyun	1.728	11.278,5
Keçi	875	3.460,5
Koç	16	
Sağmal Keçi	10.784	40.177,5
Oğlak	7.035	445
Kısır Keçi	426	204
Kısır Koyun	1.179	4.110
Kısır Ağnam	24	
Toplam Küçükbaş	69.620	246.502
Büyükbaş Hayvan		
Düğe	49	
Buzağı	1.781	
Sağmal İnek	1.221	11.843
Camiş	48	395
Dana	107	
Tosun	257	
Öküz	4.286	
İnek	753	
Manda	45	192,5
Kara Sığır Öküzü	433	
Erkek Malak	5	
Canavar	3.547	83.661
Dişi Tay	128	
Erkek Tay	167	
Tay	68	
Sığır Tay	4	
Düğe Tay	65	
Kısırak	510	
Dölsüz Kısırak	32	
Topal Kısırak	2	
Beygir	672	
Merkep	42	
Kısır Kısırak	135	
Toplam Büyükbaş	14.357	96.091,5
Arı Kovanı	1.416	5.971
Genel Toplam	85.393	348.564,5

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 24’te Niş kazasında bulunan küçükbaş hayvan çeşitliliği ve hayvan miktarı verilmiştir. Kaza genelinde toplam küçükbaş hayvan miktarı 69.620 adettir. Küçükbaş hayvanlar içinde en fazla paya sahip olan 22.705 adet ile sağmal koyundur. Yerleşim birimlerine bakıldığında toplam küçükbaş hayvan sayısının en fazla olduğu yerin 1.548 adet ile Bala-Virtop köyü olduğu görülmektedir. Tablo 25’te Niş kazasındaki küçükbaş hayvanlardan elde edilen gelirler verilmiştir. Kaza genelinde küçükbaş hayvanlardan elde edilen toplam hasılat 246.502 kuruştur. Küçükbaş hayvanlar içinde en fazla gelir getiren hayvan türü 141.288,5 kuruş ile sağmal koyundur. Ayrıca yerleşim birimleri içinde en fazla toplam hasılatı elde eden köy ise 5.502,5 kuruş ile Bala-Virtop köyü olmuştur.

Tablo 24
Niğ Kazasında Bulunan Yerleşim Birimlerindeki Küçükbaş Hayvan Türleri ve Sayıları (Adet),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Koç	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Kısır Ağnam	Toplam Hayvan Sayısı
Balatırnova Köyü	10	108			48				119	40	45	51		421
Palne Köyü		125			53				135	63	50	59		485
Bercince Köyü		33			18				61	20	12	14		158
Melkofça Köyü		65			38				32	16	8	27		186
Homince Köyü	47				31				23	14				115
Persiyon Köyü		220			175				74	61	21	76		627
Pasyapolaya Köyü	528				422				65	52				1.067
Çağrofça Köyü		126			262	245	252		4	172				1.061
Çaçarodil Köyü		135	2		136				14	9				296
Geliye Köyü		28			196	227	160		48	158				817
Peresniçe Köyü		231	68	12	226				100	99	2	1		739
Gare Köyü		116			81				124	90				411
Gibrofça Köyü	70				47				63	43				223
Kovanlık Köyü		21			9									30
Bala Kroyçe Köyü		254			49				77	21				401
Komarıçe Köyü		124			99				43	31	14	35		346
Kosmofça Köyü	75	249			157				70	35				586
Kobrunca Köyü		136	17		67				105	49		20		394
Kilisora Köyü		20	1	1	20				10	10				62
Kırkına Köyü														
Malçe Köyü		78			28				16	7				129
Malkofça Köyü		10			73	94	31			25				233
Diraşkova Kotına Köyü	136				79				64	12				291
Maluşta Köyü	27				11				3					41
Doğupolan Köyü		111			82				59	41				293
Duhan Köyü	29	33	6	5	29				58	17				177
Eflak Ebulasa Köyü		60			49				86	55		4		254
Emin Kotna Köyü	23	236			167				115	54				595
Garinçar Köyü		238			151				216	110				715
Boyinçe Köyü		43	1		36				21	21				122
Darkofça Köyü		178	8	2	123				44	30				385
Bella Kuruyiçe Köyü		631			170				146	44				991
Rakodol Köyü		285	15	11	193	31	7		122	50	2			716
Rosna Köyü		108	6		108				13	8				243
Usviz Gılava Köyü		287	9		286				75	51				708

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Koç	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Kısır Ağnam	Toplam Hayvan Sayısı
Öfsinçe Köyü		82			70				33	15				200
Oşefçe Köyü	108		42	15	102				56	56				385
Vukaman Köyü		136			102				31	34				303
Voçidil Köyü		140	33	2	157				26	18				376
Baladırğola Köyü		474			303				112	80				969
Bayna Köyü		158			100				107	82				447
Belinzor Köyü	103	139	2		170				88	62				564
Merşofça Köyü		489			305							201		995
Istadofça Köyü		155			119				94	67	26	63		524
Cernok Köyü		59			29				17	10				115
İsterelce Köyü		168	2	1	119				85	60				435
İvlase Köyü		275	43	6	234				55	55				668
İstopnice Köyü		160			105				60	48				373
Çeroniberk Köyü		164	2	1	148				111	121	40	89		676
İmamçiftliği Köyü		73			39	8								120
İvlaca Köyü		75			34				68	16				193
Zır-i Istovdinye Köyü	73				60				34	26				193
Zır-i Dravla Köyü		26			15									41
Zır-i Mekrevara Köyü	624				367									991
Çokut Köyü		382			210				15	15				622
İsvorki Köyü		134	3	2	107				132	97				475
Drajeçe Köyü		95	18		80				31	20				244
Çökelnik Köyü	106				27				41	17		1		192
Çerye Köyü		296			159				219	107	102	118		1.001
Runik Köyü		108			28				166	57		3		362
Laskovek Köyü		72			28				43	12				155
Trupale Köyü		114			76									190
Siredar Köyü	131				60				119	48				358
Bala Nevasil Köyü		127			108				2	2				239
Çirnepare Köyü		444			352				245	176				1.217
Bala-i Matafca Köyü		107			46				100	23				276
Tartuşunca Köyü		194			194				92	129				609
Belotanca Köyü		189			152				25	15		10		391
Görkafca Köyü		8			8									16
Barbat Köyü		78			65				88	66				297
Balinofca Köyü		216			61				15	6				298
Bala Kırçemir Köyü		177			175	70			66	53		5		546
Simaniçe Köyü	85	379	5	5	356				29	29				888
Bala İvrajine Köyü	162	410			226				48	12				858
Bala Dokat Köyü		633	6		535	119	8		37	28				1.366

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Koç	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Kısır Ağnam	Toplam Hayvan Sayısı
Berutona Köyü		33	3		24				34	24	18			136
Berziburt Köyü	72				32				10	3				117
Berdava Köyü		255		50	186				276	209				976
Bala Barbaşı Köyü	250				177				76	49				552
Rahon Köyü		126			74				115	55				370
Radınçe Köyü	295	6		11	156		3	11	386	188				1.056
Radikne Kortinak Köyü		119			90	15			170	132				526
Marine Kutine Köyü		141			132				23	12				308
Zır-Partes Köyü		128			48				43	20				239
Zır-Matafça Köyü		177			50				35	11				273
Yaylak-İvrela Köyü		220	4	4	175				200	144				747
Zır-i Tınava Köyü		750			519				126	89				1.484
Praska Köyü		20			12				7	4				43
Yaylak-ı Estudan Köyü		53			26				7	4				90
Tavirdiş Köyü		167			124				122	93				506
Tehorşince Köyü	184				134				88	64			15	485
Zır-Eyvejine Köyü		429			239				76	48				792
Zirvirtop Köyü		202			151				28	19	12	71		483
Zır-Dokat Köyü		72			63				24	24				183
Popofça Köyü		294	1		193				47	30	22	173		760
Çeçene Köyü	30	129			97				42	28				326
Çernevis Köyü	89				83				26	25				223
İstroška Köyü		149			132				20	20				321
Pancirekara Köyü		137			134				120	119				510
Naşoşkoççe Köyü	205				70			2	60	16				353
Bala Viragola Köyü		474	1	0	185				112	41				813
Simçe Köyü		356			272				70	52	23	135		908
Novasil Köyü		491			361				308	218				1.378
Bala-Peragola Köyü		214			93				83	24				414
Bala-Virtop Köyü		552		6	584	216	15		97	78				1.548
Leskovik Köyü		210	30	10	101				136	67				554
Sahra İvrela Köyü		426			124				81	28				659
Spotniçe Köyü		108			330	339	172		124	213				1.286
Kroşoyça Köyü		26			16				9	7				58
Kensel Köyü		78			28				31	8				145
Karstafta Köyü		122			97				31	20				270
Kaltançe Köyü		214	41	29	199	52	37		186	165	16			939
Kamaniçe Köyü		80			41				133	53		8		315
Karayokofça Köyü		99	51		97				35	35	3			320
Zır-Diragole Köyü		185			132				103	78				498

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Koç	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Kısır Ağnam	Toplam Hayvan Sayısı
Zır-Kırçimir Köyü		200			180	30			20	20				450
Hom Köyü		408			157				135	62				762
Lipoçça Köyü		201			161				62	50				474
Modorişte Köyü		117	7	12	131	31	24	0	191	80				593
Mezgaraya Köyü	355		6		119				56	28				564
Kıraviya Köyü	318				95				82	32				527
Paligvad Köyü	226				83				81	22				412
Velepöl Köyü	236				70				55	12				373
Lehçe Köyü	13	420			233				228	99				993
Bala Mekurve Köyü		340			314									654
Haldineraka Köyü	284				187				169	103				743
Zır-Korica Köyü		381			99				102	37				619
Kalandiriçe Köyü		113			52				61	27				253
Yasnevik Köyü	260				112				106	38				516
Linova Köyü		109	4	2	107				90	83				395
Yağlıç Köyü		412	20	15	331	54	6		216	153				1.207
Bala Estode Köyü	204				157				190	141			3	695
Gorine Gara Köyü		43	3		26				28	14	10	12		136
Basnodol Köyü		216	3		168				124	91				602
Perinçe Köyü		131			52				125	47				355
Beloven Köyü		5			3									8
Gosnençe Köyü		44			17			3	3	1				68
Zirkordençe Köyü		43			19				11	5				78
Bala Doşnik Köyü		32			159	197	160		54	154				756
Lazar Köyü		20			10				33	19				82
Papaz İstanko Mahallesi (G.)		20			0							3		23
Papaz Gorki Mahallesi (G.)		16			11				20	3				50
Defterdar Mahallesi (Müslim)														
Cedid Mahallesi (Müslim)														
Hünkar Mahallesi (Müslim)														
Taşköprü Mahallesi (Müslim)		100			100									200
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)														
Papasyone Mahallesi (G.)														
Papas Kosto Mahallesi (G.)		17												17
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)		130							120					250
Yağudin Mahallesi (G.)	50													50
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)														
Çolak Ahmed Bey Çiftliği	25			15										40
Hacı Ali Ağa Çiftliği														
Halil Ağa Çiftliği														

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Koç	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Kısır Ağnam	Toplam Hayvan Sayısı
Kostadin Çiftliği														
Mahmud Paşa Çiftliği	60				20									80
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği														
Ahmed Bey Çiftliği														
Ali Ağa Çiftliği														
Hacı Nebi Çiftliği														
Kirkesto Çiftliği		70												70
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği														
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği														
Mehmed Burcu Çiftliği		50												
Şakir Ağa Çiftliği														
Terzi Ali Ağa Çiftliği														
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği														
Eğridereleli Kara İbrahim Çiftliği														
Karabacak ve Softa Çiftliği														
Raşid Ağa Çiftliği		120			120									240
Ağuş Ağa Çiftliği														
Molla Ömer Çiftliği														
Ali Ağa Dışarlığı														
Sadık Ağa Dışarlığı														
İbrahim Bey Çiftliği														
Kara İsmail Çiftliği														
Ahmed Ağa Çiftliği														
Cedid İbrahim Bey Çiftliği														
Ami Ağa Çiftliği		65												65
Hafız Ağa Çiftliği														
Kosto Çiftliği														
Palilola Çiftliği		158			124									282
Yusuf Ağa Çiftliği														
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği														
Hacı Ömer Çiftliği														
Karabacak Bahçesi														
Kurtpaşa Çiftliği														
Salih Ağa Çiftliği														
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği														
Hacı Miras Çiftliği		150			30				20	20				220
Hacı Davud Çiftliği														
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği														
Kazık Ahmed Çiftliği														
Hacı Hüseyin Çiftliği														

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Koç	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Kısır Ağnam	Toplam Hayvan Sayısı
Haşim Efendi Çiftliği		47			37				7	7				98
Hakim Efendi Çiftliği		30			30									60
Alim Efendi Çiftliği		30			30									60
Balgad Mahallesi Çiftliği														
Bala Garad Çiftliği														
Toplam	5.493	22.705	463	217	18.675	1.728	875	16	10.784	7.035	426	1.179	24	69.620

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044,11045,11047, 11048, 11049, 11050, 11051,11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181,11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101,11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 25
Niğ Kazasında Bulunan Yerleşim Birimlerindeki Küçükbaş Hayvan Türleri ve Hasılatı (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Toplam Hasılat
Balatırnova Köyü	81	872						571,5		22,5	178,50	1.725,5
Palne Köyü		952						612,5		25	206,5	1.796
Bercince Köyü		237						338,5		6	31,5	613
Melkofça Köyü		457,5						112		4	94,5	668
Homince Köyü	283							65				348
Persiyon Köyü	1.300,5				266			222	40	10,5	266	2.105
Pasyapolaya Köyü	3.352							278,5				3.630,5
Çağroçça Köyü		992				2.088,5	1.110	26				4.216,5
Çaçarodil Köyü		1.131,5	7					119				1.257,5
Geliye Köyü		296				2.084,5	810	343				3.533,5
Peresniçe Köyü		1.489,5	238	6				375		1	3,5	2.113
Gare Köyü		712,5						417				1.129,5
Gibroçça Köyü	357,5							210,5				568
Kovanlık Köyü		126										126
Bala Kroyçe Köyü		1.549,5						221,5				1.771
Komarıçe Köyü		744			56			129	75	7	122,5	1.133,5
Kosmoçça Köyü	639	1.978						297				2.914
Kobrunca Köyü		816	58,5					351,5			75	1.301
Kilisora Köyü		134	3,5	20				35				192,5
Kırkına Köyü												
Malçe Köyü		442						40				482
Malkofça Köyü		95				871,5	165,5					1.132
Diraşkova Kotına Köyü	964							454				1.418
Maluşta Köyü	190							10,5				200,5
Doğupolan Köyü		726,5						219,5				946
Duhan Köyü	221,5	269	21	22				264				797,5
Eflak Ebulasa Köyü		322,5						371			14	707,5
Emin Kotna Köyü	138,5	1.773						486,5				2.398
Gariñçar Köyü		1.760						806				2.566
Boyiñçe Köyü		319	3,5					73,5				396
Darkofça Köyü		1.085,5	28	1				152				0
Bella Kuruyiçe Köyü		3.600						406				4.006
Rakodol Köyü		1.971	52,5	5,5	10	108,5	3,5	502			7	2.660
Rosna Köyü		762	31					85,5				878,5
Usviz Gılava Köyü		1.968	101,5					362,5				2.432
Öfsiñçe Köyü		567						101,5				668,5

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Toplam Hasılat
Oşefçe Köyü	648	132	141,5	7,5				188				1.117
Vukaman Köyü		734						112				846
Voçidil Köyü		889	114,5	1				126				1.130,5
Baladıragola Köyü	2.989							482				3.471
Bayna Köyü		838						331				1.169
Belinzor Köyü	743,5	855	7					320				1.925,5
Merşofça Köyü		2.914			728						704	4.346
İstadofça Köyü		932			87			282	20	13	213,5	1.547,5
Cernok Köyü		375,5						44,5				420
İsterelce Köyü		1.357,5	7	1				440				1.805,5
İvlase Köyü		1.661,5	150,5	3				192,5				2.007,5
İstopnice Köyü		1.170,5						299				1.469,5
Çeroniberk Köyü		984	23,5	0,5	357	0		333	200	20	311,5	2.229,5
İmamçiftliği Köyü		465				28						493
İvlaca Köyü		583						272				855
Zır-i İstovdinye Köyü	414,5							91				505,5
Zır-i Dravla Köyü		148,5						0				148,5
Zır-i Mekrevara Köyü	3.734,5							0				3.734,5
Çokut Köyü		2.325						127,5				2.452,5
İsvorki Köyü		1.171	10,5	40				585				1.806,5
Drajeçe Köyü		532,5	63					85,5				681
Çökelnik Köyü	664							135				799
Çerye Köyü		2.241						891		51	402,5	3.585,5
Runik Köyü		736,5						612			10,5	1.359
Laskovek Köyü		455,5						160,5				616
Trupale Köyü		593										593
Siredar Köyü	804							429,5				1.233,5
Bala Nevasil Köyü		948,5						17				965,5
Çirnepare Köyü		2.888						851,5				3.739,5
Bala-i Matafca Köyü		553,5						243,1				796,6
Tartuşunca Köyü		1.164						322,5				1.486,5
Belotanca Köyü		1.228,5						57,5			35	1.321
Görkafca Köyü		48										48
Barbat Köyü		512						345				857
Balinofca Köyü	1.002							32,5				1.034,5
Bala Kırçemir Köyü		1.141				245		262			17,5	1.665,5
Simaniçe Köyü	490	2.049,5	17,5	2,5				114				2.673,5
Bala İvrajine Köyü	847	2.222,5						160				3.229,5
Bala Dokat Köyü		4.539,5	21			446,5	4	137,5				5.148,5
Berutona Köyü		198	10,5					102				319,5
Berziburt Köyü	506							52				558

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Toplam Hasılat
Berdava Köyü		1.985,5		150				1.085				3.220,5
Bala Barbaşı Köyü	1.390							200				1.590
Rahon Köyü		1.106						750				1.856
Radinçe Köyü	2.104	49,5		6			1,5	1.357				3.518
Radikne Kortinak Köyü		641,5				52,5		687				1.381
Marine Kutine Köyü		753,5						62,5				816
Zır-Partes Köyü		681,5						90,5				772
Zır-Matafça Köyü		939,5						53,8				993,3
Yaylak-İvrela Köyü		1.802	14	2				974				2.792
Zır-i Tırnava Köyü		4.434,5						360				4.794,5
Praska Köyü	147,5							21				168,5
Yaylak-ı Estudan Köyü		374						23,5				397,5
Tavirdiş Köyü		1.133,5						553,5				1.687
Tehorşince Köyü	1.208							397,5				1.605,5
Zır-Eyvejine Köyü		2.790,5						222				3.012,5
Zırvırtop Köyü		1.212			161			84	50	6	250	1.763
Zır-Dokat Köyü		500						94				594
Popofça Köyü		1.764	3,5		371			141	45	11	602	2.937,5
Çeçene Köyü	190	778						119				1.087
Çernevis Köyü	519							88				607
Istroška Köyü		873						53				926
Pancirekara Köyü		906,5						511				1.417,5
Naşoşkoyçe Köyü	1.724							280				2.004
Bala Viragola Köyü		2.424						313,5				2.737,5
Simçe Köyü		2.136			224			210	15	11,5	472,5	3.069
Novasil Köyü		3.257						978,5				4.235,5
Bala-Peragola Köyü		1.099						217,5				1.316,5
Bala-Vırtop Köyü		4.372		30		755,5	7,5	337,5				5.502,5
Leskovik Köyü		1.445	17,5	5				551,5				2.019
Sahra İvrala Köyü		2.342,5						215,5				2.558
Spotniçe Köyü		784				2.087	446	600				3.917
Kroşoyça Köyü		143						41,5				184,5
Kensel Köyü		413						83,5				496,5
Karstafça Köyü		860,5						85,5				946
Kaltançe Köyü		1.499	143,5	22,5		209,5	67,5	759				2.701
Kamanıçe Köyü		478						496,5			20	994,5
Karayokofça Köyü		589	178,5					122,5		1,5		891,5
Zır-Diragole Köyü		1.009,5						287,5				1.297
Zır-Kırçımır Köyü		1.731				105	0	150				1.986
Hom Köyü		2.344						385,5				2.729,5
Lipoyça Köyü		1.211						216				1.427

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Toplam Hasılat
Modorişte Köyü		939,5	24,5	142,5	560	243	122	914				2.945,5
Mezgaraya Köyü	2.495		21					178				2.694
Kırayıya Köyü	1.751,5							223,6				1.975,1
Palıgıvad Köyü	1.209,5							226,5				1.436
Velepöl Köyü	1.176							135,5				1.311,5
Lehçe Köyü	70,5	2.680,5						761,5				3.512,5
Bala Mekurve Köyü		2.230										2.230
Haldineraka Köyü	1.691,5							629				2.320,5
Zır-Korica Köyü		2.130						306				2.436
Kalandırıçe Köyü		578,5						118,5				697
Yasnevik Köyü	1.383,5							243				1.626,5
Linova Köyü		903	14	1				411,5				1.329,5
Yağlıç Köyü		2.866,5	70	7,5		447	22	1.040				4.453
Bala Estode Köyü	1.324							627,5				1.951,5
Gorine Gara Köyü		258	8					84		5	42	397
Basnodol Köyü		1.519	10,5					443				1.972,5
Perinçe Köyü		731						445,5				1.176,5
Beloven Köyü		30										30
Gosneçe Köyü		211,5						9				210,5
Zirkordençe Köyü		232,5						25,5				258
Bala Doşnik Köyü		221				1.506,5	701	294				2.722,5
Lazar Köyü		142,5						103,5				246
Papaz İstanko Mahallesi (G.)		140									30	170
Papaz Gorki Mahallesi (G.)		43						6				49
Defterdar Mahallesi (Müslim)												
Cedid Mahallesi (Müslim)												
Hünkar Mahallesi (Müslim)												
Taşköprü Mahallesi (Müslim)		1.300										1.300
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)												
Papasyone Mahallesi (G.)												
Papas Kosto Mahallesi (G.)		125										125
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)		163,5						180				343,5
Yağudin Mahallesi (G.)	412											412
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)												
Çolak Ahmed Bey Çiftliği		160										160
Hacı Ali Ağa Çiftliği												
Halil Ağa Çiftliği												
Kostadin Çiftliği												
Mahmud Paşa Çiftliği		450										450
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği												
Ahmed Bey Çiftliği												

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Toplam Hasılat
Ali Ağa Çiftliği												
Hacı Nebi Çiftliği												
Kirkesto Çiftliği		425										425
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği												
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği												
Mehmed Burcu Çiftliği		450										450
Şakir Ağa Çiftliği												
Terzi Ali Ağa Çiftliği												
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği												
Eğridereleli Kara İbrahim Çiftliği												
Karabacak ve Softa Çiftliği												
Raşid Ağa Çiftliği		780										780
Ağuş Ağa Çiftliği												
Molla Ömer Çiftliği												
Ali Ağa Dışarlığı												
Sadık Ağa Dışarlığı												
İbrahim Bey Çiftliği												
Kara İsmail Çiftliği												
Ahmed Ağa Çiftliği												
Cedid İbrahim Bey Çiftliği												
Ami Ağa Çiftliği		528										528
Hafız Ağa Çiftliği												
Kosto Çiftliği												
Palilola Çiftliği		1.227										1.227
Yusuf Ağa Çiftliği												
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği												
Hacı Ömer Çiftliği												
Karabacak Bahçesi												
Kurtpaşa Çiftliği												
Salih Ağa Çiftliği												
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği												
Hacı Miras Çiftliği	1.460							160				1.620
Hacı Davud Çiftliği												
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği												
Kazık Ahmed Çiftliği												
Hacı Hüseyin Çiftliği												
Haşim Efendi Çiftliği		516						59				575
Hakim Efendi Çiftliği		390										390
Alim Efendi Çiftliği		320										320
Balgad Mahallesi Çiftliği												
Bala Garad Çiftliği												

Köy ve Mahalleler	Sağmal Ağnam	Sağmal Koyun	Erkek Koyun	Erkek Keçi	Kuzu	Koyun	Keçi	Sağmal Keçi	Oğlak	Kısır Keçi	Kısır Koyun	Toplam Hasılat
Toplam	40.625,5	141.288,5	1.616	476,5	2.820	11.278,5	3.460,5	40.177,5	445	204	4.110	246.502

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Niş kazasında bulunan toplam büyükbaş hayvan miktarı 14.357 adettir. Bu hayvanlardan elde edilen toplam hasılat ise 96.091,5 kuruştur. Tablo 26’da Niş kazasındaki eti yenilebilen büyükbaş hayvanların sayısı ve bu hayvanlardan sağlanan gelir gösterilmiştir. Niş kazası geneline bakıldığında toplam büyükbaş hayvan sayısı içinde en fazla paya sahip olan hayvan türü 4.286 adet ile öküzdür. Hemen hemen bütün yerleşim birimlerinde bulunan bu hayvan çeşidinin sayısı zirai faaliyetlerin metotlarını görebilmek aısından ehemmiyetlidir. Niş kazası merkezi yerleşim yerleri hesaba katılmayarak, sadece köylerde bulunan öküz sayısı hane sayısına bölündüğünde hane başına 1,4 öküz düşmektedir. Tarımsal faaliyetlerle uğraşmayanlar göz önüne alındığında hane başına bir çift öküzün düştüğü çift-hane sistemini görebilmek mümkün olacaktır. Tablo ayrıntılı incelendiğinde sadece dört büyükbaş hayvandan gelir elde edildiği görölmektedir. Kaza genelinde sağmal inekten 11.843 kuruş, camıştan 395 kuruş, mandadan 192,5 kuruş ve hınzırdan 83.661 kuruş gelir sağlanmıştır. Büyükbaş hayvanlardan elde edilen en fazla gelire sahip olan yerleşim birimi ise 7.315 kuruş ile Zır-i Tırnava köyü olmuştur.

Tablo 27’de ise Niş kazasındaki diğer büyükbaş hayvanlar ve arı kovanlarının sayıları verilmiştir. Burada gösterilen hayvanlar genellikle taşıma ve ulaşım faaliyetlerinde kullanılmışlardır. Arı kovanı haricinde bu tabloda bulunan hiçbir hayvandan gelir elde edilmemiştir. Buradaki yük hayvanlarının içinde en fazla bulunan hayvan türü 672 adet ile beygirdir. Ardından 510 adet ile kısrak ve üçüncü olarak 167 adet ile erkek tay gelmiştir. Kaza genelinde kovan miktarı 1.416 adetken, buradan elde edilen hasılat ise 5.971 kuruştur. Diğer hayvan varlığının en çok olduğu yerleşim birimi Lehçe köyü olmuştur.

Tablo 26
Niş Kazası Yerleşim Birimlerinde Bulunan Büyükbaş Hayvan Varlığı ve Hasılatı, (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Düğe	Buzağı	Sağmal İnek		Camış		Dana	Tosun	Öküz	İnek	Manda		Kara Sığır Öküzü	Erkek Malak	Hıızır		Toplam Gelir
	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Balatırnova Köyü		8	5	63				6	16				5		42	915	978
Palne Köyü		7	3	36				6	19						20	435	471
Bercince Köyü		1							18						8	225	225
Melkofça Köyü		3	1	12				1	25	2			1		30	675	687
Homince Köyü		16	13	135					35						25	630	765
Persiyon Köyü		15	5	60					47	17					36	885	945
Pasyapolaya Köyü		11	7	74					59	3					24	630	704
Çağrofça Köyü		8	8	85				4	36								85
Çaçarodil Köyü		14	6	60					14	1							60
Geliye Köyü		7	5	50			2	6	39	8					19	510	560
Peresniçe Köyü		48	38	454			14	12	58	6					132	2.820	2.374
Gare Köyü									14				2		16	405	405
Gibrofça Köyü		3	2	24					28	2					17	300	324
Kovanlık Köyü									7								
Bala Kroyçe Köyü			5	55				3	24	5					20	435	490
Komariçe Köyü		11	10	110				2	29	7					23	540	650
Kosmofça Köyü	2	18	4	39					29	5							39
Kobrunca Köyü									14	2					9	225	225
Kilisora Köyü		6	4	46	1				12						4	75	121
Kırkına Köyü		6	4	40					11		3				10	225	265
Malçe Köyü		2	2	27					12	1					3	90	117
Malkofça Köyü		5	5	50			2	7	14	3					6	180	230
Diraşkova Kotına Köyü		11	6	60					43	1					31	840	900
Maluşta Köyü		11	4	44				1	6	3					14	405	449
Doğupolan Köyü		3	2	20					25	3					5	150	170
Duhan Köyü		2	1	10					1	1			6		14	330	340
Eflak Ebulasa Köyü		15	1	10				5	34	9					2	30	40
Emin Kotna Köyü		11	6	60					61	8					62	1.395	1.455
Gariñçar Köyü		14	10	100					36	6					19	720	820
Boyiñçe Köyü		12	3	30						3			22		10	270	300
Darkofça Köyü		6	3	30			2		16	6					5	90	120
Bella Kuruyiçe Köyü		21	11	130				10	66	15					54	1.174	1.304
Rakodol Köyü		18	14	140			5		46	10					22	660	800
Rosna Köyü		6	3	32					35	1					43	960	992

Köy ve Mahalleler	Düğe	Buzağı	Sağmal İnek		Camiş		Dana	Tosun	Öküz	İnek	Manda		Kara Sığır Öküzü	Erkek Malak	Hıncır		Toplam Gelir
	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Usviz Gilava Köyü		19	13	130					25						1	30	160
Öfsinçe Köyü							1		5	3					3	60	60
Oşefçe Köyü	26	16	12	132					17	2			2		23	400	532
Vukaman Köyü		9	4	46					16	3					13	330	376
Voçidil Köyü		15	12	120					16	4			2		24	690	810
Baladıragola Köyü		19	18	180					52	18			30		47	1.229	1.409
Bayna Köyü		17	2	46					54	13							46
Belinzor Köyü	5	31	21	210					7	2			19		23	615	825
Merşofça Köyü		11	5	77				10	59	17	13				38	915	992
İstadofça Köyü		11	3	35					30	13					19	420	455
Cernok Köyü		11	6	60					3	1					5	150	210
İsterelce Köyü		11	9	90				2	23	6					17	435	525
İvlase Köyü	2	54	34	395			7	5	50	8					79	1.665	2.060
İstopnice Köyü		3	4	40									36		29	750	790
Çeronibek Köyü		16	5	60				5	22	6					16	410	470
İmamçiftliği Köyü		10	5	50			3		22	3					14	315	365
İvlaca Köyü		5	5	50					46	2					23	495	545
Zır-i İstovdinye Köyü									18						8	200	200
Zır-i Dravla Köyü		7	2	20					7	5			9		11	255	275
Zır-i Mekrevara Köyü		12	7	74					52						110	2.820	2.894
Çokut Köyü		9	4	48				4	54	7					64	1.530	1.578
İsvorki Köyü		5	5	50			2	3	20	1					15	390	440
Drajefçe Köyü		9	8	120			6	2	14	4					39	780	900
Çökelnik Köyü		8	5	32						3			18		5	140	172
Çerye Köyü		17	16	177				16	41	6					30	720	897
Runik Köyü		3	2	27				3	23	2					3	60	87
Laskovek Köyü		2	2	24				1	19	1							24
Trupale Köyü		8	1	12			1		17	5					15	315	327
Siredar Köyü		1	1	10					17	3					22	600	610
Bala Nevasil Köyü		13	4	48					20	2					21	420	468
Çirnepare Köyü		13	11	108,5					71	4					42	1.140	1.248,5
Bala-i Matafca Köyü		5	5	75					38								75
Tartuşunca Köyü	1	14	5	56			7		8	5					15	405	461
Belotanca Köyü		3	3	36				6	30	1					23	615	651
Görkafca Köyü		6	4	48					14	1					10	270	318
Barbat Köyü		7	2	20					48	3					12	285	305
Balinofca Köyü		14	12	144				3	14						11	240	384
Bala Kırçemir Köyü		6	4	45			1		13	3					14	345	390
Simaniçe Köyü		70	36	428					74	15					101	2.205	2.633

Köy ve Mahalleler	Düğe	Buzağı	Sağmal İnek		Camiş		Dana	Tosun	Öküz	İnek	Manda		Kara Sığır Öküzü	Erkek Malak	Hıncır		Toplam Gelir
	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Bala İvrajine Köyü								2	56	6					39	1.020	1.020
Bala Dokat Köyü		103	45	380					34	13					12	360	740
Berutona Köyü		13	5	50					23	3					30	660	710
Berziburt Köyü	2	6					2		14	8					28	490	490
Berdava Köyü		17	9	90					31	8					6	180	270
Bala Barbaşı Köyü		16	11	110					53	3	2				50	1.275	1.385
Rahon Köyü		8	3	30					11	7							30
Radinçe Köyü		32	22	220					18	2			45		43	1.110	1.330
Radikne Kortinak Köyü		16	11	110					37	6					7	210	320
Marine Kutine Köyü		10	10	80					36	2					20	540	620
Zır-Partes Köyü		13	6	60					25	3	7	40			58	1.275	1.375
Zır-Matafça Köyü							2		32						9	240	240
Yaylak-İvrela Köyü		11	3	30					19	4					7	210	240
Zır-i Tırnava Köyü		38	25	355			11	19	104	36					325	6.960	7.315
Praska Köyü		4	3	30						1			8		2	60	90
Yaylak-ı Estudan Köyü		1	1	10					6	2					1	30	40
Tavirdiş Köyü		17	7	70					28	8					22	600	670
Tehorşince Köyü		15	10	120					14	2					6	180	300
Zır-Eyveji Köyü									70						18	465	465
Zırvirtop Köyü		15	10	115				1	42	12					43	975	1.090
Zır-Dokat Köyü	1	4	4	40					25						17	420	460
Popofça Köyü		9	5	80			2	9	51	7					23	555	635
Çeçene Köyü		13	10	116					50	3	1	20		1	75	1.650	1.886
Çernevis Köyü		3	3	36					4	6					1	30	66
Istroška Köyü	10	26	15	178					11	7					16	405	583
Pancirekara Köyü		9	4	42					32	2					6	180	222
Naşokoyçe Köyü		7	8	80					6				11		9	210	290
Bala Viragola Köyü		19	18	180					50	18			30		47	1.229	1.409
Simçe Köyü		18	10	115					70	14					53	1.320	1.435
Novasil Köyü		34	19	190					36	19					16	405	595
Bala-Peragola Köyü		7	9	90					4	7			17		21	449	639
Bala-Virtop Köyü		13	8	100			3	6	70	9					69	1.575	1.675
Leskovik Köyü		8	2	30					16	4					10	270	300
Sahra İvralla Köyü		26	18	245				10	64	14					18	390	635
Spotniçe Köyü		20	16	165			5	3	60	6					62	1.395	1.560
Kroşoyça Köyü		2							15						2	60	60
Kensel Köyü		3	1	15					14	2					2	60	75
Karstafa Köyü		9	7	70					23	3			2		28	570	640
Kaltançe Köyü		7	6	60			2	2	35	3					15	375	435

Köy ve Mahalleler	Düğe	Buzağı	Sağmal İnek		Camiş		Dana	Tosun	Öküz	İnek	Manda		Kara Sığır Öküzü	Erkek Malak	Hınzır		Toplam Gelir
	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Kamaniçe Köyü																	
Karayokofça Köyü		22	13	150					14	8					18	375	525
Zır-Diragole Köyü		25	15	150					53	19			13		57	1.200	1.350
Zır-Kırçimir Köyü		1	1	10				1	25	2					10	270	280
Hom Köyü		7	3	30					68	5					19	510	540
Lipoyça Köyü		9	8	72,5				1	32	6					40	1.005	1.077,5
Modorişte Köyü		25	5	50					27	10					13	330	380
Mezgaraya Köyü		13	7	81				2	27	7					98	2.025	2.106
Kıraviya Köyü		5	4	60				2	39	11					24	570	630
Palıgvad Köyü		4	5	75				7	13	7					24	465	540
Velepöl Köyü		9	6	90				5	24	7					33	660	750
Lehçe Köyü		39	18	180						24			82		59	1.605	1.785
Bala Mekurve Köyü		15	3	36	4	25			45	8				1	40	1.080	1.141
Haldineraka Köyü		16	3	36			2		15	18					14	330	366
Zır-Korica Köyü		15	8	105				6	38	5			1		69	1.395	1.500
Kalandırıçe Köyü		1							20	1	2				21	420	420
Yasnevik Köyü		5	3	34					39	2							34
Linova Köyü		11	4	40						5			27		19	525	565
Yağlıç Köyü		14	14	140			4	17	57	12					63	1.515	1.655
Bala Estode Köyü		7	1	12					41	4					12	315	327
Gorine Gara Köyü		2	2	24					7	1					1	30	54
Basnodol Köyü		13	130			5		19	1						9	240	370
Perinçe Köyü		8	6	90				3	78	2					4	120	210
Beloven Köyü		5	4	37				4	8								37
Gosneçe Köyü		4	3	36					7								36
Zirkordençe Köyü		7	8	96					7								96
Bala Doşnik Köyü		14	12	135			9	3	33	6					14	420	555
Lazar Köyü		1	1	10					6								10
Papaz İstanko Mahallesi (G.)		4	19	200			1	5	22		3	25					225
Papaz Gorki Mahallesi (G.)		7	8	25				6	35	9	3	2,5					27,5
Defterdar Mahallesi (Müslim)		28	16	160	19	110	2		16	6							270
Cedid Mahallesi (Müslim)		6	5	40	2	15			3	1	2						55
Hünkar Mahallesi (Müslim)		1	8	70	4	45	4		2	1	5	105	1				220
Taşköprü Mahallesi (Müslim)		25	17	170	9	120	1		2	4							290
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)									17				14				
Papasyone Mahallesi (G.)																	
Papas Kosto Mahallesi (G.)		10	12	147	0	0	4	1	3	2	2		30				147
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)									8								
Yağudin Mahallesi (G.)									4								

Köy ve Mahalleler	Düğe	Buzağı	Sağmal İnek		Camiş		Dana	Tosun	Öküz	İnek	Manda		Kara Sığır Öküzü	Erkek Malak	Hıncır		Toplam Gelir
	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)		15	13	115	7	75			8	6				3			190
Çolak Ahmed Bey Çiftliği		1	1	7,5					6								7,5
Hacı Ali Ağa Çiftliği									2								
Halil Ağa Çiftliği									2								
Kostadin Çiftliği									6								
Mahmud Paşa Çiftliği									4								
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği									42								
Ahmed Bey Çiftliği																	
Ali Ağa Çiftliği									10								
Hacı Nebi Çiftliği									0								
Kirkesto Çiftliği									4								
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği									4								
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği			1	7,5													7,5
Mehmed Burcu Çiftliği																	
Şakir Ağa Çiftliği																	
Terzi Ali Ağa Çiftliği																	
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği																	
Eğridereleli Kara İbrahim Çiftliği																	
Karabacak ve Softa Çiftliği																	
Raşid Ağa Çiftliği											2						
Ağuş Ağa Çiftliği																	
Molla Ömer Çiftliği																	
Ali Ağa Dışarlığı									3								
Sadık Ağa Dışarlığı																	
İbrahim Bey Çiftliği									5								
Kara İsmail Çiftliği									4								
Ahmed Ağa Çiftliği									8								
Cedid İbrahim Bey Çiftliği									0								
Ami Ağa Çiftliği																	
Hafız Ağa Çiftliği									10								
Kosto Çiftliği		2															
Palilola Çiftliği		2	2	20					16	3							20
Yusuf Ağa Çiftliği									8								
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği																	
Hacı Ömer Çiftliği																	
Karabacak Bahçesi																	
Kurtpaşa Çiftliği																	
Salih Ağa Çiftliği									2								
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği									0								

Köy ve Mahalleler	Düğe	Buzağı	Sağmal İnek		Camiş		Dana	Tosun	Öküz	İnek	Manda		Kara Sığır Öküzü	Erkek Malak	Hıncır		Toplam Gelir
	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Hacı Miras Çiftliği									0								
Hacı Davud Çiftliği									10								
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği																	
Kazık Ahmed Çiftliği																	
Hacı Hüseyin Çiftliği										1							
Haşim Efendi Çiftliği									2								
Hakim Efendi Çiftliği									2								
Alim Efendi Çiftliği																	
Balgad Mahallesi Çiftliği																	
Bala Garad Çiftliği		2			2				15								
Toplam	49	1.781	1.221	11.843	48	395	107	257	4.286	753	45	192,5	433	5	3.547	83.661	96.091,5

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 27
Niş Kazası Yerleşim Birimlerinde Bulunan Diğer Hayvan Varlığı ve Hasılatı, (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Dişi Tay	Erkek Tay	Tay	Sığır Tay	Düğe Tay	Kısırak	Dölsüz Kısırak	Topal Kısırak	Beygir	Merkep	Kısır Kısırak	Arı Kovanı		Toplam Adet
	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Balatırmova Köyü	2		5			8					1	45	180	61
Palne Köyü	3	2				3					2	3	12	13
Bercince Köyü		1				1								2
Melkofça Köyü	1	1				2					1	24	96	29
Homince Köyü									1			15	60	16
Persiyon Köyü	1		2			3	3		5			14	56	28
Pasyapolaya Köyü		1				5			2					8
Çağrofça Köyü	3	1				3			3			36	144	46
Çaçarodil Köyü						3			3		1			7
Geliye Köyü		1				4			6					11
Peresniçe Köyü		3				8						15	60	26
Gare Köyü		0				2			5			6	24	13
Gibrofça Köyü		1				1								2
Kovanlık Köyü		0												
Bala Kroyçe Köyü	2	2				9			4			11	44	28
Komarice Köyü			1		1	3	2		5			10	40	22
Kosmofça Köyü	2	1				4		1	4			7	28	19
Kobrunca Köyü						1			2			8	32	11
Kilisora Köyü									1					1
Kırkına Köyü			1						2			1	4	4
Malçe Köyü			1			1						3	12	5
Malkofça Köyü	1	1							5			12	48	19
Diraşkova Kotına Köyü						3			3			21	146	27
Maluşta Köyü												4	16	4
Doğupolan Köyü						3			1			7	28	11
Duhan Köyü									2					2
Eflak Ebulasa Köyü	2								5		1			8
Emin Kotna Köyü	1					1			2		2	1	4	7
Gariñçar Köyü		2				5			5			16	112	28
Boyiñçe Köyü						2			2		2	5	12	11
Darkofça Köyü											3			3
Bella Kuryiçe Köyü	4	3				8			5		6	21	88	47
Rakodol Köyü									16		2	12	48	30
Rosna Köyü		1				2								3
Usviz Gılava Köyü		1				1			10					12

Köy ve Mahalleler	Dişi Tay	Erkek Tay	Tay	Sığır Tay	Düğe Tay	Kısırak	Dölsüz Kısırak	Topal Kısırak	Beygir	Merkep	Kısır Kısırak	Arı Kovanı		Toplam Adet
	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Öfsinçe Köyü	2					1			2		1	6	24	12
Oşefçe Köyü		4			6	6			3			15	60	34
Vukaman Köyü		1			1	4			3			6	24	15
Voçidil Köyü		1			1	3			4		4			13
Baladırägola Köyü	1		2			9			11			9	36	32
Bayna Köyü		2			1	6						10	40	19
Belinzor Köyü	3	5				6			3			19	76	36
Merşofça Köyü	1					1						14	56	16
İstadofça Köyü									8			17	68	25
Cernok Köyü		1	1	1		2								5
İsterelce Köyü			1			1			8		1	20	80	31
İvlase Köyü	5	5			1	17		1	1			2	8	32
İstopnice Köyü	2					5			2			6	24	15
Çeronibek Köyü		2			1	5	2		5			6	24	21
İmamçiftliği Köyü														
İvlaca Köyü	1					2	1		2			22	88	28
Zır-i İstovdinye Köyü									11					11
Zır-i Dravla Köyü			1			5			2			12	48	20
Zır-i Mekrevara Köyü		3			3	7			4					17
Çokut Köyü	2	2				3			1		1			9
İsvorki Köyü		1							7		2	6	24	16
Drajefçe Köyü	4	5				4					4	3	12	20
Çökelnik Köyü						3			1			1		5
Çerye Köyü	3	9	2			16			2		2	36	144	70
Runik Köyü	1	1	1			3						6	24	12
Laskovek Köyü	2	1				2					1			6
Trupale Köyü	3					5								8
Siredar Köyü												11	44	11
Bala Nevasil Köyü														
Çirnepare Köyü		1				2			10			10	40	23
Bala-i Matafca Köyü	1	1				4						13	52	19
Tartuşunca Köyü		5				9			2			6	24	22
Belotanca Köyü	1					2					1			4
Görkafca Köyü														
Barbat Köyü		2				1			1			1	4	5
Balinofca Köyü			3			3								6
Bala Kırçemir Köyü			2			3			7					12
Simanıçe Köyü		1	10		1	16			1			3	12	32
Bala İvrajine Köyü	1	2				3					1	14	56	21
Bala Dokat Köyü	2	2		1		8	2		28		10	8	30	61

Köy ve Mahalleler	Dişi Tay	Erkek Tay	Tay	Sığır Tay	Düğe Tay	Kısırak	Dölsüz Kısırak	Topal Kısırak	Beygir	Merkep	Kısır Kısırak	Arı Kovanı		Toplam Adet
	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Berutona Köyü					1		4		7		1			13
Berziburt Köyü									1			2	34	3
Berdava Köyü							2		17			8	36	27
Bala Barbaşı Köyü									7			7	28	14
Rahon Köyü	1	1				4						9	36	15
Radinçe Köyü		1	1			2			22		5	42	192	73
Radikne Kortinak Köyü	6					6			2			7	28	21
Marine Kutine Köyü			1			2						19	148	22
Zır-Partes Köyü			1			4					1	10	40	16
Zır-Matafça Köyü												1	8	1
Yaylak-İvrela Köyü		1	1			1			7		3	2	8	15
Zır-i Tırnava Köyü	19	16			2	21					19	11	44	88
Praska Köyü					1		1			1		2	8	5
Yaylak-ı Estudan Köyü									1		1	1	4	3
Tavirdiş Köyü		3				2			6		2	4	16	17
Tehorşince Köyü		0							3			10	40	13
Zır-Eyvejine Köyü		0										2	8	2
Zirvirtop Köyü		13			20	6	6		5		2	29	116	81
Zır-Dokat Köyü					1	4						3	12	8
Popofça Köyü		2					4					12	48	18
Çeçene Köyü	1	2	1			3					1			8
Çernevis Köyü					1	2			1			8	32	12
Istroška Köyü		1			4	1			3					9
Pancirekara Köyü						1			3			9	36	13
Naşoşkoyçe Köyü					2	3			6		2	9	36	22
Bala Viragola Köyü	1	2				9			11			9	36	32
Simçe Köyü		1	2		7	6	1		10					27
Novasil Köyü		1							7		7	22	88	37
Bala-Peragola Köyü	1	1				5			5			5	20	17
Bala-Virtop Köyü	4	1				15			18			11	44	49
Leskovik Köyü									6			10	40	16
Sahra İvrela Köyü	5	2	1			4					4	9	36	25
Spotniçe Köyü	1	5				5			12		5	31	121	59
Kroşoyça Köyü												6	24	6
Kensel Köyü												8	32	8
Karstafça Köyü	2		1			5			3			19	76	30
Kaltançe Köyü	1					2			6			6	24	15
Kamanıçe Köyü			1			1						6	24	8
Karayokofça Köyü		1				3			2					6
Zır-Diragole Köyü	2		4	1		15			17			17	68	56

Köy ve Mahalleler	Dişi Tay	Erkek Tay	Tay	Sığır Tay	Düğe Tay	Kısarak	Dölsüz Kısarak	Topal Kısarak	Beygir	Merkep	Kısır Kısarak	Arı Kovanı		Toplam Adet
	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Zır-Kırçımır Köyü	5					3			7			3	12	18
Hom Köyü		2			4	5			1		1	4	16	17
Lipoyça Köyü					2	2			2			22	88	28
Modorişte Köyü		1			1	2			3		1	6	24	14
Mezgaraya Köyü	4	6			1	5					8	25	100	49
Kıravıya Köyü		5				4					1	1	4	11
Paligvad Köyü	2	3				3					2	7	28	17
Velepöl Köyü	1	2				3			1		1			8
Lehçe Köyü	8		9		1	29	1		14		1	36	148	99
Bala Mekurve Köyü	1	2				3			1					7
Haldineraka Köyü	1	2				4			9		1	6	24	23
Zır-Korıca Köyü	2	4				5			2		4	37	148	54
Kalandiriçe Köyü									3			10	40	13
Yasnevik Köyü		3			1	4					1	14	56	23
Linova Köyü						1			3		1	8	24	13
Yağlıç Köyü	2	2	0			14			16		1	31	124	66
Bala Estode Köyü									5			6	24	11
Gorine Gara Köyü	1											7	28	8
Basnodol Köyü		1		1		1			3		6	5	20	17
Perinçe Köyü		1				2			1		1	15	60	20
Beloven Köyü														
Gosneçe Köyü			3			3						3	12	9
Zirkordençe Köyü			1			1								2
Bala Doşnik Köyü			4			3					3	41	164	51
Lazar Köyü														
Papaz İstanko Mahallesi (G.)			3			15			7					25
Papaz Gorki Mahallesi (G.)						1	1		6	2				10
Defterdar Mahallesi (Müslim)									28	3		59	236	87
Cedid Mahallesi (Müslim)									5			15	68	20
Hünkar Mahallesi (Müslim)			1			1			17	5		34	136	58
Taşköprü Mahallesi (Müslim)									28	1		63	252	93
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)									5	4				
Papasyone Mahallesi (G.)														
Papas Kosto Mahallesi (G.)						6	1		10					17
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)									12	2				14
Yağudın Mahallesi (G.)										2				2
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)									10	2		12	48	24
Çolak Ahmed Bey Çiftliği										2				2
Hacı Ali Ağa Çiftliği									1					1
Halil Ağa Çiftliği														

Köy ve Mahalleler	Dişi Tay	Erkek Tay	Tay	Sığır Tay	Düğe Tay	Kısırak	Dölsüz Kısırak	Topal Kısırak	Beygir	Merkep	Kısır Kısırak	Arı Kovanı		Toplam Adet
	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Kostadin Çiftliği														
Mahmud Paşa Çiftliği														
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği									3	2				5
Ahmed Bey Çiftliği														
Ali Ağa Çiftliği									9	5				14
Hacı Nebi Çiftliği														
Kirkesto Çiftliği														
Köseoğlu Şerif Ağa Çiftliği									1					1
Maslu Mehmed Ağa Çiftliği									1					1
Mehmed Burcu Çiftliği									1					1
Şakir Ağa Çiftliği									1					1
Terzi Ali Ağa Çiftliği									1					1
Tuzcu Hasan Ağa Çiftliği														
Eğriderele Kara İbrahim Çiftliği														
Karabacak ve Softa Çiftliği												1	80	1
Raşid Ağa Çiftliği									4					4
Ağuş Ağa Çiftliği									2	1				3
Molla Ömer Çiftliği														
Ali Ağa Dışarlığı									3					3
Sadık Ağa Dışarlığı														
İbrahim Bey Çiftliği									1	1				2
Kara İsmail Çiftliği														
Ahmed Ağa Çiftliği														
Cedid İbrahim Bey Çiftliği									1					1
Ami Ağa Çiftliği									2	1				3
Hafız Ağa Çiftliği										2				2
Kosto Çiftliği														
Palilola Çiftliği						3			2	5				10
Yusuf Ağa Çiftliği						2			2					4
Şagır-Kıbtıyan ve Abdülkerim Çiftliği														
Hacı Ömer Çiftliği									1					1
Karabacak Bahçesi														
Kurtpaşa Çiftliği														
Salih Ağa Çiftliği														
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği									2					2
Hacı Miras Çiftliği									5	1				6
Hacı Davud Çiftliği									3					3
Mustafa Bey ve Hacı Hafız Çiftliği														
Kazık Ahmed Çiftliği									1					1
Hacı Hüseyin Çiftliği									4					4

Köy ve Mahalleler	Dişi Tay	Erkek Tay	Tay	Sığır Tay	Düğe Tay	Kısarak	Dölsüz Kısarak	Topal Kısarak	Beygir	Merkep	Kısır Kısarak	Arı Kovanı		Toplam Adet
	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Sayı	Gelir	
Haşim Efendi Çiftliği									3					3
Hakim Efendi Çiftliği														
Alim Efendi Çiftliği														
Balgad Mahallesi Çiftliği									1					1
Bala Garad Çiftliği							1		2					3
Toplam	128	167	68	4	65	510	32	2	672	42	135	1.416	5.971	3.241

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.7. Kiraya Verilmiş Hane ve Dükkanlardan Elde Edilen Gelir

Niş kazasına ait gelir türleri içerisinde yer alan, bir diğer kazanç türü kiracılıktır. Hane ve dükkan sahipleri sahip oldukları emlak ve mülklerinde aktif bir iktisadi ve ticari faaliyette bulunmayıp, bu dükkan ve hanelerini senelik olarak kiraya vermişlerdir. Tablo 28’de Niş kazasında bulunan köy ve mahalleler bazında kiraya verilmiş dükkan ve hanelerin sayıları ve buralardan sağlanan yıllık hasılatlar gösterilmiştir. Kaza genelinde kiraya verilen toplam kiremithane sayısı 1 adettir ve elde edilen kira geliri ise 250 kuruştur. Kiraya verilen toplam hane sayısı 149 adet iken, buradan sağlanan gelir ise 11.806,03 kuruştur. Kiraya verilen dükkan sayısı 443 adettir ve 43.006,1 kuruş hasılat elde edilmiştir. 76 adet çiftlikhane kiraya verilmiş olup, buradan 3.377 kuruş sağlanmıştır. Son olarak 3 adet han kiraya verilmiş ve 2.825 kuruş gelir elde edilmiştir. Ayrıca Taşköprü mahallesinde bulunan hanın oda sayısı 10 olarak defterde ayrıca belirtilmiştir. Kaza genelinde kiraya verilen toplam hane ve dükkan sayısı 672 adettir. Buradan elde edilen toplam hasılat 61.264,13 kuruştur. Ortalama hasılat ise 91,17 kuruş olarak hesaplanmıştır. Zirai faaliyetlerin yoğun olduğu kırsal yerleşim birimleri olan köylerde kiracılık faaliyeti, zanaat ve ticaretin yoğun olduğu merkezi yerleşim birimleri olan mahallelere göre daha az ehemmiyete sahip olmuştur. Kiradan elde edilen gelir bilhassa merkez mahallelerde önemli miktarlara ulaşmıştır.

Tablo 28
Niş Kazasında Bulunan Kiraya Verilmiş Dükkan ve Hanelerin Sayısı ve Hasılatları, (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Kiremithane		Hane		Dükkan		Çiftlikhane		Han			Toplam Adet	Toplam Has.	Ortalama Has.
	Adet	Has.	Adet	Has.	Adet	Has.	Adet	Has.	Adet	Oda	Has.			
Kırkına Köyü					1							1		
Malkofça Köyü			1	450								1	450	450
Çeroniberk Köyü			1	500								1	500	500
İsvorki Köyü			1	300								1	300	300
Zır-Diragole Köyü	1	250										1	250	250
Lehçe Köyü			1	150								1	150	150
Bala Doşnik Köyü					1							1		
Papaz İstanko Mahallesi (G.)					1	100						1	100	100
Papaz Gorki Mahallesi (G.)			4	370	11	920						15	1.290	86
Defterdar Mahallesi (Müslim)			16	917,5	108	8.245	54	1.602	2		1.775	180	12.539,5	69,66
Cedid Mahallesi (Müslim)			19	715	64	4.626						83	5.341	64,35
Hünkar Mahallesi (Müslim)			10	1.520	21	4.164						31	5.684	183,35
Taşköprü Mahallesi (Müslim)			34	4.636,53	192	19.374,1	17	1.685	1	10	1.050	244	26.745,45	109,61
Şişman Arif Çiftliği Mahallesi (G.)			9	260	2	195						11	455	41,36
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)			10	310	36	2.615						46	2.925	63,59
Yağudin Mahallesi (G.)			3	65	3	300						6	365	10,14
Hacı Bekir Mahallesi (Müslim)			1	15	7	337	5	90				13	442	34
Varoş'a tabi Korişka Çiftliği			3	100	4	430						7	530	75,71
Ali Ağa Çiftliği			3	330	2	300						5	630	126
Karabacak ve Softa Çiftliği			3	160	1	50						4	210	52,5
Cedid İbrahim Bey Çiftliği			3	80								3	80	26,67
Palilola Çiftliği			6	183								6	183	30,5
Karabacak Bahçesi			6	194								6	194	32,33
Kurtpaşa Çiftliği			2	80								2	80	40
Salih Ağa Çiftliği			4	130								4	130	32,5
Varoş'a tabi Şakir Ağa Çiftliği			4	90								4	90	22,5
Hacı Miras Çiftliği			4	225	3	350						7	575	82,14
Bala Garad Çiftliği			1	25	6	1.000						7	1.025	146,43
Toplam	1	250	149	11.806,03	443	43.006,1	76	3.377	3	10	2.825	672	61.264,13	91,17

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044,11045,11047, 11048, 11049, 11050, 11051,11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150,

11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 29’da Niş kazası genelinde kiraya verilmemiş, sahipleri tarafından işletilen emlak ve mülkiyetlerin miktarları ve bunlardan elde edilen hasılatlar verilmiştir. Tablo ayrıntılı incelendiğinde 2 adet kiremithaneden 270 kuruş, 47 adet arak(rakı) kazanından 4.718,5 kuruş, 8 adet çiftlikhaneden 332 kuruş, iş yeri ve imalathane anlamına gelen 4 adet karhaneden 550 kuruş gelir elde edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca senelik hasılatı olmayıp, defterlere sadece miktarı yazılmış olan 2 hane, 25 dükkan, 6 at arabası bulunmaktadır. Kaza genelinde bu mülkiyetlerden elde edilen toplam hasılat 5.870,5 kuruş olmuştur.

Tablo 29
Niş Kazasındaki Kiraya Verilmemiş Dükkan, Hane ve Mal Varlığının Sayısı ve Hasılatları, (Kuruş),
1844-1845

Köy ve Mahalleler	Kiremithane		Hane	Dükkan	Arak Kazanı		Çiftlikhane		Karhane		Araba	Top.	Top.	Ort.
	Adet	Has.	Adet	Adet	Adet	Has.	Adet	Has.	Adet	Has.	Adet	Adet	Has.	Has.
Pasyapolaya Köyü					2	60						2	60	30
Çagrofça Köyü					2	300						2	300	150
Geliye Köyü					4	200			2	200		6	400	66,67
Kobrunca Köyü					1	100						1	100	100
Malkofça Köyü									1			1		
Zır-i İstovdinye Köyü	1	250										1	250	250
Çerye Köyü					2	100						2	100	50
Siredar Köyü					2	200						2	200	100
Bala-i Matafca Köyü					2	150						2	150	75
Bala İvrajine Köyü					1	100						1	100	100
Berziburt Köyü					1	25						1	25	25
Zır-Matafça Köyü					3	300						3	300	100
Simçe Köyü					1	100						1	100	100
Sahra İvrala Köyü					1	50						1	50	50
Spotniçe Köyü									1	350		1	350	350
Kensel Köyü					1	50						1	50	50
Kamaniçe Köyü					2	133						2	133	66,5
Zır-Diragole Köyü					1	150						1	150	150
Hom Köyü					3	100,5						3	100,5	33,5
Kıraviya Köyü					1	50						1	50	50
Lehçe Köyü					2	200						2	200	100
Zır-Korica Köyü					1	100						1	100	100
Yasnevik Köyü					2	200						2	200	100
Yağlıç Köyü					4	550						4	550	137,5
Papaz Gorki Mahallesi (G.)					2	1.200						2	1.200	600
Defterdar Mahallesi (Müslim)				12								12		
Cedid Mahallesi (Müslim)			1	4			8	332				13	332	25,54
Taşköprü Mahallesi (Müslim)			1	9							6	16		

Köy ve Mahalleler	Kiremithane		Hane	Dükkan	Arak Kazanı		Çiftlikhane		Karhane		Araba	Top.	Top.	Ort.
	Adet	Has.	Adet	Adet	Adet	Has.	Adet	Has.	Adet	Has.	Adet	Adet	Has.	Has.
Papas Kosto Mahallesi (G.)					2	100						2	100	50
Kebir-Kıbtıyan Mahallesi (G.)					4	200						4	200	50
Yusuf Ağa Çiftliği	1	20										1	20	20
Toplam	2	270	2	25	47	4.718,5	8	332	4	550	6	94	5.870,5	62,45

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044,11045,11047, 11048, 11049, 11050, 11051,11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181,11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101,11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.6.8. Zanaat, Ticaret ve Hizmet

Osmanlı ekonomisinde köy ve şehirlerin ihtiyaçlarının giderilmesi öncelikli meseleydi. Yerleşim birimlerinde yaşayan halk kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çeşitli iktisadi faaliyetlerde bulunmuştur. Kaza merkezinde zanaat ve ticaret ön plana çıkarken, kırsal yerleşim bölgelerinde zirai faaliyetler ön plandadır. Niş kazasında da kırsal yerleşim birimi olan köylerde ihtiyaçları karşılamak için tarımsal faaliyetler icra edilirken, kaza merkezinde bulunan merkezi ve varoş mahallelerde ise zanaat ve ticarete dayalı meslekler icra edilmiştir.

Tablo 30a'da Niş kazası genelinde hane reislerinin meslekleri ve iş kolları verilmiştir. Kırsal bölgelerde yani köylerde nüfusun büyük bir kısmı tarımla uğraşmaktadır ve bu kişiler defterlerde “erbab-ı ziraat” adıyla kaydedilmiş olan çiftçilerdir. Kaza geneline bakıldığında köylerin dışında mahallelerde bulunan çiftçilerin sayısı 2.709'dur. Bu sayı toplam hane sayısının %65'ine denk gelmektedir. Bundan dolayı Osmanlı'nın ekonomik ve toplumsal hayatını şekillendiren zirai faaliyetler, Niş kazasının da iktisadi yapısını ve sosyal ilişkilerini önemli ölçüde etkilemiştir. Ayrıca köylerde çiftçiliğin yanında hizmetkarlık, ırgatlık, papazlık, çobanlık ve değirmencilik gibi meslekler de icra edilmiştir. Kaza merkezinde ise ticaret, zanaat ve hizmet sektörleri hakimdir. Tablo ayrıntılı olarak incelendiğinde kaza merkezinde icra edilen meslek çeşitliliği dikkati çekecektir. Müslüman nüfusun bulunduğu mahallelerde zanaat ve ticaretin yanında imam, müezzin, müftü, şeyh, cami kayyımlığı, talebe-i ulum, türbeci ve mezarcı gibi dini hayata ait meslekler de bulunmaktadır. Bununla birlikte arabacılık, kiracılık ve şairlik gibi mesleklere de rastlanmaktadır. Gayrimüslim merkez mahallelerinde ise papazlık, ehl-i zanaat ve bilhassa Yahudi mahallesinde tüccarlık meslekleri bulunmaktadır. Varoşa tabi çiftliklerde de ırgatlık, bahçevanlık, hizmetkarlık ve pabuççu gibi meslekler yoğun olan iş kollarıdır.

Tablo 30a
Niş kazasında Bulunan Köy ve Mahallelere Ait Defterlerde Kaydedilmiş Hane
Reislerinin Meslekleri, 1844-1845

Meslek	Hane	Meslek	Hane	Meslek	Hane
Abacı	1	Gezgin	1	Lüleci	2
Arabacı	14	Halic�	1	Meracılık	1
Aşçı	3	Hallaç	1	Meyhaneci	29
Ayakkabıcı	1	Hamamcı	1	Mezarcı	2
Aylak�ı	7	Hancı	5	Muhtar	2
Bah�evan	76	Hasırcı	4	Mumcu	6
Bakkal	47	Hizmetkar	250	Mutaf	16
Balıkçı	2	�mam	9	M�ft�	1
Bek�i	2	İrgat	151	Müezzin	6
Berber	15	�pek�i	1	Nalband	3
Bıçakçı	2	�plik�i	3	Nüfus Nazırlı�ı	1
Boyacı	2	�ş�i	1	Pabu��u	14
Cami Kayyımlı�ı	1	Kabanc�	2	Papaz	13
Cebeci	10	Kadayıfçı	1	Samancılık	1
Çalgıcı	2	Kahvec�	5	Sara�	10
�apacı	45	Kahya	4	Semerci	4
�ırak	10	Kalaycı	8	Seyis	2
Çiftçi	2.709	Kaldırımc�	2	Sı�ırtma�	4
�oban	8	Kalfa	1	Simit�i	4
��mlek�i	16	Kalpak�ı	1	Sobacı	4
Debba�	10	Kaltak�ı	1	S�t��	4
De�irmenci	8	Kasap	16	şair	1
Delici	2	Katırc�	1	şeyh	1
Demirci	2	Katip	9	Talebe	1
Dikici	2	Kazancı	20	Talebe-i Ulum	6
Do�ramacı	6	Keçeci	5	Tellal	3
Dokumacı	2	Kırc�	1	Terzi	68
Duhan	3	Kıracıbaş�	1	Terzi Kalfası	2
Dülger	51	Kıracılık	72	Tüccar	54
Ehl-i Zanaat	39	Kiremit�ilik	6	T�rbeci	1
Ekmekçi	4	Kovac�	3	Tuzcu	1
Eskici	4	Kovancılık	4	Yazıcı �ıra�ı	3
Esnaf	2	Kömürcü	8	Yemenici	3
Fı�ıcı	12	Köy Kahyası	2	Yemiş�i	10
Fırınc�	1	Kürkçü	6	Yorgancı	6
Toplam	3.121		607		289
				Genel Toplam	4.017

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150,

11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 30b
Niğ kazasında Bulunan Köy ve Mahallelere Ait Defterlerde Kaydedilmiş Askeri Sınıf Mensupları, 1844-1845

Askeri Sınıf Mensupları	
Meslek	Hane
Çavuş	1
Eshab-ı Alaka	1
Eshab-ı Askeriye	1
Kavas	1
Kolağası	1
Onbaşı	1
Sekban	1
Sipahi	10
Sipahi Süvari	3
Topçu Çavuşu	1
Topçu Neferi	28
Topçu Onbaşı	2
Topçu Yüzbaşı	1
Tüfenkçi	1
Yüzbaşı	1
Zaptiye	5
Zaptiye Sipahi Süvarisi	1
Zaptiye Süvari Sipahisi	1
Toplam	61

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Tablo 30b’de kaza merkezindeki askeri sınıf mensupları verilmiştir. Meslekleri askerlik olan hane reislerinin en çok icra ettiği iş kolu topçu neferliğidir. Ayrıca tabloda gösterilmemiş, defterlerde mesleklerin yazıldığı yerlerde yer alan, hane reislerinin maddi ve fiziki durumlarını belirten ifadeler bulunmaktadır¹¹⁶. Mesleği yazılmamış 40 hane bulunmaktadır. Ayrıca diğer kısımda yer alan, nisa taifesi diye belirtilen 12 hanede ise kadınlar hane reisi olarak deftere kaydedilmişlerdir. Kaza genelinde zanaat, ticaret, hizmet ve harici gelirlerin toplamı 806.355,5 kuruş olup, toplam gelirin %23,41’ini oluşturmuştur. Temettüat defterlerinde harici gelirler diye kaydedilmiş olan kısımda hane reisinin mesleğinden elde ettiği gelir, oğlu ve kardeşiyle beraber kazandığı kazanç, mesleğinin dışında kazandığı ve kaynağı belli olmayan gelirler yer almıştır.

¹¹⁶ Defterde hane reisinin mesleğinin yazıldığı yerlerde bulunan ifadeler şunlardır: alil (2 hane), alil ve dilsiz (1 hane), dilenci (1 hane), dilsiz (1 hane), firari (4 hane), firari ırgat (2 hane), fukara (11 hane), kötürüm (1 hane), mecnun (1 hane), muaf (1 hane), muhtaç (1 hane), sabi (6 hane), sail (1 hane), topal (1 hane), yetim (4 hane).

4.7.Niş Kazasının Gelir Dağılımının Gini Katsayısı Yöntemi ile Hesaplanması

Bir ülkenin veya bölgenin ekonomisinde belirli bir dönemde elde edilen toplam gelirin ne şekilde bölüşüldüğünü gösteren yaklaşıma gelir dağılımı denmektedir. Ekonomide bir sene içinde elde edilen toplam gelirin, yani GSYH'nin, toplumu oluşturan kişiler, haneler ve nüfus grupları tarafından nasıl paylaşıldığını gösteren dağılıma kişisel gelir dağılımı denmektedir. Kişisel gelir dağılımında gelir sahibi olan kişi veya hanelerin yaşadıkları bölgelere, sosyal ve iktisadi durumlarına, yaş ve cinsiyetlerine bakılarak, değerlendirmeler yapılmaktadır¹¹⁷.

Gelir dağılımı adaletsizliğini derecelendiren ölçüte Gini Katsayısı, belirli bir dönemde elde edilen reel gelirin yüzde olarak kişisel bölüşümünü gösteren eğriye ise Lorenz Eğrisi denir. Gini Katsayısı, Lorenz Eğrisinden hareketle gelir dağılımı adaletsizliğini matematiksel olarak ifade etmektedir. Gini Katsayısı, Lorenz Eğrisi ile mutlak eşitlik doğrusu arasındaki alan ile mutlak eşitlik doğrusunun altında bulunan alanın birbirine oranlanmasıyla elde edilmektedir. Sıfır ile bir arasında değişen Gini Katsayısının sıfıra yakın olması, gelir dağılımını iyileştirirken, bire yakın olması ise gelir dağılımını bozmaktadır¹¹⁸.

Niş kazasına ait gelir dağılımı incelenirken Niş kazasının geneli, kaza merkezi ve Niş köyleri (kırsal yerleşim birimleri) olarak üç bölüme ayrılmıştır. Ayrıca kaza merkezi müslüman ve gayrimüslim nüfus yapılarına göre incelenmiştir.

Niş kazasında elde edilen toplam gelirin dağılımını incelemek amacıyla kaza genelindeki haneler, gelirlerine göre yüzde 20'lik gruplara bölünmüş ve grupların toplam gelirden aldıkları pay hesaplanmıştır. Tablo 31'den takip edileceği üzere Niş kazasında en yüksek gelire sahip olan grubun toplam gelirden aldığı pay %46,18 iken, en düşük gelire sahip olan grubun toplam gelirden aldığı pay ise %3,88'dir. İkinci, üçüncü ve dördüncü en yüksek gelire sahip olan gruplar toplam gelirin sırasıyla; %24,29, %16,06

¹¹⁷ Eğilmez Mahfi, **Makro Ekonomi Türkiye'den Örneklerle**, 7. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi, 2015, s. 212.

¹¹⁸ Yereli Ahmet Burçin, Köktaş Altuğ Murat, Selçuk Işıl Şirin, "Sorgun Kazası XIX. Yüzyıl Temettuat Defterleri Üzerinden Gelir Dağılımı ve Göreli Yoksulluk Üzerine Bir İnceleme", **Sosyoekonomi**, S. 1., 2015, s. 126.

ve %9,59'unu almaktadır. Aynı değerlendirme kullanılabilir gelir¹¹⁹ üzerinden de yapılmış ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 31
Niş Kazasında Hanelerin Toplam Gelirden Aldıkları Paylar (Yüzde)
1844-1845

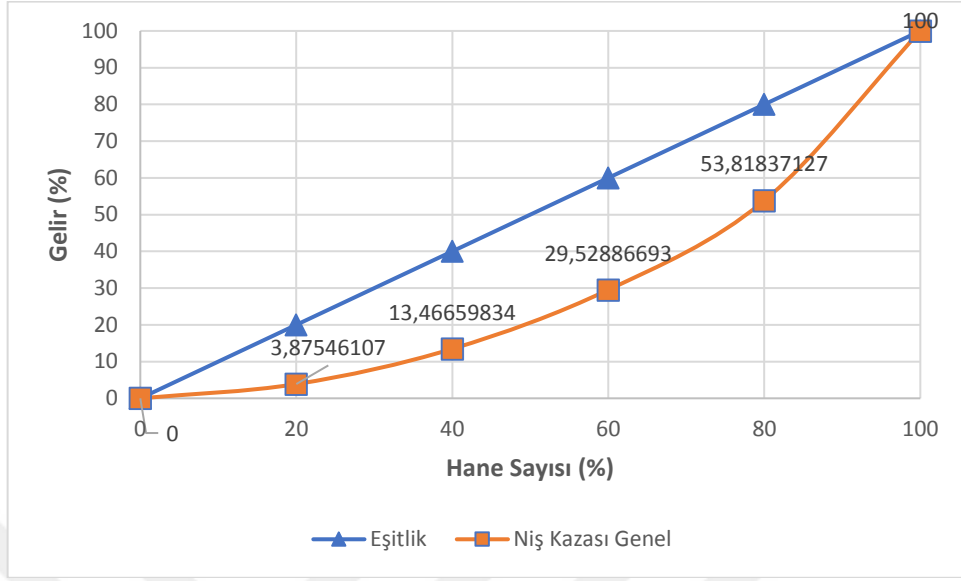
Yüzde 20'lik Hane Grupları	Toplam Gelire Göre Gelirden Aldığı Pay (Yüzde)	Kullanılabilir Gelire Göre Gelirden Aldıkları Pay (Yüzde)
İlk Yüzde 20	3,88	4
İkinci Yüzde 20	9,59	9,53
Üçüncü Yüzde 20	16,06	15,91
Dördüncü Yüzde 20	24,29	24,12
Son Yüzde 20	46,18	46,44

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Aşağıda Niş kazası genelinde elde edilen toplam ve kullanılabilir gelire göre Lorenz Eğrisinin grafikleri verilmiştir. Kaza genelinde toplam gelire göre Gini Katsayısı 0,423578 iken, kullanılabilir gelire göre ise 0,424671'dir. Bu oran 0,5'in altında olduğu için Niş kazası genelinde ehemmiyetli derecede bir eşitsizliğin olmadığı söylenebilir. Bu sonuçlar, Osmanlı Devleti'nin muhtelif bölgeleriyle karşılaştırıldığında da benzer neticeler çıkmaktadır¹²⁰.

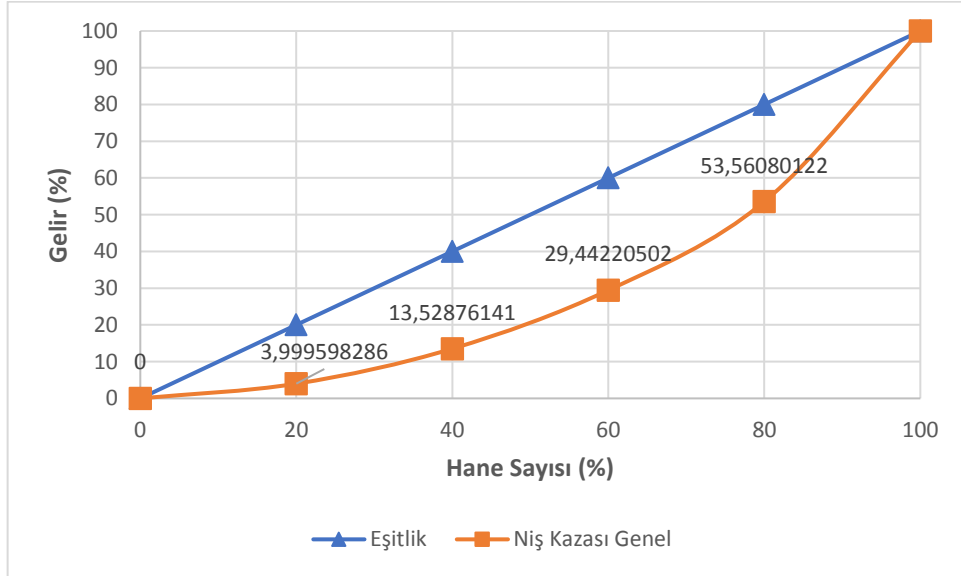
¹¹⁹ Kullanılabilir gelir, vergilerin toplam gelirden çıkarılmasıyla elde edilen gelirdir.

¹²⁰ Ali Aslan, s. 216.

Grafik 2: Toplam Gelire Göre Niş Kazası Lorenz Eğrisi

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Grafik 3: Kullanılabilir Gelire Göre Niş Kazası Lorenz Eğrisi

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125,

11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.7.1. Niş Kazasının Kaza Merkezi Gelir Dağılımının Gini Katsayısı Yöntemi ile Hesaplanması

Niş kazasına ait gelir dağılımı, kazada bulunan köy ve mahallelerin hem sosyal hem de ekonomik yapılarında farklılıkların olması nedeniyle kırsal bölgeler ve kaza merkezi olarak iki kısımda incelenecektir.

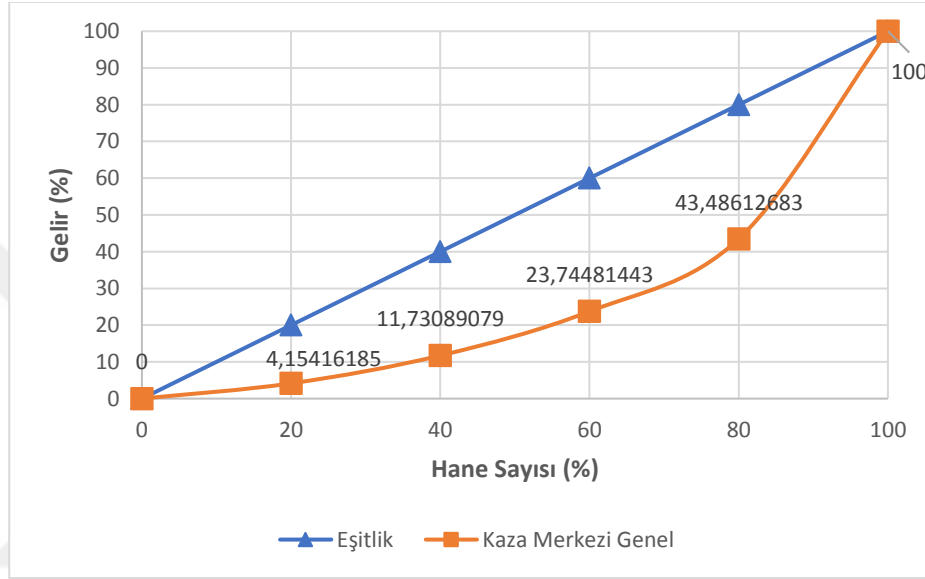
Tablo 32’de Niş kazasındaki mahallelere ait gelir grupları, yüzde 20’lik dilimler halinde verilmiş ve bu grupların toplam ve kullanılabilir gelirden aldıkları paylar gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde en yüksek gelire sahip olan grubun toplam gelirden aldığı payın %56,51 olduğu görülür. Ardından ikinci, üçüncü, dördüncü ve en düşük gelire sahip olan grupların payları ise %19,74, %12,01, %7,58 ve %4,16’dır. Ayrıca toplam gelirden alınan payla kullanılabilir gelirden alınan pay arasında çok önemli bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 32
Niş Kazası Merkezi’nde Hanelerin Toplam Gelirden Aldıkları Paylar (Yüzde), 1844-1845

Yüzde 20’lik Hane Grupları	Toplam Gelire Göre Gelirden Aldığı Pay (Yüzde)	Kullanılabilir Gelire Göre Gelirden Aldıkları Pay (Yüzde)
İlk Yüzde 20	4,16	4,23
İkinci Yüzde 20	7,58	7,66
Üçüncü Yüzde 20	12,01	11,93
Dördüncü Yüzde 20	19,74	19,44
Son Yüzde 20	56,51	56,74

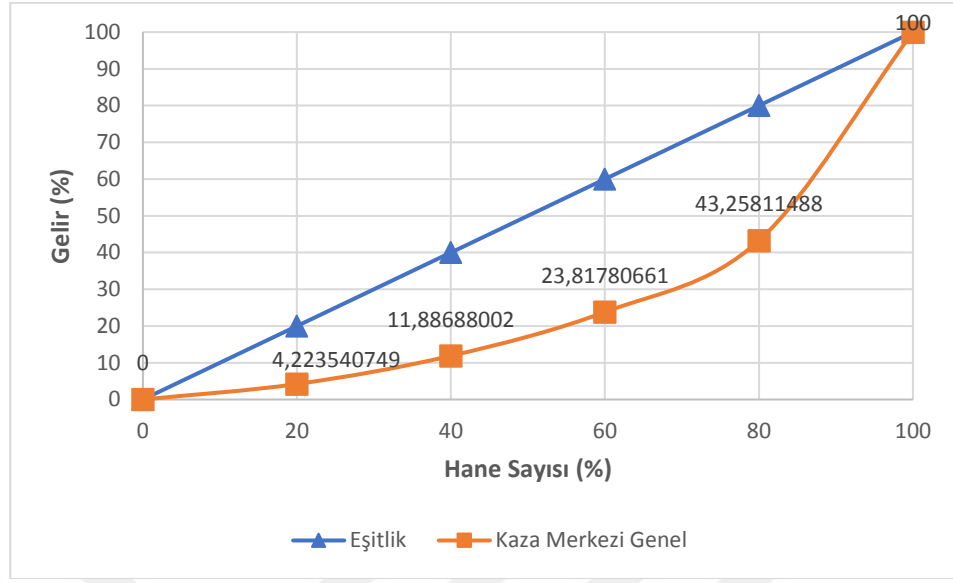
KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Niş kaza merkezinin toplam gelirine göre Gini Katsayısı 0,515574 iken, kullanılabilir gelirine göre ise Gini Katsayısı 0,516391 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre kaza merkezinin Gini Katsayısı 0,5'i geçtiğinden dolayı kaza merkezinde gelir dağılımı eşitsizliğinin kaza geneline göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Grafik 4: Toplam Gelire Göre Niş Kaza Merkezi Lorenz Eğrisi

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Grafik 5: Kullanılabilir Gelire Göre Niş Kaza Merkezi Lorenz Eğrisi

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.7.1.1. Kaza Merkezinde Müslüman Nüfus ile Gayrimüslim Nüfusunun Gelir Yapılarının Karşılaştırılması ve Gelir Dağılımlarının Gini Katsayısı Yöntemi ile Hesaplanması

Niş kaza merkezinde gelir dağılımı, müslüman ve gayrimüslim nüfus olarak ayrı ayrı incelenmiştir. Tablo 33 incelendiğinde müslüman nüfusa ait gelir dağılımı eşitsizliğinin, gayrimüslim nüfusa göre daha fazla olduğu görülmüştür. Müslüman nüfusa ait yüzde 20'lik gruplar içinde en yüksek paya sahip olan grubun, toplam gelirden aldığı pay %71,28 iken, gayrimüslim nüfusa ait olan grubun toplam gelirden aldığı pay ise %48,84'tür.

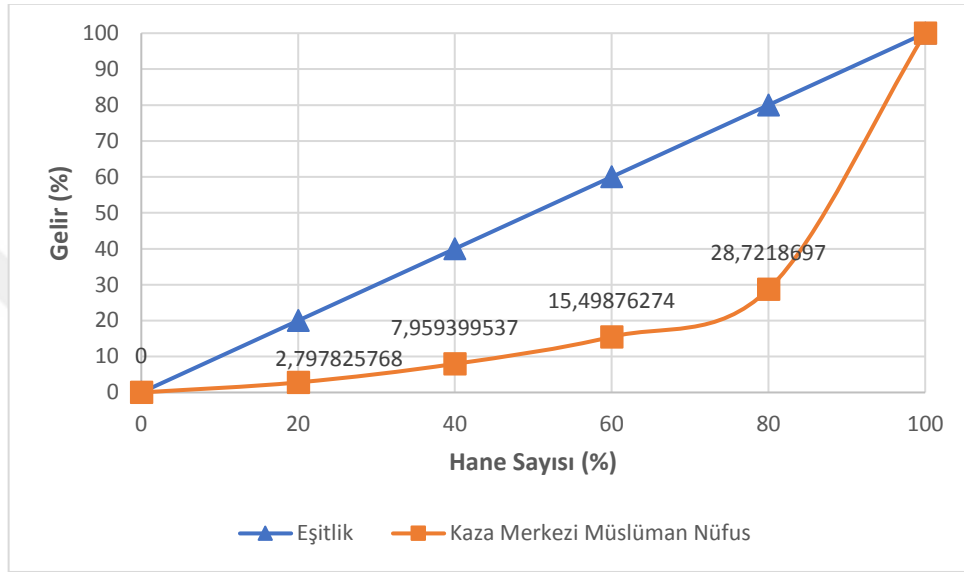
Tablo 33
Niş Kazası Merkezinde Müslüman ve Gayrimüslim Hanelerin Toplam Gelirlerinden Aldıkları Paylar ve Bu Payların Karşılaştırılması (Yüzde) 1844-1845

Kaza Merkezi Yüzde 20'lik Hane Grupları	Müslüman Haneler		Gayrimüslim Haneler	
	Toplam Gelire Göre Gelirden Aldığı Pay (Yüzde)	Kullanılabilir Gelire Göre Gelirden Aldıkları Pay (Yüzde)	Toplam Gelire Göre Gelirden Aldığı Pay (Yüzde)	Kullanılabilir Gelire Göre Gelirden Aldıkları Pay (Yüzde)
İlk Yüzde 20	2,80	2,86	4,99	5,04
İkinci Yüzde 20	5,16	5,24	9,09	9,21
Üçüncü Yüzde 20	7,54	7,65	14,40	14,35
Dördüncü Yüzde 20	13,22	13,40	22,68	22,65
Son Yüzde 20	71,28	70,85	48,84	48,75

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

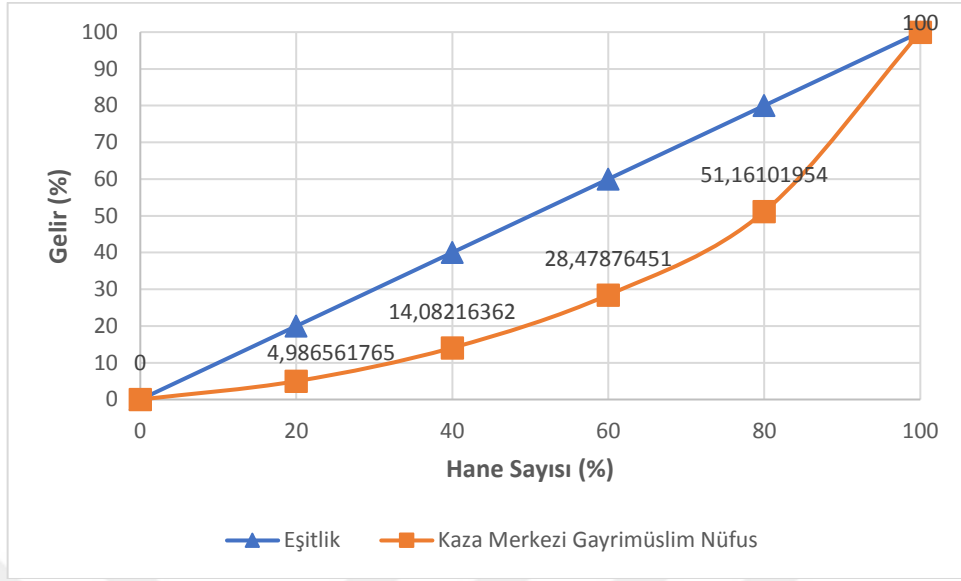
Müslüman ve gayrimüslim nüfusun toplam ve kullanılabilir gelir oranlarında önemli ölçüde bir fark olmadığından dolayı aşağıda sadece toplam gelirlerine göre çizilmiş Lorenz Eğrileri verilmiştir. Müslüman nüfusun yaşadığı mahallelerde toplam gelire göre Gini Katsayısı 0,651434 iken, gayrimüslim mahallelerde ise Gini Katsayısı

0,436598'dir. Bu sonuca göre müslüman nüfusu içinde ehemmiyetli bir gelir dağılımı eşitsizliği olduğu söylenebilir. Gayrimüslim nüfus içinde ise müslüman nüfusa nispeten gelir dağılımı eşitsizliği orta düzeydedir. Aşağıdaki grafiklerde de görüldüğü üzere müslüman nüfusa ait Lorenz Eğrisi, gayrimüslim nüfusa ait Lorenz Eğrisine göre mutlak eşitlik doğrusundan daha uzaktadır.

Grafik 6: Toplam Gelire Göre Niş Kaza Merkezi Müslüman Nüfusa Ait Lorenz Eğrisi

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Grafik 7: Toplam Gelire Göre Niş Kaza Merkezi Gayrimüslim Nüfusa Ait Lorenz Eğrisi

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

4.7.2. Niş Kazasının Kırsal Bölgelerinin Gelir Dağılımının Gini Katsayısı Yöntemi ile Hesaplanması

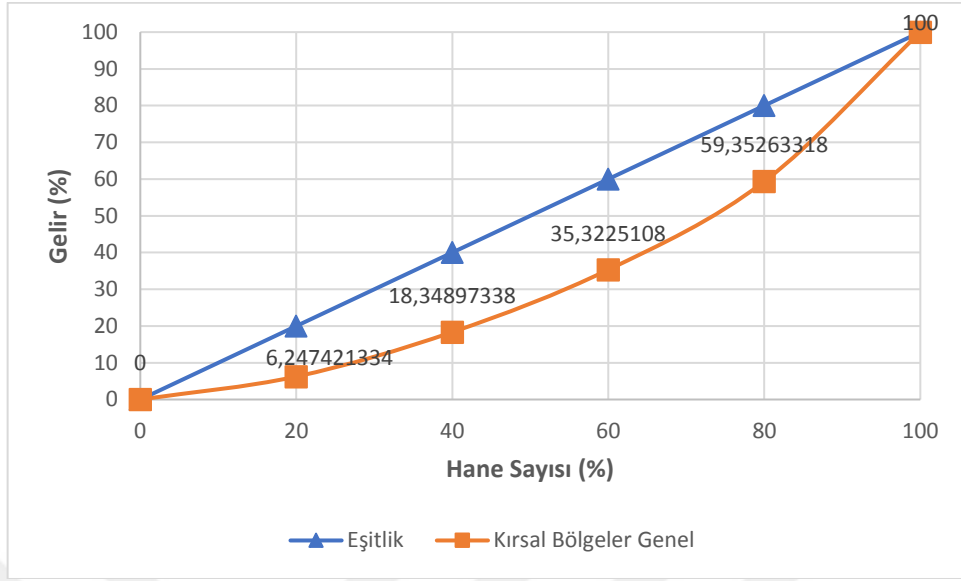
Niş kazasının köylerinde bulunan hanelerin toplam ve kullanılabilir gelirden aldıkları paylar, Tablo 34’de gösterilmiştir. En yüksek paya sahip olan yüzde 20’lik grup, toplam gelirin %40,65’ini, kullanılabilir gelirin ise %40,97’sini almıştır. En düşük paya sahip olan yüzde 20’lik grup ise toplam gelirin %6,25’ini, kullanılabilir gelirin %6,20’sini almıştır. Kırsal bölgelerde toplam gelir ile kullanılabilir gelir karşılaştırılmasında önemli bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 34
Niş Kazasının Kırsal Bölgelerinde Hanelerin Toplam Gelirden Aldıkları Paylar
(Yüzde)
1844-1845

Yüzde 20'lik Hane Grupları	Toplam Gelire Göre Gelirden Aldığı Pay (Yüzde)	Kullanılabilir Gelire Göre Gelirden Aldıkları Pay (Yüzde)
İlk Yüzde 20	6,25	6,20
İkinci Yüzde 20	12,10	11,98
Üçüncü Yüzde 20	16,97	16,91
Dördüncü Yüzde 20	24,03	23,94
Son Yüzde 20	40,65	40,97

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Niş kazasının köylerinde gelir dağılımı eşitsizliği kaza merkezi ve geneline göre daha azdır. Bundan dolayı kaza merkezi ve genelinin grafiklerine bakıldığında Lorenz Eğrisinin mutlak eşitlik doğrusuna daha yakın olduğu görülmüştür. Niş kazası kırsal bölgelerinin toplam gelire göre Gini Katsayısı 0,343311 iken, kullanılabilir gelire göre ise Gini Katsayısı 0,346693'tür. Hem kullanılabilir hem de toplam gelire göre Gini Katsayısı, 0,4'ün altında olduğundan Niş kazasının kırsal bölgelerinde gelir dağılımının nispeten adil olduğu söylenebilir.

Grafik 8: Toplam Gelire Göre Niş Kazası Kırsal Bölgelerine Ait Lorenz Eğrisi

KAYNAK: BOA. ML. VRD. TMT. NU: 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

SONUÇ

Osmanlı bürokrasisinin 19. yüzyılda pratik gayelerle merkezileşme ve yenileşme cehdinin bir ürünü olan Tanzimat Fermanı'nın üzerinde durduğu hukuki meselelerin dışında, mali ve sosyal problemlere de çözümler üretilmeye çalışılmıştır. Bu mali konular içinde Tanzimat bürokrasisinin ehemmiyet verdikleri mesele vergi reformu olmuştur. Bu dönem, Osmanlı Devleti'nin pratik maksatlarla batılılaşma çabalarına ve vergi sisteminde adalet ve eşitlik vurgularına sahne olmuştur.

1844-1845 senelerinde yapılan Niş kazası temettüat tahrirleri sonucunda oluşturulan defterler incelendiğinde Niş kazasının sosyal ve iktisadi yapısı hakkında şu sonuçlara varılmıştır:

Niş kazasına ait yerleşim birimleri incelendiğinde 140 köy, 48 varoşa tabi çiftlik ve 12 merkez mahallesi bulunduğu tespit edilmiştir. Varoşa tabi çiftlik veya mahalleler ise Osmanlı idaresi altındaki hristiyan reayanın yaşamış olduğu, şehri koruyan surların dışında yer alan ve merkezdeki mahallelere göre daha az nüfusa sahip olan yerleşim birimleridir. Niş kazasında bulunan 140 köyde tarımsal faaliyetler hakim iken, 60 mahallede ise zanaat, ticaret ve hizmet sektörleri hakimdir. 200 yerleşim biriminden meydana gelen Niş kazasına ait toplam 4.168 hane kayıt altına alınmıştır. Kazanın nüfus sayısını tespit etmek amacıyla kaydedilen hane sayıları, nüfus tahmini için verilen rakamlarla çarpıldığında toplam nüfusun en az 12.504, en çok 20.840 kişiden oluşabileceği söylenebilir. Yaklaşık olarak toplam nüfusun %31'i şehirde, %69'u kırsal bölgelerde yaşamıştır. Niş kazasındaki nüfusun dini yapısı incelendiğinde 404 hane müslüman iken, 3.764 hanenin gayrimüslim olduğu görülmüştür. Yani kaza genelinde toplam nüfusun %9'u müslüman, %91'i gayrimüslimdir. Müslüman nüfusun tamamı merkez mahallelerinde ikamet etmiştir ve 60 mahallenin 5 tanesi müslüman, diğer yerleşim birimleri ise gayrimüslimdir. Köylerde müslüman nüfusa rastlanılmamıştır. Kaza merkezinde nüfusun dini dağılımına bakıldığında %31'i müslüman, %69'un gayrimüslim olduğu görülmüştür.

Niş kazasına ait toplam vergi yükü 398.987,31 kuruştur. Toplam vergi yükü içerisinde en büyük pay 202.444,53 kuruş ile hububat aşarı vergisinin olmuştur ve toplam

vergi miktarının %50,74'ünü teşkil etmiştir. Hububat aşarını %35,32 oranla vergi-yi mahsusa takip etmiştir. Bağ aşarı/zecriyye oranı %10,84, sebze aşarı %1,58, adet-i ağnam %1,47, kovan aşarı %0,04 ve resm-i asiyab %0,01'dir. Pek çok temettüat çalışmalarında kayıtlarda cizye vergisinin de yazıldığı ifade edilmiştir. Ancak incelenen kayıtlarda, bölge nüfusunun büyük bir çoğunluğu gayrimüslim olmasına rağmen, defterlerde cizye vergisine rastlanılmamıştır. Büyük ihtimalle bu bölgenin gayrimüslim nüfusunun cizyeleri, Tanzimat'ın ilanından sonra cizyenin toplu tahsil yoluna gidildiğinden ayrı bir defterde tutulmuştur. Kaza genelinde hane başına düşen vergi miktarı 95,72 kuruştur. Toplam verginin toplam gelirdeki payı ise %11,61'dir.

Niş kazasının toplam geliri 3.444.668,34 kuruştur. Bu miktarın %49,02'si hububat üretiminden, %23,41'i zanaat, ticaret, hizmet ve harici gelirlerden, %10,12'si hayvancılıktan, %5,93'ü bağcılıktan, %4,99'u çayırdan, %2,64'ü kendir ve sebze bahçeciliğinden, %2,5'i kiradan, %1,17'si değirmenden ve %0,22'si kuru odundan meydana gelmiştir. Niş kazasında hububat tarımı yapılan toplam arazi miktarı 50.540,8 dönümdür. Hane başına düşen miktar ise 15,32 dönüm olarak hesaplanmıştır. Niş kazasında toplam hububat üretiminin en çok olduğu yerleşim birimi 279.815 kile ile Simçe köyü olmuştur. Simçe köyünde en çok üretilen hububat ürün çeşidi ise 118.400 kile ile buğday olurken, ikinci sırada 62.500 kile ile mısır yer almıştır. Merkezi yerleşim birimlerinde ise hububat üretiminin en fazla olduğu yer 71.700 kile Papaz İstanko mahallesi olmuştur. Kaza genelinde bir yıllık toplam hububat üretimi 8.824.460 kiledir. Toplam hububat üretiminin %31,75'i buğday(hınta), %22,97'si mısır, %20,48'i arpa (şair), %14,72'si çavdar, %6,8'i mahlut, %2,14'ü yulaf, %1'i kendir, %0,69'u kabluca, %0,29'u arpacık, %0,02'si mercimek ve fasulye, %0,01'i börülce, bakla, anason, saman, tütün, sarımsak ve nohuttan oluşmaktadır. Toplam hububat üretiminden sağlanan yıllık gelir 1.688.626,87 kuruştur. Niş kazasında hububat üretiminin dışında bağcılık ve bahçe tarımı da yapılmıştır. Bahçecilikten elde edilen toplam hasılat 90.773,43 kuruş iken, bağcılıktan 204.341,74 kuruş elde edilmiştir. Çayırdan 171.859,5 kuruş, kuru odundan ise 7.555 kuruş gelir sağlanmıştır.

Kaza genelinde 295 adet asiyab (su/dere değirmeni) vardır ve bu değirmenlerden elde edilen toplam hasılat 40.382,5 kuruştur. Ayrıca kazada 69.620 adet küçükbaş, 14.357

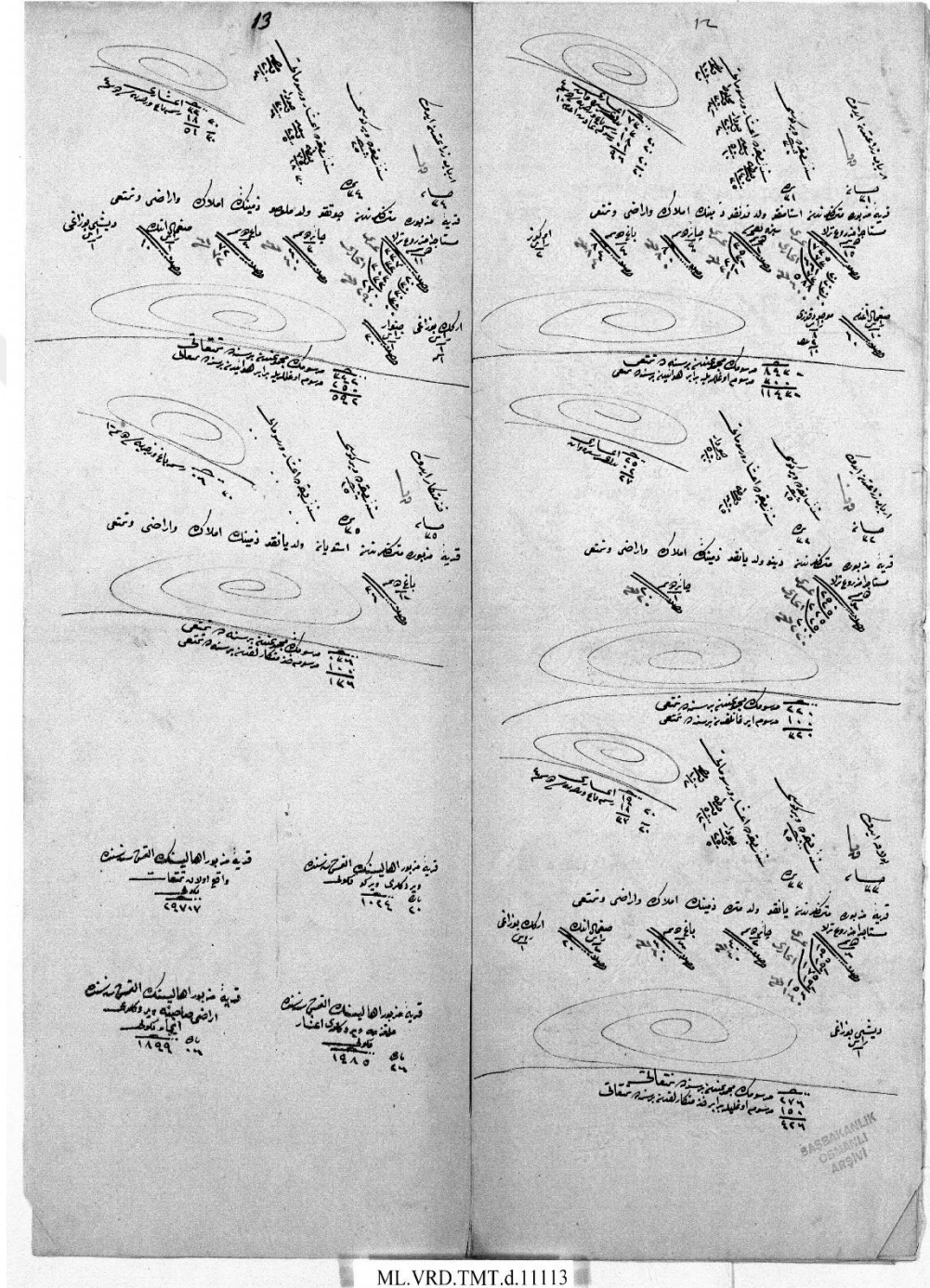
adet büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Hayvancılıktan sağlanan toplam hasılat ise 348.564,5 kuruş olup, toplam gelir içerisinde %10,14'lük paya sahiptir. Ayrıca kaza genelinde kiraya verilmiş emlak ve arazilerden elde edilen toplam hasılat 86.208,8 kuruştur ve toplam gelirin %2,5'ini oluşturmuştur. Kiraya verilmemiş emlak ve mülkiyetten elde edilen gelir ise 5.870,5 kuruştur.

Niş kazasına ait merkezi yerleşim birimleri incelendiğinde bu mahalleler, meslek çeşitliliği açısından oldukça zengin bir görünüm arz etmektedirler. Kaza genelinde hane reislerinin %65'i çiftçi, %1,5'i asker, %33,5'i ise ehl-i zanaat, tüccar, hizmetkar ve üretimde bulunmayan muhtelif meslek gruplarıdır. Kırsal yerleşim birimlerinde çoğunluğu çiftçiler oluştururken, papazlık, hizmetkarlık, ırgatlık ve çobanlık gibi meslekler de bulunmaktadır. Kaza merkezinde ise ticaret, zanaat ve hizmet sektörlerine ait iş kolları çoğunluktadır. Buna ek olarak kaza merkezindeki müslüman mahallelerde askeri sınıf ve dini hayata ait meslekler de mevcuttur. Müslüman nüfusun yaşadığı mahallelerde 12 kadın, hane reisi olarak kaydedilmiştir. Kaza merkezindeki Yahudi mahallesinde ise tüccarlık mesleğinin çoğunlukta olması dikkat çekmektedir. Ayrıca 40 hanenin mesleği de yazılmamıştır. Kazada zanaat, ticaret, hizmet ve harici gelirlerin toplamı 806.355,5 kuruş olup, toplam gelirin %23,41'ini oluşturmuştur.

Kaza geneline ait gelir dağılımı incelendiğinde toplam gelire göre Gini Katsayısı 0,423578 iken, kullanılabilir gelire göre Gini Katsayısı 0,424671'dir. Kaza genelinde Gini Katsayısının 0,4 ile 0,5 arasında olması gelir dağılımında orta düzeyde eşitsizliğin olduğunu göstermektedir. Kaza merkezinde müslüman nüfusun toplam gelirine göre Gini Katsayısı 0,651434 iken, gayrimüslim nüfusta ise Gini Katsayısı 0,436598'dir. Kaza merkezinde müslüman nüfusun Gini Katsayısının 0,5'ten daha fazla olması gelir dağılımında önemli ölçüde eşitsizliği, kaza merkezinde gayrimüslim nüfusun Gini Katsayısının 0,4 ile 0,5 arasında olması gelir dağılımında orta düzeyde eşitsizliğin olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak kaza genelinde gelir dağılımında eşitsizlik orta seviyedeyken, müslüman nüfusun yaşadığı bölgelerde gelir dağılımı eşitsizliği önemli derecede yüksek seviyededir.

EKLER

Ek 1: Niş Kazası Temettüat Defteri Örnek Sayfa

ML.VRD.TMT.d.11113

7

Ek 4: Sırbistan Haritasında Niş

Kaynak: <https://www.atlasdergisi.com/kesfet/doga-cografya/visegrad-bosna-hersek-drina-koprusu.html> (08/06/2019)

Ek 5: Gini Katsayısı Formülü

Niş kazasının Gini Katsayısı hesaplanırken formülde kullanılan tüm veriler bölgeye ait tüm temettüat defterlerinin transkripsiyonu neticesinde ulaşılan serilerdir. Hane sahiplerinin gelirleri tek tek yazılıp toplanarak bütün kazanın gelir durumu ortaya çıkarılmıştır. Hesaplamalar hem toplam gelir hem de kullanılabilir gelir üzerinden yapılmıştır. Hanelerinin tüm gelirlerinin toplamıyla toplam gelir, ödedikleri tüm vergilerin toplam gelirlerinden çıkarılmasıyla da kullanılabilir gelir elde edilmiştir. Gini Katsayısının hesaplanmasında $G = \frac{1}{n} \left[n + 1 - 2 \left(\frac{\sum_{i=1}^n (n+1-i)Y_i}{\sum_{i=1}^n Y_i} \right) \right]$ formülü kullanılmıştır. Kazadaki tüm hanelerin gelirlerinin gelir dağılımı esasına göre hazırlanıp bir arada hesaplanmasıyla kaza geneline ait Gini Katsayılarına ulaşılmış ardından da hane gelirleri, “kaza merkezi müslim”, “kaza merkezi gayrimüslim” gibi gruplara ayrılarak diğer Gini Katsayısı hesaplamaları yapılmıştır.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, ML. VRD. TMT. d. 10714, 11021, 11022, 11023, 11026, 11028, 11029, 11030, 11031, 11034, 11035, 11037, 11039, 11040, 11041, 11044, 11045, 11047, 11048, 11049, 11050, 11051, 11052, 11053, 11054, 11056, 11057, 11058, 11060, 11061, 11063, 11064, 11065, 11067, 11068, 11069, 11071, 11072, 11073, 11075, 11076, 11077, 11078, 11079, 11080, 11081, 11084, 11085, 11086, 11087, 11089, 11090, 11091, 11092, 11093, 11094, 11095, 11096, 11097, 11098, 11099, 11100, 11102, 11103, 11104, 11106, 11107, 11108, 11109, 11110, 11111, 11112, 11113, 11114, 11115, 11116, 11118, 11119, 11120, 11121, 11122, 11123, 11124, 11125, 11126, 11128, 11129, 11131, 11132, 11135, 11136, 11137, 11139, 11140, 11141, 11143, 11144, 11145, 11146, 11147, 11149, 11150, 11151, 11152, 11154, 11155, 11156, 11159, 11161, 11162, 11163, 11164, 11167, 11168, 11169, 11171, 11175, 11176, 11177, 11179, 11180, 11181, 11182, 11183, 11184, 11188, 11189, 11024, 11025, 11036, 11059, 11082, 11101, 11105, 11127, 11138, 11153, 11170, 11172, 11020, 11032, 11042, 11055, 11062, 11074, 11083, 11117, 11142, 11158, 11173, 11174, 11170, 11046, 11066, 11134, 11157, 11187.

Kitaplar

AKGÜNDÜZ, Ahmet, ÖZTÜRK, Said, **Yozgat Temettüat Defterleri**, C. 1, Yozgat: Yimpaş Holding Yayınları, 2000.

ALBAYRAK, Gökçen Coşkun, **Dersaadet'in Kileri Tuna Nehrinde Ticaret ve Devlet**, İstanbul: Dergah Yayınları, 2017.

BAŞTAV, Şerif, “Avrupa Hunları”, **Türkler**, C. I, yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002.

ÇAKIR, Coşkun, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi**, İstanbul: Küre Yayınları, 2001.

ÇELİK, Mehmet, **Balkanlar'da Tanzimat: Midhat Paşa'nın Tuna Vilayeti Valiliği 1864-1868**, Libra Kitapçılık Yayınları, İstanbul, 2010.

EĞİLMEZ, Mahfi, **Makro Ekonomi Türkiye'den Örneklerle**, 7. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi, 2015.

FAROQHİ, Suraiya, **Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir?**, 3. Basım, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2010.

GENÇ, Mehmet, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi**, 7. Basım, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2010.

- GIBBONS, Herbert A., **Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu**, 21. Yüzyıl Yayınları, Ankara, 1998.
- GÜRAN, Tefik, **19. Yüzyılda Osmanlı Ekonomisi Üzerine Araştırmalar**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014.
- **19. Yüzyıl Osmanlı Tarımı**, İstanbul: Eren Yayıncılık, 1998.
- ‘‘19. Yüzyıl Temettüat Tahrirleri’’, **Osmanlı Devleti’nde Bilgi ve İstatistik, Data And Statistics In the Ottoman Empire**, (Editörler: Prof. Halil İnalçık-Prof. Şevket Pamuk), Ankara: TC Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, 2000.
- **Osmanlı Mali İstatistikleri Bütçeler 1841-1914**, Tarihi İstatistikler Dizisi, C. 7, Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, 2003.
- İNALCIK, Halil, **Devlet-i Aliye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar I, Klasik Dönem (1302,1606), Siyasal Kurumsal ve Ekonomik Gelişim**, 22. Baskı, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul: 2009.
- **Tanzimat ve Bulgar Meselesi**, İstanbul: Kronik Kitap, 2017.
- İNALCIK, Halil, SEYDANLIOĞLU, Mehmet, **Tanzimat Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu**, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2008.
- KARAL, Enver Ziya, **Osmanlı İmparatorluğu’nda İlk Nüfus Sayımı 1831**, 3. Basım, Ankara: T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, 2010.
- KARPAT, Kemal, **Osmanlı Nüfusu (1830-1914)**, (Çev. Bahar Tırnakçı), 2. Basım, İstanbul: Timaş, 2010.
- **Osmanlı Modernleşmesi**, (Çev. Ceren Elitez), 4. Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları, 2019.
- ORTAYLI, İlber, **Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareler (1840-1880)**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2011.
- PRICE, Bill, **Kelt Mitolojisi**, (Çev. Cumhur Atay), İstanbul: Kalkedon Yayıncılık, 2011.
- ŞENER, Abdüllatif, **Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi**, İstanbul: İşaret Yayınları, 1990.
- T. C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, **Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi**, 3. Baskı, İstanbul, 2010.
- TABAKOĞLU, Ahmet, **Osmanlı Mali Tarihi**, İstanbul: Dergah Yayınları, 2016.
- **Türkiye İktisat Tarihi**, 11. Baskı, İstanbul: Dergah Yayınları, 2012.
- UZUNÇARŞILI, İsmail H., **Büyük Osmanlı Tarihi**, C. II, 7.b., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1998.

UZUNÇARŞILI, İsmail H., **Osmanlı Tarihi**, C. I, 4.b., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1982.

—— **Osmanlı Tarihi**, C. IV, 2.b., Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1983.

Makaleler

BABACAN, Hasan, TEMİZER, Abidin, “XIX. Yüzyıl Ortalarında Niş Sancak Merkezinde Ekonomi ve Meslekler”, **Gece Kitaplığı**, Ankara, 2018, ss. 177-200.

GÜNEŞ, Mehmet, “Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Bu Sayımları İçeren Kayıtların Tahlili”, **Gazi Akademik Bakış Dergisi**, C. 8, No. 15, 2014, ss. 221-240.

IANEVA, Svetla, “Samokov: An Ottoman Balkan City in the Age of Reforms”, **The Ottoman State and Societies in Change**, (edited by Hayashi Kayoko, Mahir Aydın), London: Kegan Paul, 2004, ss. 53-56.

İNALCIK, Halil, “Tanzimat’ın Uygulanması ve Sosyal Tepkileri”, **Belleten**, c. XXVII, Ankara 1964, ss. 640-641.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat, “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, **Belleten**, C. 59, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1995, ss. 395-412.

ÖZEL, Oktay, “Osmanlı Demografi Tarihi Açısından Avarız ve Cizye Defterleri”, **Osmanlı Devleti’nde Bilgi ve İstatistik**, Ankara: **DİE Yayını**, (Ed. Şevket Pamuk, Cem Behar), 2001, ss. 35-50.

ÖZEL, Oktay, “Osmanlı Demografi Tarihi ve Osmanlı Arşivleri”, **Uluslararası Türk Arşivleri Sempozyumu (Tebliğler-Tartışmalar)**, Ankara: **Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü**, 2006, ss. 52-63.

ÖZTÜRK, Sait, “Türkiye’de Temettüat Çalışmaları”, **Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi: Türk İktisat Tarihi**, C. 1, S. 1, 2003, ss. 287-304.

TAKAMATSU, Yoichi, “Ottoman Income Survey (1840-1846)”, **The Ottoman State and Societies in Change**, (edited by Hayashi Kayoko, Mahir Aydın), London: Kegan Paul, 2004, ss. 40-44

YERELİ, Ahmet Burçin, KÖKTAŞ, Altuğ Murat, SELÇUK, Işıl Şirin, “Sorgun Kazası XIX. Yüzyıl Temettüat Defterleri Üzerinden Gelir Dağılımı ve Görelî Yoksulluk Üzerine Bir İnceleme”, **Sosyoekonomi**, S. 1., 2015, ss. 113-133.

Tezler

- ASLAN, Ali, **Temettuat Kayıtlarına Göre 19. Yüzyılın Ortalarında Kumanova Kazasında Nüfus, Yerleşim ve Ekonomi** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul, 2016.
- KARADUMAN, Gökay, **Temettuat Defterleri Çerçevesinde Koçana/Üsküp Kazasının Sosyal ve Ekonomik Yapısı** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul, 2014.
- KOCAKAPLAN, Saim Ç., **Temettuat Defterleri Çerçevesinde Silistre Kazası'nın İktisadi ve Sosyal Yapısı** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul, 2007.
- OSMANİ, Mead, **XIX. Yüzyılda Niş Sancağı** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2011.
- OSMANİ, Mead, **Arşiv Belgelerine Göre Niş Sancağı (1839-1878)** (Basılmamış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi SBE, Bursa, 2018.

İnternet Kaynakları

<https://en.climate-data.org/europe/serbia/nis/nis-1268/> (22.02.2019)

<https://www.atlasdergisi.com/kesfet/doga-cografya/visegrad-bosna-hersek-drina-koprusu.html> (08/06/2019)

Ansiklopedi Maddeleri

- BAYKARA, Tuncer, “Kaza”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 25, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2002.
- EREN, A. Cevdet, “Niş”, **İslam Ansiklopedisi**, C. IX, M.E.B. Yayınları, İstanbul, 1964.
- GÖYÜNÇ, Nejat, “Hane”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 15, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.
- İSPİRLİ, Mehmet, “Beylerbeyi”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 6, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992.
- KARPAT, Kemal, “Balkanlar”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 5, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992.
- KİEL, Machiel, “Niş”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 33, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2007.
- TABAKOĞLU, Ahmet, “Resim”, **T. D. V. İslam Ansiklopedisi**, C. 34, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2007.